

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר הַזֹּהַר

שִׁחְבֵר הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

וּבּו: "סֵפֶר הַזֹּהַר", "זֹהַר תְּדָשׁ", "תְּקוּנֵי הַזֹּהַר"

מְנַקֵּד

- כֶּרֶךְ נֹו -

תְּקוּנֵי הַזֹּהַר

דף פ"ו ע"א - דף ק"ג ע"ב

מְבַאֵר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עִם פִּירוּשׁ מִל וּנְחַמֵּד לְמַעַן יִרוּץ הַלּוֹמֵד בּוֹ

מְחַלֵּק לְשָׁנָה אַחַת וּלְשָׁלֹשׁ שָׁנִים

מוֹפֵץ לֵאל מִשְׁרֹת רוּחַ כֹּלל וְעִיקֵר
לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים

בְּדַקוֹת סְפּוּרוֹת בְּלִבְד תִּזְכָּה לְהִיּוֹת בֶּן עוֹלָם הַבָּא

נְסֻדֵר, נְעֻרָה וְהוֹנָה מִחֶן שׁ, בְּנִקּוּד וּפְסוּק מְלֵא, עִם מְרָאָה מְקוּזָמוֹת,
בְּחִלּוּק קְטָעִים לְפִי הָעֵינִינִים, בְּאוֹתֵיזוֹת גְּדוּלוֹת וּמְאִירוֹת עֵינִים

יּוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"
בְּעִידָה"ק בֵּית שְׁמַשׁ תּוֹבֵב"א
כְּסִילוֹ תִשְׁעֵ"א לִפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוֹד הַזֶּהָר (קבלה מהאר"ל)

רבוֹן הַעוֹלָמִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, אָב הַרַחֲמִים וְהַסְלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּקִדְהָ וּבְהַשְׁתַּחֲוִיָּה, שְׁקִרְבַּתְנוּ לְתוֹרַתְךָ וְלַעֲבוֹדָתְךָ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, וְנָתַתְּ לָנוּ חֵלֶק בְּסוּדוֹת תּוֹרַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה. מָה אָנוּ, מָה חַיֵּינוּ, אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל פְּתוּה. עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, שְׁתַּמְחוּל, וְתַסְלַח, לְכֹל חַטָּאתֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ, וְאֵל יִהְיוּ עוֹנוֹתֵינוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵינוּ לְבִינֶיךָ.

וּבְכֹן יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּכּוֹנֵן לְבְבֵינוּ לִירְאָתְךָ וְאֶהְבְּתְךָ, וְתִקְשֵׁב אֲזוּנֶיךָ לְדַבְרֵינוּ אֱלֹהִי, וְתַפְתַּח לְבְבֵינוּ הָעֶרֶל בְּסוּדוֹת תּוֹרַתְךָ, וְיִהְיֶה לְמוֹדֵנוּ זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֶי כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ כְּרִיחַ נִיחוּחַ. וְתֵאָצִיל עֲלֵינוּ אוֹר מִקּוֹר נְשַׁמְתָנוּ בְּכֹל בְּחִינַתֵינוּ, וְשִׁיתְנוּצְצוּ נִיצוּצוֹת עֲבָדֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדָם גָּלִית דְּבָרֶיךָ אֱלֹהִי בְּעוֹלָם. וְזִכּוֹתֵם, וְזִכּוֹת אֲבוֹתֵם, וְזִכּוֹת תּוֹרַתֵם, וְתַמִּימוֹתֵם, וְקִדְשָׁתֵם, יַעֲמוּד לָנוּ לְבַל נִפְשַׁל בְּדַבְרֵי אֱלֹהֵינוּ. וּבְזִכּוֹתֵם תֵּאִיר עֵינֵינוּ בְּמַה שָּׁאֲנוּ לּוֹמְדִים. כַּמָּאֵמֵר נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל "גַּל עֵינֵי וְאִבְיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ". יְהִי לְרַצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי. כִּי יי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּיו דַּעַת וְתִבּוֹנָה:

תפלה לְאַחַר לְמוֹד הַזֶּהָר (יאמר בפנות הלב)

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עֲלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֲלֵינוּ בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגִלְלֵי אֲבוֹת שְׁעָשׂוּ רַצוֹנְךָ. בְּנֵה בֵּיתְךָ כְּבַתְחָלָה וְכוֹנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנּוֹ. וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ בְּתַקּוּנּוֹ. וְהִשָּׁב כַּהֲנִים לְעֲבוֹדָתֵם וְלוֹיִים לְדוֹכְנָם לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְנִוְיָהָם. וּמְלָאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֶת ה' לִירְאָה וְלִאֱהָבָה אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֲמֵן כֵּן יְהִי רַצוֹן.

תולדין דתהו, דאתרמיז בראשי תיבין תולדות
השמים והארץ תה"ו, ואינון חמש מינין
דאתמר בהון בה' בראם, ואינון עמלקים
גבורים נפילים ענקים רפאים, ובגין דא טרחת
ה' בגינייהו בגין דבה' בראם ה' דאברהם,
ועלה אתמר ^(ישעיה מה יח) לא תהו בראה למיתב
בינייהו, לשבת יצרה למעבד ישובא מנייהו.
ובגין האי ה', אלה דאינון תלת אבהן תקינו
תלת צלותין, לנחתא בהון לקודשא
ברין הוא, לסלקא לשכינתא בהון דאיהי ה'
זעירא, דעמודא דאמצעיתא איהו גופא, ותרין
דרועין דיליה ימינא ושמאלא, דבהון אחיד
בה, ועל גופא אסתלקת, ומאן סליק לה על
גופא מ"י אימא עלאה, מי ברא אלה, וכד
סלקת סלקין עמה כל צבא דלעילא, הדא הוא
דכתיב ^(שם מ כו) המוציא במספר צבאם, וכל
ישראל דאינון שתין רבוא מתיחסין בצבא
דלעילא, לכלם בשם יקרא, כלהו אתקריאו
על שם צבא דלעילא, איש לא נעדר
מחושבנא.

ושכינתא בגלותא בזמנא דאיהו מרחקא
בעלה מינה, לזמנין אתפרנסת על
ידי שליח, לזמנין על ידי אבהן, לזמנין על
ידי אימא, לזמנין על ידי אבא, לזמנין על ידי
בנין, לזמנין על ידי דצדיק, וכלא יהיב בעלה
דאיהו ו', איהו בין אבא ואימא בן י"ה, וכד
איהו בין אבא ואימא, נחית לה פרנסהא על
ידי אבא ואימא, וכד נחית בין תרין דרועין
דאית בהון שית פרקין, נחית לה פרנסה בתרין
דרועין, וכד נחית בגופא דאיהו יעקב, נחית
לה מזונא על ידיה, וכד נחית בתרין שוקין
דאינון ^(שיר ה טו) שוקיו עמודי שש דאית בהון
ו' פרקין, נחית לה מזונא על ידיהו, וכד נחית

ישראל, שהם תולדות של תהו,
שנרמזו בראשי תבות תולדות
השמים והארץ תה"ו, והם
חמשה מינים שנאמר בהם בה'
בראם, והם עמלקים, גבורים,
נפילים, ענקים, רפאים, ומשום
כף טרחה ה' בשבילם, משום
שבה' בראם, ה' של אברהם,
ועליה נאמר לא תהו בראה,
לשבת ביניהם, לשבת יצרה,
לעשות מהם ישוב.

ומשום תה' תהו, אלה, שהם
שלשת אבות, תקנו שלש תפלות,
להוריד בהם את הקדוש ברוך
הוא ולהעלות בהם את השכינה
שהיא ה' קטנה, שעמוד האמצעי
הוא הגוף, ושתי זרועותיו זמין
ושמאל, שבהם אוחוז בה, ועל
הגוף היא עולה, ומי מעלה אותה
על הגוף? מ"י, האם העליונה,
מי ברא אלה, וכשעולה, עולים
עמה כל הצבא שלמעלה. זהו
שכתוב המוציא במספר צבאם,
וכל ישראל, שהם ששים רבוא,
מתיחסים בצבא שלמעלה, לכלם
בשם יקרא, כלם נקראו על שם
הצבא שלמעלה, איש לא נעדר
מהחשבון.

והשכינה בגלות, בזמן שמרחק
בעלה ממנה, לפעמים מתפרנסת
על ידי שליח, לפעמים על ידי
האבות, לפעמים על ידי האמא,
לפעמים על ידי האבא, לפעמים
על ידי הבנים, לפעמים על ידי
הצדיק, והכל נותן בעלה שהוא
ו', הוא בין אבא ואמא בן י"ה,
וכשהוא בין האב והאם, הוא
מוריד לה פרנסתה על ידי האב
והאם, וכשיורד בין שתי
הזרועות שיש בהם ששה פרקים,
מוריד לה פרנסה בשתי זרועות,
וכשמוריד בגוף שהוא יעקב,
מוריד לה מזון על ידו, וכשמוריד
בשתי השוקים, שהם שוקיו

בצדיק נחית לה מזונא על ידיה, וכד נחית בה (ד' פ"ט ע"ב) דאתחברו' בה', לא צריך לנחיתא מזונא לה על ידי שליחא בעלמא, אלא על ידיה, וכד נפיק בה, אסתלק עד אין סוף דאיהו א', מזונא דילה לאו בזכותא תליא מלתא, ולא בחיים דאינון אבא ואימא, ולא בבני דאינון נצח והוד, אלא במזל תליא מלתא, וכד נחיתת מאתרהא ונחית קודשא בריך הוא לדיירא עמה, אתמר ביה ובבנהא אין מזל לישראל, אלא קודשא בריך הוא רכיב על כרו"ב דאיהו מטטרו"ן ואיהו כרו"ף, ומתפרנסת על ידיה, דאיהו עבד עולם עבד דילה, ובההוא זמנא איהי אתפרנסת על ידי שליח, וכל דא פפום עובדיהון דישראל הכי אתפרנסת.

זבאה איהו מאן דסליק לה לאתרה, ולקודשא בריך הוא לאתריה, דאתמר ביה (ישעיה יט א) (הנה יהו"ה רוכב על עב קל), הנה יהו"ה יוצא ממקומו (שם כו כא), אמר ליה רבי אלעזר אבא, וכי יכול בר נש לאחזרא לקודשא בריך הוא לאתריה, אמר ליה אין, כמה דאשפחנא בדרך דאמר (תהלים קלב ד) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה וכו', בההוא זמנא דבר נש אחזר ליה לאתריה, מה פתיב ביה ממקומו יפן ברחמיו לעמו, ובמאי חזרין ליה לאתריה, אלא בשלימו דתקוונא דתקיננו בצלותא, ואוכח דבתר דאמר ממקומו יפן ברחמיו לעמו, אמר המיחדים את שמו ערב ובקר תמיד בכל יום אומרים פעמים, ואינון ה"ה, דצריך לאחזרא י' לגבי ה' דאיהו מקום דלעילא, ולאחזרא ו' לגבי ה' דאיהי מקום דלתתא, בגין דקודשא בריך הוא אומי לה, שהיא מקום שלמטה, משום שהקדוש ברוך הוא נשבע

עמודי שש, שיש בהם ששה פרקים, מוריד לה מזון על ידם, וכשמוריד לה בצדיק, מוריד לה מזון על ידו, וכשמוריד בה, כשמתחברו' בה', לא צריך להוריד לה מזון על ידי שליח בעולם אלא על ידו, וכשיוצא בה, מתעלה עד אין סוף שהוא א'. מזונה לא בזכות הדבר תלוי, ולא בחיים שהם האב והאם, ולא בבנים, שהם נצח והוד, אלא הדבר תלוי במזל, וכשיוודת ממקומה ויורד הקדוש ברוך הוא לדור עמה, נאמר בה ועל בניה, אין מזל לישראל, אלא הקדוש ברוך הוא רוכב על כרו"ב, שהוא מטטרו"ן, והוא כרו"ף, ומתפרנסת על ידו, שהוא עבד עולם, עבד שלה, ובאותו זמן היא מתפרנסת על ידי שליח, וכל זה פפי מעשיהם של ישראל כף מתפרנסת.

אשרי מי שמעלה אותה למקומה ואת הקדוש ברוך הוא למקומו, שנאמר בו (הנה יהו"ה רכב על עב קל) הנה יהו"ה יצא ממקומו. אמר לו רבי אלעזר: אבא, וכי יכול אדם להחזיר את הקדוש ברוך הוא למקומו? אמר לו: כן, כמו שמצאנו בדרך שאמר, אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה כו'. באותו זמן שאדם מחזיר אותו למקומו, מה פתיב בו? ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו, ובמה מחזירים אותו למקומו? אלא בשלמות התקון שתקנו בתפלה, ומוכיח, שאחר שאמר ממקומו יפן ברחמיו לעמו, אמר, המיחדים את שמו ערב ובקר תמיד בכל יום אומרים פעמים, והם ה"ה, שצריך להחזיר י' לה', שהוא המקום שלמעלה, ולהחזיר ו' שלא יחזיר את ה' שלמעלה עד

שִׁיחֲזִיר אֶת ה' שְׁלֹמֹה, וְסוּד
הַדָּבָר - לֹא אָבֵא בְעִיר וְגוֹמֵר,
וְהָרִי פְרִשְׁוֵה.

תקון אחד וחמשים

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, מִה זֶה אֶת?
אֵלֶּא כִּף פְּרִשְׁוֵה הַקְּדֻמוֹנִים, כֹּל
הָאֵתִים הֵם לְרִבּוּי, וְאִ"ת הַזֶּה
הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מֵא' עַד ת', שְׁבֵה
נִבְרָאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְעוֹד אֶת
הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם זֶה הַקְּדוּשׁ כְּרוּף
הוּא, זֶהוּ שְׁכִתּוּב וְאִתָּה תִשְׁמַע
הַשָּׁמַיִם, וְאֶת בַּת זוּגוֹ עֲמוּ, וְאֶת
- זֶה צְדִיק וְבַת זוּגוֹ, הָאָרֶץ -
הַכְּלִי שֶׁל כָּל הַלְוִיָּא בְּה זָרְעִים
וּפְרוֹת, וְסוּד הַדָּבָר - וְכָל שִׁיח
הַשְּׂדֵה טָרֵם יִהְיֶה בְּאָרֶץ וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּנֵי, סוּד עֲלִיּוֹן
יֵשׁ כָּאן, אֵף עַל גֵּב שֶׁהַכֵּל נִבְרָא
וְנִתְקַן בְּשֵׁם שֶׁל יְהוָה, שֶׁהֵם אֶת
הַשָּׁמַיִם, וְסוּד הַדָּבָר - י"ה
בְּשָׁמַיִם, ו"ה בְּאָרֶץ. זֶהוּ שְׁכִתּוּב
י'שְׁמַחוּ ה'שָׁמַיִם וְתִגַּל ה'אָרֶץ.
עִם כֹּל זֶה שֶׁהַכֵּל נִתְקַן בְּאֶרְבַּע
אוֹתוֹת, אֵין יוֹרְדַת נִבְיַעַה
מִלְמַעְלָה עַל הַזָּרְעִים וְהַפְּרוֹת
שֶׁהֵם שִׁיחַ הַשְּׂדֵה שֶׁהוּא צְדִיק,
וְעֵשֶׁב הַשְּׂדֵה שֶׁהוּא הַעֲמוּד
הָאֶמְצָעִי, וְלָמָּה? מִשּׁוּם שֶׁאָדָם
אֵין, שֶׁהוּא יוֹ"ד ה"א וּא"ו ה"א,
לְעַבֵּד אֶת הָאֲדָמָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבֵא,
הַשִּׁיחַ, מִנֵּין לָנוּ שֶׁהוּא צְדִיק?
אָמַר לוֹ: בְּנֵי, בּוֹ תִמְצָא ח"י ש',
הוּא כּוֹלֵל שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֶאֱן,
שֶׁהֵם שֶׁרֶשׁ הָאֵילָן, וְזֶה ח"י
הַעוֹלָמִים, שֶׁהוּא אוֹת בְּצֻבָא
שְׁלוֹ, צְבָאוֹת הוּא עִמָּהֶם, כּוֹלֵל
שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת כְּנֶגֶד שְׁלֹשַׁת הַעֲנָפִים
שֶׁל ש'.

וְהָרִי ש' שֶׁל שְׁלֹשַׁת הָאֲבוֹת הֵם,
אֵלֶּא ש' הַעֲלִיּוֹנָה - עֲנַפֵּי הָאֵילָן,
ש' הַתְּחוֹתוֹנָה - שְׁרָשֵׁי הָאֵילָן.

דָּלָא יַחֲזִיר לָהּ דְלַעֲיִלָא, עַד דִּיחֲזִיר לָהּ
דְלַתְתָּא, וְרָזָא דְמִלָּה לֹא אָבֵא בְעִיר
וְגוֹמֵר (הוֹשַׁע יֵא ט) וְהָא אוּקְמוּהָ.

תקונא חד וחמשים

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ, מֵאֵי אֶת, אֵלֶּא הֵכִי אוּקְמוּהָ
קְדָמָאִין, כֹּל אֶתִּין לְרִבּוּיָא, וְדָא אִ"ת אוּרִיַתָּא
כְּלִילָא מֵא' וְעַד ת', דְּבָהּ אֶתְבְּרִיאוּ שְׁמִיָּא
וְאֶרְעָא, וְעוֹד אֶת הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (מַלְכִים א ח) וְאִתָּה
תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, וְאֶת בַּת זוּגִיָּה עֲמִיָּה, וְאֶת דָּא
צְדִיק וְבַת זוּגִיָּה, הָאָרֶץ מֵאֲנָא דְכְּלָהּ לֹא אֶפְקָא
בְּה זָרְעִין וְאֲבִין, וְרָזָא דְמִלָּה וְכָל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה
טָרֵם יִהְיֶה בְּאָרֶץ וְגוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית ב ה).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי, רָזָא עֲלָאָה הַכָּא, אֵף
עַל גֵּב דְכֻלָּא אֶתְבְּרִי וְאֶתְקַן בְּשִׁמָּא
דִּיהו"ה, דְּאֵינּוֹן אֶת הַשָּׁמַיִם, וְרָזָא דְמִלָּה י"ה
בְּשָׁמַיִם, ו"ה בְּאָרֶץ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים צו
י) י'שְׁמַחוּ ה'שָׁמַיִם וְתִגַּל ה'אָרֶץ, עִם כֹּל דָּא
דְכֻלָּא אֶתְקַן בְּד' אֶתְוּוֹן, לֹא נְחִית נִבְיַעוּ
מִלְעִילָא עַל זָרְעִין וְאֲבִין דְּאֵינּוֹן שִׁיחַ הַשְּׂדֵה
דְּאֵיהוּ צְדִיק, וְעֵשֶׁב הַשְּׂדֵה דְּאֵיהוּ עֲמוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא, וְלָמָּה בְּגִין דְּאָדָם אֵין, דְּאֵיהוּ
יוֹ"ד ה"א וּא"ו ה"א לְעַבֵּוד אֶת הָאֲדָמָה.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר אָבֵא, שִׁיחַ מִנָּא לָן
דְּאֵיהוּ צְדִיק, אָמַר לִיָּה בְּרִי בִּיה תִּשְׁפַּח
ח"י ש', אֵיהוּ כְּלִיל תְּלַת עֲדָרֵי צֶאֱן, דְּאֵינּוֹן
שְׁרָשָׁא דְּאֵילָנָא, וְדָא חֵי עֲלָמִין, דְּאֵיהוּ אוֹת
בְּצֻבָא דִּילִיָּה, צְבָאוֹת אֵיהוּ עֲמָהוֹן, כְּלִיל
תְּלַת דְּרָגִין לְקַבֵּל תְּלַת עֲנָפִין דְּש'.

וְהָא ש' דְּתְלַת אֲבָהִין אֵינּוֹן, אֵלֶּא ש' עֲלָאָה
עֲנַפֵּי אֵילָנָא, ש' תְּתָאָה שְׁרָשֵׁי אֵילָנָא,
וּבְגִין דָּא וְכָל שִׁיחַ דָּא צְדִיק, וְכָל עֵשֶׁב ע"ב

ש' דא יעקב פליל תלת אבהן, דאינון ענפי
אילנא, וסלקין לשבעין ותריין שמחן דויסע
ויבא ויט, דבהאי שמא אתבריאו עשבין
ואילנין דאינון נשמתין דצדיקיא, והאי עשב
עליה אתמר (תהלים קד יד) ועשב לעבודת האדם
להוציא לחם מן הארץ, לחם אפירים אכל
איש (שם עח כו), ואיהו נהמא דאורייתא. (ד' 19
ו"א) דאתמר ביה (קהלת ט ז) לך אכול בשמחה
לחמך, ואיהו לעבודת האדם, ה' דאדם
דאתמר בה המוציא לחם מן הארץ, מאי
לעבודת האדם, לית עבודה הכא אלא צלותא,
דאיהי פולחנא דשכינתא, עבודת יהו"ה ודאי,
ועלה אתמר (תהלים קד כג) יצא אדם לפעלו
ולעבודתו עדי ערב, יצא אדם לפעלו דא
צלותא דשחרית, ולעבודתו עדי ערב דא
צלותא דמנחה, דאתמר בה (בראשית כד טג) ויצא
יצחק לשוח בשדה לפנות ערב.

תקונא תריין וחמשיין

בראשית פרא אלהי"ם אלהי"ם. חמש
אתון פחושפון ה', א"ד מן אדנ"י
הכי סליק לחמש, ורזא דמלה ואד יעלה מן
הארץ והשקה את כל פני האדמה (בראשית ב
10). תא חזי אתערותא צריכא מתתא לעילא,
ולבתר והשקה את כל פני האדמה, והשקה
ו' איהו שקיו מעילא לתתא, דאיהו נחל
קדומים דאתמשך מן מוחא, והכי צריך
לאתערא אתערותא בקדמיתא מאתתא, ורזא
דמלה אשה פי תזריע (ויקרא יב ב) ומיד וילדה
זכר, נוקבא אדנ"י, דכר יהו"ה, פד אקדימת
ברתא שליט דכורא ואתעביד יאהדונה"י,
ורזא דמלה יהו"ה אדנ"י חילי (חבקוק ג יט), ועל
במותי ידריכני (שם) אלין אבהן, למנצח
בנגינותי (שם) אמה ותריין שוקין, מאי חילי

ומשום זה, וכל שיח - זה צדיק,
וכל עשב - ע"ב ש', זה יעקב
הכולל שלשת האבות, שהם ענפי
האילן, ועולים לשבעים ושנים
שמות של ויסע ויבא ויט, שפשם
הזה נבראו עשבים ואילנות שהם
נשמות הצדיקים, והעשב הזה
נאמר עליו ועשב לעבודת האדם
להוציא לחם מן הארץ, לחם
אפירים אכל איש, והוא לחם
התורה, שנאמר בו לך אכל
בשמחה לחמך, והוא לעבודת
האדם, ה' של אדם שנאמר בה
המוציא לחם מן הארץ. מה זה
לעבודת האדם? אין עבודה פאן
אלא תפלה, שהיא עבודת
השכינה, עבודת יהו"ה ודאי,
ועליה נאמר יצא אדם לפעלו
ולעבודתו עדי ערב. יצא אדם
לפעלו - זו תפלת שחרית.
ולעבודתו עדי ערב - זו תפלת
מנחה, שנאמר בה ויצא יצחק
לשוח בשדה לפנות ערב.

תקון שנים וחמשים

בראשית פרא אלהי"ם. אלהי"ם
חמש אותיות פחושפון ה', א"ד
מן אדנ"י פך עולה לחמש, וסוד
הדבר - ואד יעלה מן הארץ
והשקה את כל פני האדמה. בא
וראה, התעוררות צריכה ממטה
למעלה, ואחר פך והשקה את כל
פני האדמה, והשקה ו' היא
השקאה ממעלה למטה, שהיא
נחל קדומים שנמשך מן המוח,
וכך צריך להעיר התעוררות
בראשונה מהאשה, וסוד הדבר -
אשה פי תזריע, ומיד וילדה זכר.
הנקבה אדנ"י, הזכר יהו"ה,
כשמקדימה הבת, שולט הזכר
ונעשה יאהדונה"י, וסוד הדבר -
יהוה אדנ"י חילי, ועל במותי
ידריכני - אלו האבות, למנצח
בנגינותי - האמה ושתי השוקים.

מה זה חילי? התקף של הכל
מלמעלה, חילי - חיל י', וזה
האב, תקפו - הנביעה שאין לה
סוף.

אמר רבי אלעזר: אבא, והרי
פרשוהו בעלי המשנה, שעד
ארבעים ימים יכולה לחזור
הנקבה לזכר, ומתהפך מדין
לרחמים, ופרשוהו משום שעד
כעת אין שם דמות, שנאמר בו
וייצר יהו"ה אלהי"ם, אם כן,
למה נטל שעור במ', משום
שהיא שעור הנקודה שהיא י'
טפה, (השעור) שבה נעשית י"ם
מ"י, ודאי נחל קדומים זה ו'
שנמשך מ' (ט). והשקה את כל
פני האדמה, מה זה פני האדמה?
אלא אלו הם הפנים, שהם אדם
ולכן וירק ושחר, פגונים הללו
מאיר אותו הפעין, שהגונים הם
מהיבשה הזו, נביעת האורה
שלה (של פחה), שכף הנביעה לארץ
כמו הנשמה לגוף, כמו שהאילן
לא מתגדל אלא במים, כך ושראל
שהם ענפי האילן לא מתגדלים
אלא בנביעת התורה.

וכוד הדבר - מעין גנים באר מים
חיים ונזלים מן לבנון. מעין זה
חכמה פתר, הוא אמון מפלא,
שרצה לנטע אילנות בגן, הסתפל
בכל הגן ולא מצא שם מעין מים,
מה עשה? אמר, אוציא מעין
ואחר כך אטע גן ומתגדל האילן,
ומשום כך מעין גנים, בראשונה
הזכיר מעין ואחר כך גנים, וזה
חמשים ושלושה הסדרים של
התורה, וכמו שיש גן למטה, כך
יש גן למעלה, והפעין הזה הוא
במח, האילן - הגוף, ענפיו -
הדרועות והרגלים, ונזלים מן
לבנון - זה הלב (לבנה), שהיא
דל"ת, דלה בגלות, ועליה נאמר
יזל מים מדליו.

אוי להם לבני אדם שלא

תוקפא דכלא מלעילא, חילי חילי י' ודא אבא,
תוקפא דיליה נביעו דלית ליה סוף.

אמר רבי אלעזר אבא והא אוקמוהו מארי
מתניתין, דעד ארבעין יומין יכול
לאחזרא נוקבא דכורא, ואתהפך מדינא
לרחמי, ואוקמוהו בגין דעד כעין לית תמן
דיוקנא, דאתמר ביה (בראשית ב ו) וייצר יהו"ה
אלהי"ם, אם כן אמאי נטיל שעורא במ', בגין
דאיהי שעורא דנקודה דאיהי י' טפה,
(שעורא) דבה אתעביד י"ם מ"י, ודאי נחל
קדומים דא ו' דאתמשך מן י' (ס"א ים), והשקה
את כל פני האדמה, מאי פני האדמה, אלא
אלין אנפין דאינון סומק וחור וירוק ואופם,
באלין גוונין נהירא ההיא מבושא, דגוונין
אינון מהאי יבשה, נביעו נהורא דילה (ס"א
דחילא), דהכי איהו נביעו לארעא פנשמתא
לגופא, כמה דאילנא לא מתרבי אלא במיא,
הכי ושראל דאינון ענפין דאילנא לא מתרבי
אלא בנביעו דאורייתא.

ורזא דמלה מעין גנים באר מים חיים ונזלים
מן לבנון (שיר ד טו), מעין דא חכמה פתר
איהו אמון מופלא, דבעא לנטעא אילנין
בגנתא, אסתפל בכל גנתא ולא אשפח תמן
מבושא דמיא, מה עבד, אמר אפיק מעין,
ולבתר אטע גן, ואתרבי אילנא, ובגין דא מעין
גנים, בקדמיתא אדפיר מעין ולבתר גנים, ודא
ג"ן סדרים דאורייתא, וכמה דאית גן לתתא
הכי אית ג"ן לעילא, והאי מעין איהו במוחא,
אילנא גופא, ענפין דיליה דרועין ורגלין,
ונזלים מן לבנון דא לבא (ג"א לבנה) דאיהי
דל"ת דלה בגלותא, ועלה אתמר (במדבר כד ו) יזל
מים מדליו.

וי לון לבני נשא דלא משתדלין באורייתא,

מתעסקים בתורה, שנקראו עציים
יבשים, שהם עתידיים להשרף
באש הגיהנום, ולא לחנם אמרו
בעלי המשנה שהם עמלים
ויוזשים גיהנום, ואף על גב
שמתגדל האילן, שהוא גוף
התורה, ואין לו פרי, שהם מצוות
עשה, מה כתוב בו? רק עץ אשר
תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו
תשחית וכרת, ומשום זה אמרו
בעלי המשנה שלא המדרש עקר,
אלא המעשה הוא העקר.

תקון חמשים ושלושה

בראשית ברא אלהים שם ב"ת,
שם א"ם, שהוא א"ם מאלהים,
והם הגן העליון והגן התחתון.
פתח רבי שמעון ואמר: ויטע
יהו"ה אלהים גן בעדן מקדם
וישם שם את האדם אשר יצר.
ויטע יהו"ה אלהים גן - זו
השכינה, בעדן - זו האם
העליונה, מקדם - האב העליון,
וישם שם את האדם אשר יצר -
זה העמוד האמצעי, ועליו נאמר
וייצר יהו"ה אלהים את האדם
עפר מן האדמה ויפח באפיו
נשמת חיים וגומר. וייצר, ציר
אותו בשני עולמות, בעולם הזה
ובעולם הבא, ויפח באפיו נשמת
חיים - זו נשמת כל חי, ויהי
האדם - זו רוח החיים, לנפש חיה
- זו השכינה התחתונה.

ועוד, ויטע יהו"ה אלהים גן -
זו תורה שבכתב, עדן - זה עדון
התורה, ושם שם את האדם של
בריאה, ומה כתוב בו? ביום
נטעף תשגשגי. ויצמח יהו"ה
אלהים וכו', יהו"ה אלהים -
אב ואם, כל עץ נחמד למראה -
זה העמוד האמצעי, שכל הגונים
היפים נראים בו, ומשום זה
נחמד למראה, תפארת - היפי של
כל הגונים, וטוב למאכל - זה
צדיק.

דאתקריאו עציים יבשים דאינון עתידין
לתוקדא בנורא דגיהנום, ולא לומגנא אמרו
מארי מתניתין דאינון עמלין וירתינ גיהנום,
ואף על גב דמתרבי אילנא דאיהו גופא
דאורייתא, ולית ליה איבא דאינון פקודין
דעשה, מה פתיב ביה (דברים פ ב) רק עץ אשר
תדע פי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכרת,
ובגין דא אמרו מארי מתניתין דלית מדרשא
עקר אלא המעשה איהו עקר. (דף טו ע"ב).

תקונא חמשיין ותלת

בראשית ברא אלהים תמן ב"ת, תמן א"ם
דהוא א"ם מאלהים, ואינון גן
עלאה גן תתאה. פתח רבי שמעון ואמר (בראשית
ב ל), ויטע יהו"ה אלהים גן בעדן מקדם וישם
שם את האדם אשר יצר, ויטע יהו"ה אלהים
גן דא שכינתא, בעדן דא אימא עלאה, מקדם
אבא עלאה, וישם שם את האדם אשר יצר
דא עמודא דאמצעיתא, ועליה אתמר (שם ב
ט) וייצר יהו"ה אלהים את האדם עפר מן
האדמה ויפח באפיו נשמת חיים וגומר, וייצר
ציר ליה בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא
דאתי, ויפח באפיו נשמת חיים דא נשמת כל
חי, ויהי האדם דא רוחא דחיי, לנפש חיה
דא שכינתא תתאה.

ועוד ויטע יהו"ה אלהים גן דא אורייתא
דבכתב, עדן דא עדונא דאורייתא, ושוי
תמן את האדם דבריהא, ומה פתיב ביה (ישעיה
יז יא) ביום נטעף תשגשגי. ויצמח יהו"ה
אלהים וכו' (בראשית ב ט), יהו"ה אלהים אבא
ואימא, כל עץ נחמד למראה (שם) דא עמודא
דאמצעיתא, דכל גוונין שפירין ביה אתחזיין,
ובגין דא נחמד למראה, תפארת שפירו דכל
גוונין, וטוב למאכל דא צדיק.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְהָרִי כְּתוּב כָּל עֵץ, אִם הָיָה אוֹמֵר עֵץ - יָפֵה, אֲבָל כְּתוּב כָּל עֵץ? אָמַר לוֹ: וְדָאִי כִּף זֶה, שְׁבָכְל מְקוּם, כ"ל הוּא צַדִּיק, אֲבָל הַכֹּל אֶחָד. כֹּל זֶה צַדִּיק, עֵץ זֶה הָעֵמּוּד הָאֲמָצְעִי, שְׁגוּף וּבְרִית נְחֻשְׁבִים לְאֶחָד, אֲבָל בְּכַתוּב הָיָה כֹּל עֵץ נְחָמֵד לְמַרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל - זֶה צַדִּיק, לְמַרְאָה - זוֹ הַשְּׂכִינָה, שְׁנֵאֲמַר בָּהּ בַּמְרָאָה אֱלֹהֵי אֲתוּדָע, וְעֵץ הַחַיִּים - זֶה הָעֵמּוּד הָאֲמָצְעִי, שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים דְּלַעִילָא דְאַתְמַר בָּהּ (קהלת ז יב) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעַלְיָה.

אָמַר לוֹ: הָרִי הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא הַגֶּן, שְׁמֵשׁ עֵץ הַחַיִּים נְטוּעַ, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹף הַגֶּן. מַה זֶה מִן הָאֲדָמָה? אֵלֶּא זוֹ הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁמִמְנָה נְטוּעַ כֹּל עֵץ, שֶׁהוּא צַדִּיק. כ"ל הוּא מֵצֵד שֶׁל מ"י, שְׁכָף עוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן כ"ל מ"י, וּבְשִׁבְלָה נֵאֲמַר מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ וְגוֹמֵר, שֶׁהוּא הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, הוּא לְמִטָּה, עֵץ הַדַּעַת טוֹב - זֶה מִטְטְרוּן, וְרַע - זֶה סַמְא"ל, וּמְשׁוּם זֶה וְעֵץ הַדַּעַת, ו' פֶּא לְרִבּוּת, שֶׁהוּא בֵּא מְקוּם אַחַר, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְעוֹד, וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כֹּל עֵץ, זֶהוּ צִמַּח צַדִּיק וּמִתַּחְתּוֹ יֵצֵא. בֵּא תִרְאֶה, כֹּל מִי שְׁשׁוּמֵר בְּרִית, אוֹתוֹ הַבֵּן שְׁנוֹתָן לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עֲלִיו נֵאֲמַר וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים כֹּל עֵץ נְחָמֵד לְמַרְאָה - בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְטוֹב לְמֵאֲכָל - בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה, אֲבָל בֵּן אַחַר שֶׁלֹּא נִעְשָׂה בִּירְאָה וְאֶהְבָּה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא, מַה כְּתוּב בּוֹ? וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְזוֹ עַרְבוּכְיָה שֶׁל טוֹב וְרַע, מְעַרְבַּ מְמַצָּה וּשְׂאוֹר.

מְעוֹרְבַּ מְמַצָּה וּשְׂאוֹר.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כָּל עֵץ פְּתִיב, אִי הָיָה אָמַר עֵץ שְׁפִיר, אֲבָל כָּל עֵץ פְּתִיב, אָמַר לִיָּה וְדָאִי הָכִי הוּא, דְּבָכְל אֶתְר. כ"ל צַדִּיק אִיהוּ, אֲבָל כֹּלֵא חַד, כֹּל דָּא צַדִּיק, עֵץ דָּא עֵמּוּדָא דְאַמָּצְעִיתָא, דְּגוּף וּבְרִית חֻשְׁבִּינָן חַד, אֲבָל בְּהָאִי קָרָא כֹּל עֵץ נְחָמֵד לְמַרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל דָּא צַדִּיק, לְמַרְאָה דָּא שְׂכִינְתָא דְאַתְמַר בָּהּ (במדבר יב ו) בַּמְרָאָה אֱלֹהֵי אֲתוּדָע, וְעֵץ הַחַיִּים דָּא עֵמּוּדָא דְאַמָּצְעִיתָא, דָּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּלַעִילָא דְאַתְמַר בָּהּ (קהלת ז יב) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעַלְיָה.

אָמַר לִיָּה הָא שְׂכִינְתָא תַּתָּאָה אִיהִי גֶן, דְּמִתְמָן עֵץ הַחַיִּים נְטוּעַ, כְּמָה דְאַתְמַר (בראשית ב ט) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹף הַגֶּן, מֵאִי מִן הָאֲדָמָה, אֵלֶּא דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, דְּמִינָה אֲתַנְטַע כֹּל עֵץ דָּאִיהוּ צַדִּיק, כ"ל אִיהוּ מִסְטְרָא דְמ"י, דְּהָכִי סָלִיק לְחֻשְׁבוֹן כ"ל מ"י, וּבְגִינָה אֲתְמַר (איוב לח כט) מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ וְגוֹמֵר, דָּאִיהוּ הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִיהוּ לְתַתָּא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב דָּא מִטְטְרוּן, וְרַע דָּא סַמְא"ל וּבְגִין דָּא וְעֵץ הַדַּעַת ו' אֶתָּא לְרִבּוּיָא, דָּאִיהוּ אֲתִי מֵאַתְר אַחְרָא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְעוֹד וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כֹּל עֵץ, דָּא אִיהוּ צִמַּח צַדִּיק (ירמיה כג ה) וּמִתַּחְתּוֹ יֵצֵא (זכריה ו יב), תָּא חֲזִי כֹּל מֵאֵן דְּנִטְיֵר בְּרִית, הֵהוּא בַר דְּיָהִיב לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, עֲלִיָּה אֲתְמַר (בראשית ב ט) וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים כֹּל עֵץ נְחָמֵד לְמַרְאָה בְּרִיזִין דְּאוּרִיָּתָא, וְטוֹב לְמֵאֲכָל בְּפִקוּדִין דְּאוּרִיָּתָא, אֲבָל בְּרָא אַחְרָא דְלֹא אֲתַעְבִּיד בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, מַה פְּתִיב בִּיה (שם) וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְדָא עַרְבוּכְיָא דְטוֹב וְרַע,

וְכַבֵּן צִוְּהָ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
יִשְׂרָאֵל לְשַׁמֵּר אֶת עֲצֻמוֹ בְּפִרְיָה
וּרְבִיחָהּ. זְהוּ שְׁכַתּוּב וּמַעֲיָן הַדְּעַת
טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, טוֹב -
מִצַּד שֶׁל דָּם טְהוֹר, וְרַע - מִצַּד
שֶׁל דָּם נְדוּת, שֶׁהֵבֵן הַזֶּה גּוֹרֵם
אֲבָדָן שֶׁל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, זְהוּ
שְׁכַתּוּב כִּי כְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת
תָּמוּת, מוֹת - בְּעוֹלָם הַזֶּה, תָּמוּת
- בְּעוֹלָם הַבָּא.

תקון חמשים וארבעה

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֶת
הַשָּׁמַיִם - עֵץ הַחַיִּים, וְאֶת הָאָרֶץ
- כָּל עֵץ נִחְמָד לְמִרְאָה, וְהָאָרֶץ
הַיְתֵה תְהוּ וְכִהוּ זֶה עֵץ הַדְּעַת
טוֹב וְרַע, וְזֶהוּ סוּד תְהוּ, עֵמֶק רַע,
בְּהוּ - עֵמֶק טוֹב, וְזֶה עֵץ הַדְּעַת
טוֹב וְרַע, כִּי שֵׁם כָּלֵל יְהו"ה שְׁפַת
כָּל הָאָרֶץ, וּמִכָּאֵן יֵצֵאָה כָּל
הָעֲרֻבוּכֵיָה שֶׁל טוֹב וְרַע, שֶׁהוּא
הַסּוּד שֶׁל צַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב
לוֹ.

תקון חמשים וחמשה

בְּרֵאשִׁית בְּרָא, בִּי"ת רֵא"ש, וְהֵם
אָב וָאֵם. בְּרָא תְרַגּוּם בֵּן, הוּא
הַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר
וְנִהְרָ יוֹצֵא מַעְדָן, יֵשׁ עֵדָן וְיֵשׁ
עֵדָן, זְהוּ שְׁכַתּוּב וְנַחֵל עֲדֻנְיָה
תִּשְׁקֶם, עֲדֻנְיָה וְדַאי, זְהוּ עֵדָן
עֲלִיּוֹן, כְּתָר עֲלִיּוֹן, הַעֲדָן שְׁלֹמְטָה
זֶה י', וְיֵשׁ עֵדָן שְׁלֹמְטָה, וְזוֹ הָאֵם
הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא ד', הִיא עֵדָן אֶל
הַנְּהָר שְׁלֹמְטָה מִמֶּנּוּ, זְהוּ שְׁכַתּוּב
וְנִהְרָ יוֹצֵא מַעְדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֵּן.

בֵּא וּרְאֵה כִּמְהָ נִהְרוֹת הֵם
שְׁמֵשֵׁינִים זֶה מְזֵה, יֵשׁ נְהָר וְיֵשׁ
נְהָר. יֵשׁ נְהָר מִהָאֹר שְׁלֹמְעֵלָה,
שְׁנַקְרָא הַנְּהָר שֶׁל הַמַּיִם שֶׁל
הַתּוֹרָה, שְׁנַאֲמַר בְּהָ תוֹרַת חֲכָם
מְקוֹר חַיִּים, וְיֵשׁ נְהָר שְׁנַקְרָא נְהָר
פְּלִגְיוֹ, שְׁכַמְהָ פְּלִגְיוֹ עֲמָקִים

וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
לְנִטְרָא גְרַמְיָה בְּפִרְיָה וּרְבִיחָהּ, הֵדָּא הוּא
דְּכְתִיב (שם י"ז) וּמַעֲיָן הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל
מִמֶּנּוּ, טוֹב מִסְטְרָא דְדָם טְהוֹר, וְרַע מִסְטְרָא
דְדָם נְדוּת, דִּהְיָי בַר גְּרִים אֲבוּדָא דְתַרְיָן
עֲלִמְיָן, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (שם) כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ
מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעֲלָמָא דִּין, תָּמוּת
בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.

תקונא חמשין וארבע

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם עֵץ
הַחַיִּים, וְאֶת הָאָרֶץ כָּל עֵץ נִחְמָד
לְמִרְאָה, וְהָאָרֶץ הַיְתֵה תְהוּ וְכִהוּ דָּא עֵץ הַדְּעַת
טוֹב וְרַע, וְדָא רְזָא תְהוּ עֵמֶק רַע, בְּהוּ עֵמֶק
טוֹב, וְדָא עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, כִּי שֵׁם כָּלֵל
יְהו"ה שְׁפַת כָּל הָאָרֶץ (שם י"א ט), וּמִהֲכָא נִפְקַת כָּל
עֲרֻבוּכֵיָא דְטוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ רְזָא דְצַדִּיק וְרַע
לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. (דף פ"ג ע"א).

תקונא חמשין וחמש

בְּרֵאשִׁית בְּרָא בִּי"ת רֵא"ש, וְאִינוּן אָבָא
וְאִימָא, בְּרָא תְרַגּוּם בְּרָא. אִיְהִי
עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, וְעֲלִיָּה אֲתָמַר (בְּרֵאשִׁית ב'
י) וְנִהְרָ יוֹצֵא מַעְדָן, אִית עֵדָן וְאִית עֵדָן, הֵדָּא
הוּא דְכְתִיב (תְהִלִּים לו ט) וְנַחֵל עֲדֻנְיָה תִשְׁקֶם,
עֲדֻנְיָה וְדַאי, דָּא עֵדָן עֲלָאָה כְּתָר עֲלָאָה, עֵדָן
דְּלִתְתָא דָּא י', וְאִית עֵדָן דְּלִתְתָא וְדָא אִימָא
עֲלָאָה דְּאִיְהִי ד', אִיְהִי עֵדָן לְגַבֵּי נְהָר דְּלִתְתָא
מִינָהּ, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב וְנִהְרָ יוֹצֵא מַעְדָן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן.

הָא חֲזִי כִּמְהָ נִהְרוֹת אִינוּן מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא,
אִית נְהָר וְאִית נְהָר, אִית נְהָר מִנְהוּרָא
דְּלְעִילָא דְאֲתָקְרִי נְהָרָא דְמִיָּא דְאוּרְיִיתָא,
דְּאֲתָמַר בְּהָ (מְשֵׁלִי י"ג י"ד) תוֹרַת חֲכָם מְקוֹר חַיִּים,
וְאִית נְהָר דְּאֲתָקְרִי נְהָר פְּלִגְיוֹ, דְּכַמְהָ פְּלִגְיוֹ

עמיקין תליין מניה, דאתמר בהון (שם כא)
 (א) פלגי מים לב מלך וגומר, ואית נהר דאתקרי
 נחל קדומים, דאתמשך מעלאין, ומניה תליין
 שבעה נהרות, דאתמר בהון (תהלים צח ח) נהרות
 ימחאו כף יחד הרים ירננו, ואית נהר דאתקרי
 נהר דינור מסטרא דשמאלא, דאתמר
 ביה (דניאל ז ט) נהר דינור נגיד ונפק מן וגומר,
 ונהר בכל אתר איהו ו', מסטרא דאבא ואימא
 אתקרי נחל קדומים, ומסטרא דעדן עלאה
 אתמר ביה (תהלים לו ט) ונחל עדניך תשקם.

ומסטרא דימינא אתקרי נהר פלגיו, ומסטרא
 דשמאלא אתקרי נהר דינור, ומניה
 תליין שתין ענפין דנורא דאתקריאו ששים
 גבורים, ואינון שתין פולסין דנורא דמחיוה
 למטטרוין, ומסטרא דימינא ושמאלא אתמר
 בכל נחלין דתליין מנייהו, נהרי נחלי דבש
 וחמאה, ונחל עדניך דא נהר דנפיק מעדן,
 דאתמר ביה (בראשית ב ט) ונהר יוצא מעדן, והאי
 איהו עדן דעין לא ראתה אלהי"ם וכו' (ישעיה
 סד ג), סתים וגניז, דאיהו כתר עלאה, ומשם
 יפרד והיה לארבעה ראשים (א דאיהו ד' אתון דשם
 בן ד'), אלין יהו"ה דאינון אבא ואימא ברא
 וברתא. תא חזי קרקפתא דא אל"ף, פגוונא
 דא ארבע סטרין דיליה בהון הוה יהו"ה
 הוא ושמיה חד, (דברים ד לה) אין עוד מלבדו

בלא פרוד ובלא שתוף פלל.
 ועוד ונהר דא ו', יוצא מעדן דא י', ומשם
 יפרד והיה לארבעה ראשים דא ד', (אלין
 ארבע אתון). ועוד ונהר יוצא מעדן דא אימא
 עלאה דאיהי א' תניינא, כמה דאוקמוהו מארי
 מתניתין מאי אל"ף אלף בינה, ולאן אתמשך

תלויים ממנו, שנאמר בהם פלגי
 מים לב מלך וגומר, ויש נהר
 שנקרא נחל קדומים, שנמשך
 מהעליונים, וממנו תלויים שבעה
 נהרות, שנאמר בהם נהרות
 ימחאו כף יחד הרים ירננו, ויש
 נהר שנקרא נהר דינור מצד
 השמאל, שנאמר בו נהר די-נור
 נגד ונפק מן וגומר, ונהר בכל
 מקום הוא ו'. מהצד של אב ואם
 נקרא נחל קדומים, ומצד של
 העדן העליון נאמר בו ונחל
 עדניך תשקם.

ומצד הימין נקרא נהר פלגיו,
 ומצד השמאל נקרא נהר דינור,
 וממנו תלויים ששים ענפים של
 אש שנקראו ששים גבורים, והם
 ששים מכות של אש שהכו את
 מטטרוין, ומצד הימין והשמאל
 נאמר בכל הנחלים שתלויים
 מהם, נהרי נחלי דבש וחמאה.
 ונחל עדניך, זה הנהר שיוצא
 מעדן, שנאמר בו ונהר יוצא
 מעדן, וזהו העדן שעין לא ראתה
 אלהי"ם וכו', סתום וגנוז, שהוא
 כתר עליון, ומשם יפרד והיה
 לארבעה ראשים (א. שהוא ד' אותיות
 של שם בן ד'), אלו יהו"ה שהם האב
 והאם, הבן והבת. בא וראה,
 הקרקפת זו אל"ף כמו זה: (ציור
 למעלה), ארבעת הצדדים שלו בהן
 היה יהו"ה הוא ושמו אחד, אין
 עוד מלבדו, בלי פרוד ובלי שתוף
 פלל (ציור למעלה).

ועוד, ונהר - זה ו', יוצא מעדן -
 זה י', ומשם יפרד והיה לארבעה
 ראשים - זה ד', (אלו ארבע האותיות).
 ועוד, ונהר יוצא מעדן - זו האם
 העליונה, שהיא א' השניה, כמו
 שבארוהו בעלי המשנה מה זה
 אל"ף? אלף בינה, ולאן נמשך

בגוף? ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, אלו שתי זרועות ושתי שוקים. מי הגן שנשקה מפנו למטה? זו השכינה, ששני גנים הם, אחד למעלה ואחד למטה. זהו שפתוב היושבת בגנים, והרי פרשוה.

ויש נהר למטה שהיא מטטרו"ן, שנפרד לארבעה צדדים, שהם מיכא"ל גבריאל"ל נוריא"ל רפא"ל, שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הנהב, והנהב הוא לצפון, זהו שפתוב מצפון זהב יאתה, וסוד הדבר - הולף אל צפון, זה גבריאל"ל, ואחר כך הולף אל דרום, וזה גיחון ששם מיכא"ל, ההפך מלמעלה, שאמר עליו הפתוב הולף אל דרום בראשונה, ואחר כך סובב אל צפון, סובב לשיני צדדים שהם מזרח ומערב, שהם חדקל ופרת, ופרת, ששם אוריאל"ל רפא"ל. פישון כנגד התורה שבעל פה, ומשם פישון - פי שונה הלכות. ג"יחון"ן - ג' ג"ומל חסד, ושם החיות שנקראו חיות הקדש מהצד של אריה מצד הימין, מצד השמאל נחש, שנאמר בו כל הולף על גחון, להעניש בו את מי שעובר על התורה שנתנה מימין. פישון - שם שפיפון, להעניש את מי שעובר על התורה שבעל פה. חדקל - ח"ד ק"ל, זה חרף בלשונו, ואחד מצד ימין, ק"ל מצד השמאל, ללמד שניהם, ח"ד בשנים וק"ל בשפתים, ומשום זה, פישון - פי שונה הלכות, גיחון - גיחון, אותו שנאמר בו ויקבר אתו בני, שם שרוי לצד ימין, פרת פולל את כלם, זה פריה ורביה, עליו

בגופא, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אלין תרין דרועין ותרין שוקין, מאן גן דאתשקייא מניה לתפא דא שכנינתא, דתרין גנין אינון חד לעילא וחד לתפא, הדא הוא דכתיב (שיר ח יג) היושבת בגנים והיא אוקמוה.

ואית נהר לתפא דאיהו מטטרו"ן, דאתפרש לארבע סטרין דאינון מיכא"ל גבריאל"ל נוריא"ל רפא"ל, שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הנהב (בראשית ב יא). וזהב איהו לצפון, הדא הוא דכתיב (איוב לו כב) מצפון זהב יאתה, ורזא דמלה הולף אל צפון דא גבריאל"ל, ולבתר הולף אל דרום (קהלת א י) ודא גיחון דתמן מיכא"ל, הפוכא מלעילא, דאמר קרא עליה הולף אל דרום בקדמיתא, ולבתר סובב אל צפון, סובב לתרין סטרין דאינון מזרח ומערב, דאינון חדקל ופרת, דתמן אוריאל"ל רפא"ל.

פישון לקבל אורייתא דבעל פה, ומתמן פישון, פי שונה הלכות, ג"יחון"ן ג' ג"ומל חסד, ותמן חיוון דאתקריאו חיות הקדש מסטרא דאריה מסטרא דימינא, מסטרא דשמאלא נחש, דאתמר ביה (ויקרא יא מב) כל הולף על גחון, לאענשא ביה למאן דאעבר על אורייתא דאתיהיבת מימינא, פישון (דף פח ע"ב) תמן שפיפון, לאענשא למאן דאעבר על אורייתא דבעל פה, חדקל ח"ד ק"ל, דא חריפא בלישניה וחד מסטרא דימינא, ק"ל מסטרא דשמאלא, לאולפא תרוייהו, ח"ד בשנים, וק"ל בשפון, ובגין דא פישון פי שונה הלכות, גיחון גיחון ההוא דאתמר ביה (דברים לד ו) ויקבור אותו בגי, תמן שריא לסטרא דימינא, פרת כליל פלהו, האי

נאמר אם תשכבון בין שפתים,
אם ודאי לעשות שם פריה ורביה.
ובאלה הארבעה נכנסו לפרדס
הארבעה הללו. אלו שנכנסו עם
קלפות, אחד הציץ ומת, אחד
הציץ ונפגע, ואחד יצא לשמד
(יצא לתרבות רעה), הרביעי שנכנס
למת האגוז, נכנס בשלום ויצא
בשלום. זה שנאמר בו הציץ
ונפגע, נכנס בענג ולא נכנס בו
כראוי, התהפך לו לנגע, וזה נהר
שיוצא מעדן, שהוא סימן ענ"ג,
עדן נהר ג'ן, כאן אסור והתר,
טמאה וטהרה, כשר ופסול.

ויקח יהו"ה אלהי"ם את האדם
ויניחהו בגן עדן לעבדה
ולשמרה. בא וראה, הקדוש ברוך
הוא למד את האדם תורה, זהו
שכתוב אז ראה ויספרה הכינה
וגם חקרה ויאמר לאדם, וזהו
ויניחהו בגן עדן, זה הגן של
התורה, לעבדה - במצוות עשה
של התורה, שהוא זכור, הנזכר,
ולשמרה - במצוות לא תעשה,
שהוא שמור, הנקבה. את האדם,
שהיה כדיוקן של התורה, שא"ת
לרבות התורה שנתנה לאדם מא'
עד ת', שנתנה מימין ומשמאל,
ששם מצוות עשה ולא תעשה,
מצוות של עשה מימין כנגד ו"ה
זכר"י, וזה זכרונות, מצוות של
לא תעשה משמאל כנגד י"ה
שמ"י, העמוד האמצעי כולל
שניהם, יהו"ה שמו, והוא קול
השופר מצד האם העליונה שהיא
שופר. התקיעה היא מצד הימין,
ושברים מצד השמאל,
השלשלת שהיא תרועה מצד
של שניהם.

בראשית, (בר"א ש"ח), ברא
אלהי"ם. האלהי"ם הזה היא
האם העליונה, שרוכבת ועולה

פריה ורביה, עליה אתמר (תהלים סח יד) אם
תשכבון בין שפתים, אם ודאי למעבד תמן
פריה ורביה.

ובאל"ן ארבעה עאלו לפרדס אל"ן ארבעה,
אל"ן דעאלו בקליפין חד הציץ ומת,
חד הציץ ונפגע, וחד אשתמד (נ"א נפק לתרבות
רעה), רביעאה דעאל במוחא דאגוזא עאל
בשלום ונפק בשלום, האי דאתמר ביה הציץ
ונפגע, עאל בענג ולא עאל ביה פדקא יאות,
אתהפך ליה לנגע, ודא נהר דיוצא מעדן,
דאיהו סימן ענ"ג עדן נהר ג'ן, הכא אסור
והתר טומאה וטהרה כשר ופסול.

ויקח יהו"ה אלהי"ם את האדם ויניחהו בגן
עדן לעבדה ולשמרה (בראשית ב טו), תא
חזי קודשא בריך הוא אוליף לאדם אורייתא,
הדא הוא דכתיב (איוב כח כז) אז ראה ויספרה
הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, ודא איהו
ויניחהו בגן עדן, דא גן דאורייתא, לעבדה
בפקודין דאורייתא דעשה דאיהו זכור דכר,
ולשמרה בפקודין דלא תעשה דאיהו שמור
נוקבא, את האדם דהוה בדיוקנא דאורייתא,
דא"ת לרבות אורייתא דאתיהיבת לאדם מא'
ועד ת', דאתיהיבת מימינא ומשמאלא, דתמן
פקודין דעשה ולא תעשה, פקודין דעשה
מימינא לקבל ו"ה זכר"י ודא זכרונות, פקודין
דלא תעשה משמאלא לקבל י"ה שמ"י,
עמודא דאמצעיתא פליל תרוייהו יהו"ה
שמייה, ואיהו קול השופר מסטרא דאימא
עלאה דאיהי שופר, תקיעה איהי מסטרא
דימינא, ושברים מסטרא דשמאלא, שלשל"ת
דאיהי תרועה מסטרא דתרוייהו.

בראשית (בר"א ש"ח) ברא אלהי"ם, האי

אלהי"ם איהי אימא עלאה, דרכיבת וסליקת בתרועה (ראיהו

בתרועעה [שהיא ראש השנה, והו' שקתוב עלה
אלהים בתרועעה], שְׁנָאֲמַר בּוֹ לֹא הִבִּיט
אֲוֹן בִּיעֶקֶב וְלֹא רָאָה עֲמֹל
בְּיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ
וּתְרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ, הָרִי לָךְ שְׁתְרוּעָה
הִיא בִיעֶקֶב, וְנֹאמַר בּוֹ עֲלֵה
אֱלֹהִים בְּתְרוּעָה, יְהוָה בְּקוֹל
שׁוֹפָר עוֹלָה. תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר
זוֹ תִקְיעָה, וְזֶה הַחֲדָשׁ שְׁמַתְכֶסֶה
הַלְבָנָה. הַמְלָכוֹת מִצַּד הַמְלָכוֹת,
שֶׁהוּא זֶה שְׁמִי, שְׁשֵׁם הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נוֹדַע לְמֶלֶךְ עַל כָּל
הָאָרֶץ, וּבָהּ הוּא הַמְלֶךְ הַקְדוּשׁ,
הַמְלֶךְ הַמְשֻׁפָּט מִצַּד הַשְּׂמָאל,
מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים, וְזֶה
הַלֵּב לְשִׂמְאֵל הַמְלָכוֹת. זְכוֹרוֹנוֹת,
זְכוֹר לְזָכֹר, וְזֶה הַמַּח לִימִין, וְשֵׁם
זְכוֹרוֹנוֹת. שׁוֹפְרוֹת זֶה קִנְיָה שֶׁהוּא
שׁוֹפָר, וּמִשָּׁם יוֹצֵא קוֹל הַשׁוֹפָר,
שֶׁהוּא הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, וְהוּא
יְהוָה, בְּמַח בְּלֵב וּבַגּוֹף.

וּפְרֻשָׁה בְּעֵלֵי הַמְשָׁנָה, שְׁאִין
פּוֹחֲתִין בּוֹ מִעֲשָׂרָה מְלָכוֹת
וּמִעֲשָׂרָה זְכוֹרוֹנוֹת וּמִעֲשָׂרָה
שׁוֹפְרוֹת, זֶה יו"ד ה"א וּא"ו ה"א
(יו"ד ה"י וּא"ו ה"י). מְלָכוֹת - וְתִמְלֶךְ
אִתָּהּ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ,
זְכוֹרוֹנוֹת - אִתָּהּ זֹכֹר, זְכוֹרנו
לְחַיִּים, שׁוֹפְרוֹת - תִּקְעוּ בְּשׁוֹפָר
גְּדוֹל.

וְעוֹד, תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה
לְיוֹם חַגְנוּ, מַה זֶה בְּכֶסֶה? זוֹ
שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה, וּבָהּ כְּתוּבנו
לְחַיִּים, שֶׁהִיא כְּתִיבָה מִצַּד הַיְמִין
וּמִצַּד הַשְּׂמָאל, וּמִשׁוּם שְׁנֹאֲחִז
בוֹ, הַזְכוֹר פְּעָמִים כְּתִיבָה (שֶׁהִיא יָד
עַלְיוֹנָה יָד תַּחְתּוֹנָה) (הָאִם תַּחְתּוֹנָה הִיא מִצַּד
הַשְּׂמָאל). בְּכֶסֶה, בְּאוֹתוֹ שְׁנֹאֲמַר בּוֹ
בְּמַכְסֵה מִמֶּךָ אֵל תַּחְקֹר, כְּתוּבנו
לְחַיִּים הוּא בְּכֶתוּב הַזֶּה, וְהַלְחוֹת
מִעֲשָׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְהַמְכָתֵב
מְכָתֵב אֱלֹהִים הוּא חֲרוֹת עַל
הַלְחַת, מַה זֶה חֲרוֹת? זוֹ ה',
שְׁנֹאֲמַר בָּהּ וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאָרֶץ,

לֹאשׁ הַשְּׁנָה הָרִאָה הוּא דְכָתִיב (תְּהִלִּים מו ו) עֲלֵה אֱלֹהִים
בְּתְרוּעָה), דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בַּמְדַּבֵּר כַּג כֹּא) לֹא הִבִּיט אֲוֹן
בִּיעֶקֶב וְלֹא רָאָה עֲמֹל בְּיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
עִמּוֹ וּתְרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ, הָרִי לָךְ דְּתְרוּעָה אִיהִי
בִיעֶקֶב, וְאִתְּמַר בֵּיהּ עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתְרוּעָה,
יְהוָה בְּקוֹל שׁוֹפָר סְלִיק. תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ
שׁוֹפָר (תְּהִלִּים פֹּא ד) דָּא תִקְיעָה, וְדָא יִרְחֵא
דְּסִיְהָרָא אֲתַפְסִיָּא, מְלָכוֹת מְסֻטְרָא דְּמְלָכוֹת
דְּאִיהוּ זֶה שְׁמִי (שְׁמוֹת ג טו), דְּתַמְזֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲשֶׁתְמוּדַע לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, וּבָהּ אִיהוּ
הַמְלֶךְ הַקְדוּשׁ הַמְלֶךְ הַמְשֻׁפָּט מְסֻטְרָא
דְּשְׂמָאלָא, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים, וְדָא
לְבָא לְשְׂמָאלָא מְלָכוֹת, זְכוֹרוֹנוֹת זְכוֹר לְזָכֹר
וְדָא מוֹחָא לִימִינָא וְתַמְזֵן זְכוֹרוֹנוֹת, שׁוֹפְרוֹת דָּא
קִנְיָה דְּאִיהוּ שׁוֹפָר, וּמִתַּמְזֵן נְפִיק קוֹל הַשׁוֹפָר
דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, וְאִיהוּ יְהוָה,
בְּמוֹחָא בְּלְבָא בְּגוֹפָא.

וְאוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּלִית פּוֹחֲתִין בֵּיהּ
מִעֲשָׂרָה מְלָכוֹת וּמִעֲשָׂרָה זְכוֹרוֹנוֹת
וּמִעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת, דָּא יו"ד ה"א וּא"ו ה"א
(נ"א יו"ד ה"י וּא"ו ה"י), מְלָכוֹת וְתִמְלוּךְ אִתָּהּ הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, זְכוֹרוֹנוֹת אִתָּהּ זֹכֹר זְכוֹרנו
לְחַיִּים, שׁוֹפְרוֹת תִּקְעוּ בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל.

וְעוֹד תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם חַגְנוּ,
מֵאִי בְּכֶסֶה דָּא שְׂכִינָתָא תַתָּאָה, וּבָהּ
כְּתוּבנו לְחַיִּים, דְּאִיהִי כְּתִיבָה מְסֻטְרָא דִימִינָא
וּמְסֻטְרָא דְּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דְּאִתְּאַחַד בֵּיהּ
אֲדִפִּיר תְּרִין זְמַנִּין כְּתִיבָה (נ"א דְּאִיהוּ יָד עַלְמָה יָד
תַּתָּאָה), (נ"א אִמָּא תַתָּאָה מְסֻטְרָא דְּשְׂמָאלָא אִיהִי) בְּכֶסֶה
בְּהִיוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ בְּמַכּוּסָה מִמֶּךָ אֵל תַּחְקֹר,
כְּתוּבנו לְחַיִּים אִיהוּ בְּקִרָא דָּא (שְׁמוֹת לֵב) וְהַלְחוֹת
מִעֲשָׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְהַמְכָתֵב מְכָתֵב אֱלֹהִים
הוּא חֲרוֹת עַל הַלְחַת (שְׁמוֹת לֵב טז), מֵאִי חֲרוֹת דָּא

ה', דַּאֲתָמֵר בָּהּ (ויקרא כה י) וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ,
 דְּרוֹר אִיהִי חֲרוּת, וְ"הִלְחֹו"ת אִינוּן ו"ה בְּרָא
 וּבְרַתָּא, וְאִינוּן מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים דְּאִיהִי אִימָא
 עֲלָאָה, מַעֲשֵׂה אִיהוּ בְּתָרִין יָדִין דְּתַמְן עֲשִׂיָּה,
 וּמְכַתֵּב אֱלֹהִים בְּתָרִין יָדִין (דף פט ע"א) דְּתַמְן
 פְּתִיבָה, וְאִיהִי חֲרוּת עַל הִלְחַת, יָד פּוֹתְכַת וְיָד
 חוֹתְמַת, וְאִיהִי חַד יָד הַגְּדוּלָּה דַּאֲתָמֵר
 בָּהּ (שמות יד לא) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָּה,
 וְתַנְיִנָּא יָד הַחֲזָקָה הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (דברים ד
 לד) וּבִידֵי חֲזָקָה וְכוּ', וְרָזָא דְמִלָּה יְהוּ"ה
 אֱלֹהֵינוּ יְהוּ"ה יָד הַגְּדוּלָּה. כּוּז'וּ בְּמוֹכְס'וּ
 כּוּז'וּ יָד הַחֲזָקָה, וְאִינוּן, יָד עֲלָאָה מְסֻטְרָא
 דִּימִינָא, יָד תַּתָּאָה מְסֻטְרָא דְשְׂמַאלָא, וְכֹלָא
 כ"ח פְּרָקִין, דַּאֲתָמֵר בְּהוּן (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדֵּל
 נָא פֶּחַ אַדְנִי, וְדָא פֶּחַ מַעֲשִׂיו הַגִּיד
 לְעַמּוֹ (תהלים קיא ו), פֶּחַ מַעֲשֵׂה בְּרַאשִׁית.

דְּרוֹר הִיא חֲרוּת, וְ"הִלְחַת" הֵם
 ו"ה, הַבֵּן וְהַבַּת, וְהֵם מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים, שֶׁהִיא הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה,
 הַמַּעֲשֵׂה הוּא בְּשִׁתֵּי יָדִים שְׁשֵׁם
 עֲשִׂיָּה, וּמְכַתֵּב אֱלֹהִים בְּשִׁתֵּי
 יָדִים שְׁשֵׁם כְּתִיבָה, וְהִיא חֲרוּת
 עַל הִלְחַת, יָד פּוֹתְכַת וְיָד חוֹתְמַת,
 וְהִיא יָד הַגְּדוּלָּה אַחַת שְׁנַאֲמֵר בָּהּ
 וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָּה,
 וְהַשְּׂנִית יָד הַחֲזָקָה, זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 וּבִידֵי חֲזָקָה וְכוּ', וְסוּד הַדְּבָר -
 יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ, יְהוּ"ה יָד
 הַגְּדוּלָּה. כּוּז'וּ בְּמוֹכְס'וּ כּוּז'וּ.
 יָד הַחֲזָקָה, וְהֵם, יָד עֲלִיוֹנָה מַצַּד
 הַיָּמִין, יָד תַּחְתּוֹנָה מַצַּד שְׂמַאל,
 וְהַכֹּל כ"ח פְּרָקִים, שְׁנַאֲמֵר בָּהֶם
 וְעַתָּה יִגְדֵּל נָא פֶּחַ אַדְנִי, וְזֶה פֶּחַ
 מַעֲשִׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ, פֶּחַ מַעֲשֵׂה
 בְּרַאשִׁית.

וְעוֹד, יֵשׁ יָד שְׁנֹקְרַת יָד רְמָה,
 וְזֶה יְהוּ"ה יו"ד ה"א וּא"ו ה"א,
 וְיֵשׁ יָד שְׁנִיָּה לְקַבְּלָהּ, וְזוֹ אִהִי"ה
 אֶל"ף ה"א יו"ד ה"א, וְזֶה כ"ח.
 בְּזַמְן שְׁחַטָּאוּ יִשְׂרָאֵל, הִסְתַּלַּק
 הַכַּח הַזֶּה מֵהֶם, וְנֶאֱמַר בָּהֶם וַיִּלְכוּ
 בְּלֹא כַח לְפָנֵי רוּדְף.

וּבְמִלְאָכִים כְּתִיבָא לְהַמְמַנָּה עַל
 הַפְּתִיבָה, חַתְּמִיא לְעַל הַחֲתִימָה.
 כְּתִיבָא לְפֶת"ב אֶל"י, אֶל"י הוּא
 א"ם בְּחֻשְׁבוֹן, זֶה אֱלִי וְאַנְוָהוּ,
 פֶּתֵב - כ' פֶּתֵר, ת' תּוֹרָה, ב' בְּרָכָה,
 וְהַכֹּל הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, הִיא כְּתֵר
 בְּרַאשׁ פֶּל צְדִיק, וְהִיא תּוֹרַת
 יְהוּ"ה תְּמִימָה, וְהִיא בְּרַפְתּוּ יְהוּ"ה
 הִיא תַעֲשִׂיר. חַתְּמִיא לְ מַצַּד
 הַחֲכָמָה, וְשְׁנִיָּהם חַיִּים. חֲכָמָה,
 שְׁפָתוֹב הַחֲכָמָה תַּחֲזִיָּה בְּעֲלִיָּה,
 הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה עֵץ חַיִּים הִיא
 לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וְשְׁנִיָּהם לְיָמִין
 וְלְשְׂמַאל.

וְעוֹד אִיתַּ יָד דַּאֲתַקְרִי יָד רְמָה, וְדָא יְהוּ"ה
 יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְאִיתַּ יָד תַּנְיִנָּא
 לְקַבְּלָהּ וְדָא אִהִי"ה אֶל"ף ה"א יו"ד ה"א,
 וְדָא כ"ח, בְּזַמְנָא דְחָאבוּ יִשְׂרָאֵל אֶסְתַּלַּק הָאִי
 פֶּחַ מְנַיְיָהוּ וְאֲתָמֵר בְּהוּן (איכה א ו) וַיִּלְכוּ בְּלֹא
 כַח לְפָנֵי רוּדְף.

וּבְמִלְאָכִים כְּתִיבָא לְמִמְנָא עַל הַפְּתִיבָה,
 חַתְּמִיא לְ עַל הַחֲתִימָה,
 כְּתִיבָא לְפֶת"ב אֶל"י, אֶל"י אִיהוּ א"ם
 בְּחוּשְׁבוֹן, זֶה אֱלִי וְאַנְוָהוּ (שמות טו ב), פֶּתֵב כ' פֶּתֵר
 ת' תּוֹרָה ב' בְּרָכָה, וְכֹלָא אִימָא עֲלָאָה, אִיהִי
 פֶּתֵר בְּרַאשׁ פֶּל צְדִיק, וְאִיהִי תּוֹרַת יְהוּ"ה
 תְּמִימָה (תהלים יט ח), וְאִיהִי בְּרַפְתּוּ יְהוּ"ה הִיא
 תַעֲשִׂיר (משלי י כב), חַתְּמִיא לְ מַסְטְרָא דְחֲכָמָה,
 וְתַרוּיְיָהוּ חַיִּים, חֲכָמָה דְכְּתִיב (קהלת ז

(ב) הַחֲכָמָה תַּחֲזִיָּה בְּעֲלִיָּה, אִימָא עֲלָאָה עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ (משלי ג
 ג יח), וְתַרוּיְיָהוּ לְיָמִין וְשְׂמַאלָא.

ש"ש אַצְבָּעוֹת מְתִיחְדוֹת
בְּקוּלְמוֹס לְפְתִיבָה, וְעֲלִיהֶם אָמַר
בֶּן זִמְנָא, אֵין בֵּין מַיִם הָעֲלִיוֹנִים
לְמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים אֲלֵא כְּשֶׁלֶשׁ
אַצְבָּעוֹת, וּשְׁנֵי אַצְבָּעוֹת הֵם
שְׁסוּמְכִים אוֹתָם, וְהֵם כְּשְׁנֵי
לְבוּשִׁים שְׁפְרוּסִים זֶה אֶצֶל זֶה,
רְזִיא "ל הוּא אוּרִיא"ל, וְעָלוּ
נְאָמַר וְזֶה זְכַר"י, עִם ו"ה - מֵאֲתֵימַס
אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה, וְזֶה רְזִיא"ל,
שְׁמֵי עִם י"ה - שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים
וּחְמָשׁ. שְׁמוּעָא"ל מִטְטְרוּן
י"הוּא"ל רֵאשִׁי תְבוֹת שְׁמֵי.
חֲסִדִיא"ל מְצַד הַחֲסֵד, גְּבַרִיא"ל
מְצַד הַגְּבוּרָה, אוּרִיא"ל מְצַד
הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, בְּכָל צַד אֲלֵי
הוּא מְצַד הָאֵם, וְהֵם אֲלֵי, א'
כְּתַר, י' חֲכְמָה, ה' הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה,
שְׁהִיא מְגַדֵּל עוֹ שֵׁם יְהו"ה.

וְעוֹד אָמַר אוֹתוֹ זְקַן: רַבִּי רַבִּי,
וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּם הוּא,
שְׁמֵי יָדִים כּוֹתְבוֹת מִיָּמִין
וּמִשְׁמָאל, אֲבָל חֲרוֹת עַל הַלְחַת,
הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, (בֶּן י"ה הוּא וְדֹא).
כְּמָה מְלֹאכִים סוֹפְרִים יֵשׁ לְמַעְלָה
שְׁכוֹתְבִים אֶת זְכוֹת יִשְׂרָאֵל,
וְכְּמָה מְלֹאכִים שְׁחוֹתֵם הַמְּלַךְ
בִּידֵיהֶם שְׁחוֹתְמִים אֶת זְכוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְכְּמָה מְלֹאכִים שְׁשׁוֹקְלִים
קָלוֹת וְחֲמוּרוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, זֶהוּ
שְׁכַתּוֹב אֵיזֶה סוֹפֵר אֵיזֶה שׁוֹקֵל,
וְכַשְׁהוּא חוֹתֵם בְּטַבְּעַת הַמְּלַךְ
שְׁהוּא ו' (י), אֵין לְהַשִּׁיב. חוֹתֵם
הוּא ו', חוֹתֵם אָמַת, יָד כּוֹתֵב וְיָד
חוֹתֵם. ה' תַּחְתּוֹנָה כּוֹתֵב, ה'
עֲלִיוֹנָה חוֹתֵמַת, שְׁהֵם ה' אַצְבָּעוֹת
שֶׁל יָד יָמִין וְה' אַצְבָּעוֹת שֶׁל יָד
שְׁמָאל. ה' תַּחְתּוֹנָה כּוֹתֵב בְּאוֹת
ו', שְׁהוּא קוּלְמוֹס, קְנָה שֶׁל דְּרוֹעַ,
ה' הָעֲלִיוֹנָה חוֹתֵמַת בְּאוֹת י',
שְׁהוּא כַּף הַיָּד.

ש"ם הַדּוּר"ש הוּא צְדִיק, עָלוּ
נְאָמַר יְהו"ה אֱלֹהִיִּם נִתַּן לִי לְשׁוֹן

תִּלְתָּ אַצְבָּעִין מְתִיחְדִין בְּקוּלְמוֹס לְפְתִיבָה,
וְעֲלִייהוּ אָמַר בֶּן זִמְנָא, אֵין בֵּין מַיִם
הָעֲלִיוֹנִים לְמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים, אֲלֵא כְּשֶׁלֶשׁ
אַצְבָּעוֹת, וְתַרְוִין אַצְבָּעָאן אֵינוֹן דְּסַמְכִין לוֹן,
וְאֵינוֹן כְּתָרֵי גְלִימֵי דְסַחֲיפֵי אַהֲדָדִי, רְזִיא"ל
אֵיהוּ אוּרִיא"ל, וְעֲלִיה אַתְמַר (שְׁמוֹת ג טו) וְזֶה
זְכַר"י עִם ו"ה רַמ"ח, וְדֹא רְזִיא"ל, שְׁמֵי עִם
י"ה שְׁס"ה שְׁמוּעָא"ל מִטְטְרוּן י"הוּא"ל
רֵאשִׁי תִיבִין שְׁמֵי, חֲסִדִיא"ל מְסַטְרָא דְחֲסֵד,
גְּבַרִיא"ל מְסַטְרָא דְגְּבוּרָה, אוּרִיא"ל מְסַטְרָא
דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא, בְּכָל סַטְרָא אֲלֵי אֵיהוּ
מְסַטְרָא דְאֵם, וְאֵינוֹן אֲלֵי א' כְּתַר י' חֲכְמָה
ה' אֵימָא עֲלָאָה, דְאֵיהִי מְגַדֵּל עוֹז שֵׁם
יְהו"ה (מְשַׁלֵּי יח י).

וְעוֹד אָמַר הֵהוּא סְבָא רַבִּי רַבִּי, וְהַמְּכַתֵּב
מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּם הוּא (שְׁמוֹת לב טז), תַּרְוִין יָדִין
כּוֹתְבוֹת מִיָּמִינָא וּמִשְׁמָאלָא, אֲבָל חֲרוֹת עַל
הַלּוּחוֹת עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא, (ב"א בֶּן י"ה אֵיהוּ
וְדֹא). כְּמָה מְלֹאכְיָא סְפָרִיא אֵית לְעִילָא
דְכְּתִבִין זְכוּוֹן דְיִשְׂרָאֵל, וְכְּמָה מְלֹאכְיָא
דְחוֹתְמָא דְמְלַכָּא בִּידֵיהוֹן דְחֲתֵמִין זְכוּוֹן
דְיִשְׂרָאֵל, וְכְּמָה מְלֹאכְיָא אֵינוֹן שְׁקָלִין קָלִין
וְחֲמוּרִין דְאוּרִייתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (יִשְׁעִיָּה לג
יח) אֵיזֶה סוֹפֵר אֵיזֶה שׁוֹקֵל, וְכַד אֵיהוּ חֲתֵים
בְּטַבְּעַת הַמְּלַךְ דְאֵיהוּ ו' (ב"א י) אֵין לְהַשִּׁיב,
חוֹתֵם אֵיהוּ ו' חוֹתֵם אָמַת, יָד כּוֹתֵב וְיָד חוֹתֵם
ה' תַּתְּאָה כּוֹתֵב ה' עֲלָאָה חוֹתֵם, דְאֵינוֹן ה'
אַצְבָּעָאן דְיָד יָמִינָא וְה' אַצְבָּעָאן דְיָד שְׁמָאלָא,
ה' תַּתְּאָה כּוֹתֵב בְּאוֹת ו' דְאֵיהוּ קוּלְמוֹס, קְנָה
דְּרוֹעָא ה' עֲלָאָה חוֹתֵם בְּאוֹת י' דְאֵיהוּ כַּף
הַיָּד.

ש"ם הַדּוּר"ש אֵיהוּ צְדִיק, עֲלִיה אַתְמַר (יִשְׁעִיָּה
נד) יְהו"ה אֱלֹהִיִּם נִתַּן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים,

למוּדִים, וְזֶה (ד) יוֹד זַעֲרָה, לְדַעַת לַעֲוֹת אֶת יַעֲרָ דָבָר, הֵם ה"ה שְׁבָהֶם, וְעוֹף יַעֲרָף עַל הָאָרֶץ, וּנְקֻדָּה שֶׁל שֵׁם הַכּוֹתֵב, וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא זֶה יְהוָה, ש"ם הַדּוֹרֵשׁ, יְהוָה אֱלֹהִים נִתֵּן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים לְדַעַת לַעֲוֹת אֶת יַעֲרָ דָבָר, וְזֶה יְהוָה, יְדִיעַת קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהַאי נְקוּדָה יִתְהַלֵּל הַמְּתַהַלֵּל הַשְּׁכָל וְיִדְוַע (ירמיה ט יב), וְדָא יְהִי.

כָּל הַנְּקוּדוֹת הַלְלוּ צְרִיף מְקַרְאִין אֹתָם מִפְּסוּקֵי הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁהֵם כְּתוּבִים בְּדֶרֶךְ אֲמֵת, וְכָל הַנְּי"ה יֵשׁ לָהּ מִשְׁמַשׁ שְׂרוּכֵב עָלֶיהָ, וְהִיא הַמְּרַכְבָּה שְׁלוֹ, וְאוֹתָהּ הַנְּי"ה יֵשׁ לָהּ מִנְהִיג שְׁשׁוּלֵט עָלֶיהָ, כְּמוֹ זָכָר עַל נְקֵבָה, וְאֵין רְשׁוּת לְנְקֵבָה אוֹ לְשְׁלוּחָה לַעֲשׂוֹת דְּבָר בְּלִי רְשׁוּת בַּעֲלָהּ, שְׁכָל מִי שֶׁמְקַבֵּל, הִיא הַנְּקֵבָה, מִהַמְּקוֹם שֶׁהִיא מְקַבֵּלָת, וְסוּד הַדְּבָר - כִּי גְבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ שׁוֹמֵר, וּכְגוֹן זֶה הַשְּׁלִיחַ לְמַעֲלָה מִטְטְרוּן, וְכַמָּה מְמַנִּים שֶׁפַּתַּח יָדָיו שֶׁהֵם שְׁלִיחֵי הַשְּׂכִינָה, וְהַשְּׂכִינָה, הִיא נְקֵבָה, אֵין לָהּ רְשׁוּת לְלַכֵּת לְשׁוּם מְקוֹם בְּלִי רְשׁוּת בַּעֲלָהּ, וְסוּד הַדְּבָר - וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. אִם אַתֶּם רוֹצִים שֶׁתִּשְׁרָה שְׂכִינָתִי בֵּינֵיכֶם - וְיִקְחוּ לִי, קָחוּ מִמֶּנִּי רְשׁוּת בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַתְּגַלּוֹת.

תקון חמשים וששה

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים הָרִי פָּרְשׁוּהוּ שֵׁם יְרָאָה, פַּחַד, מִצַּד הָאוֹת ה' (ה"ט), שֶׁהִיא לְשִׁמְאֵל, שְׂאֵף עַל גֵּב שֶׁהָאוֹת י' הִיא רַחֲמִים, בְּמְקוֹם שְׁשׁוּלֵט ה' עָלֶיהָ הִיא נְקֻרָת נְקֵבָה, כְּמוֹ זֶה ה"י, וְסוּד זֶה הַתְּגַלָּה (ב"ה ה"א וא"ו ה"א) יוֹד ה"י וְא"ו ה"י (ב"ה ה"א

וְדָא (ד) יוֹד זַעֲרָה, לְדַעַת לַעֲוֹת אֶת יַעֲרָ דָבָר (שם), אֵינּוֹן ה"ה, דְּבַהוֹן וְעוֹף יַעֲרָף עַל הָאָרֶץ (בראשית א כ), וּנְקֻדָּה דְשֵׁם הַכּוֹתֵב, וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא דָא יְהוָה, ש"ם הַדּוֹרֵשׁ, יְהוָה אֱלֹהִים נִתֵּן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים, לְדַעַת לַעֲוֹת אֶת יַעֲרָ דָבָר וְדָא יְהוָה, יְדִיעַת קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּשְׂכִינְתֵיהּ, בְּהַאי נְקוּדָה יִתְהַלֵּל הַמְּתַהַלֵּל הַשְּׁכָל וְיִדְוַע (ירמיה ט יב), וְדָא יְהִי.

כָּל אֲלֵין נְקוּדִין צְרִיף לְנְקֻדָּא לִוֵן מְקַרְאִין דְּאוֹרֵייתָא, כְּמָה דְּאֵינּוֹן פְּתִיבִין בְּאַרְחָ קְשׁוּט, וְכָל הַנְּי"ה אֵית לָהּ מִשְׁמַשָּׁא דְּרַכִּיב עָלֶיהָ, וְאֵיהִי מְרַכְבָּה לִיהָ, וְהִיא הַנְּי"ה אֵית לָהּ מִנְהִיגָא דְשְׁלִיט עָלֶיהָ, כְּגוֹן דְּכוּרָא עַל נוּקְבָא, וְלִית רְשׁוּ לְנוּקְבָא וְלֹא לְשְׁלוּחָא דִּילָהּ לְמַעַבְד מְדַעֵם בְּלֹא רְשׁוּת בַּעֲלָהּ, דְּכָל מְאֵן דְּמְקַבֵּל (דף טפ ע"ב) אֵיהִי נוּקְבָא, מְאַתֵּר דְּאֵיהִי מְקַבֵּל, וְרִזָּא דְמַלְּהָ (קהלת ה) כִּי גְבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ שׁוֹמֵר, וּכְגוֹנוֹנָא דָא שְׁלִיחָא לְעֵילָא מִטְטְרוּן, וְכַמָּה מְמַנֵּן דְּתַחֲוֹת יְדִיהָ דְּאֵינּוֹן שְׁלִיחָן דְשְׂכִינְתָא, וְשְׂכִינְתָא אֵיהִי נוּקְבָא, לִית לָהּ רְשׁוּ לְאַזְלָא לְשׁוּם אַתֵּר בְּלֹא רְשׁוּ בַּעֲלָהּ, וְרִזָּא דְמַלְּהָ וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה (שמות כה ב), אִם אַתּוֹן בַּעֲיִתוֹן דְּשְׂרִיא שְׂכִנְתִי בֵּינֵיכוֹן, וְיִקְחוּ לִי, נְסִיבוּ מִנִּי רְשׁוּ בְּקֻדְמֵיתָא לְאַתְּגַלָּא.

תקונא חמשים ושפא

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים הָא אוּקְמוּהָ תְּמֵן דְּחִילוֹ מִסְטְרָא דְּאֵת ה' (ב"א ה"י), דְּאֵיהִי לְשִׁמְאֵלָא, דְּאֵף עַל גֵּב דְּאֵת י' אֵיהִי רַחֲמִי, בְּאַתֵּר דְשְׁלֵטָא ה' עָלֶהּ נוּקְבָא אַתְּקֻרִיאַת, כְּגוֹנוֹנָא דָא ה"י, וְרִזָּא דָא אַתְּגַלָּיִא (ב"ה ה"א וְא"ו ה"א) יוֹד ה"י וְא"ו ה"י (ס"א ב"ו"ד ה"א וְא"ו ה"א) דְּלִית בְּרִיָּה בְּלֹא דְבָר וְנוּקְבָא,

וא"ו ה"א), שאין בריה בלי זכר
ונקבה, ששני שפתים הם בבן
ובבת, האב והאם, אחד נותן
טפה זכר ואחד נקבה, וכששולט
הזכר על הנקבה הוא זכר,
וכששולטת הנקבה על הזכר היא
נקבה, והרי פשוטו בסוד של
אשה פי תזריע וילדה זכר.

וסוד עליון פאן, לפעמים נזרקו
שתי טפות, לפעמים שלש,
לפעמים ארבע, לפעמים ה',
לפעמים ו', לפעמים ז', וזה הסוד
שעלו למטה שנים וירדו שבעה,
שתי טפות הן לפעמים צר"י
ולפעמים שב"א, שלש לפעמים
הן סגו"ל ולפעמים שור"ק,
לפעמים שבע כמו זה ז' מן זרע,
ושלש טפות צריכות שמירה מן
כב"ד טחו"ל מר"ה, שנאמר בהם
וצו יהו"ה אלהי"ם על האדם,
ופרשוהו, אין צו אלא עבודה
זרה, וזה הכבד, שנאמר בו כל
הכועס פאלו עובד עבודה זרה,
ומשום זה לא צריך להריק טפות
אלא באהבה, ולא בכעס
ובקטטה, וכשזורק אדם שלש
טפות באהבה, נקראו סגולת"א,
וסוד הדבר - זרק"א מק"ף שופר
הולך סגולת"א.

על האדם, זו שפיכות דמים, זהו
שפתוב באדם דמו ישפך, זו
התעוררות של הטפה של הנקבה
שהיא מלחה אדמה, ואם היא
סגו"ל, נקדה למטה היא נקבה,
נקדה שלמעלה היא זכר,
וכשזורק אותה במר"ה, שהיא
גיהנם, הורגת (אותה).

כאמר, זה גלוי עריות, וזה
טחו"ל, מי שזורק באשתו בעצב
ובקטטה, התגלטה בו ערוה,
ולכן ערות אביד וערות אמך לא
תגלה. טחול היא לילית, מרה
שחרה, ערות הכל (של הכלה).

אמר רבי אלעזר: אבא, השעור

דתרין שותפין אינון בכרא וברתא, אבא
ואימא, חד יהיב טפה דכורא וחד נוקבא, וכד
שליט דכורא על נוקבא איהו דכר, וכד שליט
נוקבא על דכורא איהו נוקבא, והא אוקמוהו
ברזא דאשה פי תזריע וילדה זכר (ויקרא יב ב).

ורזא עלאה הכא, לזמנין אזדריקו תרין טפין,
לזמנין תלת, לזמנין ארבע, לזמנין ה',
לזמנין ו', לזמנין ז', ודא רזא דסליקו למטה
תרין ונחתו שבעה, תרין טפין אינון לזמנין
צר"י ולזמנין שב"א, תלת לזמנין אינון סגו"ל
ולזמנין שור"ק, לזמנין שבע פגוונא דא ז'
מן זרע, ותלת טפין צריכין נטירו מן כב"ד
טחו"ל מר"ה, דאתמר בהון (בראשית ב טז) ויצו
יהו"ה אלהי"ם על האדם, ואוקמוהו לית צו
אלא עבודה זרה, ודא כבד, דאתמר בה כל
הכועס פאלו עובד עבודה זרה, ובגין דא לא
צריך לארקא טפין אלא ברחימו, ולא בכעסא
ובקטטה, וכד זריק בר נש אלין תלת טפין
ברחימו אתקריאו סגולת"א, ורזא דמלה
זרק"א מק"ף שופר הולך סגולת"א.

על האדם דא שפיכות דמים, הדא הוא
דכתיב (שם ט ו) באדם דמו ישפך, דא
אתערוותא דטפה דנוקבא דאיהי מליחה
סומקא, ואי איהי סגו"ל נקודה לתתא איהי
נוקבא, נקודה דלעילא דכר, וכד זריק לה
במר"ה דאיהי גיהנם קטילת (לה).

כאמר (בראשית ב טז) דא גלוי עריות, ודא טחו"ל,
מאן דזריק טפה פאתתיה בעציבו
ובקטטה, אתגליאת ביה ערייתא, ובגין דא
ערות אביד וערות אמך לא תגלה (ויקרא יח
ט). איהי טחול לילית, מרה אוכמא ערוה דכלא
(ג"א דכלה).

אמר רבי אלעזר, אבא, שעורא דעריות אינון

של עריות הם במקום ידוע או לא? אמר לו: בני, יהו"ה הוא י' אב, ה' אם, ו' בן, ה' בת, ה"ה הם אשה ובתה, כלה וחתונה, כפי ענפי האילן כן נקראו. ענפי האילן נפרדים למעלה באילן, כמו שבארנוהו ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, ועליהם נאמר ולא יגלה פנף אביו, והם מתחזדים למטה.

כמו לולב, שהוא אגדה אחת למטה בכל אלו המינים של הדס וערבה, שהם שלשה הדסים ושתי ערבות, והוא בפרוד למעלה, שהענפים נפרדים לימין ולשמאל, ומשום זה, נפרצו עליו - פסול, נפרדו עליו - פשר, והפרץ הזה הוא פרוץ בערוה בין ענף לענף, ולכן נאמר שם לא תקרבו לגלות ערוה, לא צריך לקרב את האותיות שהן יהו"ה למקום ערוה, וסוד הערוה נרמז בשתי (עב) אותיות ע"ר ו"ה ע"ר ר"ע בעיני יהו"ה, והענפים הללו (לא) נפרדו שתהיה ערוה ביניהם, אינו אלא חוץ ממקומו של הקדוש ברוך הוא שהוא אדני". זהו שכתוב לא יגרף רע, שבספירות תמצא אב ואם ובן כאחד בבינה, ב"ן י"ה, ואין שם ערוה, ותמצא אותם למטה, אה ואחות שניהם ביחוד, האה הוא העמוד האמצעי, ד' - אחותו, ושניהם הם אחד בלי פרוד, אף על גב שצדיק הוא היחוד של כלם.

בינתים הגה אליהו הזדמן לרבי שמעון, ואמר לו: רבי רבי, שעור העריות כן הוא ודאי, בכל הספירות אין יחוד של אחת עם חברתה כמו של זכר ונקבה, אלא רק בצדיק, שהיחוד של שניהם אינו בכל האיברים שלהם, אלא רק בכרית מילה, בשאר האיברים

באתר ידיע או לא, אמר ליה ברי, יהו"ה איהו י' אב ה' אם ו' בן ה' בת, ה"ה אינון אשה ובתה כלה וחתונה, כפום ענפין דאילנא הכי אתקריאו, ענפין דאילנא מתפרשין לעילא באילנא, כמה דאוקמוהו ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, ועליהן אתמר (דברים כג א) ולא יגלה פנף אביו, ואינון מתחזדין לתתא. כגון לולב דאיהו אגודה חדא לתתא בכל אלין מינין דהדס וערבה, דאינון תלת הדסין, ותרין ערבות, ואיהו בפרודא לעילא, דענפין מתפרדין לימינא ושמאלא, ובגין דא נפרצו עליו פסול, נפרדו עליו פשר, והאי פרוץ איהו פרוץ בערוה דאיהו בין ענפא וענפא, ובגין דא אתמר תמן (ויקרא יח ז) לא תקרבו לגלות ערוה, לאו צריך לקרבא אתוון דאינון יהו"ה באתר (דף ז ע"א) דערוה, ורזא דערוה אתרמיז בתרין (כתבי) אתוון ע"ר ו"ה ע"ר ר"ע בעיני יהו"ה (בראשית לח ז), ואלין ענפין (לא) אתפרשו דיהא ערוה ביניהו, לאו איהו אלא בר מאתריה דקודשא בריך הוא דאיהו אדני, הדא הוא דכתיב (תהלים ה ה) לא יגורף רע, דבספירן תשפח אב ואם ובן כחדא, בבינה ב"ן י"ה, ולית תמן ערוה, ותשפח לון לתתא אה ואחות תרווייהו ביחודא, אה איהו עמודא דאמצעיתא ד' אחות דיליה, ותרווייהו אינון חד בלא פרודא, אף על גב דצדיק איהו יחודא דכלהו.

אדהכי הא אליהו קא אזדמן ליה לרבי שמעון, ואמר ליה רבי רבי, שעורא דעריין הכי איהו ודאי, בכל ספירן לית יחודא חד בחברתה כגוונא דדכר ונוקבא אלא בצדיק, דיחודא דתרווייהו לאו איהו בכל אברין דלהון אלא בכרית מילה, בשאר אברין

קרבא של אחוה יש שם ולא של יחוד, וזהו סוד האילן שענפיו נפרדים למעלה בכל צד, וסוד הדבר - ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרעי ידיו, אבל למטה כלם אגדה אחת, יחוד אחד, ומשום זה למטה בצדיק צריך לקרב את אותיות יהו"ה עם שכינתו, שהיא קרבא שלה קרבן ליהו"ה.

וכך השכינה העליונה עם חכמה, צריך לקרבם לצדיק וכל הענפים שם מתחברים ומקבלים זה מזה, והכל על ידי הצדיק, ובלי צדיק אין קרבת היחוד אלא אחוה, ומשום זה חסד שם נקרא ו' אח ויה' אחות, מצד הימין, ובמקום הזה נאמר ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגומר, חסד הוא, ועם כל זה שחסד הוא, ונקרתו לעיני בני עמם. מי שמחבר אותיות במקום של פרוד, כאלו הפריד ביניהן, ומשום כך ונקרתו, מדה פנגד מדה.

וכך י"ה בזמין הם באחוה, ואין יחוד אלא על ידי צדיק, ומשום זה במקום הזה לא תקרבו לגלות ערוה, וכך בשוק זמין ושמאל שם אלהים אחרים, ולא צריך לקרב שם אותיות בזמן שאלהים אחרים שם, שהם מצד של עבודה זרה, וסוד הדבר - ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה.

וכך אותם העריות הם סמא"ל ונחש, שתובעים לעשות דינים ומגלים אותם לפני יהו"ה, ומשום זה נקראו עריות, וזהו סוד, וסוד אחר אל תגל, שזה גורם גלות וגולה בין העמים, מי שמגלה ערותו שם, כך הוא מתגלה בין העריות, שהם אלהים אחרים, ומי שמכסה עליהם, כך הוא מתכסה ביניהם, ומשום זה

קורבא דאחוה אית תמן ולא דייחודא, ודא איהו רזא דאילנא דענפוי מתפרשין לעילא בכל סטרא, ורזא דמלה ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו (בראשית מט כד), אבל לתתא פלהו אגודה אחת יחודא חדא, ובגין דא לתתא בצדיק צריך לקרבא אתוון דיהו"ה עם שכינתיה, דאיהי קורבא דילה קרבן ליהו"ה.

והכי שכינתא עלאה עם חכמה צריך לקרבא לון בצדיק, וכל ענפין תמן מתחברין ומתקשרין ומשלבין, ומקבלין דא מן דא, וכלא על ידא דצדיק, ובכלא צדיק לית קורבא דייחודא, אלא אחוה, ובגין דא חסד תמן אתקרי ו' אח ויה' אחות. מסטרא דימינא, ובהאי אתר אתמר (ויקרא כ יז) ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגומר חסד הוא, ועם כל דא דחסד הוא ונקרתו לעיני בני עמם, מאן דמחבר אתוון באתר דפרודא כאלו אפריש ביניהו, ובגין דא ונקרתו מדה לקבל מדה.

והכי י"ה בימינא אינון באחוה, ולית יחודא אלא על ידי דצדיק, ובגין דא בהאי אתר לא תקרבו לגלות ערוה (שם יח ו), והכי בשוקא ימינא ושמאלא תמן אלהים אחרים, ולא צריך לקרבא תמן אתוון, בזמנא דאלהים אחרים תמן דאינון מסטרא דעבודה זרה, ורזא דמלה ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה (שם יא).

וכך אינון עריין אינון סמא"ל ונחש, דתבעין למעבד דינין ומגלין לון קדם יהו"ה, ובגין דא אתקריאו עריות, ודא איהו רזא וסוד אחר אל תגל (משלי כה ט), דדא גרים גלות ואתגלי בין עממא, מאן דגלי עריתיה תמן הכי איהו אתגלי בין עריין דאינון אלהים אחרים, ומאן דמכסי עלייהו הכי איהו אתפסי

וְלֹא יִגְלֶה כִּנְיָ אֲבִיו, זֹו שְׂכִינָה
שְׂגָלְתָהּ בֵּין הַעַמִּים בְּגִלְלַת הַחֹטָא
הַזֶּה, כְּמוֹ שְׂנֹאֲמַר וּבִפְשָׁעֵיכֶם
שִׁלַּחַת אִמְכֶם.

וְאַרְבַּע פְּעָמִים גָּלְתָה שְׂכִינָה
לְגִלְלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהַכְּנִיּוֹ עָרְוָה בֵּין
אַרְבַּע הָאוֹתוּיּוֹת, וְאָף עַל גִּב
שְׂנֹאֲמַר כָּל הַעֲרִיּוֹת הִלְלוּ
בְּסִפְּרוֹת וּבִשְׁם שֶׁל יְהוָה, לֹא
בְּמִקּוּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה, אֲלֵא
כִּשְׂשִׁכְנָה גָלְתָה, כָּל הַסִּפְּרוֹת
יָרְדוּ עִמָּה, וְאֵין פְּרוּד בָּהּ וּבֵין
עֶשֶׂר הַסִּפְּרוֹת, וּכְשִׁיֶּרְדוּ,
הִתְלַבְּשׁוּ בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל שֶׁשֶׁה
עֲנָפִים, חֹסֵד בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן,
גְּבוּרָה בְּיוֹם הַשֵּׁנִי, הַעֲמוּד
הָאֲמֻצָּעִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁלֹּשׁ
סִפְּרוֹת שְׁנוֹת בְּשִׁלְשָׁה יָמִים
אַחֲרֵים, שֶׁהֵם רְבִיעֵי חֲמִישִׁי
וְשִׁשִּׁי.

וְעֶשֶׂר אֲמִירוֹת זֶה י' הָאֲבָא,
חֲמִשָּׁה אֹרֶז זֹו ה' הָאֲמָא, שֵׁשׁ
פְּעָמִים טוֹב ו' שֵׁשׁ בְּשֵׁשֶׁת יָמֹת
הַחֹל, ה' שֶׁל הַשְּׁשִׁי ה' שֶׁל יְהוָה,
רֵאשִׁי שֶׁל בְּרֵאשִׁי"ת זֶה פְּתוּר,
הָרֵאשִׁי לְכָל הָרֵאשִׁים.

וְכִמָּה יֵשׁ פְּרוּד? מִשּׁוּם שְׂאֵין
צְדִיק, אוֹת הַבְּרִית, שֵׁם, וְסוּד
הַדְּבָר - אֵין אָדָם צְדִיק בְּאָרֶץ,
שֶׁהוּא אוֹת הַבְּרִית שֵׁם, וּבִשְׁבַת
שֶׁהוּא הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, שֵׁם קְרִיבָה
וְהַיְחוד שֶׁל שֵׁם יְהוָה וְכָל
הַסִּפְּרוֹת, וּמִשּׁוּם כִּף זְרוּגָם שֶׁל
תְּלִמְיָדֵי חֲכָמִים מְלִילֵי שְׁבַת
לְלִילֵי שְׁבַת, הַעֲרִיּוֹת הִלְלוּ הֵם
וְדֹאֵי לְמִטָּה, אֲבָל לְמַעַלָּה נֹאֲמַר
לֹא יִגְרָף רַע, וְצְדִיק שְׁקֹרֵב
לְאִשְׁתּוֹ בַּיּוֹמֹת הַחֹל, אוֹתוֹ הַבֵּן
שֶׁעוֹשֶׂה, נֹאֲמַר עָלָיו צְדִיק וְרַע
לוֹ, שְׁגוּרָם שְׁנַעֲשֶׂה קֹדֶשׁ חַל,
שֶׁהוּא הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבְאִתּוֹ זְמַן
הוּא הַסּוּד שֶׁל צְדִיק וְרַע לוֹ רַשָּׁע
וְטוֹב לוֹ, אֲבָל לְמַעַלָּה אֵין עָרְוָה
וּקְצוּץ וּפְרוּד וּפְרוּץ, וּמִשּׁוּם זֶה

בְּיַנְיָהוּ, וּבְגִין דָּא וְלֹא יִגְלֶה כִּנְיָ אֲבִיו, דָּא
שְׂכִינְתָא דְגָלְתָה בֵּין עַמְמֵיָא בְּגִין חוּבָא דָּא,
כְּמָה דָּאֲתָא אֲמַר (ישעיה נ א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שִׁלַּחַת
אִמְכֶם.

וְאַרְבַּע זְמַנִּין גָּלְתָה שְׂכִינְתָא בְּגִלְלוֹתָא, בְּגִין
דְּאֵעִילוּ עָרְוָה בֵּין אַרְבַּע אֲתוּוֹן, וְאָף
עַל גִּב דְּאֲתַמַּר כָּל אֲלִין עָרִיין בְּסִפְּרִין וּבִשְׂמָא
דִּיהוָה, לֹאוּ בְּאַתְרֵיהּ דְּלַעֲיִלָא, אֲלֵא כַּד
שְׂכִינְתָא גָלְתָה, כָּל סִפְּרִין נִחְתוּ עִמָּה, וְלִית
פְּרוּדָא בָּהּ וּבֵין עֶשֶׂר סִפְּרִין, וְכַד נִחְתוּ
אֲתַלְבְּשׁוּ בְּשֵׁית יוֹמִין דְּחוּל שֵׁית עֲנָפִין, חֹסֵד
בְּיוֹמָא קְדָמָא, גְּבוּרָה בְּיוֹמָא תְּנִינָא, עֲמוּדָא
דְּאֲמֻצָּעִיתָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָא, תְּלַת סִפְּרִין
תְּנִינִין בְּתַלְתַּת יוֹמִין אַחְרָנִין, דְּאֵינוּן רְבִיעָא
חֲמִשָּׁא וּשְׁתִּיתָא.

וְעֶשֶׂר אֲמִירִין דָּא י' אֲבָא, חֲמִשׁ אֹרֶז דָּא ה'
אִימָא, שֵׁית זְמַנִּין טוֹב ו' דָּאִית בְּשֵׁית
יוֹמֵי דְחוּל, ה' דְּהַשְּׁשִׁי ה' דִּיהוָה, רֵאשִׁי
דְּבְרֵאשִׁי"ת דָּא כְּתוּר רִישָׁא דְכָל רִישִׁין.

וְאֲמַאי אִית פְּרוּדָא, בְּגִין דְּלִית צְדִיק אוֹת
בְּרִית תְּמֹן, וְרָזָא דְמִלָּה אֵין אָדָם צְדִיק
בְּאָרֶץ דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית תְּמֹן, וּבִשְׁבַת דְּאִיהוּ
יוֹמָא שְׁבִיעָא תְּמֹן קְרִיבוּ וְיַחְוּדָא דְשְׂמָא
דִּיהוָה וְכָל סִפְּרִין, וּבְגִין דָּא תְּלִמְיָדֵי חֲכָמִים
זְרוּגִיְהוּ מְלִילֵי שְׁבַת לְלִילֵי שְׁבַת, הַאי עָרִיין
אֵינוּן וְדֹאֵי לְתַתָּא, אֲבָל לְעִילָא (ד' ט' ז'
ע"ב) אֲתַמַּר (תהלים ה ה) לֹא יִגְרוּף רַע, וְצְדִיק
דְּקְרִיב לְאַתְתִּיהּ בְּיוֹמִין דְּחוּלָא, הַהוּא בֵּן
דְּעֵבִיד עָלֶיהּ אֲתַמַּר צְדִיק וְרַע לוֹ, דְּגָרִים
דְּאֲתַעֲבִיד קֹדֶשׁ חוּל דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי,
וּבְהַהוּא זְמַנָּא אִיהוּ רָזָא דְּצְדִיק וְרַע לוֹ רַשָּׁע
וְטוֹב לוֹ, אֲבָל לְעִילָא לִית עָרְוָה וּקְצוּץ וּפְרוּד
וּפְרוּץ, וּבְגִין דָּא לְעִילָא (לית לך לידמה ליוצרה, דתימא

לְמַעְלָה (איין לך לדימה ליוצרה, שתאמר כך, שלמעלה) יש יחוד באַח ואַחות, ובבן ובבת, באם עם בן. אם בן, אין לך לדמות ליוצרה, שאתה היית גורם שלא תהיה בדמותו למעלה, כמו שנאמר כי אם עונותיכם היו מבדלים בינכם לבין אלהיכם.

ובא וראה, בפעם שרצה הקדוש ברוך הוא לברא אדם, כך היה רוצה לעשות אותו כמו דמותו, בלי ערוה ובלי פרץ ופרוד, כמו שנאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שיהיו כל הספירות כלולות בו, בלי פרוד וקצוץ, ולהתיחד בין עם בת שהם אחים, שעליהם נאמר אחים תאומים, זהו שכתוב ויהיו תאמם מלמטה ויחדו יהיו תמים על ראשו, באיזה מקום? אל הטבעת, זו הטבעת של אות ברית מילה, שהוא שעור לכל העריות למטה, ושעור של היחוד למעלה, ולמעלה נאמר בו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל למטה נאמר בו ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, אל תערב ביחוד טוב עם רע, ואם לא, מות תמות. נאמר כאן מות תמות, ונאמר בשבת מחלליה מות יומת.

ואדם ודאי נעשה בדמות של מעלה, ועשה שם פרוד ונפרד משם. אמר לו רבי אלעזר: אבא, איך נעשה בדמות של מעלה, שהרי שמענו שם כמה דעות? אמר לו: בני, כשנעשה, כל הספירות נכללו בדמות של נשמתו, ונשמתו היתה מרכבה להם, כמו שנשמתו, שעליה נאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו, כמו שעשר ספירות בלימה, וכל הגונים של הנשמות היו מאירים בנשמתו והיו

הכי דלעילא) אית יחודא באַח ואַחות ובבן ובבת באם עם בן, אם בן לית לך לדימה ליוצרה, דאנת הוית גרים דלא תהא בדיוקנא דיליה לעילא, כמה דאת אמר (ישעיה נט ב) כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם. ותא חזי בשעתא דבעא קודשא בריך הוא למברי אדם, הכי הוה בעי למעבד ליה כגוונא דדיוקנא דיליה, בלא ערוה ובלא פרץ ופירוד, כמה דאת אמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, למהוי כל ספירן פלילן ביה, בלא פרוד וקצוץ, ולא תיחדא בן עם בת דאינון אחים, דעליהו אתמר אחים תאומים, הדא הוא דכתיב (שמות כו כד) ויהיו תאמם מלמטה ויחדיו יהיו תמים על ראשו, באן אתר, אל הטבעת (שם), דא טבעת דאות ברית מילה, דאיהו שיעור לכל עריין לתתא, ושעור דיחודא לעילא, ולעילא אתמר ביה (בראשית ג כב) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל לתתא אתמר ביה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, לא תערב ביחודא טוב עם רע, ואם לאו (שם ב יז) מות תמות, אתמר הקא מות תמות ואתמר בשבת (שמות לא יד) מחלליה מות יומת.

ואדם ודאי אתעביד בדיוקנא דלעילא, ועבד תמן פרודא, ואתפריש מתמן, אמר ליה רבי אלעזר אבא איך אתעביד בדיוקנא דלעילא, דהא שמענא כמה דעות תמן, אמר ליה ברי, כד אתעביד, פלהו ספירן אתפלילו בדיוקנא דנשמתיה, ונשמתיה הוה מרפכה לון כגוונא דנשמתיה, דעלה אתמר (בראשית א כו) ויברא אלהים את האדם בצלמו, כגוונא דעשר ספירות בלימה, וכלהו גוונין דנשמתין הוו נהרין בנשמתיה, והוו נהירין על אנפוי,

מאירים על פניו, וממנו היו מזדעזעים עליונים ותחתונים, והיו משתחווים לו בגלל המאורות הללו שהיו מאירים בו. כמו שהאדם שלמעלה שהיו משתחווים לו, כך היו משתחווים לאדם שלמטה, עד שהוא היה אומר בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יהו"ה עוֹשֵׁנו, ובאותו זמן הוא היה שולט על כל ההמונים של מעלה ומטה. הגון השחר של העין, ושערו שחורות, וכל הגונים שחורים יפים נתנו בו מצד האם. לכן העין ולכן הפנים ולכן המוח ולכן העצמות נתנו בו מצד האב, שהרי פרושהו בעלי המשנה שהלכן שבעין והמוח והעצמות נתנו מהאב, ושחר העין והשער נתנו מהאם, והלכן והשחר, שניהם נמצאו מכתר עליון, השחר מבחוץ והלכן מבפנים, ועליו נאמר ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים, וכתוב אחר אומר ישת חשך סתרו.

והרי פרושהו החברים, שחר נקבה ללכן, והתורה משם היא לכן מבפנים ושחר מבחוץ, ולמעלה האב והאם אמרו על העמוד האמצעי ושכינתו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, העמוד האמצעי ללכן והשכינה בשחר, זהו שכתוב שחורה אני ונאנה. ובא תראה, האם העליונה היתה שחורה לפני אותו אור שלפנים ממנה, אבל כשירדת למטה נראים גוניה בחמש ספירות, שהם חמשת ענפי האילן, זרוע ימין ושמאל והגוף ושתי שוקים, הצדיק נוטל כל הגונים. זהו שכתוב וראיתיה לזכר ברית עולם, וראיתיה בגונים מאירים, וכך השכינה התחתונה נראית בחמשה גונים ממטה למעלה,

ומניה הוּוּ מְזַדְעָזְעִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְהוּוּ סַגְדִין לִיהּ בְּגִין אֲלִין נְהוּרִין דְּהוּוּ נְהִירִין בֵּיהּ, כְּגוּנָא דְאָדָם דְּלַעִילָא דְהוּוּ סַגְדִין לִיהּ, הֲכִי הוּוּ סַגְדִין לְאָדָם דְּלַתָּא, עַד דְּהוּוּ אָמַר אִיהוּ בּוֹאוּ נְשַׁתְּחוּהּ וְנִכְרְעוּהּ נִבְרָכָה לְפָנֵי יְהוּ"ה עוֹשֵׁנו (תהלים צה ו'). ובההוא זמנא הוה איהו שליט על כל המוני עילא ותתא.

גוון אופם דעינא ושערוי אוקמין וכל גוונין אוקמין שפירין, אתייהיבן ביה מסטרא דאימא, חוורו דעינא וחוורו דאנפין וחוורו דמוחא וחוורו דגרמין, אתייהיבת ביה מסטרא דאבא, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין, דלובן שבעין ומוחא ועצמות אתייהיבו מאבא, ואוקמו דעינא ושערא אתייהיבו מאימא, וחוורו ואוקמו תרוייהו אשתפחו מפתרא עלאה, אוקמו מלבר וחוורו מלגו, ועליה אתמר (איוב לז כא) ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים, וכתוב אחר אומר (תהלים יח יב) ישת חשך סתרו.

והא אוקמוהו חבריא, אוקמו נוקבא לחוורו, ואורייתא מתמן איהי חוורו מלגאו אוקמו מלבר, ולעילא אבא ואימא אמרו על עמודא דאמצעיתא ושכינתיה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (בראשית א כו), עמודא דאמצעיתא בחוורו, ושכינתא באוקמו, הדא הוא דכתיב (שיר א ה) שחורה אני ונאנה, ותא חזי אימא עלאה הות אוקמא קדם ההוא נהורא דלגאו מינה, אבל כד נחתא לתתא אתחזיית גוונהא בחמש ספירן, דאינון ה' ענפין דאילנא, דרועא ימינא ושמאלא וגוף ותריין שוקין, צדיק נוטיל כל גוונין, הדא הוא דכתיב (בראשית ט טז) וראיתיה בגוונין נהירין, והכי שכינתא תתאה

ואלו הגונים של שש הספירות,
ועליהם נאמר ותכלת וארגמן
ותולעת שגי ושש ועזים, וכמו
שנכללים כל הגונים ממעלה
למטה בצדיק, כך נכללים כל
הגונים ממטה למעלה בעמוד
האמצעי.

בא וראה, ארבעה ענפים גדולים
היו באילן, והם היו שתי זרועות
ושתי שוקים, וכלם בשעור של
האות ו' העליונה, ובכל אמה
חמשה ענפים קטנים שהם זרת,
שנאמר בו ושמים בזרת תפן, והם
השעור של ה', ועל ה' ענפים
היה י' שהוא כף היד, וזה פרי
האילן, וכמה שרטוטים מרקמים
בכף היד, שהם הגונים היפים
של הפרי, שבהם נפתחת
השושנה, שנעשה ממנה פרי,
והם כפתור ופרח לששת הקנים
היוצאים מן המנרה, ואלו שלש
עצמות בזרוע ימין ושלש בזרוע
שמאל. המנורה, הגוף של
האמצע.

בני, בכל התקונים הללו ברא את
האדם ובת זוגו, (ואם) הוא עשה
פרוד למעלה בין הקדוש ברוך
הוא ושכינתו, שגורם לסלוק
השכינה מהקדוש ברוך הוא, כך
הקדוש ברוך הוא מסלק ממנו
בת זוגו ומסתלק הקדוש ברוך
הוא ממנו, שבמקום שאין שורה
שכינה, אין הקדוש ברוך הוא
שורה שם, ומנין לנו שהסתלקה
בת זוגו ממנו? כמו שנאמר
ויאמר יהו"ה לא טוב היות האדם
לבדו, וזה גרם לייעקב שנאמר בו
ויותר יעקב לבדו, ובאותו זמן
נצח את סמאל, ויגע בכף ירכו,
באיזה מקום פורח? בגיד הנשה,
שפרחה י' מגיד הנשה, שהיא י'
של יעקב, והוא נשאר עקב,

אתחזיית בחמש גוונין מתתא לעילא, ואלין
גוונין דשית ספירן, ועלייהו אתמר (שמות כה
ד) ותכלת וארגמן ותולעת שני (דף צא ע"א) ושש
ועזים, וכמה דאתפלילן כל גוונין מעילא
לתתא בצדיק, הכי אתפלילן כל גוונין מתתא
לעילא בעמודא דאמצעייתא.

הא חזי ארבע ענפין רברבין הוו באילנא,
ואינן הוו תרין דרועין ותריין שוקין,
וכלהו בשעורא דאת ו' עלאה, ובכל אמה ה'
ענפין זעירין דאינן זרת, דאתמר ביה (ישעיה מ
ב) ושמים בזרת תפן, ואינן שעורא דה', ועל
ה' ענפין הוה י' דאיהו כף היד, ודא איבא
דאילנא, וכמה שרטוטין מרקמן בכף היד,
דאינן גוונין שפירין דאיבא, דבהון אתפתחת
שושנה דאתעבידת מינה איבא, ואינן כפתור
ופרח, לששת הקנים היוצאים מן
המנורה (שמות כה לג), ואלין תלת גרמין בדרועא
ימינא, ותלת בדרועא שמאלא, מנרתא גופא
דאמצעייתא.

ברי בכל אלין תקונין ברא לאדם ובת זוגיה,
(ואי) ואיהו עבד פרודא לעילא בין
קודשא בריה הוא ושכינתיה, דגרים לסלקא
שכינתא מקודשא בריה הוא, הכי קודשא
בריה הוא סליק מניה בת זוגיה, ואסתלק
קודשא בריה הוא מניה, דבאתר דלא שריא
שכינתא תמן, קודשא בריה הוא לא שריא
תמן, ומנלן דאסתליק בת זוגיה מניה, כמה
דאת אמר (בראשית ב יח) ויאמר יהו"ה לא טוב
היות האדם לבדו, ודא גרים לייעקב דאתמר
ביה (שם לב כה) ויותר יעקב לבדו, ובההוא זמנא
נצח ליה סמאל, ויגע בכף ירכו (שם כו), באן
אתר פרח בגיד הנשה, דפרח י' מגיד הנשה

דאיהו י' דייעקב, ואשתאר איהו עקב, דאיהו דש בעקב, ודא רזא וידו

שהוא דש בעקב, וזה הסוד של
וידו אוחות בעקב עשו, (שהוא דש
בעקב בגלות ובעל של מלכות שבעים אמות,
שהוא לונב ולא לראש).

כמו שגם אדם שהשכינה
נפרדה מן הקדוש ברוך הוא, כמו
שנאמר ובפשעיהם שלחה
אמכם, ונשאר הקדוש ברוך הוא
יחידי בלי הגבירה, זהו שפתיב
הצדיק אבד, מה זה אבד? אבד
לגבירה, ומשום זה לא טוב היות
האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו,
זה אחרת, שאינה בת זוגו, מצד
של עץ הדעת טוב ורע, באסור
והתר, טמאה וטהרה, פשר
ופסול, דם טהור ודם נדה,
ומשום זה פרושה, זכה - נעשה
לו עזר, לא זכה - כנגדו,
שהסתלקה ממנו אשה שהיא עץ
החיים, שנאמר בה עץ חיים היא
למחזיקים בה, ראה חיים עם
אשה אשר אהבת, שעליה נאמר
ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי
לעלם, שהוא הנה חרות על
הלוחות, חרות ממלאך המות,
חרות משעבוד מלכיות, חרות
מכל המחלות הרעות, מעניות
וטפשות וצער ודחק ורעב,
ועליה נאמר, ארץ אשר לא
במספנות תאכל בה לחם וכו'.

הסתלקה ממנו, ונתנה לו אחרת
מצד הלכנה, שנאמר בה עת
ללדת ועת למות וכו', שחציה
חיים ועשר, וחציה מות ועני,
כמו שהלב שנאמר בו לב חכם
לימינו ולב כסיל לשמאלו, שנים
בשפתות, ולכן אם זכה - עזר,
במלוי הלכנה, ואם לא זכה -
כנגדו, בחסרון הלכנה.

הערויות מצד של י"ה, ע"ר י"ה
תעור קשתך, ערויות מהצד של
ו"ה, לא תקרבו לגלות ע"ר ו"ה,

אוחות בעקב עשו (שם כה כו) (דאיהו דש בעקב בגלותא
ובעולא דמלכותא דשבעין אומין דהוא לונב ולא לראש).

במה דגרים אדם דשכינתא אתפרשת
מקודשא בריך הוא, כמה דאת
אמר (ישעיה נ א) ובפשעיהם שלחה אמכם,
ואשתאר קודשא בריך הוא יחידי בלא
מטרוניתא, הדא הוא דכתיב (ישעיה נז א) הצדיק
אבד, מאי אבד, אבד למטרוניתא, ובגין דא
לא טוב היות אדם לבדו (בראשית ב יח) אעשה לו
עזר כנגדו (שם), דא אחרא, דלית איהי בת
זוגיה, מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, באסור
והיתר טומאה וטהרה פשר ופסול דם טהור
ודם נדה, ובגין דא אוקמוהו זכה נעשה לו
עזר, לא זכה כנגדו, דאסתלק מגייה אתתא
דאיהי עץ החיים, דאתמר בה (משלי ג יח) עץ
חיים היא למחזיקים בה, ראה חיים עם אשה
אשר אהבת (קהלת ט ט), דעלה אתמר (בראשית ג
כב) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם,
דאיהו הנה חרות על הלוחות, חירו ממלאך
המות, חירו משעבוד מלכיות, חירו מכל
מרעין בישין, מעניותא וטפשותא וצער
ודוחקא וכפנא, ועלה אתמר (דברים ח ט) ארץ
אשר לא במספנות תאכל בה לחם וכו'.

אסתלק מיניה, ואתייב ליה אחרא מסטרא
דסיהרא, דאתמר בה (קהלת ג ב) עת
ללדת ועת למות וכו', דאיהי פלגו דילה חיים
עותרא, ופלגו דילה מות עניותא, כגוונא
דלפא דאתמר ביה (שם יב) לב חכם לימינו ולב
כסיל לשמאלו, תרין בשותפו, ובגין דא אם
זכה עזר במלויא דסיהרא, ואם לא זכה כנגדו
בחסרונה דסיהרא.

ערויות מסטרא די"ה, ע"ר י"ה תעור
קשתך (חבקוק ג ט), ערויות מסטרא דו"ה

לא תקרבו לגלות ע"ר

וְזו ליליית שהיא ערות אשה
ובתה, שהן ה"ה, ערות פלתך זו
י קטנה של אדני, שהיא הפלה
האמורה בשיר השירים. בא
וראה, השכינה התחתונה נקראת
בתה מהצד של האם העליונה,
והפלה מהצד של כ"ל כ"ל ה',
אחות מהצד של העמוד
האמצעי, שאר בשרו מהצד של
אותו שנאמר בו בשגם הוא כשר,
מצד של דרגתו.

ו"ה (ויקרא יח ו), וְדָא ליליית דְּאִיהִי עֲרוֹת אִשָּׁה
ובתה (שם יז), דְּאִינוּן ה"ה, עֲרוֹת פִּלְתְּךָ (שם טו)
דָּא י' זְעִירָא דְּאֲדָנִי, דְּאִיהִי פִּלְהָ הָאֲמוּרָה
בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. תָּא חֲזִי שְׂכִינְתָּא תַּתְּאָה
אֲתַקְרִיאת בְּתָה מִסְטָרָא דְּאִמָּא עֲלָאָה, פִּלְהָ
מִסְטָרָא דְּכ"ל כ"ל ה', אֲחוֹת מִסְטָרָא דְּעֲמוּדָא
דְּאֲמָצְעִיתָא, שְׂאָר בְּשָׂרוֹ (שם ו) מִסְטָרָא דְּהֵוּא
דְּאֲתָמַר בֵּיה (בראשית ו ג) בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר,
מִסְטָרָא דְּדִרְגִיָּה. (דף צא ע"ב).

תקונא שבע וחמשין

תקון שבעה וחמשים

בראשית, תר"י שב"א, והם שתי
נקודות שתי יצירות, שנאמר בהן
וייצר יהו"ה אלהים מן האדמה
כל חית השדה ואת כל עוף
השמים, ויבא אל האדם לראות
מה יקרא לו וכו'. בא וראה כמה
נשמות וכמה ציורים ציר הקדוש
ברוך הוא בדמות המרפכות של
מעלה, שהן חיות הקדש, שבני
אדם יורשים מהם נשמות, ומביא
הקדוש ברוך הוא את האדם
בגלגול על כלם לראות מה יקרא
לו, ולא מצא בהם עזר. זהו
שכתוב ולאדם לא מצא עזר
בנגדו, והוא קרא להם לכל אחד
שמות כפי הכח שלמעלה,
שנאמר בהם המוציא במספר
צבאם לכלם שמות יקרא, לכל
חיה ומלאך ואופן קרא לו בשם
ידוע, לכל אחד על מתנתו
בעבודתו ובמשמרתו.

בראשית תרי שב"א, ואינון תרין נקודין תרי
יצירות, דאיתמר בהון (בראשית ב
ט) וייצר יהו"ה אלהים מן האדמה כל חית
השדה ואת כל עוף השמים, ויבא אל האדם
לראות מה יקרא לו וכו'. תא חזי כמה נשמתין
וכמה ציורין צייר קודשא בריך הוא בדיוקנא
דמרפכות דלעילא, דאינון חיות הקדש,
דירתין בני נשא נשמתין מנייהו, ואייתי
קודשא בריך הוא לאדם בגלגולא על פלהו,
לראות מה יקרא לו, ולא אשפח עזר בהון,
הדא הוא דכתיב (שם יח) ולאדם לא מצא עזר
בנגדו, ואיהו קרא לון לכל חד שמהן כפום
חילא דלעילא, דאיתמר בהון (ישעיה מ
כו) המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא,
לכל חיה ומלאך ואופן קרא לון בשם ידוע,
לכל חד על מתפונתו בעבודתו ובמשמרתו.
תא חזי אדם הוה ידע כל מלאך ואופן וחיה
ושרף, כל חד דהוה ממנא על
שליחותיה, והוה ידע כל שמה דכל חד דהוה
כפום שליחותיה, והכי הוה קרי ליה, דהכי
אשפחנא בספר רזיא"ל דאתיהיב לאדם
קדמא, דמטטרו"ן קרא ליה קודשא בריך
הוא שמהן סגיאיין, לזמנין אתקרי מיטטרו"ר

בא וראה, אדם היה מכיר כל
מלאך ואופן וחיה ושרף, כל אחד
שהיה ממנה על שליחותו, והיה
ידע כל שם של כל אחד שהיה
כפי שליחותו, וכך היה קורא לו,
שכך מצאנו בספר רזיא"ל שנתן
לאדם הראשון, שמטטרו"ן קרא
לו הקדוש ברוך הוא שמות
רבים, לפעמים נקרא מיטטרו"ר

(מ"מטור) בְּזִמְנָא דְמִמְנָא עַל מְטָרָא וּלְזִמְנִין
 אֶתְקַרֵי פִתְחוּ"ן סַגְרוּ"ן (אטימור"ן) (ג"א אטמון),
 אטמו"ן בְּזִמְנָא דְאִיהוּ אוּטִם חוּבִין דִּישְׂרָאֵל,
 סַגְרוּ"ן בְּזִמְנָא דְסַגְר תְּרַעִין דְצִלוֹתָא, פִתְחוּ"ן
 בְּזִמְנָא דְפִתַח תְּרַעָא דְצִלוֹתָא, (פסקו"ן) (ג"א
 פיסקו"ן) בְּזִמְנָא דְפוּסְק הֶלְכוֹת דִּמְתַנִּיתִין
 בְּמַתִּיבְתָא תַּתָּא, וְהָכִי כָּל שְׁמָהָן כְּפּוּם
 שְׁלִיחוֹתִיהּ, וְהָכִי כָּל מְלֶאֱךָ אֲשַׁתְּנִי שְׁמִיהּ
 כְּפּוּם שְׁלִיחוֹתִיהּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שופטים יג
 יח) לָמָּה זֶה תִשְׁאַל לְשָׁמַי וְהוּא פְּלֵאֵי, וּכְפּוּם
 נִיָּסָא דְעַבְדִּין הָכִי אִיהוּ שְׁמִייהוּ.
 וּלְכָרַל שְׁלִיחוֹתָא וּשְׁלִיחוֹתָא דְלֵהוּן אֵית רִגְעָא
 וְשַׁעְתָּא יְדִיעָא, וּמְזֵל יְדִיעַ, וְיוֹם יְדִיעַ,
 וְכֻכַּב יְדִיעַ, וְתַמָּן אֲשַׁתְּנִי, הַאי מְלֶאֱךָ אֶתְקַרֵי
 בְּשֵׁשִׁים רַבּוּא שְׁמָהָן דְמְלֶאֱכֵיָא, הוּא אֶתְקַרֵי
 חֲסֵדִיא"ל בְּזִמְנָא דְעַבִּיד חֲסֵד עִם עֲלָמָא,
 גְּבַרִיא"ל בְּזִמְנָא דְעַבִּיד גְּבוּרָה בְּעֲלָמָא,
 סַתּוּרִיא"ל בְּזִמְנָא דְסַתִּיר בְּנִי עֲלָמָא בְּגַדְפוּי
 מְאֲלִין מְלֶאֱכֵי חֲבֵלָה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים
 צא ד) וְתַחַת כְּנָפָיו תִּחְסֶה צְנָה, וְאֶתְקַרֵי
 חֲתַמִּיא"ל בְּזִמְנָא דְחַתִּים זְכוּן וְחוּבִין עַל בְּנֵי
 עֲלָמָא, כְּתַבִּיא"ל בְּזִמְנָא דְכְּתַב חוּבִין וְזְכוּן.
 וְכָרַל מְלֶאֱכָא כְּפּוּם שְׁמִיהּ אֵית לִיהּ קָרָא
 בְּאוּרִייתָא, כְּתַבִּיא"ל עַל שֵׁם (שמות לב טז)
 וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא וְגוּמַר, זַכְרִיא"ל
 עַל שֵׁם זוֹכֵר בְּרִית אַבוֹת, וְאֵית לִיהּ קָרָא זְכַרְנוּ
 לְחַיִּים, וְאֶתְכַפֵּיא בְּזִכּוֹר, שְׁמַרִיא"ל בְּשִׁמּוֹר,
 חֲסֵדִיא"ל בְּחֲסֵד, גְּבַרִיא"ל בְּגְבוּרָה,
 צַדִּיקִיא"ל בְּצִדִּיק, רְפָא"ל (ברפואה,
 יתוא"ל) בְּתַפְאֲרַת, מְלַכִּיא"ל בְּמַלְכוּת, לִית
 מְלֶאֱךָ דְלִית לִיהּ עֲקָרָא וְיִסוּדָא בְּסַפִּירוֹן, וְכָל
 סַפִּירָה אֵית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ וְהוּי"ה יְדִיעָה, וְכָל
 שְׁמָהָן תַּמָּן אֵית לוֹן עֲקָרָא וְיִסוּדָא.

(מ"מטור) בְּזִמְנָא שְׁמִמְנָה עַל הַמְטָר,
 וְלַפְעָמִים נִקְרָא פִתְחוּ"ן סַגְרוּ"ן
 (אטימור"ן) (אטמו"ן), אטמו"ן בְּזִמְנָא שֶׁהוּא
 אוּטִם אֶת חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל. סַגְרוּ"ן
 בְּזִמְנָא שְׁסוּגְר שְׁעָרֵי הַתְּפִלָּה,
 פִתְחוּ"ן בְּזִמְנָא שְׁפּוֹתַח שְׁעַר
 הַתְּפִלָּה, (פסקו"ן) (פיסקו"ן) בְּזִמְנָא
 שְׁפוּסְק הֶלְכוֹת שֶׁל הַמְשָׁנָה
 בִּישִׁיבָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְכַף כָּל
 הַשְּׁמוֹת כְּפִי שְׁלִיחוֹתוֹ, וְכַף כָּל
 מְלֶאֱךָ מִשְׁתַּנֶּה שְׁמוֹ כְּפִי
 שְׁלִיחוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוּב לָמָּה זֶה
 תִשְׁאַל לְשָׁמַי וְהוּא פְּלֵאֵי, וּכְפִי
 הַנִּסְ שְׁעוֹשִׂים - כְּףֵה הַשֵּׁם שְׁלֵהֶם.
 וְלְכָרַל שְׁלִיחוֹת וּשְׁלִיחוֹת שְׁלֵהֶם
 יֵשׁ רִגְעַ וְשַׁעַה יְדוּעָה, וּמְזֵל יְדוּעַ
 וְיוֹם יְדוּעַ וְכֻכַּב יְדוּעַ וְשֵׁם
 מִשְׁתַּנֶּה, הַמְלֶאֱךָ הַזֶּה נִקְרָא
 בְּשֵׁשִׁים רַבּוּא שְׁמוֹת שֶׁל
 מְלֶאֱכֵים, הוּא נִקְרָא חֲסֵדִיא"ל
 בְּזִמְנָא שְׁעוֹשֶׂה חֲסֵד עִם הָעוֹלָם,
 גְּבַרִיא"ל בְּזִמְנָא שְׁעוֹשֶׂה גְבוּרָה
 בְּעוֹלָם, סַתּוּרִיא"ל בְּזִמְנָא
 שְׁמַסְתִּיר אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם בְּכַנְפָיו
 מִמְּלֶאֱכֵי הַחֲבֵלָה הַלְלוּ, זֶהוּ
 שְׁכַתוּב וְתַחַת כְּנָפָיו תִּחְסֶה צְנָה,
 וְנִקְרָא חֲתַמִּיא"ל בְּזִמְנָא שְׁחוֹתֶם
 זְכוּת וְחוּבוֹת עַל בְּנֵי הָעוֹלָם,
 כְּתַבִּיא"ל בְּזִמְנָא שְׁפּוֹתַב חוּבוֹת
 וְזְכוּתוֹ.
 וְלְכָרַל מְלֶאֱךָ כְּפִי שְׁמוֹ יֵשׁ פְּסוּק
 בְּתוֹרָה. כְּתַבִּיא"ל עַל שֵׁם
 וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא
 וְגוּמַר, זַכְרִיא"ל עַל שֵׁם זוֹכֵר
 בְּרִית אַבוֹת, וְיֵשׁ לוֹ כְּתוּב זְכַרְנוּ
 לְחַיִּים, וְנִכְנַע בְּזִכּוֹר, שְׁמַרִיא"ל
 בְּשִׁמּוֹר, חֲסֵדִיא"ל בְּחֲסֵד,
 גְּבַרִיא"ל בְּגְבוּרָה, צַדִּיקִיא"ל
 בְּצִדִּיק, רְפָא"ל (ברפואה, יתוא"ל)
 בְּתַפְאֲרַת, מְלַכִּיא"ל בְּמַלְכוּת.
 אִין מְלֶאֱךָ שְׂאִין לוֹ עֲקָר וְיִסוּד
 בְּסַפִּירוֹת, וְלְכָל סַפִּירָה יֵשׁ שֵׁם
 יְדוּעַ וְהוּי"ה יְדוּעָה, וְלְכָל
 הַשְּׁמוֹת שֵׁם יֵשׁ לָהֶם עֲקָר וְיִסוּד.

והבדל הזה נקט בידך, שכל הממנים שלעיל, שמותם תלויים בפסירות, ולשמותיהם יש לכל אחד פסוק על שמו.

וכך המלאכים שפוסיהם סוסי אש, ומרכבותיהם אש, וקשתותיהם אש, ורמחיהם אש, וכל פלי הקרב שלהם אש - יסודם בגבורה, ומלאכי החבלה שהם אש - יסודם בגיהנם, ויש מלאכים שנאמר בהם עושה מלאכיו רוחות - יסודם בעמוד האמצעי, ויש מלאכים שהם מהמים של הרקיע, שנאמר בהם והמים אשר מעל השמים, מצד הימין - כלם עקרם למעלה, ואין מלאך שלא נמצא בו שם יהו"ה, שנמצא בכל מקום, כמו שהנשמה שנמצאת בכל איבר ואיבר, ומשום זה יש לאדם להמליך את יהו"ה בכל הפסירות ובכל הפסאות ובכל המלאכים ובכל איבר ואיבר של האדם, שאין מקום פנוי ממנו, לא בעליונים ולא בתחתונים, יהו"ה לא נקרא ביחוד של ארבע האותיות, אלא בעלת העלות שמיחד אותם, ומשום שהוא מיחד ארבע אותיות, נקראו בו יהו"ה ביחוד אחד יהו"ה אחד ושמו אחד, ומשום זה שם את אמונת ישראל בארבע האותיות הללו, ואת כל השמות שם פנויים לשם הזה, אין שם עד אין סוף ועד אין תכלית גדול ושליט מזה, למעלה עד אין סוף, ולמטה עד אין תכלית, כל העולות והמחנות ממנו פוחדים ומזדעזעים.

תקון שמונה וחמשים

בראשית ברא אלהי"ם, (היא) את, בת יחידה היא בת מלך פנימה, (היא) את האמה שלה, ועליה נאמר ויפל יהו"ה אלהי"ם

והאי פללא נקוט בידך דכל ממנן דלעיל שמהן דלהון תליין בספירן ושממהתהון כל חד את ליה קרא על שם שמא דיליה.

וכך מלאכיא דסוסייהון סוסי אשא, ומרכבותיהן אשא וקשתותיהון אשא ורומחיהון אשא, וכל מאני קרבא דלהון אשא, יסודיהון בגבורה, ומלאכי חבלה דאנון אשא, יסודא דלהון בגיהנם, ואית מלאכיא דאתמר בהון (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות, יסודא דלהון בעמודא דאמצעיתא, ואית מלאכיא דאינון ממיא דרקיעא, דאתמר בהון (שם קמח ד) והמים אשר מעל השמים, מסטרא דימינא, כלהון עקריהון לעילא, ולית מלאכא דלא אשתפח ביה שם יהו"ה, דאשתפח בכל אתר, כגוונא דנשמתא דאשתפחת בכל אבר ואבר, ובגין דא אית לבר נש לאמלכא יהו"ה בכל ספירן, ובכל פרסין, ובכל מלאכין, ובכל אבר ואבר דבר נש, דלית אתר פנוי מניה לא בעלאין ולא בתתאין, יהו"ה לא אתקרי ביחודא דארבע אתוון אלא בעלת העלות דמיחד לון, ובגין דאיהו מיחד (דף צב ע"א) ארבע אתוון, ביה אתקריאו יהו"ה ביחודא חדא יהו"ה אחד ושמו אחד, ובגין דא שוי אמונה דישראל בארבע אתוון אלין, וכל שמהן שוי פנויין לשמא דא, לית שמא עד אין סוף ועד אין תכלית רברבא ושלטנא מן דא, לעילא עד אין סוף, ולתתא עד אין תכלית, וכל חיילין ומשריין מניה דחלין ומזדעזעין.

תקונא תמינא וחמשיין

בראשית ברא אלהי"ם (איהו) את, בת יחידה איהו בת מלך פנימה, (איהו) את אמתא דילה, ועלה אתמר (בראשית ב כא) ויפל

תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּשָּׁן וְכוּ', מַה זֶה וַיִּסְגֹּר? פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וַאֲמַר: וַיִּרְיַחוּ סִגְרָת וּמְסַגְרָת, מַה זֶה וַיִּרְיַחוּ? זֶה הַיֵּרֵחַ שֶׁהוּא הַגּוֹף שְׁלֵה, הָאָמָה מִבַּת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא הַנְּקֻדָּה שְׁלֵה, סִגְרָת וּמְסַגְרָת מִבְּפָנִים כְּמוֹ זֶה: כ.

וּבְשִׁבְיָה נֹאמֵר לְעַמַּת הַמְּסַגְרָת תְּהִיָּין הַטְּבַעַת וְגוֹמֵר, מַה זֶה הַטְּבַעַת? אֵלּוּ שְׁנֵי הָאֲזָנִים שֶׁל הַלֵּב, שֶׁהֵם עֲגָלִים כְּטַבְּעוֹת, וְהַלֵּב הוּא לְשִׁמְאֵל, כֶּף הַשְּׁלֶחָן צָרִיף לְשִׁמְאֵל, שְׁלֶחָן בְּצַפּוֹן. לְבָתִּים לְבָדִים, מַה זֶה לְבָתִּים? אֵלּוּ שְׁנֵי בְּתֵי הַלֵּב. מַה זֶה לְבָדִים? אֵלּוּ שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת, שְׁנֵיהֶם בַּחוּץ, עֲלֵיהֶם נֹאמֵר וְהָיוּ תּוֹאֲמִם מִלְּמַטָּה, שְׁנֵי כְּפָי רֵאָה, וַיַּחֲדוּ יָהִיו תְּמִים עַל רֵאשׁוֹ, וּמְשׁוּם שֶׁשְּׁמִיעָה תְלוּיָה בַלֵּב, פֶּרְשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה הַלֵּב שׁוֹמֵעַ.

בֵּא וְרֵאָה, נֹאמֵר בְּצֹלַע הַזֶּה וַיִּקַּח, וְאַחֲרַי כֶּף וַיִּכֶן יְהו"ה אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע. מַה זֶה וַיִּכֶן? אֵלּוּ בְּנֵי בְּנֵי בֵּית זְבֻל לֶךְ וְגוֹמֵר, וְהַבֵּית בְּהַבְּנוֹתוֹ אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נְבֻנָה. שְׁנֵי בְּתֵי הַלֵּב, הֵם שְׁנֵי בְּנֵינִים שֶׁל הַכְּתוּב הַזֶּה, זֶהוּ שְׁכָתוּב וְהַבֵּית בְּהַבְּנוֹתוֹ - זֶה בֵּית רֵאשׁוֹן, אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נְבֻנָה - זֶה בֵּית שְׁנֵי וּכְנַגְדָם אָמַר בְּנֵי בְּנֵי בֵּית - שְׁנֵי בְּנֵינִים, אֶחָד נִקְרָא הַבְּנִין שֶׁל הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, וְהַשְּׁנֵי הַבְּנִין שֶׁל הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה.

וְעוֹד וַיִּכֶן, לְשׁוֹן וְאַבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמֶּנָּה, הַבְּנִין שֶׁל יְבוּס, וְכִמוֹ שֶׁהַנְּקֻדָּה הַזֶּה הִיא סְגוּרָה וּמְסַגְרָת, כֶּף צָרִיכָה הַבַּת, שֶׁהִיא כְּתוּלָה, לְהִיּוֹת סְגוּרָה וּמְסַגְרָת בְּבֵית אֲבִיהָ, כְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה. וְתִרְדַּד הַעֲיֵנָה, זֹו בַת הַעֵין, סוּגְרָת וּמְסַגְרָת בְּעֵין, וְשִׁלְשָׁה גּוֹנִים סוּבְבִים אוֹתָהּ, וְעֲלֵיהֶם

יְהו"ה אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּשָּׁן וְכוּ', מַאי וַיִּסְגֹּר, פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וַאֲמַר, וַיִּרְיַחוּ סוּגְרָת וּמְסוּגְרָת (יְהוֹשֻׁעַ ו טו), מַאי וַיִּרְיַחוּ, דָּא אִיהִי יֵרֵחַ דְּאִיהִי גּוֹפָא דִּילָהּ, אֲמַתָּא מִבְּרַתָּא דְּמִלְפָּא, דְּאִיהִי נְקוּדָה דִּילָהּ, סוּגְרָת וּמְסוּגְרָת מְלֻגָּאוּ, פְּגוּוֹנָא דָּא כ.

וּבְגִינָה אֲתַמֵּר (שְׁמוֹת כה כז) לְעַמַּת הַמְּסַגְרָת תְּהִיָּינָה הַטְּבַעוֹת וְגוֹמֵר, מַאי הַטְּבַעוֹת אֵלּוּ תְּרִין אוֹדְנִין דְּלָבָא דְּאִינוֹן עֲגוּלִין כְּטַבְּעוֹת, וְלָבָא אִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא, הַכִּי פְּתוּרָא צָרִיף לְשִׁמְאֵלָא, שְׁלֶחָן בְּצַפּוֹן, לְבָתִּים לְבָדִים (שם), מַאי לְבָתִּים אִינוֹן תְּרִי בְּתֵי לָבָא, מַאי לְבָדִים אִינוֹן תְּרִין כְּלִיָּין, תְּרוּיָיְהוּ לְבָר, עֲלִיָּיְהוּ אֲתַמֵּר (שם כו כד) וְהָיוּ תְּאֲמִם מִלְּמַטָּה, תְּרִי כְּפָי רֵאָה, וַיַּחֲדִּי וְהָיוּ תְּמִים עַל רֵאשׁוֹ, וּבְגִין דְּשְׁמִיעָה תְּלִיָּא בְּלָבָא, אוֹקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְּנִיתִין הַלֵּב שׁוֹמֵעַ.

הָא חֲזִי, אֲתַמֵּר בְּהֵאִי צֹלַע (בְּרַשִׁית ב כב) וַיִּקַּח, וְלָבָתֵר וַיִּכֶן יְהו"ה אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע, מַאי וַיִּכֶן, אֵלּוּ (מַלְכִים א ח יג) בְּנֵי בְּנֵי בֵּית זְבֻל לֶךְ וְגוֹמֵר, וְהַבֵּית בְּהַבְּנוֹתוֹ אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נְבֻנָה, תְּרִי בְּתֵי לָבָא אִינוֹן תְּרִי בְּנֵינִין דְּהֵאִי קָרָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שם ו ז) וְהַבֵּית בְּהַבְּנוֹתוֹ דָּא בֵּית רֵאשׁוֹן, אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נְבֻנָה דָּא בֵּית שְׁנֵי, וְלָקְבִלְיָהוּ אָמַר בְּנֵי בְּנֵי בֵּית תְּרִין בְּנֵינִין, חַד אֲתַקְרִיאַת בְּנֵינָא דְּאִימָא עֲלָאָה, וְתַנְיָנָא בְּנֵינָא דְּאִימָא תַּתָּאָה.

וְעוֹד וַיִּכֶן, לִישְׁנָא וְאַבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמֶּנָּה (בְּרַשִׁית ל ג), בְּנֵינָא דִּיבוּס, וְכִמָּה דְּהֵאִי נְקוּדָה אִיהִי סוּגְרָת וּמְסוּגְרָת, הַכִּי צָרִיכָה בְּרַתָּא דְּאִיהִי כְּתוּלָה, לְמִיָּהוּי סְגוּרָה וּמְסוּגְרָת בְּבֵית אֲבִיהָ, (שם כד) כְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה (שם כד טז), וְתִרְדַּד הַעֲיֵנָה דָּא בַת עֵינָא,

נאמר הן כל אלה יפעל א"ל
פעמים שלוש עם גבר, וכשהוריד
להם משה תורה לישראל ממנה,
אמר, היו נכנים לשלשת ימים אל
תגשו אל אשה, שלשת ימים
כנגד שלשת הגונים של העין,
והיא טמירה ונסתרת בהם, ואיש
לא ידעה בהם, עד שהתפשטה
מהם.

ובאותו זמן שהתפשטה
מהלבושים הללו, מתחדת עם
בעלה בקרוב בשר. זהו שכתוב
עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת
יקרא אשה פי מאיש לקחה זאת,
על פן יעזב איש את אביו ואת
אמו ודבק באשתו והיו לבשר
אחד. שפך הדבר להתחד זכר
וינקבה, בקרוב בשר, וזה הדבוק
(הקרבה) של היחוד שלמעלה, שלא
יהיה דבר חוצץ, ומשום זה
פרשוהו בעלי המשנה, שפשאדם
מתפלל ומיחד את הקדוש ברוך
הוא עם שכינתו שלא יהיה דבר
חוצץ בינו לבין הקיר, שכינתו,
(קרונו של הקיר קירות הלב), שלא
יעשה פרוד וקצוץ בין הקדוש
ברוך הוא ושכינתו, וסוד הדבר
- ויהיו שניהם ערומים האדם
ואשתו, ערמים בקרוב בשר בלי
לבוש כלל, ובאותו הזמן
שהקדוש ברוך הוא ושכינתו
כאחד בלי לבוש כלל, נאמר בו
ולא יפנה עוד מוריה והיו עיניך
רואות את מוריה.

אמר לו רבי אלעזר: אבא, מהו
סיום הפתוב ולא יתבששו? אמר
לו: בני, במקום שיש ערוה יש
בשת, וזהו ירא בשת, ומי שאין
לו בשת, בודאי לא עמדו רגלי
אבותיו על הר סיני, והבשת הוא
בשלשה גונים, לבן אדם וירק
בפנים, שנאמר בהם ולא עתה

סוגרת ומסוגרת בעינא, ותלת גוונין סחרין
לה, ועלייהו אתמר (איוב לג כד) הן כל אלה יפעל
א"ל פעמים שלוש עם גבר. וכד נחית לון
משה אורייתא לישראל מינה, אמר היו נכונים
לשלשת ימים אל תגשו אל אשה (שמות יט
טו). שלשת ימים לקבל תלת גוונין דעינא,
ואיהי טמירא וסתירא בהון, ואיש לא ידעה
בהון, עד דאתפשטת מנייהו.

ובהוא זמנא דאתפשטת מאלין לבושין,
אתחדת עם בעלה בקרוב בשרא,
הדא הוא דכתיב (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר
מבשרי לזאת יקרא אשה פי מאיש לקחה
זאת, על פן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק
באשתו והיו לבשר אחד, דכך דרפא
לאתיחדא דכר ונקבא בקרוב בשר, ודא
דבוקא (נ"א קורבא) דיחודא דלעילא, דלא יהא
דבר חוצץ, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין,
דכד בר נש מצלי ומיחד קודשא בריך הוא
בשכינתיה דלא יהא דבר חוצץ בינו לבין
הקיר, שכינתיה (קרוניה דקיר קירות הלב), דלא
יעביד פרוד וקצוץ בין קודשא בריך הוא
ושכינתיה, ורזא דמלה ויהיו שניהם ערומים
האדם ואשתו (שם כה), ערומים בקרוב בשרא
בלא לבושא כלל, ובהוא זמנא דקודשא
ברוך הוא ושכינתיה פחדא בלא לבושא כלל,
אתמר ביה (ישעיה ל ב) ולא יפנה עוד מוריה, והיו
עיניך רואות את מוריה.

אמר ליה רבי אלעזר, אבא, מאי סיומא
דקרא (בראשית ב כה) ולא (דף צב

ע"ב) יתבוששו, אמר ליה ברי באתר דאית ערוה
אית בשת, ודא איהו ירא בשת, ומאן דלית
ליה בשת בודאי לא עמדו רגלי אבתותי על

טורא דסיני, ובשת איהו בתלת גוונין חוור וסומק וירוק באנפין, דאתמר

יבֹוש יַעֲקֹב, בְּגֹן אָדָם וְיִרְק, וְלֹא עֵתָה פָּנָיו יִחֹורוּ, בְּגֹן לְבָן, וּשְׁלֹשֶׁת הַגִּנּוּיִם הִלְלוּ שֵׁישׁ בָּהֶם בְּשֶׁת, אֵלֹו הֵם שְׁלֹשֶׁת הַגִּנּוּיִם שֶׁל שְׁלֹשׁ קְלָפוֹת הָאָגוּז, שֶׁהֵם עֲרִיזוֹת, שֶׁבָּהֶם מִתְלַבֶּשֶׁת הַקֶּשֶׁת וְנִרְאִית בָּהֶם.

וּמִשּׁוּם שְׁאוֹמֵן עֲרִיזוֹת - שְׁלֹשׁ קְלָפוֹת, נֶאֱמַר בָּהֶם אֵין דּוֹרְשִׁים בְּעֲרִיזוֹת בְּשֵׁלֶשָׁה, וְאִסּוּר לְהִסְתַּפֵּל בָּהֶן, וּמִשּׁוּם זֶה אִסּוּר לְעַם הַקְּדוֹשׁ לְהִסְתַּפֵּל בְּגֹנֵי הַקֶּשֶׁת, וְזֶה סוּד הַעֲרֵלָה שֵׁישׁ לָהּ שְׁלֹשׁ קְלָפוֹת שֶׁצָּרִיף לְהַעֲבִירָם מֵאוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ לְזָכֹר בְּרִית עוֹלָם, וְעַל שְׁלֹשֶׁת הַקְּלָפוֹת הִלְלוּ נֶאֱמַר שֶׁל נְעֻלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ, וּבִזְמַן שֶׁמִּשָּׁה הָיָה מִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם, מַה פְּתוּב בּוֹ? אֵל תִּקְרַב הַלּוֹם, מִיָּד שֶׁהַתַּפְשֵׁט מֵהֶם, הַתִּקְרַב לָשֵׁם.

וְזֶה סוּד הַקְּרָבָן, שֶׁהִיָּתָה יוֹרֶדֶת אֵשׁ לְהַדְלִיק אֶת שְׁלֹשׁ הַקְּלָפוֹת הִלְלוּ, זֶהוּ שֶׁפְּתוּב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעֵלָה עַל מוֹקְדָה וְגוֹמֵר, הֲרִי שְׁלֹשָׁה גִּנּוּיִם שֶׁל אֵשׁ, שֶׁהֵיוּ יוֹרְדִים בְּשֵׁלֶשׁ תַּפְלוֹת לְהַדְלִיק וְלִשְׂרֹף אֶת הַקְּלָפוֹת הִלְלוּ, וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן הָיָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַרֵּב לְשִׁכְנֵתוֹ, וְהֵיוּ מִתְקַרְבִּים אוֹתִיּוֹתָיו ' עִם ה' ו' עִם ה', וּבִזְמַן שֶׁהֵיוּ מִתְלַבְּשִׁים בְּקְלָפוֹת הִלְלוּ, נֶאֱמַר בָּהֶם לֹא תִקְרְבוּ לְגִלוֹת עֲרוּהָ, וְלֹא צָרִיף לְקַרֵּב אוֹתִיוֹת ' עִם ה', ו' עִם ה'.

וְכֵן תִּקְנֵנוּ שְׁלֹשׁ תַּפְלוֹת בְּכָל יוֹם, לְהַעֲבִיר אֶת שְׁלֹשׁ הַקְּלָפוֹת הִלְלוּ שֶׁל עֲרֵלָה מֵאוֹת הַבְּרִית, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וּבְזֶה שׁוֹרָה בְּשֵׁלֶשָׁה גִּנּוּיִם מְאִירִים, שֶׁהֵם כְּהֻנִּים לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵל, שֶׁעֲלִיהֶם נֶאֱמַר מַה יִּפּוּ פְעָמֶיךָ בְּנַעֲלִים בַּת נְדִיב, וְהֵם נַעֲלִית חֲגִים וּזְמַנִּים וּמוֹעֲדִים,

בְּהוֹן (יִשְׁעִיָּה כט כב) לֹא עֵתָה יִבּוֹשׁ יַעֲקֹב בְּגֹנוֹן סוּמְק וְיִרְוֹק, וְלֹא עֵתָה פָּנָיו יִחֹורוּ (שם) בְּגֹנוֹן חֲיוֹר, וְאֵלֶיךָ תִּלַּת גִּנוּנֵיךָ דְאִית בְּהוֹן בְּשֶׁת אֵלֶיךָ אֵינֹון תִּלַּת גִּנוּנֵיךָ דְתִלַּת קְלִיפִין דְאֵגוּזָא, דְאֵינֹון עֲרִיזֵין דְבַהוֹן אֶתְלַבֶּשֶׁת קֶשֶׁת וְאֶתְחַזְיֵיא בְּהוֹן.

וּבְגִין דְאֵינֹון עֲרִיזוֹת תִּלַּת קְלִיפִין, אֶתְמַר בְּהוֹן אֵין דּוֹרְשִׁין בְּעֲרִיזוֹת בְּשֵׁלֶשָׁה, וְאִסּוּר לְאֶסְתַּפְּלָא בְּהוֹן, וּבְגִין דָּא אִסּוּר לְעַמָּא קְדִישָׁא לְאֶסְתַּפְּלָא בְּגֹנוּנֵיךָ דְקֶשֶׁת, וְדָא רִזָּא דְעֲרֵלָה דְאִית לָהּ תִּלַּת קְלִיפִין, דְצָרִיף לְאֶעֱבֵרָא לֹון מֵאוֹת בְּרִית קְדוֹשׁ, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ לְזָכֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וְעַל אֵלֶיךָ תִּלַּת קְלִיפִין אֶתְמַר (שמות ג ה) שֶׁל נְעֻלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, וּמִיָּד וּרְאִיתִיהָ, וּבִזְמַנָּא דְמִשָּׁה הָיָה מִתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן, מַה פְּתִיב בֵּיהּ (שם) אֵל תִּקְרַב הַלּוֹם, מִיָּד דְאֶתְפְּשֵׁט מִנִּיָּהוּ אֶתְקַרֵּיב תַּמָּן.

וְדָא רִזָּא דְקַרְבָּנָא, דְהָיָה נְחִית אֶשָׁא לְאֶדְלָקָא אֵלֶיךָ תִּלַּת קְלִיפִין, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא יב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה וְגוֹמֵר, הָא תִּלַּת גִּנוּנֵיךָ דְאֶשָׁא, דְהוּוּ נְחִיתִין בְּתִלַּת צְלוֹתִין לְאֶדְלָקָא וְלְאוּקְדָא אֵלֶיךָ קְלִיפִין, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא הָיָה קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מִתְקַרֵּב בְּשִׁכְנֵתִיהָ, וְהוּוּ מִתְקַרְבִּין אֶתְוֹון דִּילִיָּה ' בְּה' ו' בְּה', וּבִזְמַנָּא דְהוּוּ מִתְלַבְּשִׁין בְּאֵלֶיךָ קְלִיפִין, אֶתְמַר בְּהוֹן (שם יג) לֹא תִקְרְבוּ לְגִלוֹת עֲרוּהָ, וְלֹא צָרִיף לְקַרְבָּא אֶתְוֹון ' בְּה' ו' בְּה'.

וּבְגִין דָּא תִּקְנֵנוּ תִּלַּת צְלוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, לְאֶעֱבֵרָא תִּלַּת קְלִיפִין אֵלֶיךָ דְעֲרֵלָה מֵאוֹת בְּרִית דְאִיהִי שְׂכִינָתָא, וּבְדָא שְׂרִיא בְּתִלַּת גִּנוּנֵיךָ נְהִירִין, דְאֵינֹון כְּהֻנִּים לְוִיִּים וְיִשְׂרָאֵל, דְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (שיר זב) מַה יִּפּוּ פְעָמֶיךָ בְּנַעֲלִים בַּת נְדִיב, וְאֵינֹון נַעֲלִית חֲגִין וּזְמַנִּין וּמוֹעֲדִין,

דְּעַלְיִיהוּ אֶתְמַר (שמות כג יד) שְׁלֹשׁ רִגְלִים תַּחַג
 לִי בַשָּׁנָה, תִּלְתַּת קָלִיפִין עַלְיִיהוּ אֶתְמַר (בראשית
 ג כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
 כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם, בְּקִדְמֵיתָא כְּתָנוֹת אֹר, וְאַחַר
 וּלְבַתֵּר דְּהָאבוּ כְּתָנוֹת עוֹר, מֵעוֹר דְּאִיהוּ מִשְׁכָּא
 דְּחוּיָא, וְלִשְׁבַעִין שָׁנִין אֶתְפִּשֵׁט הֵהוּא (חו"א)
 (נ"א מִשְׁכָּא) מַגִּיחָא.

שְׁעַלְיִיהֶם נֶאֱמַר שְׁלֹשׁ רִגְלִים תַּחַג
 לִי בַשָּׁנָה, שְׁלֹשׁ הַקְּלָפוֹת, עַלְיִהֶן
 נֶאֱמַר וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם
 וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם,
 בְּרֵאשׁוּנָה כְּתָנוֹת אֹר, וְאַחַר
 שְׁחָטָאוּ - כְּתָנוֹת עוֹר, מֵעוֹר
 שֶׁהוּא עוֹר הַנְּחֹשׁ, וְלִשְׁבַעִים
 שָׁנִים מִתְפַּשֵּׁט אוֹתוֹ (הַנְּחֹשׁ) (העוֹר)
 מִמְּנוּ.

דְּתִלְתַּת גְּוונִין דְּלְבוּשִׁין דְּשְׁכִינְתָא אֵינוֹן תִּלְתַּת
 וַיִּי"ן דְּוִיסַע וַיִּבֵּא וַיִּט, בְּזַמְנָא
 דְּמִתְעַבְרִין כְּתָנוֹת עוֹר דְּחוּיָא, נְהַרִין תִּלְתַּת
 גְּוונִין דְּנְהוּרָא דְּשְׁכִינְתָא, וּמִיד וּרְאִיתִיהּ לְזָכוֹר
 בְּרִית עוֹלָם, וְאֵינוֹן תִּלְתַּת וַיִּי"ן אֵינוֹן תִּלְתַּת
 גְּגִין דָּאֵת ב, חַד לְשִׁמְיָא וְחַד לְאַרְעָא וְחַד
 לְיַמָּא, וּמַהֲאֵי ב' תְּלִיין שְׁבַעִין גְּוונִין, וְאֵינוֹן
 שְׁבַעִין וּתְרִין, דְּעַלְיִיהוּ אֶתְמַר (ישעיה יט א) הִנֵּה
 יְהוָה רוֹכֵב עַל עֵב קָל וּבָא מִצְרַיִם, עַל ע"ב
 בְּשְׁבַעִין וּתְרִין גְּוונִין נְהִירִין, וּמִיד (שם) וַנְּעוּ
 אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו.

שְׁשִׁרְשָׁה גְּוִינִים שֶׁל לְבוּשִׁים שֶׁל
 הַשְּׁכִינָה הֵם, שְׁלֹשׁ וַיִּי"ם שֶׁל
 וִיסַע וַיִּבֵּא וַיִּט, בְּזַמֵּן שְׁמַעְבְּרִים
 כְּתָנוֹת עוֹר הַנְּחֹשׁ, מְאִירִים
 שְׁלֹשָׁה גְּוִינִים שֶׁל אֹר הַשְּׁכִינָה,
 וּמִיד וּרְאִיתִיהּ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם,
 וְאוֹתָם שְׁלֹשׁ וַיִּי"ם הֵם שְׁלֹשָׁה
 גְּגוֹת שֶׁל הָאוֹת ב, אֶחָד לְשָׁמַיִם,
 אֶחָד לְאַרְץ וְאֶחָד לַיָּם, וּמַהֲב' הַזֶּה
 תְּלִוּיִים שְׁבַעִים גְּוִינִים, וְהֵם
 שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם, שְׁעַלְיִיהֶם נֶאֱמַר
 הִנֵּה יְהוָה רוֹכֵב עַל עֵב קָל וּבָא
 מִצְרַיִם, עַל ע"ב, בְּשְׁבַעִים וּשְׁנַיִם
 גְּוִינִים מְאִירִים, וּמִיד וַנְּעוּ אֱלִילֵי
 מִצְרַיִם מִפְּנֵיו.

וְאֵינוֹן תִּלְתַּת גְּוונִין רְמִיזִין בְּה', ה' תִּלְתַּת גְּגִין
 דִּילָה אֵינוֹן לְבוּשִׁין נְהִירִין דְּבִרְתָּא
 דְּמִלְפָּא, דְּאִיהִי י' בַת עֵין, וְאִיהִי חֲמֵשׁ אֶלְפִין
 שְׁנִין דְּבְרִיאַת עֲלָמָא, וְאִיהִי ה' זְעִירָא דְּאַבְרָהָם
 דְּדְרָגִיחַ חֲס"ד, דְּסָלִיק לְשְׁבַעִין וּתְרִין, ה' י'
 מִן אֱלֹהִים. ה"י מִן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
 (נ"א יו"ד ה"י וְא"ו ה"י). ה' לְבוּשָׁא דְּכִסְיָ עַל י'.

וְאוֹתָם שְׁלֹשָׁה גְּוִינִים רְמוּזִים בְּה',
 ה', שְׁלֹשָׁה גְּגוֹת שְׁלָה הֵם
 מִלְּבוּשִׁים מְאִירִים שֶׁל בַּת הַמְּלָךְ,
 שְׁהִיא י' בַּת עֵין, וְהִיא חֲמֵשֶׁת
 אֶלְפֵי שָׁנִים שֶׁל בְּרִיאַת הָעוֹלָם,
 וְהִיא ה' קְטַנָּה שֶׁל אַבְרָהָם
 שְׁדַרְגָּתוֹ חֲס"ד, שְׁעוֹלָה לְשְׁבַעִים
 וּשְׁתַּיִם, ה' י' מִן אֱלֹהִים, ה"י
 מִן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. (יו"ד ה"י
 וְא"ו ה"י). ה' לְבוּשָׁא דְּכִסְיָ עַל י'.

תקון השעיה וחמשיים

תקונא השעיה וחמשיין

בְּרֵאשִׁית, כִּי בָּאשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט,
 שֶׁהֵם כְּתָנוֹת עוֹר שְׁצָרִיף בְּהֶם
 הַבְּדֵלָה, כְּשִׂאוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל בּוֹרָא
 מְאוּרֵי הָאֵשׁ, וְאוֹמְרִים הַמְּבַדִּיל
 בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. חֹשֶׁךְ שְׁחֹר,
 כְּתָנוֹת הָעוֹר שְׁלוֹ שְׁחוּרִים,
 שְׁנֶאֱמַר בְּהֶם שְׁחוּרוֹת כְּעוֹרֵב,
 וְהַנְּחֹשׁ הָיָה עָרֵם מֵהֶם, שְׁלִכְל

בְּרֵאשִׁית כִּי בָּאשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט (שם כו
 טו), דְּאֵינוֹן כְּתָנוֹת עוֹר דְּצָרִיף בְּהוֹן
 הַבְּדֵלָה, כִּד אֶמְרִין יִשְׂרָאֵל בּוֹרָא מְאוּרֵי
 הָאֵשׁ, וְאֶמְרִין הַמְּבַדִּיל בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. (ד' טז
 טו). חֹשֶׁךְ אוֹכְמִין, כְּתָנוֹת עוֹר דִּילָיָה אוֹכְמִין,
 דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (שיר ה יא) שְׁחוּרוֹת כְּעוֹרֵב, (בראשית ג

חיה ברא מלבושים ולכל הבריות שנבראו בששת ימי בראשית, ונשארו הגופים של המזיקים לעשות ולא עשה אותם, משום שהיה ערב שבת, וזהו אשר ברא אלהים לעשות, ומשום זה והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלהים, שלכלם עשה לבושים, ולו לא עשה, משום שהיו המזיקים של העולם.

ורמה לא עשה אותם? משום שהיה לו לברא אדם בערב שבת, ובגללו לא ברא אותם, ומשום זה נכנסה קנאה ללבו של הנחש עם אדם, משום שנשאר ערום בגללו ללא מלבושים, והוא גרם אחר כך שהתפשט אדם מלבושיו, וירש אותם נמרוד ועשו, שעשו היה דמות הנחש, ומשום זה והנחש היה ערום, ערום לרע, שגרם בערמתו לנזקה רעה, סם המות, מיתה לאדם ולאשתו, וערמתו היתה שפתה את חוה, משום שדעתן של נשים קלה, ומה אמר לה? ויאמר הנחש אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן, והקדוש ברוך הוא לא אמר, אלא מכל עץ הגן אכל תאכל, שהוא לא צוה אותו שלא לאכל, אלא מעץ הדעת טוב ורע, שהוא ערפובקיה של טוב ורע, אילן השקר, אחד בפסוק אחד בלב, לבו מלא שקר, ופסוק בפיו בדברי אמת.

והנחש הרע פאן עבר על לא תענה ברעך עד שקר, ועל לא תרצח, ועל לא תנאף, ועל לא תגנב, ולא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא, על לא תענה ברעך, שהעיד שקר שאמר (אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן, ועל לא תגנב, שגנב דעת חוה כגוונא דא דאמר אף

א) והנחש היה ערום מנייהו, דלכל חיה ברא לבושין, ולכל ברין דאתבריאו בשית יומי בראשית, ואשתארו גופין דמזיקין למעבד ולא עביד לון, בגין דהוה ערב שבת, ודא איהו (בראשית ב ג) אשר ברא אלהים לעשות, ובגין דא והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים (בראשית ג א), דלכלהו עבד לבושין, וליה לא עבד, בגין דהוה מזיקין דעלמא.

ואמאי לא עביד לון, בגין דהוה ליה למברי לאדם ערב שבת, ובגיניה לא ברא לון, ובגין דא עאל קנאה בלפיה דחויה עם אדם, בגין דאשתאר ערום בגיניה בלא לבושין, ואיהו גרם לבתר דאתפשט אדם מלבושוי, וירית לון נמרוד ועשו, דהוה עשו דיוקניה דחויה, ובגין דא והנחש היה ערום, ערום לביש, דגרם בערמה דיליה נוקבא בישא סם המות מיתה לאדם ולאשתיה, וערמה דיליה הוה דפתי לחויה, בגין דדעתן של נשים קלה, ומה אמר לה (שם) ויאמר הנחש אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן, וקודשא ברוך הוא לא אמר, אלא מכל עץ הגן אכל תאכל, דאיהו לא מני ליה דלא למיכל אלא מעץ הדעת טוב ורע, דאיהו ערפובקיה דטוב ורע, אילנא דשקרא, חד בלב וחד בפס, לביה מלי שקרא, ופתי בפומיה במלין דקשוט.

וחויה בישא אעבר הכא על לא תענה ברעך עד שקר (שמות כ יג), ועל לא תרצח, ועל לא תנאף, ועל לא תגנוב, ולא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא, על לא תענה ברעך דסהיד שקרא דאמר (אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן ועל לא תגנוב דגנב דעת חוה כגוונא דא דאמר אף

כִּי אָמַר אֱלֹהִים וְגוֹמַר), כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי
בְּיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ
עֵינֵיכֶם וְהִייתֶם כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי
טוֹב וְרָע, כְּדִי שְׁלֵא תְהִיּוּ בְדַמוּתוֹ,
וְעֵבֶר עַל לֹא תִנְאַף שֶׁהִטִּיל זְהֵמָה
בְּתוֹהָ, וְעֵבֶר עַל לֹא תִרְצַח שֶׁהִרְגַּ
אֶת אָדָם וְאֶת חַוָּה, שְׁכַף דְּרָכּוֹ
שֶׁל הַיָּצָר הָרָע - מִפְתָּה בְּנֵי אָדָם,
וְאַחַר כֵּן עוֹלָה וּמְלַשִּׁין עֲלָיו,
וְנוֹטֵל רְשׁוֹת וְיִרְדּוּ וְנוֹטֵל הַנְּשָׁמָה.

תקון ששים

בְּרֵאשִׁית זֶה בְּרִי"ת, שְׁנֶאֱמַר בָּהּ
עֵץ הַחַיִּים, וְהָרִי פְּרִשְׁיָהּ, וּבַהֲפֹזֶה
תְּבִי"ר, שְׁגָרָם שְׂכָר לְאָדָם
הִרְאִישׁוֹן, וְזֶה עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע,
טוֹב הוּא הָאֵילָן, אוֹתוֹ שְׁכַתוֹב
וְתִרְאָה הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל
וְכִי תֵאָוֶה הוּא לְעֵינַיִם, וּפְרִיּוֹ רָע,
כְּפִי הַמְרָאָה שְׁלֵהָ כֵּן הִיָּה (הוּא)
נִרְאָה לָהּ מִבְּחוּץ, כְּמוֹ שֶׁבִּפְתָּה,
מְלִים יְפוֹת מִבְּחוּץ וְלֵב מְלֵא
בְּטַנּוּפִים מִבְּפְנִים, וְזוֹ לֹא הִיָּתָה
יוֹדַעַת שֶׁסֶם הַמּוֹת הִיָּה בְּפְנִים
הַפְּרִי. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וּתְקַח מִ"פְּרִי
וְ"תֵאָכֵל וּתִתֵּן גַּם לְאִשְׁתְּךָ וְגוֹמַר,
הָרִי פְּרִי הָאֵילָן, שְׁשֶׁם מְוִי"ת
(מִבְּפְנִים, גָּרָם לָהּ שְׂאֵבֵלָה).

וַיֵּשׁ קַלְפוֹת שֶׁל הַפְּרִי שֶׁהֵן תְּהוּ
וְכַהוּ וְחֻשְׁף וְתַהוּם, שֶׁהַקְּלָפוֹת
הִלְלוּ הֵן רָע, הַמַּח מִבְּפְנִים טוֹב,
עֵץ הַחַיִּים, קַלְפוֹתָיו יְפוֹת וְהַמַּח
שֶׁלוֹ יָפָה, וְזֶהוּ עֲנַפּוֹ נָאֶה וּפְרִיּוֹ
רֵב, וַיֵּשׁ אֵילָן שְׁכַלוֹ רָע, הַמַּח
וְהַקְּלָפָה כָּלֶם מְרִים, וְהַמִּים
שְׁלֵהֶם מְרִים, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּבְאוּ
מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִים
מִמֶּרָה כִּי מְרִים הֵם וְגוֹמַר, וַיִּזְרְהוּ
יְהוָה עֵץ וְגוֹמַר, וְכוּ וַיִּמְתְּקוּ
הַמִּים, עֵץ מְתוֹק שֶׁמֶמֶנּוּ יוֹצְאִים
עֲנַפִּים וְשָׂרְשִׁים, שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם
וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנֹפֶת צוּפִים,
וּמְשׁוּם זֶה יֵשׁ עֵץ שֶׁעֲנַפָּיו
מְתוֹקִים וְעֵץ שֶׁעֲנַפָּיו מְרִים, וַיֵּשׁ

כִּי אָמַר אֱלֹהִים וְגוֹמַר) כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם
אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִייתֶם
כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע (בְּרֵאשִׁית ג' ה'), בְּגִין דְּלֹא
תִּהְיוּן בְּדִיּוֹקְנֵיהּ, וְעֵבֶר עַל לֹא תִנְאַף, דְּהִטִּיל
זְהֵמָה בְּתוֹהָ, וְעֵבֶר עַל לֹא תִרְצַח, דְּקָטֵל
לְאָדָם וּלְחַוָּה, דְּהָכִי אֶרְחָא דִּי צְרָא כִּישָׂא מִפְתֵּי
לְבַנֵּי נָשָׂא, וּלְכַתֵּר סְלִיק וְאַלְשִׁין לִיהּ, וְנָטִיל
רְשׁוֹ וְנָחִית וְנָטִיל נְשָׁמָה.

תקונא שתיין

בְּרֵאשִׁית דָּא בְּרִי"ת, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ עֵץ הַחַיִּים,
וְהָא אוֹקְמוּהָ, וּבַהֲפֹזָא תְּבִי"ר,
דְּגָרָם תְּבִירוֹ לְאָדָם הִרְאִישׁוֹן, וְדָא עֵץ הַדַּעַת
טוֹב וְרָע, טוֹב אִיהוּ אֵילָנָא, הֵהוּא
דְּכַתִּיב (בְּרֵאשִׁית ג' ו') וְתִרְאָה הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ
לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאָוֶה הוּא לְעֵינַיִם, וְאִיבָא דִּילֵיהּ
רָע, כְּפּוֹם חִיזוּ דִּילָהּ הָכִי הוּוּה (ג"א
אִיהוּ) אֶתְחַזֵּיא לָהּ מְלָכְר, כְּגוֹוֹנָא דְּפוּמָא מְלִין
שְׁפִירִין מְלָכְר, וְלָבָא מְלִיָּיא טְנוּפִין מְלָגָאוּ,
וְדָא לֹא הוֹת יוֹדַעַת דְּסֶם הַמּוֹת הוּוּה מְלָגָאוּ
דְּאִיבָא, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב וְ"תִקַּח מִ"פְּרִי
וְ"תֵאָכֵל, וּתִתֵּן גַּם לְאִשְׁתְּךָ וְגוֹמַר (ש"ס), הָרִי
אִיבָא דְּאֵילָנָא דְּתַמָּן מְוִי"ת (מְלָגָאוּ גָרָם לָהּ דְּאֵבֵלָה).
זֵאִית קְלִיפִין דְּאִיבָא דְּאֵינוֹן תְּהוּ וְכַהוּ וְחֻשְׁף
וְתַהוּם, דְּקְלִיפִין אֵלִין אֵינוֹן רָע, מוֹחָא
מְלָגָאוּ טוֹב, אֵילָנָא דְּחִי קְלִיפִין דִּילֵיהּ שְׁפִירִין
וּמוֹחָא דִּילֵיהּ שְׁפִיר, וְדָא אִיהוּ עֲפִיָּה שְׁפִיר
וְאַנְבָּה שְׁגִיא (דְּנִיאֵל ד' ט), וְאִית אֵילָנָא דְּכוּלֵּיהּ
בִּישׁ, מוֹחָא וּקְלִיפָה כְּלֵהוּ מְרִירָן, וּמִיִּין דִּלְהוֹן
מְרִירָן, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת טו כג) וַיִּבְאוּ
מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִים מִמֶּרָה כִּי מְרִים
הֵם וְגוֹמַר, וַיִּזְרְהוּ יְהוָה עֵץ וְגוֹמַר, וְכִיָּה
וַיִּמְתְּקוּ הַמִּים, עֵץ מְתוֹק דְּמַנְיָה נְפִקִין עֲנַפִּין
וְשָׂרְשִׁין, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (תְּהֵלִים י"ט יא) וּמְתוֹקִים

מים מתוקים ומים מרים, שזה לעמת זה עשה הקדוש ברוך הוא, ויש שהוא חציו מתוק וחציו מר, וזה עץ הדעת טוב ורע, כמו שהפסך המערב בעפרת, ויש עץ שקלפותיו רעים מבחוץ והמת מתוק מבפנים. כן תמצא אדם רע בדברי פיו (ובפיו מוציא רע מבחוץ) וטוב בלבו מבפנים, ויש מפיו טוב ולבו רע, וזהו עץ הדעת טוב ורע, כאן מקנן נחש רמאי.

כן הוא אדם שתמצא אותו גופו יפה, וסימניו פלם לפים במדה, ונשמתו נפש רשע מבפנים, ותמצא אדם גופו רע בכל סימניו ונשמתו מבפנים יפה, וזהו צדיק ורע לו, אבל מי שהוא טוב מבחוץ ורע מבפנים, הוא רשע וטוב לו, כדי שלא יהיה לו חלק בעולם הבא, טוב מבחוץ ומבפנים - צדיק וטוב לו, רע מבחוץ ומבפנים - רשע ורע לו, והרי פרשוהו.

טוב מבפנים ולבושו רע, וזהו עני ורוכב על חמור, רע מבפנים ולבושו יפה מבחוץ, על זה נאמר ראיתי עבדים על סוסים, והפל נודע במעשי האדם מי שהוא מבחוץ, ולא לחנם בארו הראשונים לא המדרש עקר אלא המעשה הוא העקר, שהשוטים מסתכלים בגוף שהוא הלבוש, וזהו שכתוב עוד ובשר תלבישני, והצדיקים במעשים טובים.

ועוד ויורהו יהו"ה עץ, זה המטה של משה, שהיה מתהפך מטה לנחש ומנחש למטה, כמו להט החרב המתהפכת, וזה מטטרו"ן, שבו היה משתמש משה רבנו, כמו שהעמוד האמצעי שהוא

מדבש ונפת (דף צג ע"ב) צופים, ובגין דא אית עץ דענפין דיליה מתיקן, ועץ דענפין דיליה מרירן, ואית מיין מתיקן ומיין מרירן, דדא לקבל דא עבד קודשא בריה הוא, ואית דאיהו פלגו דיליה מתיקא ופלגו דיליה מרירא, ודא עץ הדעת טוב ורע, פגוונא דכספא מעורב בעופרת, ואית אילנא דקליפין דיליה בישין מלכר ומוחא מתיקא מלגאו, הכי תשפח בר נש ביש במלי פומוי (נ"א ובפומוי מפיך ביש מלכר) וטב בלביה מלגאו, ואית מפומוי טב ולביה ביש, האי איהו עץ הדעת טוב ורע, הכא מקנן נחש רמאי.

הכי איהו בר נש דתשפח ליה גופיה שפיר, וסימניו דיליה כלהו שפירן, ונשמתיה נפש חייבא מלגאו, ותשפח בר נש גופיה ביש בכל סימניו דיליה, ונשמתיה מלגאו שפירא, דא איהו צדיק ורע לו, אבל מאן דאיהו טב מלכר ורע מלגאו, איהו רשע וטוב לו, בגין דלא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי, טוב מלכר ומלגאו צדיק וטוב לו, ביש מלגאו ומלכר רשע ורע לו, והא אוקמוהו.

טב מלגאו ולבושא דיליה ביש, דא איהו עני ורוכב על חמור (זכריה ט ט), רע מלגאו ולבושא דיליה שפיר מלכר, על האי אתמר (קהלת יז) ראיתי עבדים על סוסים, וכלא אשתמודע בעובדוי דבר נש, מאן דאיהו מלגאו, ולא למגנא אוקמו קדמאין לא המדרש הוא העקר אלא המעשה הוא העקר, דשטיין מסתכלין בגופא דאיהו לבושא, הדא הוא דכתיב (איוב י יא) עור ובשר תלבישני, וצדיקאי בעובדין טבין.

ועוד (שמות טו כה) ויורהו יהו"ה עץ, דא מטה דמשה, דהוה מתהפך ממה מטה לנחש ומנחש למטה, כגון להט החרב המתהפכת (בראשית ג כד), ודא

משתמש בו וְהִיָּה מְנַהֵיג בּוֹ אֵת
הַתַּחְתּוֹנִים, אִף כִּף מִשָּׁה, שְׁהִיָּה
כְּמוֹהוּ, הִיָּה מְשַׁתְּמֵשׁ בְּמִטָּה.
וְלָמָּה נִקְרָא מִטְטֵרוּיִן מִטָּה?
שְׁלַפְעִמִים מִטָּה כְּלָפֵי זְכוֹת
לְצַדִּיקִים, וְלַפְעִמִים מִטָּה חוּבָה
לְרָשָׁעִים, וְלִכֵּן הִתְהַפֵּף מִמִּטָּה
לְנַחֵשׁ, לְרָשָׁעִים לְהַלְקוֹתָם בּוֹ,
וּמִנְחֵשׁ לְמִטָּה לְצַדִּיקִים, לְתַת
לָהֶם בּוֹ שֶׁכֶר.

שֶׁכֶר הוּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
הַמְלֵאכָה הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁהִנְשָׂמָה
שְׂרוּכְכַת עַל הַגּוֹף, וְצַדִּיק,
בְּמִקּוֹם הַזֶּה נֶאֱמַר בּוֹ צַדִּיק מוֹשֵׁל
יֵרָאֵת אֱלֹהִיִּם, מִשׁוּם שֶׁהוּא
מְהַפֵּף דִּין לְרַחֲמִים, וּבְמִקּוֹם הַזֶּה
צָרִיף שְׁנוֵי מַעֲשֵׂה כְּדֵי שְׂיִתְהַפֵּף
מִדִּין לְרַחֲמִים, וְשְׁנוֵי הַשֵּׁם וְשְׁנוֵי
מִקּוֹם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא
מְבַפְּנִים, נֶאֱמַר בּוֹ אֲנִי יְהוָה לֹא
שְׁנִיתִי, שֶׁהוּא רַחוּם וְחַנוּן, אֵין
בּוֹ דִין כָּלֵל וְלֹא שְׁנוּיִים.

וּבְשִׁאֲדָם שׁוֹלֵט עַל יִצְרוֹ, נִהְפֵּף
הַנְּחָשׁ לְמִטָּה, וְאִם יִצְרוֹ שׁוֹלֵט
עָלָיו, נִהְפֵּף מִמִּטָּה לְנַחֵשׁ, וּמִדִּין
וַיִּנָּס מִשָּׁה מִפְּנֵיו. מַה זֶה וַיִּנָּס?
אֵלָּא כִּאֵן רוּמֵז שְׁנוֵי מִקּוֹם, שְׂבָרַח
מִמִּקּוּמוֹ וּמִלְפָּנָיו, וְזֶהוּ סוּד
וּתְפִקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם, וּבִמָּה
נִפְקָחוּ? לְדַעַת טוֹב וְרָע, שֶׁהוּא
הַמִּטָּה הַכּוֹלֵל מְשַׁנְּיָהֶם.
כִּשְׁהִתְהַפֵּף מִנְחָשׁ לְמִטָּה, נֶאֱמַר
בּוֹ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, וּכְשֶׁהִתְהַפֵּף
מִמִּטָּה לְנַחֵשׁ, נֶאֱמַר בּוֹ רָשָׁע
וְטוֹב לוֹ.

תקון אחד וששים

בְּרֵאשִׁית - זוֹ מַחְשְׁבָה, אֱלֹהִיִּם
- זוֹ הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, מַעֲשֵׂה,
שְׁשֻׁנֵיהֶם יִרְאֶה וְאֵהָבָה, אֵת
הַשָּׂמִים - זֶה הַקּוֹל, וְאֵת הָאָרֶץ -
זֶה הַדְּבִיר, וּבְכָל חֲטָאוֹ אָדָם

וּרְחִימוּ, אֵת הַשָּׁמַיִם דָּא קָלָא, וְאֵת הָאָרֶץ דָּא דְבוּרָא, וּבְכָלֵא חָאבוּ אָדָם

מִטְטֵרוּיִן, דְּבִיָּה הָוָה מְשַׁתְּמֵשׁ מִשָּׁה רַבִּינוּ,
כְּגוּוֹנָא דְעִמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא דְהוּא מְשַׁתְּמֵשׁ
בִּיה, וְהָוָה מְנַהֵיג תַּתְּאִין בִּיה, אוּף הָכֵי מִשָּׁה
דְּהָוָה כְּגוּוֹנָא דִּילֵיה, הָוָה מְשַׁתְּמֵשׁ בְּמִטָּה,
וְאִמָּאי אֶתְקָרִי מִטְטֵרוּיִן מִטָּה, דְּלִזְמִנִּין מִטָּה
כְּלָפֵי זְכוֹ לְצַדִּיקָא, וְלִזְמִנִּין מִטָּה כְּלָפֵי חוּבָא
לְרָשִׁיעֵיא, וּבְגִין דָּא אֶתְהַפֵּף מִמִּטָּה לְנַחֵשׁ
לְרָשִׁיעֵיא לְאֶלְקָאָה לוֹן בִּיה, וּמִנְחָשׁ לְמִטָּה
לְצַדִּיקָא לְמִיָּהב לוֹן בִּיה אֲגָרָא.

דְּהָכֵי אִיהוּ עַל הָאֵי מְלֵאכָא קוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא, כְּגוּוֹנָא דְנִשְׁמָתָא דְרָכִיב עַל גּוּפָא,
וְצַדִּיק בְּהָאֵי אֶתֵר אֶתְמַר בִּיה (שְׁמוּאֵל ב כג) צַדִּיק
מוֹשֵׁל יֵרָאֵת אֱלֹהִיִּם, בְּגִין דְּאִיהוּ מְהַפֵּף דִּינָא
לְרַחֲמֵי, וּבְהָאֵי אֶתֵר צָרִיף שְׁנוֵי מַעֲשֵׂה, בְּגִין
דִּיתְהַפֵּף מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְשְׁנוֵי הַשֵּׁם וְשְׁנוֵי
מִקּוֹם, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְאִיהוּ מְלֵגָאוּ,
אֶתְמַר בִּיה (מְלֵאכִי ג ו) אֲנִי יְהוָה לֹא שְׁנִיתִי,
דְּאִיהוּ רַחוּם וְחַנוּן, לִית בִּיה דִּינָא כָּלֵל וְלֹא
שְׁנוּיִין.

וְכַד בַּר נִשׁ שְׁלִיט עַל יִצְרֵיה, נִהְפֵּף נַחֵשׁ
לְמִטָּה, וְאִם יִצְרֵיה שְׁלִיט עָלֵיה, נִהְפֵּף
מִמִּטָּה לְנַחֵשׁ, וּמִדִּין וַיִּנָּס מִשָּׁה מִפְּנֵיו (שְׁמוֹת ד
א). מֵאֵי וַיִּנָּס, אֵלָּא הֵכָא רְמִיז שְׁנוֵי מִקּוֹם, דְּבָרַח
מֵאֶתְרֵיה וּמִקְמֵיה, וְדָא אִיהוּ רְזָא וּתְפִקְחָנָה
עֵינֵי שְׁנֵיהֶם (בְּרֵאשִׁית ג י), וּבְמֵאֵי אֶתְפִּקְחוּ, לְמַנְדַּע
טוֹב וְרָע, דְּאִיהוּ מִטָּה כָּלִיל מִתְרוּוִיָּהוּ, כַּד
אֶתְהַפֵּף מִנְחָשׁ לְמִטָּה אֶתְמַר בִּיה צַדִּיק וְטוֹב
לוֹ, וְכַד אֶתְהַפֵּף מִמִּטָּה לְנַחֵשׁ אֶתְמַר בִּיה רָשָׁע
וְטוֹב לוֹ.

תקונא חד ושתיין

בְּרֵאשִׁית דָּא מַחְשְׁבָה, אֱלֹהִיִּם דָּא אִימָא
עֲלָאָה עוּבְדָא, דְּתַרוּוִיָּהוּ דְחִילוֹ

וְחָוָה, אֶפְרִישׁוּ בֵּין אָבָא וְאִמָּא דְאִינוּן
מַחְשְׁבָה וְעוֹבְדָא, וּבֵין קוּל וְדְבוּר דְאִינוּן בְּרָא
וּבְרֵתָא, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוּל יְהוָה
אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בְּגֵן לְרוּחַ הַיּוֹם.
א"ת קו"ל - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי
וְהַשְׂכִּינָה עִמּוֹ, יְהוָה אֱלֹהִים -
הָאֵב וְהָאֵם, וְהֵם אַרְבַּע אוֹתוֹת
יְהוָה, י' אָב, ה' אֵם, ו' בֵּן, ה'
בֵּת, שֶׁהֵם מַחְשְׁבָה וּמַעֲשֵׂה, קוּל
וְדְבוּר, (וְסוּד הַדְּבָר - מַחְשְׁבָה מְצֻרֶפֶת
לְמַעֲשֵׂה, וְזֶה הַסּוּד שֶׁל יו"ד, שְׁהִיא י', וְקוּל וְדְבוּר
שֶׁהוּא שְׁמַיִם וְאָרֶץ וְכָל צְבָאִים), הַקּוּל
שֶׁהִיָּה הוֹלֵךְ בְּגֵן זֶה הַעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי, שְׁמַע קוּלוֹ שֶׁהִיָּה הוֹלֵךְ
בְּגֵן בְּעַנְפֵי הָעֵץ, מֵאוֹתוֹ עֵץ
שֶׁחָטָא בּוֹ אָדָם הִרְאִשׁוֹן, שֶׁהִיָּה
אוֹמֵר הָאֵילָן לְסַמְא"ל הֲרָשַׁע,
הַנְּחַשׁ הַקְּדֻמוֹנִי: רָשַׁע, אַל תִּגַּע
בִּי. וּבִאִיזָה מְקוֹם הִיָּה הוֹלֵךְ
הַקּוּל? בְּגֵן, שֶׁהוּא אֲדֻנִּי דִּינִי"א,
לְצַד הַשְׂמָאל, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ וַיְהִי
הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים
לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה, וַהֲוֹ לְרוּחַ
הַיּוֹם, וּמָה הָיוּ אוֹמְרִים בְּנֵי
הָאֱלֹהִים? אֵלָּא כֵּאוּ כֵּאוֹ לְהִתְיַצֵּב עַל
מֵאֵמֶר יְהוָה, שֶׁכְּשֶׁאֱמַר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
כְּדְמוּתֵנוּ, אֲמָרוּ הֵם, מָה אָדָם
וַתְּדַעְהוּ. (אֲמָרוּ הֵם, מָה אֲנוֹשׁ כִּי תוֹכְרֵנוּ
וּגּוֹמֵר).

וְעוֹד, וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוּל יְהוָה
אֱלֹהִים, אוֹתוֹ הַקּוּל הִיָּה בְּגֵן,
שְׁהִיא הַשְׂכִּינָה, שְׁשֵׁם עֵץ הַחַיִּים
נְטוּעַ, חָוָה גְּרָמָה שְׁנַעֲקַר הָאֵילָן
מִן הַגֵּן, וְאָדָם גָּרַם בְּמַחְשְׁבָתוֹ
שֶׁהִסְתַּלְּקָה נְבִיעַת הָאֵילָן,
שֶׁהִיָּתְהָ יוֹרְדַת לְגֵן, וּנְשִׂאָרָה
יְבֻשָּׁה. יְהוָה זֶה הָאֵילָן, הִיָּה
עֲנַפּוֹ וְשָׂרְשׁוֹ, ו' גּוֹף הָאֵילָן, י'
פְּרִי, מַעֲנֵנוּ, וְהַנִּקְדָּה שֶׁלוֹ כְּמוֹ
זֶה: יְהוָה, שֶׁהוּא אֶחָד וְשִׁמּוֹ
אֶחָד. וּמִנֵּין לָנוּ שְׁנִקְרָאת הַנְּבִיעָה
אֶחָת? כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר יְקוּוּ הַמַּיִם

וְחָוָה, אֶפְרִישׁוּ בֵּין אָבָא וְאִמָּא דְאִינוּן
מַחְשְׁבָה וְעוֹבְדָא, וּבֵין קוּל וְדְבוּר דְאִינוּן בְּרָא
וּבְרֵתָא, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוּל יְהוָה
אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בְּגֵן לְרוּחַ הַיּוֹם (שם), א"ת
קו"ל דָּא (דף צד ע"א) עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא,
וְשְׂכִינְתָא עִמָּיה, יְהוָה אֱלֹהִים אָבָא וְאִמָּא,
וְאִינוּן אַרְבַּע אוֹתוּן יְהוָה, י' אָבָא ה' אִמָּא
ו' בְּרָא ה' בְּרֵתָא, דְאִינוּן מַחְשְׁבָה וּמַעֲשֵׂה
קָלָא וְדְבוּרָא, (וְרוּא דְמִלָּה מַחְשְׁבָה מְצֻרֶפֶת לְמַעֲשֵׂה וְדָא
רוּא יו"ד דְהִיא י' וְקָלָא וְדְבוּר דְאִיהוּ שְׁמַיִם וְאָרֶץ וְכָל
צְבָאִים), קוּל דְהָוָה אֲזִיל בְּגֵן דָּא עֲמוּדָא
דְאֲמֻצְעִיתָא, שְׁמַע קָלִיהָ דְהָוָה אֲזִיל בְּגִנְתָּא
בְּעַנְפֵי אֵילָנָא, מַהֲהוּא אֵילָנָא דְחָאב בִּיהָ אָדָם
קְדָמָאָה, דְהָוָה אָמַר אֵילָנָא לְסַמְא"ל חַיִּיבָא
נְחַשׁ הַקְּדֻמוֹנִי, רָשַׁע אַל תִּגַּע בִּי, וּבְאֵן אֶתֶר
הָוָה אֲזִיל קָלָא בְּגִנְתָּא דְאִיהִי אֲדֻנִּי"א,
לְסַטְרָא דְשְׂמָאֵלָא, דְאֶתְמַר בִּיהָ (אֵיבֹב א' ו') וַיְהִי
הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה,
וְדָא אִיהוּ לְרוּחַ הַיּוֹם, וּמָה הָוּוּ אֲמָרִין בְּנֵי
הָאֱלֹהִים, אֵלָּא אֶתוֹ לְהִתְיַצֵּב עַל מֵימְרָא
דְיְהוָה, דְכַד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (בְּרֵאשִׁית
א כו) נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, אֲמָרוּ אִינוּן
מָה אָדָם וַתְּדַעְהוּ (תְּהִלִּים קַמֵּד ג'), (ס"א אֲמָרוּ אִינוּן מָה
אֲנוֹשׁ כִּי תוֹכְרֵנוּ וּגּוֹמֵר) (שם ח ה).

וְעוֹד וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוּל יְהוָה אֱלֹהִים, הַהוּא
קָלָא הָוָה בְּגִנְתָּא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא, דְתַמָּן
עֵץ הַחַיִּים נְטוּעַ, חָוָה גְּרָמַת דְאֶתְעַקַר אֵילָנָא
מִגִּנְתָּא, וְאָדָם גָּרַם בְּמַחְשְׁבָתָא דִּילִיהָ
דְאֶסְתַּלִּיק נְבִיעוֹ דְאֵילָנָא, דְהָוָה נַחִית לְגִנְתָּא,
וְאֶשְׁתַּאֲרַת יְבֻשָּׁה, יְהוָה דָּא אֵילָנָא, הִיָּה
עֲנַפּוֹ וְשָׂרְשׁוֹ, ו' גּוֹפָא דְאֵילָנָא, י' אֵיבָא
דִּילִיהָ, נְבִיעוֹ דִּילִיהָ, נְקוּדָה דִּילִיהָ כְּגוּוֹנָא דָּא
יְהוָה, דְאִיהוּ אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד, וּמִנֵּין לָנוּ

מתחת השמים אל מקום אחד
ותראה היבשה, אדנ"י.

וכשום זה ויתחבא אדם ואשתו
מפני יהו"ה אלהי"ם. וכי יכול
אדם להתכסות ממנו, והרי כתוב
אם יסתר איש במסתרים ואני לא
אראנו נאם יהו"ה? אלא כסו פניו
חרלים, התכסו פניו מבשלת,
שנפקחו עיניהם וראו מה שעשו
למעלה, שגרמו לעקר את האילן
ממקומו והמעין לסלק משם,
וזהו ויתחבא האדם וגומר, שם
התכסו פניו מבשלת, ששם חטאו,
במה שהיה בתוך עץ הגן, שם
התכסו פניו. יש מי שאומר, בתוך
עץ - זה צדיק, ובמקום זה ויסתר
משה פניו, שגזפר מה שארע לו
בראשונה, הזכיר חטאו והתכסה
מבשלת, ומשום זה זכה לותמונת
יהו"ה יביט, וזה " שהוא החכמה
המתחוננה, והוא פרי האילן,
שהיה בראש צדיק, ו' - גוף
הברית, ה"ה זה מקום העולה
ופריעה, ארבע אותיות היו על
צדיק שהוא עץ פרי, הוא גרם
שהסתלקו ממנו, והוא נעקר מן
הגן, כך עקר הקדוש ברוך הוא
את האדם מגופו וגרשו מגנו,
כמו שנאמר ויגרש את האדם.

תקון ששים ושנים

בראשית, שם ב"ת, שם א"ש (שם
אשרי). באותו זמן הסתלק הקדוש
ברוך הוא משכינתו ונשארה בת
יחידה, זהו שכתוב איכה ישבה
בדד, וסוד הדבר - ויקרא יהו"ה
אלהי"ם אל האדם ויאמר לו
איכה, איכה כ"ה? אמר לו, אף על
גב שגרמת לכל זה ועשית פרוז
באותיות שהסתלק י' מה', ו'
מה', ונשארה השכינה למעלה
יחידה, והשכינה למטה יחידה,

על גב דגרמת פולי האי,

דאתקרי נביעו אחד, כמה דאתמר (בראשית א
ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד,
ותראה היבשה אדנ"י.

ובגין דא ויתחבא האדם ואשתו מפני יהו"ה
אלהי"ם (שם ג ח), וכי יכול בר נש
לאתכסיא מניה, והא פתיב (ירמיה כג כד) אם יסתר
איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יהו"ה,
אלא כסו פניו חרלים (משלי כד לא), אתכסיו
אנפוי מבשלת, דאתפקחו עינייהו וחזו מה
דעבדו לעילא, דגרימו לאעקרא אילנא
מאתריה, ונביעו לסלקא מתפן, ודא איהו
ויתחבא האדם וגומר, תפן אתכסיו אנפוהי,
מן בשת, דתפן חאבו, במה דהוה בתוך עץ
הגן, תפן אתכסיו אנפוהי, אית מאן דאמר
בתוך עץ דא צדיק, ובאתר דא ויסתר משה
פניו (שמות ג ו), דאדכר מה דאירע ליה
בקדמיתא, אדכיר חוביה ואתכסי מבשלת,
ובגין דא זכה וותמונת יהו"ה יביט (במדבר יב
ה). ודא י' דאיהו חכמה תתאה, ואיהו איבא
דאילנא, דהוה פריש צדיק, ו' גופא דברית,
ה"ה דא אתר דעולה ופריעה, ארבע אתוון
הוו על צדיק דאיהו עץ פרי, איהו גרים
דאסתלקו מניה, ואתעקר איהו מגנתא, הכי
אעקר קודשא בריך הוא לאדם מגופיה, ותריך
ליה מגנתיה, כמה דאת אמר (בראשית ג כד) ויגרש
את האדם.

תקונא שתין ותריין

בראשית תפן ב"ת, תפן א"ש (נ"א תפן אשרי),
בהווא זמנא אסתלק קודשא בריך
הוא משכינתיה, ואשתארת בת יחידה, הדא
הוא דכתיב (איכה א א) איכה ישבה בדד, ורזא
דמלה ויקרא יהו"ה אלהי"ם אל האדם ויאמר
לו איכה (בראשית ג ט), איה כ"ה, אף

משום כך ויאמר לו איפה, אי"ה כ"ה, ויאמר את קולך שמעתי בגן, בגלל זה ואירא פי עירם אנכי ואחבא. ועוד ואחבא, סוד הדבר - ערום ראה רעה ונסתר, מה הסתירה של האדם? אלא בא תראה, בזמן שיש רשות למשחית להשחית, נאמר בו פי תצא אש ומצאה קוצים וכו', ובאותו זמן והיה כצדיק פרשע, ומשום זה יש לאדם באתו הזמן להסתתר ולהתפסות, שלא ימצא ביניהם, שבאותו הזמן יש נספה בלא משפט, ומשום זה ואירא פי עירם אנכי ואחבא, ובמה נסתר אדם מאלו הדינים והקטרוגים שלא ישלטו עליו? בתשובה. זהו שכתוב ישב בסתר עליון, זו האם שהיא סתר, עליון מפנה זו חכמה שלא נודעת אלא בה'. בצל שד"י יתלונן, זו האם התפתונה (העליונה), הצל של שד"י שהוא אות ברית קדש, שנאמר בו אף בצלם יתהלך איש, וזו השכינה התפתונה, שהיא צלמו של הקדוש ברוך הוא, ועליה נאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו, בצלמו ממש, זו שכינה, צלמו של הקדוש ברוך הוא, במדה שלו, בשעור שלו, שלא הוסיף ולא גרע. מה זה האדם?

זו שכינה. (זה העמוד האמצעי)

אמר רבי אלעזר: והרי בשכינה לא כתוב בה בריאה אלא אצילות, ועוד, שהיה לו לומר ויברא יהו"ה את האדם, מה זה אלהים? אלא שכינה נקראת אלהים, ועל אותה נשמה שנתנה באדם, נאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו,

ועבדת פרויך באתון דאסתלק י' מן ה' ו' מן ה', ואשתארת שכינתא לעילא יחידאה, ושכינתא לתתא יחידאה, בגין דא ויאמר לו איפה, אי"ה כ"ה, ויאמר את קולך שמעתי בגן, בגין דא ואירא פי עירום אנכי ואחבא, ועוד ואחבא, רזא דמלה, ערום ראה רעה ונסתר (משלי כג ב). מאי סתירה דבר נש, אלא תא חזי בזמנא דאית רשו למחבלא לחבל, (דף טז ע"ב) אתמר ביה (שמות כב ה) פי תצא אש ומצאה קוצים וכו', ובההוא זמנא והיה כצדיק פרשע (בראשית יח כה), ובגין דא אית ליה לבר נש בההוא זמנא לאתטמרא ולא תפסיא, דלא ישתפח בינייהו, דבההוא זמנא יש נספה בלא משפט, ובגין דא (שם) ואירא פי עירום אנכי ואחבא, ובמאי נסתר בר נש מאלין דינים וקטרוגין דלא שלטין עליה, בתויבתא, הדא הוא דכתיב (תהלים צא א) יושב בסתר עליון, דא אימא דאיהי סתר, עליון מנה דא חכמה, דלא אשתמודע אלא בה', בצל שד"י יתלונן (שם) דא אימא תתאה, (ג"א עלאה) צל דשד"י דאיהו אות ברית קדש, דאתמר ביה (שם לט ז) אף בצלם יתהלך איש, ודא שכינתא תתאה, דאיהי צלמו דקודשא בריך הוא, ועליה אתמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, בצלמו ממש דא שכינתא, צלמו דקודשא בריך הוא, במדה דיליה בשעור דיליה דלא אוסיף ולא גרע, מאי האדם דא שכינתא, (ג"א דא עמודא דאמצעיתא).

אמר רבי אלעזר והא בשכינתא לא כתיב בה בריאה אלא אצילות, ועוד דהוה ליה למימר ויברא יהו"ה את האדם, מאי אלהים

אלא שכינתא אתקרי אלהים, ועל ההיא נשמתא דאתיהיבת בבר נש אתמר ויברא אלהים את האדם בצלמו, בדיוקנא דשכינתא, ועל ההיא

בדמות השכינה, ועל אותה נשמה נאמר אך בצלם יתהלך איש, שהרי בזמן שמסתלקת הנשמה מן האדם, אינו יכול להתנענע. אמר לו: ברוך בני לעתיק הימים, ובני, כל מי שפוגם בדמות הזו כאלו ממעט את הדמות, והשכינה לא שורה שם. ובאותו הזמן שולטים עליו כל המקטרגים מהצד של אותו הפגם, וסוד הדבר - על פי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה, הרעות מצאוני מני שהסתלקה השכינה ממני שהיא אלהי.

תקון ששים ושרשה

בראשית ברא אלהים, מה זה אלהים? מי אלה, ועל זה מי נאמר, מי הגיד לך כי עירם אתה וגומר, אשר צויתך. אותה שנאמר בה אשר קדשנו במצוותיו, ואותה שנאמר בה אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, רשות הרבים, שהיא רשות הרבים, אשת זנונים. מה זה רשעים? זה סמא"ל ונחש, אותה שאמר עליה פרעה מי יהו"ה אשר אשמע בקולו, אשר שנאמר בו אשר הוצאתיך מצרים, מ"י ודאי, שהיא תשובה, הרפואה לכל החלאים והמכות. זהו שפתוב מ"י ירפא לך, ועליה נאמר ושב ורפא לו, רפאות תהי לשרך. אשרי הוא מי ששב לבעלה שלה, היא סוד התשובה, שיחזיר וישיב אותה דרגה שהרחיק אותה ממקומה, שיחזיר אותה למקומה ויקרב אותה לשם. באותו זמן ששכינה מרחקת מבעלה, נאמר באדם והיו חייך תלואים לך מנגד, נקראת, זהו שפתוב ויפח באפיו נשמת חיים, קרוב יהו"ה לכל קוראיו וכו'?

נשמתא אתמר אך בצלם יתהלך איש, דהא בזמנא דאסתליק מבר נש נשמתא לא יכיל לאתנענעא. אמר ליה, בריך ברי לעתיק יומין, וברי כל מאן דפגים האי דיוקנא, כאלו ממעט את הדמות, ושכינתא לא שריא תמן, ובההוא זמנא שלטין עליה כל מקטרגין מסטרא דההוא פגימו, ורזא דמלה (דברים לא יז) על פי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה, הרעות מצאוני בגין דאסתלק שכינתא מני דאיהי אלהי.

תקונא שתין ותלת

בראשית ברא אלהים, מאי אלהים מי אלה, ועל האי מי אתמר (בראשית ג) מי הגיד לך פי עירום אתה וגומר, אשר צויתך (שם). ההיא דאתמר בה אשר קדשנו במצוותיו, וההיא דאתמר בה (תהלים א) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, דהיא רשות הרבים אשת זנונים, מאי רשעים דא סמא"ל ונחש, ההיא דאמר עליה פרעה (שמות ה ב) מי יהו"ה אשר אשמע בקולו, אשר דאתמר ביה (שם ב ב) אשר הוצאתיך מארץ מצרים, מי ודאי, דאיהי תיובתא, אסוותא לכל מרעין ומכתשין, הדא הוא דכתיב (איכה ב י) מי ירפא לך, ועלה אתמר (ישעיה ו י) ושב ורפא לו, רפאות תהי לשרך (משלי ג ח), זכאה איהו מאן דתב לגבי בעלה דידה איהו רזא דתיובתא, דיחזיר ויתוב ההוא דרגא דרחיק ליה מאתריה, דיחזיר לה לאתרה ויקרב לה תמן, בההוא זמנא דשכינתא מרחקא מבעלה, אתמר בבר נש (דברים כח כ) והיו חייך תלואים לך מנגד, חייך אתקריאת, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, אשרי הוא מי שמקרב אותה לבעלה. מה זה (ומד)

זכאָה איהו מאן דקריב לה לגבי בעלה, מאי
(ג"א ומיד) קרוב יהו"ה לכל קוראיו וכו' (תהלים
קמה יח), דמאן דקרא ליה בשקרא רחוק הוא
מניה.

אַמַת א' ברישא דאלפא ביתא, מ'
באמצעיתא, ת' בסופיה, (ג"א ד'
אתון) עשורא דיליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א
אַמַת, דאיהו עישור דארבע מאה וארבעין
וחד, הא רזא דחמשא וארבעין מ"ה, בזמנא
דישראל משקרין בתורת אמת, באומא
דשקרא, אתמר ביה (דניאל ח יב) ותשלך אמת
ארצה, מאי ארצה דא שכונתא, ובזמנא
דישראל מקיימין תורת אמת באומא
דקשוט, אתמר ביה (תהלים פה יב) אמת מארץ
תצמח, ובגלותא אתמר (ישעיה נט טו) (דף צה ע"א).
ותהי האמת נעדרת, ושקרא שלטא בעלמא,
(ובזמנא דאתתקן אמת ואסתלק לאתריה אתמחי שקרא מעלמא,
הדא הוא דכתיב (משלי יב ט) שפת אמת תכון לעד, כוננת לא
כתיב אלא תכון לעד (אמת), ועד ארגיעה לשון שקר (שם), מאי
אמת עמודא דאמצעיתא, שכונתא דיליה תורת אמת, היתה
בפיהו (מלאכי ב ו), ומאן שקר דא סמא"ל, בזמנא
דאמת שלטא אתעבר שקרא מעלמא.

אַמַת איהו בסוף תיבין, ואינון בריא אלהים
לעשוית, בריא אלהים אית, ביה ברא
עלמא, ועליה אתקרי וקיימא כל עלמא, וכל
מאן דאומי בשקרא פאלו ותשלך אמת ארצה,
ושקרא שלטא כביכול באתר (ג"א אתרד
מאתר) דיליה דאיהו ירושלם, ודא גרים
דאתתרב ביתא, ואתחזר עלמא לתהו ובהו,
דהכי אוקמוהו תרב בית ראשון והארץ היתה
תהו, תרב בית שני וחשף על פני תהום, דאמת

שמי שקורא לו בשקר, רחוק הוא
ממנו.

אַמַת, א' בראש האלף בית, מ'
באמצע, ת' בסופו. (ד' אותיות)
העשור שלו יו"ד ה"א וא"ו ה"א
אַמַת, שהוא עשור של ארבע
מאות וארבעים ואחד, הרי הסוד
של חמשה וארבעים מ"ה. בזמן
שישראל משקרים בתורת אמת
בשבועה של שקר, נאמר בו
ותשלך אמת ארצה. מה זה
ארצה? זו השכינה, ובזמן
שישראל מקימים תורת אמת
בשבועת אמת, נאמר בו אמת
מארץ תצמח, ובגלות נאמר ותהי
האמת נעדרת, והשקר שולט
בעולם, (ובזמן שמתקן האמת ומתעלה
למקומו, נמחה השקר מן העולם. והו שכתוב
שפת אמת תכון לעד, כוננת לא כתוב, אלא תכון
לעד (אמת). ועד ארגיעה לשון שקר, מה זה
אמת? העמוד האמצעי, שכונתו - תורת אמת
היתה בפיהו), ומי השקר? זה
סמא"ל, בזמן ששולט האמת,
עובר השקר מן העולם.

אַמַת הוא בסופי התבות של
בריא אלהים לעשוית, בריא
אלהים אית, בו ברא את העולם,
ועליו נקרא ועומד כל העולם,
וכל מי שנשבע בשקר, פאלו
ותשלך אמת ארצה, והשקר
שולט כביכול במקום (גרש ממקום)
שלו, שהוא ירושלים, וזה גרם
שנחרב הבית וחזר העולם לתהו
ובהו. שפך פרושהו, תרב בית
ראשון - והארץ היתה תהו, תרב
בית שני - וחשף על פני תהום,
שאמת נושאת עליונים
ותחתונים, ובזמן שנעשה שקר
יתהרס הבנין. באותו זמן נאמר
בשכינה, נפלה לא תוסיף קום,

הוא סביל עלאין ותתאין, ובזמנא דאתעביד שקרא יתהרס הבנין, בההוא
זמנא אתמר בשכינתא (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום, הדא הוא

דכתיב (ישעיה יד יב) איך נפלת משמים הילל בן שחר, נפלה עטרת ראשנו (איכה ה טז), דאינון ה' עלאה ה' תתאה, ו' עמודא דאמצעיתא סביל תרוייהו, יסודא דכלא י', דא ברית, כל מאן דמשקר ועבר ביה, כאלו אעקר כלא ואפיל ליה, והאי י' היא אבן השתנה דמינה הושטת עלמא, ועליה אתמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים וכו', ואיהי יסודא דכלא, ועלה אתבני, ווי ליה למאן דחאב באות שבת ובאות תפלין ובאות יומין טבין ובאות ברית מילה, כאלו אעקר ליה מאתריה, ואהדר עלמא לתהו ובהו.

אמר רבי אלעזר אבא והא י' לעילא איהי, אמאי איהי לתתא הכא, אמר ליה ברי, דא רזא עלאה, מארבע אתוון תליין ארבע שמהן, מן י' יהו"ה, מן ה' הוי"ה (נ"א הוי"ה), מן ו' והי"ה, מן ה' הוה"י (נ"א והי"ה הוה"י), עלייהו אתמר ודאי וראית את אחורי, (וכפי לא יראו) (שמות לג כג), ומסטרטא דאחורים איהי י' לתתא, ומסטרטא דפנים לעילא, ודא איהו רזא דאתהפך שמה מדינא לרחמי ומרחמי לדינא, פד אתהפך לדינא איהו הוה"י י' לתתא, דאתמר ביה אבן מאסו הבונים, מאסו יסורין דילה, ואלין דחביבין יסורין אתהפך לון מדינא לרחמי יהו"ה, ובההוא זמנא אבן מאסו וכו', מה דהות י' לתתא אתחזרת לעילא, ומסטרטא דוהי"ה איהי י' באמצע, בההוא זמנא אשתטח לגביה, ואמר זכאה חולקי דזכינא להאי, דדא עיקרא ויסודא דכלא.

תקונא שתין וארבע

בראשית ברא אלהי"ם, תמן איש תמן אשה עם ה' דאלהי"ם, ועלייהו

זהו שכתוב איך נפלת משמים הילל בן שחר, נפלה עטרת ראשנו, שהם ה' עליונה וה' תחתונה, ו' העמוד האמצעי נושא את שניהם, היסוד של הכל י', זו הברית, כל מי שמשקר ועובר בה, כאלו עקר הכל והפיל אותו, והי' הזו, היא אבן השתנה שממנה השפת העולם, ועליה נאמר אבן מאסו הבונים וכו', והיא היסוד של הכל, ועליה נבנה. אוי למי שחוטא באות שבת, ובאות תפלין, ובאות ימים טובים, ובאות ברית מילה, כאלו עקר אותו מקומו והחזיר את העולם לתהו ובהו.

אמר רבי אלעזר: אבא, והרי י' היא למעלה, למה כאן היא למטה? אמר לו: בני, זה סוד עליון, מארבע אותיות תלויות ארבעה שמות. מן י' יהו"ה, מן ה' הוי"ה, ומן ו' והי"ה, מן ה' הוה"י (והי"ה הוה"י), עליהם נאמר ודאי וראית את אחורי (וכפי לא יראו), ומצד של אחורים הי' היא למטה, ומצד של הפנים - למעלה, וזהו הסוד שמתהפך השם מדין לרחמים ומרחמים לדין. כשמתהפך לדין, הוא הוה"י, י' למטה, שנאמר בה אבן מאסו הבונים, מאסו את היסורים שלה, ואלו שחביבים היסורים, מתהפך להם מדין לרחמים יהו"ה, ובאותו זמן אבן מאסו וכו', מה שהיתה י' למטה, חזרה למעלה, ומתצד של והי"ה הי' היא באמצע. באותו הזמן השתטח אצלו ואמר: אשרי חלקי שזכיתי לזה, שזה עקר ויסוד הכל.

תקון ששים וארבעה

בראשית ברא אלהי"ם, שם אי"ש, שם אשה עם ה' של

אֱלֹהִים, וְעַלֵּיהֶם נֹאמַר סִמְכוּנֵי
בְּאִישׁוּת, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, וּמִי גֵרָם
אֵת זֶה? מִשׁוּם שֶׁהִתְפַּשְׁטוּ
מִכְתָּנוֹת אוֹר אָדָם וְחַוָּה, וּמִשׁוּם
זֶה, סִמְכוּנֵי בְּאִישׁוּת - בְּכַתְּנוֹת
עוֹר, שֶׁהֵם פִּנְגֵד וְעֵרַת אֵילָם
מֵאֲדָמִים וְכוּ'.

וְכִי אָדָם גֵּרָם? וְהֲרִי פְתוּב וַיֹּאמֶר
הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נִתְּתָ עִמָּדִי
וְגוֹמֵר, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְאִשָּׁה מֶה עֲשִׂית? כְּמוֹ
שֶׁנֹּאמַר וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ אֶל
הָאִשָּׁה מֶה זֹאת עֲשִׂית? כָּל חֲטָא
שֶׁעֲשִׂית לְשִׁכְנִיָּה, שְׁהִיא זֹאת,
עֲשִׂית, וּמִשׁוּם זֶה מֶה זֹאת עֲשִׂית,
שְׁהִיא מֶה שָׁמוּ, מֶה זֹאת וְדָאִי,
מֶה יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ שְׁאֵל מֵעַמְּךָ
כִּי אִם לִירָאָה, וְאֵל תִּקְרִי אִם אֵלָא
אִם, (וְהוּ שְׁכָתוּב אִישׁ אִמּוֹ וְאִבּוֹ תִּירָאָה, שֶׁהוּא
י"ה, הָאֵב וְהָאֵם הַעֲלִינָה), וְאֵת לֹא פְחַדְתָּ
מִן הָאֵם הַעֲלִינָה, לְזֹאת עֲשִׂית
כָּל זֶה וְדָאִי, שֶׁנֹּאמַר בְּהַ זֹאת אוֹת
הַכְּבָרִית.

שְׁאָדָם וְאִשָּׁתוֹ נִכְרָאוּ כְּדִיּוֹקְנוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיָּתוֹ,
וּמִשׁוּם זֶה חֲטָא הָאָדָם הִיָּה תְלוּי
בְּעַמּוּד הָאֲמֻצָּעִי, וְהַחֲטָא שֶׁל
חַוָּה בְּשִׁכְנִיָּה, וּמִשׁוּם זֶה מֶה זֹאת
עֲשִׂית, לְזֹאת עֲשִׂית וְדָאִי, וְהַחֲטָא
הַזֶּה גֵּרָם שִׁירְדָה הַשִּׁכְנִיָּה לְגִלּוֹת,
שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים מַעֲשֵׂה
אֲבוֹתֵיהֶם, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר וְאָף
גַּם זֹאת בִּהְיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אִיבֵיהֶם
לֹא מֵאֲסִתִּים וְלֹא גַעְלִתִּים וְכוּ',
וּבִהַ אָמַר דְּוֹד אִם תַּחְנֶה עָלֶי
מַחְנֶה לֹא יִירָא לְבִי וְגוֹמֵר,
בְּ"זֹאת" אֲנִי בּוֹטֵחַ וְגוֹמֵר, זֶה
נֹאמַר בְּמַלְחַמַת גּוֹג וּמַגּוּג, וּמִי
גֵּרָם שֶׁהוּא יְהִיָּה שְׁמוֹר בְּהַ?
מִשׁוּם שֶׁעָלְיוֹ נֹאמַר אִם אֶתֶן שְׁנַת
לְעֵינַי לְעַפְעַפִּי תִּנּוּמָה עַד אֲמַצָּא
מְקוֹם לִיהו"ה וְגוֹמֵר.

אֶתְמַר (שִׁיר ב ה) סִמְכוּנֵי בְּאִישׁוּת, בְּאִישׁ
וְאִשָּׁה, וּמֵאֵן גֵּרִים דָּא, בְּגִין דְּאֵתְפַּשְׁטוּ
מִכְתָּנוֹת אוֹר אָדָם וְחַוָּה, וּבְגִין דָּא סִמְכוּנֵי
בְּאִישׁוּת, בְּכַתְּנוֹת עוֹר דְּאִינוּן לְקַבֵּל וְעוֹרוֹת
אֵילָם מֵאֲדָמִים וְכוּ' (שְׁמוֹת כה ה).

וְכִי אָדָם גֵּרִים, וְהֵא כְתִיב (בְּרֵאשִׁית ג ב) וַיֹּאמֶר
הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נִתְּתָ עִמָּדִי וְגוֹמֵר,
וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֵתְתָא מֶה
עֲבַדְתָּ, כְּמֶה דְאֵתְתָא אָמַר (שם יג) וַיֹּאמֶר יְהו"ה
אֱלֹהֵינוּ אֶל הָאִשָּׁה מֶה זֹאת עֲשִׂית, כָּל חוּבָה
דְּעֲבַדְתָּ לְשִׁכְנִיָּתָא דְאִיָּהִי זֹאת עֲבַדְתָּ, וּבְגִין דָּא
מֶה זֹאת עֲשִׂית, דְּאִיָּהִי מֶה שָׁמוּ, מֶה זֹאת וְדָאִי,
מֶה יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ שְׁאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם
לִירָאָה (דְּבָרִים י יב), וְאֵל תִּקְרִי אִם אֵלָא אִם (הֲדָא
הוּא דְכְתִיב (וִיקְרָא יט ג) אִישׁ אִמּוֹ וְאִבּוֹ תִירָאוּ דְאִיהוּ י"ה אֲבָא
וְאִמָּא עֲלָאָה), וְאֵת לֹא דְחִילְתָּ מֵאִמָּא עֲלָאָה,
לְזֹאת עֲבַדְתָּ כָּל דָּא וְדָאִי, דְּאֵתְמַר בְּהַ (בְּרֵאשִׁית
ט יב) זֹאת אוֹת הַכְּבָרִית.

דְּאָדָם (דף צה ע"ב) וְאֵתְתִיָּה אֶתְבְּרִיאוּ בְּדִיּוֹקְנָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיָּתִיָּה, וּבְגִין
דָּא חוּבָא דְאָדָם הָוָה תְּלִיָּא בְּעַמּוּדָא
דְּאֲמֻצָּעִיתָא, וְחוּבָה דְחַוָּה בְּשִׁכְנִיָּתָא, וּבְגִין דָּא
מֶה זֹאת עֲשִׂית, לְזֹאת עֲשִׂית וְדָאִי, וְחוּבָא דָּא
גֵּרָם דְּנַחְתָּת שִׁכְנִיָּתָא בְּגִלּוֹתָא, דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל
עֲבַדִּין מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם, וּבְגִין דָּא אָמַר (וִיקְרָא
כו מד) וְאָף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אִיבֵיהֶם לֹא
מֵאֲסִתִּים וְלֹא גַעְלִתִּים וְכוּ', וּבִהַ אָמַר
דְּוֹד (תְּהִלִּים כו ג) אִם תַּחְנֶה עָלֶי מַחְנֶה לֹא יִירָא
לְבִי וְגוֹמֵר, בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ וְגוֹמֵר, דָּא אֶתְמַר
בְּמַלְחַמַת גּוֹג וּמַגּוּג, וּמֵאֵן גֵּרִים לְמַהְוִי אִיהוּ
נְטִיר בְּהַ, בְּגִין דְּעָלְיָה אֶתְמַר (שם קלב ד) אִם אֶתֶן
שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפִּי תִּנּוּמָה עַד אֲמַצָּא מְקוֹם
לִיהו"ה וְגוֹמֵר.

וְהָאֵי אִיהִי חֻכְמַת שְׁלֹמָה, וְעֲלָהּ אֶתְמַר (קהלת ט טז) וְחֻכְמַת הַמְסַכֵּן בְּזוּיָהּ, וְעֲלָהּ אֶתְמַר (שמואל א ב ל) כִּי מִכְבְּדֵי אֶכְבֵּד וּבוֹזֵי יִקְלוּ, כַּד נֶחְתִּית שְׁלֹמָה מִמְלָכוּתֶיהָ הָיָה חֻכְמָה דִּילֵיהּ בְּזוּיָהּ בְּעֵינֵי שְׁטִיזִין, וְכַד אֶסְתַּלַּק בְּמִלְכוּתֶיהָ אֶתְמַר בֵּיהּ (מלכים א ה י) וַתִּרְבַּח חֻכְמַת שְׁלֹמָה, דְּאֶתְרַבִּיאת עַד דְּמָטָאת לְהָאֵי אֶתְר דְּאֶתְנַטִּילת מִתְמָן, לְאַתְר דְּחֻכְמָה עֲלָאָה, דְּאִיהִי חֻכְמָה בְּרִישָׁא, וְאִיהִי חֻכְמָה בְּסוּף, וְאִיהִי תוֹרָה בְּאֶמְצַעֵיתָא, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצַעֵיתָא תוֹרַת אֶמְתָּא, לְעֵילָא תוֹרַת חֻכְמָה, לְתַתָּא חֻכְמַת שְׁלֹמָה, וּבְגִין דָּא מְסֻטְרָא דְּשְׁלֹמָה אֶתְמַר וְחֻכְמַת הַמְסַכֵּן בְּזוּיָהּ, דְּנֶחְתִּית בֵּיהּ, וְסְלִיקַת בֵּיהּ, כְּמָה דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וַתִּרְבַּח חֻכְמַת שְׁלֹמָה מִחֻכְמַת כָּל מַחְכְּמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.

אֲבָרְ בְּרִישָׁעִים מַה כְּתוּב בְּהֵם? נְתַנְנִי יְהו"ה בִּידֵי לֹא אוֹכַל קוּם, נְפֻלָּה וְלֹא תוֹסִיף קוּם, וְאֶף עַל פִּי שְׁאִין לָהּ רְשׁוּת לְעַמֵּד מְעַצְמָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִקִּים אוֹתָהּ, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סֶפֶת דְּדוֹד הַנְּפֻלָּת, וּמִי גְרַם שְׁיִרְדָּה לָהּ מִמְּקוֹמָהּ? זֶה הַנְּחָשׁ, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהֵיִם אֵל הַנְּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת, שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה, שְׁגַרְמָה שְׁנִמְצָאת יִבְשָׁה וְנְפֻלָּה מִמְּקוֹמָהּ, אַרְוֵר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגוֹמַר, קָלַל אוֹתוֹ שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ מְלָכִים וְשְׁלִיטִים עַל מַה שְּׁסוּמָךְ, שְׁהֵם רִגְלוֹ וַיִּדְּיוּ שְׁקֻצֵן אוֹתָם, כְּמוֹ שְׁהוּא גְרַם קְצוּץ וּפְרוּד לְמַעְלָה, וּמִשּׁוּם זֶה עַל גְּחֻנְךָ תִּלְךָ וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְזֶהוּ שְׁאֶמַר יִצְחָק לְעֵשׂו מִשְׁמֵנֵי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשְׁבֶךָ.

עֵשֶׂר קָלְלוֹת קָלַל אֶת הַנְּחָשׁ, מִשּׁוּם שְׁגַרְם שְׁנִפְרְדָּה הַשְּׂכִינָה שְׁהִיא עֲשִׂירִית מִבְּעֵלָה, וְעֵשֶׂר

וְהָאֵי אִיהִי חֻכְמַת שְׁלֹמָה, וְעֲלָהּ אֶתְמַר (קהלת ט טז) וְחֻכְמַת הַמְסַכֵּן בְּזוּיָהּ, וְעֲלָהּ אֶתְמַר (שמואל א ב ל) כִּי מִכְבְּדֵי אֶכְבֵּד וּבוֹזֵי יִקְלוּ, כַּד נֶחְתִּית שְׁלֹמָה מִמְלָכוּתֶיהָ הָיָה חֻכְמָה דִּילֵיהּ בְּזוּיָהּ בְּעֵינֵי שְׁטִיזִין, וְכַד אֶסְתַּלַּק בְּמִלְכוּתֶיהָ אֶתְמַר בֵּיהּ (מלכים א ה י) וַתִּרְבַּח חֻכְמַת שְׁלֹמָה, דְּאֶתְרַבִּיאת עַד דְּמָטָאת לְהָאֵי אֶתְר דְּאֶתְנַטִּילת מִתְמָן, לְאַתְר דְּחֻכְמָה עֲלָאָה, דְּאִיהִי חֻכְמָה בְּרִישָׁא, וְאִיהִי חֻכְמָה בְּסוּף, וְאִיהִי תוֹרָה בְּאֶמְצַעֵיתָא, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצַעֵיתָא תוֹרַת אֶמְתָּא, לְעֵילָא תוֹרַת חֻכְמָה, לְתַתָּא חֻכְמַת שְׁלֹמָה, וּבְגִין דָּא מְסֻטְרָא דְּשְׁלֹמָה אֶתְמַר וְחֻכְמַת הַמְסַכֵּן בְּזוּיָהּ, דְּנֶחְתִּית בֵּיהּ, וְסְלִיקַת בֵּיהּ, כְּמָה דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וַתִּרְבַּח חֻכְמַת שְׁלֹמָה מִחֻכְמַת כָּל מַחְכְּמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.

אֲבָרְ בְּחַיִּיבֵיָא מַה כְּתוּב בְּהוּ, (איכה א יד) נְתַנְנִי יְהו"ה בִּידֵי לֹא אוֹכַל קוּם, (עמוס ה) נְפֻלָּה וְלֹא תוֹסִיף קוּם, (עמוס ה ב) וְאֶף עַל פִּי דְלִית לָהּ רְשׁוּת לְמִיקָם מִגְּרָמָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ, כְּמָה דְּאֶתְ אֶמַר (שם ט יא) בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סֶפֶת דְּדוֹד הַנְּפֻלָּת, וּמִאֵן גְּרִים דְּנֶחְתִּית לָהּ מֵאֶתְרָהּ דָּא נְחָשׁ, כְּמָה דְּאֶתְ אֶמַר (בראשית ג יד) וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהֵיִם אֵל הַנְּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, דְּגְרַמַת דְּאֶשְׁתַּפַּחַת יִבְשָׁה וְנְפֻלָּת מֵאֶתְרָהּ, אַרְוֵר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגוֹמַר (שם) לֵיט לִיהּ דְּלֹא יְהֵא לִיהּ מְלָכִין וְשְׁלִיטִין עַל מַה דְּסַמִּיךְ, דְּאִינוּן רִגְלוֹ וַיִּדְּוִי דְּקֻצִּין לוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ גְרִים קְצוּץ וּפְרוּד לְעֵילָא, וּבְגִין דָּא עַל גְּחֻנְךָ תִּלְךָ וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ (שם), וְדָא אִיהוּ דְּאֶמַר יִצְחָק לְעֵשׂו (שם כו לט) מִשְׁמֵנֵי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשְׁבֶךָ.

עֵשֶׂר לְוִטְיָא לֵיט לְחַוְיָא, בְּגִין דְּגְרִים דְּאֶתְפְּרַשׁ שְׂכִינְתָא דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה.

מבעלה, ועשר לאדם, ועשר לחנה, ותשע לארץ, לארעא, דחבאת לצדיק דאיהו תשיעאה, פלהו חאבו לעשיראה, וארעא לצדיק, וממאי (ג"א ואמאי) חאבת לצדיק, דהא בעבורך אמר לאדם, ועוד בגין אדם לייט לארעא דאתנטיל מינה, הדא הוא דכתיב (שם ב ז) וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה, אם פן מה חבאת לצדיק דאיהו תשיעאה.

לאדם, ועשר לחנה, ותשע לארץ, שחטאה לצדיק שהוא התשיעי. כלם חטאו לעשירית, והארץ לצדיק, וממה (ולמה) חטאה לצדיק? שהרי בעבורך אמר לאדם, ועוד, בגלל האדם קלל את הארץ שנטל ממנה, זהו שכתוב וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה, אם פן, מה חטאה לצדיק שהוא התשיעי?

אמא בגין דאתמר בה (שם ט) ויצמח יהו"ה אלהי"ם מן האדמה פל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, והיה לו רשות למחות בידי אדם שלא יאכל מעץ המות ולא מחתה, בגלל זה אמר בעבורך. אמר לו רבי אלעזר: וכי יש דעת בארץ לכל זה? אמר לו: פן, זהו שכתוב יהו"ה ברחמיה יסד ארץ. אמר לו: והרי ברחמיה עליונה ובארץ של הקדוש ברוך הוא נאמר הכתוב הזה. אמר לו: בני, זה פנגד זה עשה הקדוש ברוך הוא, יש חכמה ויש חכמה, יש ארץ ויש ארץ.

אמא בגין דאתמר בה (שם ט) ויצמח יהו"ה אלהי"ם מן האדמה פל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, והיה לו רשות למחות בידי אדם שלא יאכל מעץ המות ולא מחתה, בגלל זה אמר בעבורך. אמר לו רבי אלעזר: וכי יש דעת בארץ לכל זה? אמר לו: פן, זהו שכתוב יהו"ה ברחמיה יסד ארץ. אמר לו: והרי ברחמיה עליונה ובארץ של הקדוש ברוך הוא נאמר הכתוב הזה. אמר לו: בני, זה פנגד זה עשה הקדוש ברוך הוא, יש חכמה ויש חכמה, יש ארץ ויש ארץ.

אמר ליה אם פן מה חבאת ארעא לצדיק דלקתה תשעה, אמר ליה בגין דעץ הדעת טוב ורע איהו פגוונא דברית, אות ברית מלגאו טוב ערלה רע, דא מלגאו ודא מלבר, ובגין דחובא דעץ הדעת גרים פרוודא בין צדיק ושכינתא, בגין דא לקאת ארעא תשעה, ואינון דחאבו בשכינתא דאיהי עשירית לקו עשר עשר. ותא חזי שבעה ארעין אינון ארץ אדמה ארקא גיא נשיה ציה תבל, ואדם חאב (דף צו ע"א) בבת שבע, ואתמר ביה (משלי כד) פי שבע יפול צדיק, הרהר תיובתא ואתמר ביה (שם) וקם, והיה סליק, וכד נחית תמן הוה

אמר לו: אם פן, מה חבאת ארעא לצדיק דלקתה תשעה? אמר לו: משום שעץ הדעת טוב ורע הוא כמו הברית, אות הברית מבפנים טוב, וערלה רע, זה מבפנים וזה מבחוץ, ומשום שהחטא של עץ הדעת גרם פרווד בין הצדיק לשכינה, בגלל זה לקתה הארץ תשעה, ואותם שחטאו בשכינה, שהיא עשירית לקו עשר עשר. ובא וראה, שבע ארצות הן: ארץ, אדמה, ארקא, גיא, נשיה, ציה, תבל, ואדם חטא בבת שבע, ונאמר בו פי שבע יפול צדיק, הרהר תשובה ונאמר בו וקם, והיה עולה, וכשירד לשם הייה עושה מעשים ותולדות

בְּכָל אַרְצָא וְאֶרֶץ, מֵהֶם הָיוּ צוֹמְחִים וּמֵהֶם לֹא הָיוּ צוֹמְחִים, וְיֵשׁ שֵׁם בְּרִיּוֹת, מִהֶן בְּשָׁנֵי רִאשִׁים, וְיֵשׁ מֵהֶם בְּשִׁלְשָׁה עַד שִׁבְעָה, וְיֵשׁ שֵׁם מְקוֹם שֶׁהַשְּׂמֵשׁ מְאִירָה וְהַלְבָּנָה וְהַכּוֹכָבִים וְהַמַּזְלוֹת, וְיֵשׁ מְקוֹם שְׂאִין בּוֹ אֹר כְּלָל, אֲלֵא חֲשֻׁכָה וְעָרְפֵל.

כִּדְ הֵם אֵלּוּ שְׂיֹרְדִים לְשִׁבְעָה מִיְּמֵי עֲנִיּוֹת, יֵשׁ מֵהֶם שְׂאִין לְהֵם אֹר כְּלָל, שְׁכָל יְמֵיהֶם הֵם בַּעֲנִיּוֹת, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׂיֵשׁ לְהֵם אֹר כָּל יְמֵיהֶם וְהֵם בַּעֲשָׂר, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁלִפְעָמִים יֵשׁ לְהֵם אֹר וְלִפְעָמִים חֲשֻׁכָה. אֵלּוּ אוֹתָם שְׁנוֹלְדוּ בְּאֲמֻצַּע הַלְבָּנָה, בִּינוּנִיִּים, לִפְעָמִים יֵשׁ לְהֵם עֶשֶׂר וְעוֹלִים, וְלִפְעָמִים עֲנִיּוֹת וְיֹרְדִים, וְיֵשׁ אַחֲרֵים שְׁעוֹשִׁים תּוֹלְדוֹת וּמְצַלִּיחִים, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁלֹא מְצַלִּיחִים, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁמְצַלִּיחִים (צוֹמְחִים) עַד מְחֻצֵּית יְמֵיהֶם וּמֵתִים בְּקִצּוֹר יָמִים. אֵלּוּ שְׁנוֹלְדוּ בְּמַלּוּי הַלְבָּנָה, הֵם צוֹמְחִים וְחַיִּים וּמְשַׁלִּימִים אֶת כָּל יְמֵיהֶם, וְאֵלּוּ שְׁנוֹלְדוּ בְּחֶסְרוֹן הַלְבָּנָה לֹא צוֹמְחִים וּמֵתִים מִיָּד, וְאֵלּוּ שְׁנוֹלְדוּ בְּאֲמֻצַּע הַלְבָּנָה מְתַקְצְרִים בְּמְחֻצֵּית יְמֵיהֶם.

וְיֵשׁ אַרְצוֹת שְׁנְאָמֵר בְּהֶן וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, אַף כִּדְ יֵשׁ בְּרִיּוֹת שֶׁהֵם עַמֵּי הָאָרֶץ, שְׁבִתֵיהֶם מְלֵאִים מְלֵאכֵי חֲבָלָה, שֶׁהֵם נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, וְנוֹשְׁכִים אוֹתָם כְּכֶמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יִסּוּרִים, שֶׁהֵם גְּרָמוֹ לִפְנֵי שִׁיבְאוֹ לְעוֹלָם, (כִּדְ שִׁבְאוֹ) בְּגִלְגּוֹל בְּגוֹפִים הִלְלוּ וּבְכַתְּמֵים הִלְלוּ, וּכְשִׁנּוֹשְׁכִים אוֹתָם אוֹתָם הַנְּחָשִׁים וְהַעַקְרָבִים כְּכֶמָה יִסּוּרִים, הֵם צוֹחִים וַיֵּי, וְיֵשׁ לְכָלֵם קִטְטָה בְּבֵית, וְצוֹחִים עִם אֵלּוּ בְּעַלֵי הַגִּיהֵנָם שְׁנֵדוֹנִים בּוֹ, וְיֵשׁ אַחֲרֵים שְׁכָל יְמֵיהֶם בְּחֶדְוָה

עֹבְדִין וְתוֹלְדִין בְּכָל אֶרְעָא וְאֶרְעָא, מְנַהוֹן הוּוּ צְמַחִין וּמְנַהוֹן לֹא הוּוּ צְמַחִין, וְאֵית תַּמָּן בְּרִיּוֹן מְנַהוֹן בְּתַרִין רִישִׁין וְאֵית מְנַהוֹן בְּתַלַּת עַד שִׁבְעָה, וְאֵית תַּמָּן אַתֵּר דְּנַהֲרָא שְׁמֵשׂא וְסִיְהָרָא וְכֻכְבָּיא וּמְזָלֵי, וְאֵית אַתֵּר דְּלִית בֵּיה נַהוּרָא כְּלָל אֲלֵא חֲשׁוּכָא וְקַבְלָא.

הָבֵי אֵינוֹן אֵלִין דְּנַחְתִּין לְשִׁבְעָה מִיְּמֵי עֲנִיּוֹתָא, אֵית מְנַהוֹן דְּלִית לוֹן נַהוּרָא כְּלָל, דְּכָל יוֹמֵיהוֹן אֵינוֹן בַּעֲנִיּוֹתָא, וְאֵית מְנַהוֹן דְּאֵית לְהוֹן נַהוּרָא כָּל יוֹמֵיהוֹן וְאֵינוֹן בַּעוֹתְרָא, וְאֵית מְנַהוֹן דְּלִזְמַנִּין אֵית לוֹן נַהוּרָא וְלִזְמַנִּין חֲשׁוּכָא, אֵלִין אֵינוֹן דְּאֵתִילִידוּ בְּאֲמֻצַּעִיתָא דְּסִיְהָרָא בִּינוּנִיִּים, לִזְמַנִּין אֵית לוֹן עוֹתְרָא וְסַלְקִין, וְלִזְמַנִּין עֲנִיּוֹתָא וְנַחְתִּין, וְאֵית אַחֲרַנִּין דְּעֹבְדִין תּוֹלְדִין וּמְצַלִּיחִין, וְאֵית מְנַהוֹן דְּלֹא מְצַלִּיחִין, וְאֵית מְנַהוֹן דְּמְצַלִּיחִין (נ"א צְמַחִין) עַד פְּלָגוֹ יוֹמֵיהוֹן וּמִיִּיתִין בְּקִצְרוֹת יוֹמִין, אֵלִין דְּאֵתִילִידוּ בְּמַלּוּיָא דְּסִיְהָרָא אֵינוֹן צְמַחִין וְחַיִּין וּמְשַׁלִּימִין כָּל יוֹמֵיהוֹן, וְאֵינוֹן דְּאֵתִילִידוּ בְּחֶסְרוֹנָא דְּסִיְהָרָא לֹא צְמַחִין וּמִיִּיתִין מִיָּד, וְאֵינוֹן דְּאֵתִילִידוּ בְּאֲמֻצַּעִיתָא דְּסִיְהָרָא מְתַקְצְרִין בְּפִלְגוֹת יוֹמֵיהוֹן.

וְאֵית אֶרְעִין דְּאֵתְמַר בְּהוֹן (כְּרֵאשִׁית לֹא כִד) וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים אֵית בֵּיה, אוֹף הָכֵי אֵית בְּרִיּוֹן דְּאֵינוֹן עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּבִתִּיהוֹן מְלִיּוֹן מְלֵאכֵי חֲבָלָה, דְּאֵינוֹן נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים וְנִשְׁכִּין לוֹן בְּכֶמָה נְשׁוּכִין דִּיִּסּוּרִין, דְּאֵינוֹן גְּרָמוֹ קָדָם דִּיִּיתוֹן לְעַלְמָא, (בְּגִין דִּיִּיתוֹ) בְּגִלְגּוֹלָא בְּאֵלִין גּוֹפִים וּבְאֵלִין פְּתִים, וְכִד נְשִׁכִין לוֹן אֵינוֹן נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים בְּכֶמָה יִסּוּרִין אֵינוֹן צוֹחִין וַיֵּי וַיֵּי, וְאֵית לוֹן קִטְטָה לְכִלְהוֹ בְּבֵיתָא, וְצוֹחִין בְּאֵלִין מְאִירֵי דְּגִיהֵנָם דְּנֵדוֹנִין בּוֹ, וְאֵית אַחֲרַנִּין דְּכָל

יומיהוֹן בְּחֶדְוָהּ וּבְשִׁלּוֹהּ בְּלֹא עֲצִיבוּ כָּלֵל, מְכַל
מֵה דְאִתְרַבִּי בְּשִׁבְעָה אַרְעִין, וְאִתְדַנּוּ בְּשִׁבְעָה
מְדוּרֵי גֵיהֶנּוּם, וְאִית בְּבִנֵי נֶשֶׁא כְּגוּוֹנָא דָא,
וּחְפִימֵי דְרִזִין אֵלִין לֹוּן אֶתְמַסֵּר לְמַנְדַּע.

תְּקוּנָא שְׁתִּין וְחֻמְשָׁה

בְּרֵאשִׁית בְּרִיא אֱלֹהִים (רִישֵׁי תִיבִין וְסוֹפֵי תִיבִין
א"ב וּא"ם תְּמָן דְּאִינוּן י"ה), תְּמָן אָם, וְרִזָּא
דְּמִלָּה (שֵׁם ג ב) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ תְּוָה פִּי
הִיא הִיְתָה אָם כָּל חֵי, כְּגוּוֹנָא דְהִיא דְאִתְמַר
בָּהּ (מְשֻׁלֵי ג ב) כִּי אָם לְבִינָה תְקַרָּא, הֵאֵי אָם כָּל
חֵי לֹאוּ אִיהִי כְּאִתְתָּא קְדָמָא, דְאִתְמַר
בָּהּ (בְּרֵאשִׁית ג יב) הָאֵשָׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, דְגֵרְמַת
מִיתָה לְכָל עֲלָמָא, דְהֵא אָם כָּל חֵי כְּתִיב בָּהּ,
דְאִתְמַר בָּהּ (קְהֵלֵת ט ט) רְאֵה חַיִּים עִם אֵשָׁה אֲשֶׁר
אֶהְבֶּתָּ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי תִרִין נָשִׁין הוּוּ
לִיה, אָמַר לִיה אֵין, חַד יִצֵּר הַטוֹב וְחַד
יִצֵּר הָרַע, חַדָּא מְסֻטְרָא דְעֵצִים תְּקִיפָא דִינָא
קְשִׁיא, וְחַדָּא מְסֻטְרָא דְבִשְׂרָא, מִתְמָן אִינוּן
רַכִּיכֵי לְבָא, וְאִינוּן דְגֵרְמָא אִינוּן קְשִׁי קְדָל,
וְעַל אִתְתָּא דְאִתְנַטִּילַת מְגֵרְמָא אָמַר בֶּן סִירָא,
גֵרְמָא דְנִפְּלִי בְּחוּלְקֵי טַב אוּ בִישׁ גֵרְרִיה, וְעַל
אִתְתָּא דְגֵרְמָא אָמַר אָדָם הָאֵשָׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ
עִמָּדִי, לָא קָרָא לָהּ אִתְתִּיה, כְּגוּוֹנָא דְחוּה
דְאִתְמַר בָּהּ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ תְּוָה,
דְאִתְרָא שְׁפַחָה הוּוּ דְמְסֻטְרָא דְעֵץ הַדְּעַת טוֹב
וְרַע, חַדָּא רַע וְחַדָּא טוֹב, וּמְסֻטְרָא דְעֵץ הַחַיִּים
תְּרוּוִיְהוּ חַיִּים.

וּבְסִתְרֵי תוֹרָה תְּוָה ח' ו"ה ח' חֲכָמָה כ"ח
מ"ה, כָּלְלָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא, ח' אִיהִי
כְּגוּוֹנָא דְאִימָא עֲלָאָה דְאִיהִי תְּמִינָאָה לְעֵשֶׂר
סְפִירָן מִתְתָּא לְעִילָא, וְחֲכָמָה בָּהּ אֲשֶׁתְּמוּדַע,
וְעִלָּה אִתְמַר (מְשֻׁלֵי ג א) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים

וּבְשִׁלּוֹהּ בְּלֵי עֲצִב כָּלֵל מְכַל מֵה
שְׁמַתְגַּדֵּל בְּשִׁבְע אַרְצוֹת, וְנִדְוִנוּ
בְּשִׁבְעָה מְדוּרֵי גֵיהֶנּוּם, וְיֵשׁ בְּבִנֵי
אָדָם כְּמוֹ זֶה, וּחְכָמֵי הַרְזִים הִלְלוּ,
לְהֵם נְמַסֵּר לְדַעַת.

תְּקוּנָא שְׁשִׁים וְחֻמְשָׁה

בְּרֵאשִׁית בְּרִיא אֱלֹהִים (רִישֵׁי
תִיבִין וְסוֹפֵי תִיבִין וְאִ"ב וְאִ"ם שְׁמָה י"ה),
שֵׁם אָם, וְסוֹד הַדְּבָר - וַיִּקְרָא
הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ תְּוָה כִּי הִיא
הִיְתָה אָם כָּל חֵי, כְּמוֹ שְׁאוּתָהּ
שְׁנַאֲמַר בָּהּ כִּי אָם לְבִינָה תְקַרָּא,
הָאָם כָּל חֵי הַזֶּה אִינָה כְּאֵשָׁה
הִרְאִשׁוּנָה, שְׁנַאֲמַר בָּהּ הָאֵשָׁה
אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, שְׁגֵרְמָה מִיתָה
לְכָל הָעוֹלָם, שְׁהִרִי כְּתוּב בָּהּ אָם
כָּל חֵי, שְׁנַאֲמַר בָּהּ רְאֵה חַיִּים עִם
אֵשָׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: וְכִי שְׁתִּי
נָשִׁים הִיוּ לוֹ? אָמַר לוֹ: כֵּן, אֶחָד
יִצֵּר הַטוֹב וְאֶחָד יִצֵּר הָרַע, אֶחָד
מְצַד הָעֵצִים הַקְּשָׁה, הַדִּין הַקְּשָׁה,
וְאֶחָד מְצַד הַבִּשְׂרָא, מְשֵׁם הֵם רַבִּי
הַלֵּב, וְאֵלוּ שְׁמַצַּד הָעֵצִים הֵם קְשִׁי
עֵרָף, וְעַל הָאֵשָׁה שְׁנַטְלָה מִהָעֵצִים
אָמַר בֶּן סִירָא, עֵצִים שְׁנַפְּל
בְּחֻלְקֵי, טוֹב אוּ רַע, גֵרְרֵי אוּתוּ.
וְעַל הָאֵשָׁה שְׁמַצַּד הָעֵצִים, אָמַר
אָדָם הָאֵשָׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי. לֹא
קָרָא לָהּ אֲשֶׁתּוֹ, כְּמוֹ שְׁחִוָּה
שְׁנַאֲמַר בָּהּ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם
אֲשֶׁתּוֹ תְּוָה, שְׁהִיאֲחֵרַת הִיְתָה
שְׁפַחָה שְׁמַצַּד עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע,
אֶחָד רַע וְאֶחָד טוֹב, וּמְצַד שֵׁל
עֵץ הַחַיִּים שְׁנִיְהֵם חַיִּים.

וּבְסִתְרֵי תוֹרָה תְּוָה ח' ו"ה, ח'
חֲכָמָה, כ"ח מ"ה, כָּלְלָא שֵׁל הַשֵּׁם
הַקְּדוּשׁ, ח' הִיא כְּמוֹ הָאָם
הַעֲלִינָה שְׁהִיא הַשְּׁמִינִית לְעֵשֶׂר
הַסְּפִירוֹת מִמְטָה לְמַעְלָה,
וְהַחֲכָמָה נוֹדַעַת בָּהּ, וְעִלָּיָה נֶאֱמַר

בָּהּ, וּמְסֻטְרָא דִילָהּ וַיִּפְחַח

עץ חיים היא למחזיקים בה, ומהצד שלה ויפח באפיו נשמת חיים, ועליה נאמר לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת, ולא האחרת שנטלה מן העצם, שגרמה לו מות, שהרי השפחה גרמה, וידעו כי עירמם הם, ומשום זה ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו פתנות עור וילבשם.

אמר לו רבי אלעזר: למה אמר בשבילה פי מאיש לקחה זאת? היה לו לומר פי מאדם, למה מאיש? אלא מאיש, שם א"ם ושם י"ש. שם י"ש, זהו שפתיב להנחיל אהבי יש. שם אם, פי אם לבינה תקרא, והם אב ואם, חכמה ובינה, שמשם נטלה, ומשום זה פי מאיש לקחה זאת. ויש לו אחרת שנקראת בת זוגו, זהו שפתיב זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם. בא וראה, אדם הראשון בדמותו של יהו"ה הוא נברא, ובדמות של עשר ספירות שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א מהצד של יהו"ה, מצד של י' נקרא איש, ומצד של ה' העליונה אשתו נקראת אשה, אם כל חי, ומהצד של ו"ה חנה אשתו, ומהצד של יו"ד ה"א וא"ו ה"א חנה נקראת אדם, ובכל מה שהיה בדמותו - לקה.

תקון ששים וששה

בראשית, ברא שית, זה אדם שכולל שש, והם שתי שפחות מהצד של העץ של טוב ורע, עצם ובשר, איש ואשה, שנאמר בה פי מאיש לקחה זאת, הרי ארבע, אדם זכר ונקבה, זהו שפתיב זכר ונקבה בראם וגומר, הרי שש, ומשום זה ויאמר יהו"ה

באפיו נשמת חיים (בראשית ב ז). ועלה אתמר (שם כג) לזאת יקרא אשה פי מאיש לקחה זאת, ולא אחרא דאתנטילת מגרמא, דגרימת ליה מיתה, דהא שפחה גרמת וידעו פי עירמם הם (שם ג ז), ובגין דא (שם כא) ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו פתנות עור וילבשם. (דף צו ע"ב).

אמר ליה רבי אלעזר אמאי אמר, בגינה פי מאיש לקחה זאת (בראשית ב כג), פי מאדם הוה ליה למימר, אמאי מאיש, אלא מאיש תמן א"ם ותמן י"ש, תמן י"ש הדא הוא דכתיב (משלי ח כא) להנחיל אהבי יש, תמן אם פי אם לבינה תקרא (שם ב ג), ואינון אבא ואימא חכמה ובינה, דמתמן אתנטילת, ובגין דא פי מאיש לקחה זאת.

ואית ליה אחרא דאתקריאת בת זוגיה, הדא הוא דכתיב (בראשית ב) זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם. תא חזי אדם הראשון בדיוקנא דיהו"ה אתברי, ובדיוקנא דעשר ספיראן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מסטרא דיהו"ה, מסטרא די אתקרי איש, ומסטרא דה' עלאה אתתיה אתקריאת אשה אם כל חי, ומסטרא דו"ה חנה אתתיה, ומסטרא דיו"ד ה"א וא"ו ה"א חנה אתקרי אדם, ובכל מה דהוה בדיוקניה לקה.

תקונא שתין ושפא

בראשית ברא שית, דא אדם דכליל שית, ואינון תרין שפחות מסטרא דאילנא דטוב ורע עצם ובשר, איש ואשה דאתמר בה (בראשית ב כג) פי מאיש לקחה זאת, הא ארבע, אדם זכר ונקבה, הדא הוא דכתיב זכר ונקבה בראם וגומר, הא שית, ובגין דא (שם ג כב) ויאמר יהו"ה אלהי"ם

אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הֵיךָ פֹּאחַד
מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע וְגוֹמֵר,
וּפְרָשׁוּהוּ הֵרָאשׁוּנִים, פֹּאחַד
מִמְלַאכֵי הַשָּׁרָת.

בֵּין כֶּף בֵּא אֱלֹהֵי וְהַזְדַּמֵּן אֱלִינוּ,
וְאָמַר: רַבִּי, פֹּאחַד מֵהֶם הֵיךָ לֹ
לוֹמֵר, אִם עַל מְלַאכֵי הַשָּׁרָת הֵיךָ
אוֹמֵר, מֵה זֶה פֹּאחַד מִמֶּנּוּ? וְעוֹד,
הֵיךָ לֹ לֹמֵר הֵן אָדָם, מֵה זֶה
הָאָדָם בְּתוֹסְפַת ה' ? אֲלֵא ה' שֶׁל
הָאָדָם הֵיךָ פֹּאחַד מִמֶּנּוּ, לֹא כְּתוּב
יְהֵא (ג"א הו"א) אֲלֵא הֵיךָ, אַחַת מֵאַרְבַּע
אוֹתוּתוֹת שֶׁהֵן יְהו"ה, פֹּאחַת
מֵאַרְבַּע אוֹתוּתוֹת שֶׁהֵא ו'.

וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ, זֹו י', אִם
זָכָה וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים, זֹו ו'
(ה'), וְאָכַל וְחֵי לְעֵלָם זֶה ו', חֵי
וְדֹאֵי, כְּשֶׁה' הֵיךָ יִחִידָה מִמֶּנּוּ,
נִכְנָסָה בֵּין טוֹב לְרַע, זֶהוּ שְׁפָתוֹב
וַיִּיצֵר יְהו"ה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם,
שְׁתֵּי יִצִּירוֹת, טוֹב וְרַע, לְדַעַת
(וְנֹאמֵר בְּהֵם וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים, וְזֶה לְדַעַת
טוֹב וְרַע, לְדַעַת) מֵה שֶׁהֵי גוֹרְמִים
לְעִשׂוֹת, וּמִשׁוּם זֶה נִכְנָסָה
בֵּינֵיהֶם.

אַחַר שֶׁחָטָא הָאָדָם שֶׁל הַיִּצִּירָה,
נִפְרְדָה ה' הַעֲלִינָה וְהַסְתַּלְקָה
מִמֶּנּוּ, וּמִשׁוּם שֶׁלֹא חוֹרָה אֱלִינוּ
אָמַר, אִם זָכָה וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ
הַחַיִּים, וְאָכַל וְחֵי לְעֵלָם, וְעֵץ
הַחַיִּים הַזֶּה הֵיךָ נְטוּעַ בְּעֵץ הַגֶּן,
וּמִשׁוּם שֶׁלֹא זָכָה לְאָכַל מִמֶּנּוּ,
מֵה פְתוּב בּוֹ? וַיִּשְׁלַחְהוּ יְהו"ה
אֱלֹהִים מִגֶּן עֵדֵן לְעַבֵּד אֶת
הָאָדָמָה אֲשֶׁר לִקַּח מִשָּׁם, אוֹתוֹ
שֶׁנֶּאמַר בּוֹ וַיִּיצֵר יְהו"ה אֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאָדָמָה, שֶׁלֹא
הֵיךָ כְּדֹאֵי לְהֵיטוֹב בְּגֵן הַתּוֹרָה, כִּיּוֹן
שֶׁלֹא שָׁמַר בָּהּ אֶת עֵץ הַדַּעַת טוֹב
וְרַע בְּאִסּוּר וְהַתֵּר, וְעֵבֵר עַל
מֵאמֵר רַבּוֹנוֹ, שָׁאִם הֵיךָ שׁוֹמֵר
שֶׁלֹא יַעֲבֹר עַל מֵאמֵר רַבּוֹנוֹ,

דֹּאֵמֵר בָּהּ (מִשְׁלֵי יג יד) תּוֹרָת

הֵן הָאָדָם הֵיךָ פֹּאחַד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע
וְגוֹמֵר, וְאוֹקְמוּהוּ קַדְמָאִין פֹּאחַד מִמְלַאכֵי
הַשָּׁרָת.

אֲדַהְבִּי הֵא אֱלֹהֵי אֲזַדְמֵן לְגַבְיָהּ וְאָמַר רַבִּי
פֹּאחַד מֵהֶם הֵיךָ לִי לְמִימֵר אִם עַל
מְלַאכֵי הַשָּׁרָת הֵיךָ אָמַר, מֵאִי פֹּאחַד מִמֶּנּוּ,
וְעוֹד הֵן אָדָם הֵיךָ לִי לְמִימֵר, מֵאִי הָאָדָם
בְּתוֹסְפַת ה', אֲלֵא ה' דֵּהָאָדָם הֵיךָ פֹּאחַד מִמֶּנּוּ,
יְהֵא (ג"א הו"א) לֹא כְּתִיב אֲלֵא הֵיךָ, חַד מֵאַרְבַּע
אַתּוּן דֹּאִינוּן יְהו"ה פְּחַד מִן אַרְבַּע אַתּוּן
דֹּאִיהוּ ו'.

וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ (שם) דֹּא י', אִם זָכָה וְלִקַּח
גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים (שם) דֹּא ו' (ג"א
(ה'), וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם (שם) דֹּא ו', חֵי וְדֹאֵי, כֵּד
ה' הֵיךָ יִחִידָה מִמֶּנּוּ עֲאֵלֵת בֵּין טוֹב לְרַע, הֵדֹא
הוּא דְכְּתִיב (שם ב ז) וַיִּיצֵר יְהו"ה אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם תְּרִין יִצִּירוֹת טוֹב וְרַע, לְמַנְדַּע (וְאִתְמַר
בְּהוּן (שם) וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים וְדֹא ה' לְדַעַת טוֹב וְרַע
לְמַנְדַּע) מֵה דֵּהוּוֹ גְרַמִּין לְמַעֲבַד, וּבְגִין דֹּא עֲאֵלֵת
בֵּינֵיהֶם.

בְּתַר דִּחָאב אָדָם דֵּיִצִּירָה, אֲתַפְרִשְׁתָּ ה' עֲלֵאָה
וְאִסְתַּלְקַת מִמֶּנּוּ, וּבְגִין דִּלֹּא אֲתַחֲזַרְתָּ
לְגַבְיָהּ, אָמַר אִם זָכָה וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים
וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם, וְהֵאִי עֵץ הַחַיִּים הֵיךָ נְטוּעַ
בְּעֵץ הַגֶּן, וּבְגִין דִּלֹּא זָכָה לְמִיכַל מִמֶּנּוּ, מֵה
פְּתִיב בֵּינָה וַיִּשְׁלַחְהוּ יְהו"ה אֱלֹהִים מִגֶּן
עֵדֵן (שם ג כג) לְעַבֹּד אֶת הָאָדָמָה אֲשֶׁר לִקַּח
מִשָּׁם, הֵהוּא דֹּאֲתַמֵּר בֵּינָה (שם ב ז) וַיִּיצֵר יְהו"ה
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאָדָמָה דִּלֹּא הֵיךָ
כְּדֹאֵי לְמַהוּי כְּגַנְתָּא דְּאוֹרִיִּיתָא, כִּיּוֹן דִּלֹּא נְטִיר
בָּהּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע בְּאִסּוּר וְהַתֵּר, וְעֵבֵר
עַל מִימְרָא דְּמֵאֲרִיָּה, דֹּאִם הֵיךָ נְטִיר דִּלֹּא עֵבֵר
עַל מִימְרָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים

ולקח גם מעץ החיים, שנאמר בו תורת חכם מקור חיים לסור ממקשי מות, עץ חיים היא למחזיקים בה, וזהו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם, גם - לרבות הנקבה, פרי האילן, פרי צדיק.

ועוד, הן האדם היה כאחד ממנו, אמרו המלאכים הקדושים, כדי שיהיה הוא כאחד ממנו, כמו שאמר הנחש והייתם כאלהיים ידעי טוב ורע, וזהו לדעת טוב ורע, זה גרם לו את המות, שאם זכה לאכל מעץ החיים, שהוא עץ חיים היא למחזיקים בה, מה פתוב בו? ולקח גם מעץ החיים וגומר.

אמר רבי שמעון: אוי להם לאותם שמניחים מלעסק בתורה, שנאמר בה ולקח גם מעץ החיים, ובמזוותיה שהן פרי האילן, שנאמר בו ואכל וחי לעלם, והולכים אחר אלו שמפתים אותם מצד הנחש הקדמוני, שאומרים להם, השתדלו במלאכים שממנים על הכוכבים והשמש והלבנה, ועל אלו שממנים על רוחות ושרים, להיות כאלהיים ידעי טוב ורע, ועליהם נאמר בה אמר יהו"ה למזבחים ולמשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר לא צויתי, וזהו לא תאכל מן האדם ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגומר, ובלעם חייבא בהאי הוה משתדל, ודור אנוש ודור המבול ודור הפלגה, וקודשא בריך הוא אעקר לון מעלמא דין ומעלמא דאתי, ודא איהו (בראשית ב יז) פי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות בעלמא דין ותמות בעלמא דאתי, וחובא דא גרים חרבן פי מקדשא וגלות ישראל בין אומין דעלמא ואתקטילו מנייהו.

חכם מקור חיים לסור ממקשי מות, עץ חיים היא למחזיקים בה (שם ג יח), ודא איהו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, גם לרבות נוקבא, איבא דאילנא פרי צדיק.

ועוד הן האדם היה כאחד ממנו, אמרו מלאכין קדישין בגין למהוי איהו כאחד מיננא כמא דאמר חו"א (בראשית ג ה) והייתם כאלהיים יודעי טוב ורע, ודא איהו לדעת טוב ורע, דא גרים ליה מותא, דאם זכה למיכל מאילנא דחיי דאיהו עץ חיים היא למחזיקים בה, מה פתיב בה ולקח גם מעץ החיים וגומר.

אמר רבי שמעון ווי לון לאינון דמניחין לאשתדלא באורייתא דאתמר בה ולקח

גם מעץ החיים, ובפקודין דילה דאינון איבא דאילנא דאתמר ביה ואכל וחי לעולם, ואזלין בתר אלין דמפתי לון מסטרא דנחש הקדמוני, דאמרי לון השתדלון במלאכיא דממנן על ככביא ושמשא וסיהרא, ועל אלין דממנן על רוחין ושרין, למהוי כאלהיים יודעי טוב ורע,

ועלייהו (דף צו ע"א) אתמר, (ע"י מ"ב כג, וירמיה מד), בה אמר יהו"ה למזבחים ולמקטרים לככבים ולמזלות ולשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר לא צויתי, ודא איהו דמני קודשא בריך הוא לאדם ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגומר, ובלעם חייבא בהאי הוה משתדל, ודור אנוש ודור המבול ודור הפלגה, וקודשא בריך הוא אעקר לון מעלמא דין ומעלמא דאתי, ודא איהו (בראשית ב יז) פי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות בעלמא דין ותמות בעלמא דאתי, וחובא דא גרים חרבן פי מקדשא וגלות ישראל בין אומין דעלמא ואתקטילו מנייהו.

את חרבן בית המקדש וגלות ישראל בין אמות העולם ונהרגו מהם.

דָּבָר חַד הָיָה מְזַבַּח וּמִקְטֵר, וְהוּוּ נִחְתָּיִן חֲיִילִין דְּלַעֲיִלָא, וְכַד הָיָה נְבִיא מְיֹסֵר לֹון, מַה פְּתִיב בְּהוּן (ע' ירמיה מ"ד ח) וְלֹא שְׁמַעוּ לְקוֹל נְבִיא וְחֹזֶה, וּבִמָּה הָיָה מְיֹסֵר לֹון נְבִיא, הָיָה אוֹמֵר לְהוּן דִּיהוּן חֲזָרִין בְּתִיבְתָא, וְאִי לֹאוּ וְעֶצֶר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָה (דברים י"א ז), וְאִינוּן הוּוּ מְזַלְזְלִין בֵּיה, וְהוּוּ אָמְרִין אֲנֵן אוֹמִינֵן לְאֵלִין דְּמִמָּנָן עַל מְטָרָא, וְכַפִּינֵן לְהוּן לְנַחְתָּא מְטָרָא, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲלִיף לְהוּן לְמִמָּנָן בְּשְׁלִיחוּתֵיהוּ בְּגִינֵיהוּ, וְקָטִיל לֹון וְחָרִיב בֵּי מְקֻדְשָׁא בְּגִינֵיהוּ, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין אוֹמִין דְּעִלְמָא, וְדָא אִיהוּ חוּבָא דְאָדָם דְּגָרָם לִיה חוּיָא מִיתָה לִיה וְלֹאֲתַתִּיה, דְּפִתִי לֹון בְּהוּא אֵילְנָא, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב (בראשית ג' ה) כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים וְכוּ', וּבְגִין דָּא מְנִי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ בְּמָה שְׁהֲרִשְׁתָּ הַתְּבוּנוֹן אֵין לָךְ עֶסֶק בְּנִסְתָּרוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּמָה הוּוּ נִחְתָּיִן אֵלִין חֲיִילִין, אָמַר לִיה בְּרִי מַה אֶתְּ חָשִׁיב דִּיהוּוּ נִחְתָּיִן, וְדָאִי הָא רְזָא דְאֵילְנָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּלֹא עֲתִיד קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלְיָא לִיה מְפוֹרְסָם לְעִלְמָא אֶלָּא בִינֵי חֲבָרִיא, עַד דִּיִּיתִי דָּרָא דְמִלְכָא מְשִׁיחָא, אָמַר לִיה פִּיוֹן דָּאִיהוּ אַתְּגַלְיָא בִינֵי חֲבָרִיא מֵאִי נִיהוּ, אָמַר לִיה בְּנִי מְמַרְאָה מְתַנְיֹו וְלִמְעַלָּה הָיָה טוֹב, מְמַרְאָה מְתַנְיֹו וְלִמְטָה הָיָה רַע, נְבוּכַדְנֶצַּר הָיָה יוֹדַע בֵּיה, וְהָכִי עֶבֶד צִלְמָא דִּילִיה, וּבֵיה אֲשַׁתְּמוּדַע אֵילְנָא דְטוֹב וְרַע, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב (דניאל ב' י"ג) רִישִׁיָּה דִי דְהַב טַב, חֲדוּהִי וְדִרְעוּהִי דִי כְסָף, עַד הָכָא הָיָה מְסֻטָּרָא דְטוֹב, וּבְגִין דָּא אָמַר דִּי דְהַב טַב, מְמַרְאָה מְתַנְיֹו וְלִמְטָה רַע, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב (שם) מַעוּהִי וְיִרְכַּתִּיה דִּי נַחֲשׁ מְסֻטָּרָא דְנַחֲשׁ הַקְּדָמוּנִי.

שְׁבַל אֶחָד הָיָה מְזַבַּח וּמִקְטֵר, וְהוּוּ יוֹרְדִים הַחִילוֹת שְׁלַמְעֵלָה, וּכְשֶׁהִיָּה הַנְּבִיא מְיֹסֵר אוֹתָם, מַה כְּתוּב בְּהֵם? וְלֹא שְׁמַעוּ לְקוֹל נְבִיא וְחֹזֶה, וּבִמָּה הָיָה מְיֹסֵר אוֹתָם הַנְּבִיא? הָיָה אוֹמֵר לְהֵם שְׁיַחֲזְרוּ בְּחִשׁוּבָה, וְאִם לֹא - וְעֶצֶר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָה, וְהֵם הָיוּ מְזַלְזְלִים בּוּ, וְהָיוּ אוֹמְרִים, אָנוּ הַשְּׁבַענוּ אֶת אֱלֹו שְׁמַמְנִים עַל הַמָּטָר וְכַפִּינוּ אוֹתָם לְהוֹרִיד מָטָר, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַחֲלִיף לְהֵם אֶת הַמְּמַנִּים בְּשְׁלִיחוּתָם בְּשִׁבְלִים, וְהָרַג אוֹתָם, וְהַחֲרִיב אֶת בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ בְּשִׁבְלִים, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל לְבֵין אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְזֶהוּ הַחֲטָא שֶׁל אָדָם שֶׁגָּרָם לוֹ הַנְּחָשׁ מִיתָה לוֹ וְלֹאֲשַׁתּוֹ, שְׁפַתָּה אוֹתָם בְּאוֹתוֹ הָעֵץ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים וְכוּ', וּמִשּׁוּם זֶה צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם. בְּמָה שְׁהֲרִשְׁתָּ הַתְּבוּנוֹן, אֵין לָךְ עֶסֶק בְּנִסְתָּרוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: בְּמָה הָיוּ יוֹרְדִים הַחִילוֹת הַלְלוּ? אָמַר לוֹ: בְּנִי, מַה אֶתָּה חוֹשֵׁב, שְׁהָיוּ יוֹרְדִים? וְדָאִי זֶהוּ סוּד הָעֵץ שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שְׁלֹא עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַלּוֹתוֹ מִפְּרֹסָם לְעוֹלָם, אֶלָּא בֵּין הַחֲבָרִים, עַד שֶׁיָּבֵא הַדּוֹר שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר לוֹ: פִּיוֹן שֶׁהוּא הַתְּגִלָּה בֵּין הַחֲבָרִים מַה הוּא? אָמַר לוֹ: בְּנִי, מְמַרְאָה מְתַנְיֹו וְלִמְעַלָּה הָיָה טוֹב, מְמַרְאָה מְתַנְיֹו וְלִמְטָה הָיָה רַע, נְבוּכַדְנֶצַּר הָיָה מְכִיר בּוּ, וְכַף עֲשָׂה אֶת הַצֶּלֶם שְׁלוֹ, וְכוּ נוֹדַע הָעֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע, זֶהוּ שְׁכַתּוּב רִאשֶׁה רִאשׁוֹ שֶׁל זֶהָב טוֹב, חֲזוּהוּ וְזוֹרְעוּתּוֹ שֶׁל כְּסָף. עַד כָּאן מְצַד הַטּוֹב, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר שֶׁל זֶהָב טוֹב, מְמַרְאָה מְתַנְיֹו וְלִמְטָה רַע, זֶהוּ שְׁכַתּוּב מְעִיו וְיִרְכַּתּוֹ שֶׁל נַחֲשׁ, מְצַד שֶׁל הַנְּחָשׁ הַקְּדָמוּנִי.

ומהאיך הנה יורדות נשמות הערב רב, שהם ערבוניה של טוב ורע, וכמה נימים תלויות מהעץ הזה, שהם צבא השמים, שממנים על הפוכבים והמזלות, וכלם מערבים טוב ורע, והיו הענפים תלויים מהצד הזה ומהצד הזה, אלו ממיתים ואלו מחיים, אלו שדים מצד השמאל, ואלו מלאכים מצד הימין, והיו יודעים כל הגונים של ענפי האילן שהם מזלות וכוכבים, והיו לוקטים עשבים כמו של הגונים הללו, והיו עושים דמיות כפי אותו המזל שהיו רוצים להוריד אותו, כמו טלה או שור או בתולה או תאומים, שהוא צורת אדם או מאזנים או עקרב או גדי או דלי או דגים, והיו מקטרים להם בעשבים הללו בכל צורה, לכל אחד כפי הצורה שלו למעלה, וכך היו דמיות של צורת חמה ולבנה ושבעה כוכבי לכת, והיו מקטרים לכל צורה שהיו רוצים להוריד לעולם, ומשום זה נאמר עליהם פה אמר יהו"ה למקטרים ולמזבחים לפכבים ולמזלות ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי.

אמר לו: מה זה למזבחים? אמר לו: לכל דמות היו עושים, שנוטלים בהמות או עופות כפי אותו המזל והיו זוכחים עליהם, וזהו למזבחים, והיו מורידים אותם ומדברים עמם, והיו עושים רצונם, והיו משתחוים להם ומאמינים בהם. אמר לו: במה היו מורידים אותם? אמר לו: בני, היו יודעים את כל השמות של השם המפרש והיו של הדמיות הללו והיו מדברים,

ומהאי אילנא נחתין נשמתין דערב רב דאינון דערבוניא דטוב ורע, וכמה נימין תליין מהאי אילנא דאינון צבא השמים, די ממנן על ככביא ומזלי, וכלהו מעורבין טוב ורע, והו ענפין תליין מהאי סטרא ומהאי סטרא, אלין ממיתין ואלין מחיין, אלין שדים מסטרא דשמאלא, ואלין מלאכים מסטרא דימינא, והו ידעין כל גוונין דענפין דאילנא דאינון מזלות וככבים, והו לקטין עשבין כגוונא דאלין גוונין, והו עבדין דיוקנין כפום ההוא מזל דהו בעאן לנחתא ליה, כגון טלה או שור או בתולה או תאומים דאיהו צורת אדם או פרצופין, דאיהי דיוקנא דנוקבא, או סרטן או אריה או מאזנים או עקרב או קשת או גדי או דלי או דגים, והו מקטריין לון באלין עשבין בכל גוון, לכל חד כפום גוון די ליה לעילא, והכי הו עבדין דיוקנין דצורת חמה ולבנה ושבעה ככבי לכת, והו מקטריין לכל צורה דהו בעאן לנחתא לעלמא, ובגין דא אתמר עלייהו פה אמר יהו"ה למקטרים ולמזבחים לפכבים ולמזלות ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי.

אמר ליה מאי למזבחים, אמר ליה לכל דיוקנא הו עבדין, דנטלין בעירן או עופין כפום ההוא מזל, והו דבחיין עלייהו, ודא איהו למזבחים, והו נחתין לון וממללין עמהון והו עבדי רעותהון, והו סגדין לון והמנין בהון, אמר ליה במאי הו נחתין לון, אמר ליה ברי הו ידעין כל שמהן דשמא מפרש, והו משביעין לון, ולבתר עאלין שמא מפרש (דף צ"ט ע"ב) בפומיהון דאלין דיוקנין והו ממללן, ודא איהו רזא דקרא (ירמיה נא מד)

משביעים אותם, ואחר כך מכניסים את השם המפרש בפיהם

וזהו סוד הפתוח והוצאתי את בלעז מפיו. נפל השם המפרש, ומיד נפל הצלם על פניו. אמר לו רבי אלעזר: וכי איך היה שם הקדוש ברוך הוא מדבר בפה? אמר לו: בני, על זה נאמר לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה וכו', אמר לו: וכי יכול אדם ללמד את שם הקדוש ברוך הוא לחנם? אמר לו בן.

ובגוונא דא מאן דנפיק מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים, או דאפיק זרע מגיה מאות ברית קדש ואעיל ברשות נוכראה, פאלו האי נטע אילנא דטוב ורע, ובגין האי בר דנטע בזונה או שפחה או גויה או נדה, אתמר (שם ד) לא תעשה לך פסל, ועל ברתא דאתעבידת בגוונא דא אתקריאת מסכה, ועלייהו אתמר (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגומר, ושם בסתר. מאי זה בסתר? בסתרו של עולם, ומשום זה אמר הקדוש ברוך הוא לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב, וכך פשוטו החברים, לא תעשון אתי כדמות שמי שמשמים אותי (לפני) במרום לציר בסתר שלי שום ציור או דמיון, שכל מי שציר למעלה את הקדוש ברוך הוא בסתר (שהיא שכינתו הכלולה מעשר ספירות) שום ציור וצלם ודמות כמו שמצירים בשמים שלו, נשמתו מתלבשת באותו צלם כשיוצאת מן העולם הזה, וקול יוצא אליה: את הצלם הזה תשרפו באש, ומשום זה אמר הקדוש ברוך הוא, ואל מי תדמיוני ואשורה יאמר קדוש, ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו.

ובני, ודאי כל מי שמוציא מרשות הרבים ומכניס לרשות היחיד או מרשות היחיד ומכניס

והוצאתי את בלעז מפיו, נפל שמה מפרש ומיד נפלת צלמא על אנפיה, אמר ליה רבי אלעזר וכי איך היה שמה דקודשא בריך הוא מליל בהון, אמר ליה ברי על האי אתמר (שמות כז) לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה וכו', אמר ליה וכי יכול בר נש לאוליה שמה דקודשא בריך הוא למגנא, אמר ליה אין.

ובגוונא דא מאן דנפיק מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים, או דאפיק זרע מגיה מאות ברית קדש ואעיל ברשות נוכראה, פאלו האי נטע אילנא דטוב ורע, ובגין האי בר דנטע בזונה או שפחה או גויה או נדה, אתמר (שם ד) לא תעשה לך פסל, ועל ברתא דאתעבידת בגוונא דא אתקריאת מסכה, ועלייהו אתמר (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגומר, ושם בסתר, מאי בסתר בסתרו דעלמא, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא (שמות כג) לא תעשון (אתי) אלהי כסף ואלהי זהב, והכי אוקמוהו חבריא לא תעשון אתי כדמות שמי שמשמים אותי (ג"א לפני) במרום, לצירא בסתר דילי שום ציור או דמיון, דכל מאן דציר לעיל לקודשא בריך הוא, בסתר (דאיהו שכינתיה, כלילא מעשר ספיראן), שום ציור וצלם ודמות פגוונא דמצירין בשמים דיליה, נשמתיה אתלבשת בהווא צלמא, פד נפקת מהאי עלמא, קלא נפקת לגבה לצלמא תוקדון בנורא, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשורה יאמר קדוש, ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו (שם יח).

וברי ודאי כל מאן דנפיק מרשות הרבים ואעיל ברשות היחיד או מרשות היחיד

לְרִשּׁוֹת הַרְבִּים, כְּאֵלוּ עֶרֶב אֶת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעֲבוּדָה זָרָה וְעָשָׂה עֵץ שֶׁל טוֹב וְרָע, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל הִיָּה מוֹצֵיא בְלָעוּ מִפִּי, שְׁבוּ הִיָּה אוֹמֵר צִלְמוֹ שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר אֲנִכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ, וּבִשְׁבִיל זֶה לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ לְשׂוֹא, וְעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲקֹר אֶת הָעֵץ הַזֶּה מִן הָעוֹלָם וּלְשַׂרְף אוֹתוֹ בְּגִיְהֵנָם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְהִיָּה הַחֲסֵן לְנַעֲרַת וְגוֹמֵר.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: אִם כֵּן, אִסּוּר לָעֵם לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּשׂוֹם מְלֶאךָ וְלֹא בְשֵׁם בַּעֲלוֹם אַחַר שֵׁשׁ עֲרֻבוּכֵיהָ. אָמַר לוֹ: בְּנִי, לֹא כֵךְ, שֶׁהָרִי אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם, מִכֹּל עֵץ הֶגֶן אֲכוֹל תֹּאכַל, מִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: זֶה הִיָּה קֹדֶם שֶׁחֲטָא, אַחַר שֶׁחֲטָא וַיֵּרַד מִמְּקוֹמוֹ וְהִתְעַרֵב בַּעֲץ שֶׁל טוֹב וְרָע. אָמַר לוֹ: וְדַאי כֵךְ הוּא, וּבִזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם בְּגִלוּת, כְּאֵלוּ הֵם מְעַרְבִים בְּאֵילָן שֶׁל טוֹב וְרָע, וּמִשׁוֹם זֶה פִּרְשׂוּהוּ הַקְּדֻמוֹנִים, יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת עוֹבְדִים עֲבוּדָה זָרָה, בְּטַהֲרָה הֵם.

אָבֶר אֵלוּ שִׁינְדֵיעִים אֶת הָאֵילָן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים הַנְּטוּעַ בְּגֵן שֶׁלּוֹ שֶׁהִיא שְׁכִינָתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ לֹא יִגְרַף רָע, יְכוּלִים לְהוֹרִיד כַּח מִשָּׁם לְשְׁכִינָתוֹ בְּלִי עֲרֻבוּכֵיהָ כִּלְל בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה, הוּא עֵץ פְּרִי עֵשָׂה פְּרִי לְמִינוֹ, נְטוּעַ בְּגֵן בְּלִי עֲרֻבוּכֵיהָ כִּלְל, וּמִשׁוֹם זֶה אָמַר לְמִינוֹ, אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא נֶאֱמַר בּוֹ לְמִינוֹ, אֲבָל מְעַרְבֵי מִין בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ, וּבִשְׁבִילֹו נֶאֱמַר שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע פְּלִאִים וְכוּ', שְׂעֻטָנֹו לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

וְאֵעִיל בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, כְּאֵלוּ עֶרֶב שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעֲבוּדָה זָרָה, וְעֵבִיד אֵילָנָא דְטוֹב וְרָע, וְדָא הוּא רְזָא דְהָוָה נְפִיק בְּלָעוּ מִפִּי, דְבִיָּה הָוָה אָמַר צִלְמָא דְנְבוּכַדְנֶצַּר אֲנִכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ, וּבִגִּין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ לְשׂוֹא, וְעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַאֲעַקְרָא הָאִי אֵילָנָא מִעֲלָמָא וְלֹאֲוֹקְדָא לִיָּה בְּגִיְהֵנָם, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (שם א א) וְהִיָּה הַחֲסֵן לְנַעֲרַת וְגוֹמֵר.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֵּן אִסּוּר לַעֲמָא לְאַשְׁתַּמֵּשׂא בְּשׂוֹם מְלֶאךָ וְלֹא בְשְׂמָא בַּעֲלָמָא בְּתַר דְאִית עֲרֻבוּכֵיא, אָמַר לִיָּה בְּרִי לֹאוּ הָכִי, דְהָא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם (בְּרִאשִׁית ב טז) מִכֹּל עֵץ הֶגֶן אֲכוֹל תֹּאכַל, מִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָאִי הָוָה קֹדֶם דְחָאב, בְּתַר דְחָב וְנַחֲתִית מֵאַתְרֵיהָ וְאַתְעַרֵב בְּאֵילָנָא דְטוֹב וְרָע, אָמַר לִיָּה וְדַאי הָכִי הוּא, וּבִזְמַנָּא דִישְׂרָאֵל אֵינוּן בְּגִלוּתָא, כְּאֵלוּ הָווּ מְעוּרְבִין בְּאֵילָנָא דְטוֹב וְרָע, וּבִגִּין דָּא אוּקְמוּהוּ קְדָמָאִין, יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא עוֹבְדִין עֲבוּדָה זָרָה בְּטַהֲרָה הֵם.

אָבֶר אֵלִין דִּידְעִין אֵילָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, נְטוּעַ בְּגֵן דִּילִיָּה דְאִיהִי שְׁכִינְתָא דִּילִיָּה, דְאִתְמַר בָּהּ (תהלים ה) לֹא יִגּוּרְךָ רָע, יְכַלִּין לְנַחֲתָא חִילָא מִתַּמָּן לְגַבִּי שְׁכִינְתִיָּה בְּלֹא עֲרֻבוּכֵיא כִּלְל, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ (בְּרִאשִׁית יא א), נְטוּעַ בְּגֵן בְּלֹא עֲרֻבוּכֵיא כִּלְל, וּבִגִּין דָּא אָמַר לְמִינוֹ, אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא אִתְמַר בֵּיהּ לְמִינוֹ, אֲבָל מְעוּרְבֵי מִין דְלֹא בְּמִינֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר (ויקרא יט ט) שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע פְּלִאִים וְכוּ', שְׂעֻטָנֹו לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

וּבָאָה אֵיהוּ מֵאֵן דְּסָלִיק אֲמוּנָה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְאֵיהִי שְׂכִינְתָּיה כְּלִילָא
 מַעְשָׂר אֲמִירָן, בְּמַחְשַׁבְתָּא חֲדָא בְּרַעוּתָא חֲדָא
 בְּלֹא עֲרֻבּוּבֵיא כְּלָל, דְּכָל סַפִּירָה וּסְפִירָה
 נְטוּעָה בֵּיה, וְאֵיהִי גַן דְּכֻלְהוּ סַפִּירָן בְּה אֵינוּן
 חֲד, וְכָל חֲד עֶבֶיד בְּה פְּרִי לְמִינוּ, אֵיהִי מִין
 דְּכָל חֲד וְחֲד לֹא נָפִיק מִנִּיה זֶרְעִין לְבָר, הֲכִי
 צָרִיךְ בַּר נֶשׁ דְּלֹא אָפִיק זֶרְעָא לְבָר מִבֵּת זִוְגִיָּה,
 דְּאֵיהִי מִין דִּילִיָּה יְחוּדָא דִּילִיָּה, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא
 דְּצָרִיךְ בַּר נֶשׁ לִיְחֻדָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּשְׂכִינְתָּיה, צָרִיךְ לְהַפְשִׁיט מַגִּיָּה כָּל מַחְשַׁבִּין
 דְּאֵינוּן קְלִיפִין, דְּאֶתְמַר בְּהוּן (משלי יט כא) רַבּוּת
 מַחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ, וְלִסְלָקָא שְׂכִינְתָּיה לְגַבִּיָּה
 בְּמַחְשַׁבְתָּא חֲדָא, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב (שם) וְעֵצַת
 יְהו"ה הִיא תְקוּם, פְּגוּוּנָא דְבַר נֶשׁ דִּמְתִּיחֵד
 בְּבֵת זִוְגִיָּה, וְאֶתְפֹּשֵׁט מְלַבּוּשׁוֹי לְמַהוּי עֵמָה
 חֲד, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב (בראשית ב כא) וְהָיוּ לְבָשָׂר
 אֶחָד, הֲכִי צָרִיךְ לְאַפְשָׁטָא מַגִּיָּה כָּל מַחְשַׁבִּין
 אֶחָדְנִין, בְּזְמַנָּא דְמִיחֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּכָל יוֹמָא תְרִין זְמַנִּין, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה
 אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אֶחָד. (דף צח ע"א).

אֲשֶׁרִי הוּא שְׁמַעְלָה אֶת הָאֲמוּנָה
 שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִיא
 שְׂכִינְתוֹ הַפְּלוּלָה מַעְשָׂר אֲמִירוֹת,
 בְּמַחְשָׁבָה אַחַת, בְּרִצּוֹן אֶחָד בְּלִי
 עֲרֻבּוּבֵיָה כְּלָל, שֶׁכָּל סַפִּירָה
 וּסְפִירָה נְטוּעָה בּוֹ, וְהִיא הֵגֶן שֶׁכָּל
 הַסַּפִּירוֹת בֵּה, הֵן אֶחָד, וְכָל אֶחָד
 עוֹשֶׂה בֵּה פְּרִי לְמִינוֹ, הִיא מִין
 שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד לֹא מוֹצִיא מִמֶּנָּה
 זֶרְעִים הַחוּצָה, כִּף צָרִיךְ אָדָם
 שֶׁלֹּא יוֹצִיא זֶרַע מִחוּץ לְבֵת זִוְגוֹ,
 שֶׁהִיא הַמִּין שֶׁלוֹ וְהִיחָד שֶׁלוֹ,
 וּבְאוֹתוֹ זְמַן שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לִיְחֻד
 אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם
 שְׂכִינְתוֹ, צָרִיךְ לְהַפְשִׁיט מִמֶּנּוּ כָּל
 הַמַּחְשָׁבוֹת שֶׁהֵן קְלָפוֹת, שְׁנֹאֲמַר
 בְּהֵן רַבּוּת מַחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ,
 וְלְהַעֲלוֹת אֶת הַשְׂכִּינָה בְּמַחְשָׁבָה
 אַחַת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְעֵצַת יְהו"ה
 הִיא תְקוּם, כְּמוֹ שְׁאָדָם שְׁמִתִּיחֵד
 עִם בֵּת זִוְגוֹ וּמִתְפֹּשֵׁט מְלַבּוּשׁוֹ
 לְהֵיוֹת עֵמָה אֶחָד, זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, כִּף צָרִיךְ
 לְהַפְשִׁיט מִמֶּנּוּ כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת
 הָאֶחָדוֹת בְּזְמַן שְׁמִתִּיחֵד אֶת
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם
 פַּעַמִּים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה
 אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אֶחָד.

תקונן ששים ושבעה

בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִיִּם, זֶה
 מִטְטְרוּן, שְׁבָרָא אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא קְדָמוֹן וְרֵאשִׁית לְכָל
 צְבָא הַשָּׁמַיִם שְׁלַמְטָה, וְזֶהוּ אָדָם
 הַקָּטָן, שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה
 אוֹתוֹ בְּדַמּוֹת וְצִיּוֹר שֶׁל מַעְלָה בְּלִי
 עֲרֻבּוּבֵיָה, וְעֲלִיו נֹאֲמַר תּוֹצֵא
 הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, וְהוּא עֵץ
 פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ, כְּמוֹ
 שְׁלַמְעֵלָה. אוֹי לְמִי שְׁעוֹשֶׂה
 עֲרֻבּוּבֵיָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׁזֵהוּ
 אֵילָן שֶׁל עֲרֻבּוּבֵיָה, עֲרֻבּוּבֵיָה
 מַעַץ הַמּוֹת, בְּגֻלָּל זֶה נִקְרָא מַטָּה,
 שְׁמַתְהַפֵּךְ לְנַחֵשׁ לְהַלְקוֹת בּוֹ אֶת

תְּקוּנָא שְׁתִּין וְשַׁבַּע
 בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִיִּם דָּא מִטְטְרוּן, דְּבָרָא
 לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְדָמוֹן
 וְרֵאשִׁית לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם דִּלְתַתָּא, וְדָא אֵיהִי
 אָדָם הַקָּטָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד לִיָּה
 בְּדִיוֹקְנָא וְצִיּוֹרָא דְלַעֲיִלָּא בְּלֹא עֲרֻבּוּבֵיא,
 וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (בראשית א כד) תּוֹצֵא הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
 לְמִינָהּ, וְאֵיהִי עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ (שם יא
 ט). פְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָּא וְי מֵאֵן דְּעֶבֶיד עֲרֻבּוּבֵיא
 לַעֲיִלָּא וּלְתַתָּא, דְּהֵאִי אֵילָנָא דְּעֲרֻבּוּבֵיא,
 עֲרֻבּוּבֵיא מְאִילָנָא דְמוֹתָא, בְּגִין דָּא אֶתְקַרִי
 מַטָּה, דְּאֶתְהַפֵּךְ לְנַחֵשׁ לְאַלְקָאָה בֵּיה לְחִיבֵיא,

הַרְשָׁעִים, וּמִיָּהוּ שְׁהוֹפֵף אוֹתוֹ?
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁשׁוֹלֵט עָלָיו,
וַהֲרִי פְּרִשְׁיָהּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלֵעָזָר: אָבָא, כִּיּוֹן
שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵיךְ יוֹדֵעַ
שְׁהָאֵילָן הֵזֶה הֵיךְ עֲתִיד לְגַרֵם
מִיָּתָה לְאָדָם (וּלְכָל הַבְּרִיּוֹת שְׁעֲתִידוֹת
לְהַיּוֹת אַחֲרָיו), לְמָה בְּרָא אֶת הָאָדָם
שְׁעֲתִיד לְחַטֵּא לְפָנָיו? אָמַר לוֹ:
בְּנִי, הַדְּמוּת שְׁלַמְעֵלָה לֹא הֵיָתָה
שְׁלֵמָה עַד שֶׁבְּרָא אֶת הָאָדָם, שְׂכַף
הֵיךְ הָאָדָם שְׁלַמְעֵלָה (כִּלְפֵי הָאָדָם
שְׁלַמְעֵלָה), כְּמוֹ שְׁהַנְשָׂמָה כִּלְפֵי
הַגּוֹף. וְכִמוֹ שְׂאִין מַעֲשֵׂה לְנִשְׂמָה
לֹא הַגּוֹף, כִּף הֵיךְ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת
דְּמוּת לְמִטָּה לְהוֹצִיא בּוֹ מַעֲשֵׂה,
וְהַכֵּל כְּמוֹ (בְּמַעֲשֵׂה) שְׁלַמְעֵלָה,
אֲדָם הוּא לְחֻשְׁבוֹן קָטָן שֶׁל
חֲנוּ"ף תִּשְׁעֵי נְקֻדוֹת, הַפְּעֵלָה שְׁלוֹ,
הַשְּׂכִינָה פְּלוּלָה בְּכָל (מִכָּל) אוֹתוֹת
הַתּוֹרָה, וְהַכֵּל כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה.

הָאָדָם שְׁלַמְעֵלָה לֹא הֵיךְ שֶׁלֵם
בְּלִי נְקֻבָּה, זְהוּ שְׁכָתוּב זָכָר וְנְקֻבָּה
בְּרָאם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם, אָדָם
זָכָר וְאָדָם נְקֻבָּה, וְכִשְׁנִבְרָא הָאָדָם
שְׁלַמְעֵלָה שְׁהוּא נְקֻבָּה, זְהוּ שְׁכָתוּב
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ, הַשְּׁתֵלֵם הַדְּמוּת
שְׁלַמְעֵלָה, וְזֶהוּ סוּד כִּי לֹא הִמְטִיר
יְהוָה אֱלֹהִים וְכוּ', וְלְמָה?
מִשׁוּם שְׂאָדָם אֵין, וּמִשׁוּם זֶה
מִכְרַח הֵיךְ אָדָם לְבָרָא אוֹתוֹ,
לְהַשְׁלִים בּוֹ אֶת הַדְּמוּת
שְׁלַמְעֵלָה, וְהַנְקֻבָּה בְּאָדָם הֵיךְ
הֵיָתָה אַחַת. זְהוּ שְׁכָתוּב כִּי אֶחָד
קְרָאתִיו וְגוֹמֵר, וְזֶה סוּד הַנְשָׂמָה.
אַחַר כִּף אָמַר לֹא טוֹב הֵיָתָה הָאָדָם
לְבַדּוֹ אַעֲשֵׂה לוֹ עֶזֶר כְּנִגְדּוֹ, זֶה
הַגּוֹף, שְׁהוּא עֶבֶד שְׁפָחָה כְּלוּל
מִטוֹב וְרַע, כְּדִי שְׁיִהְיֶה לוֹ שְׂכָר
וְעֵנֶשׁ, וּבִשְׂבִילוֹ אָמַר רְאֵה נִתְתִּי
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטוֹב
אֶת הַמּוֹת וְאֶת הַרַע, וְאָמַר לוֹ
וּבְחֶרֶף בְּחַיִּים, שְׂאֵם לֹא נִתְּנָה

וּמֵאֵן אִיהוּ דְאַפִּיךָ לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דְשְׁלִיט עָלֵיהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֱלֵעָזָר אָבָא, כִּיּוֹן דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא הֵיךְ יוֹדֵעַ דְאֵילָנָא דָא הוּא
עֲתִיד לְגַרְמָא מִיָּתָה לְאָדָם (וּלְכָל בְּרִיּוֹן דְעֲתִידִין לְמַהוּ
אַבְתְּרִיהּ) אֲמַאי בְּרָא לִיָּה לְאָדָם דְעֲתִיד לְמַחְטִי
קַמִּיהּ, אָמַר לִיָּה בְּרִי דִיוּקְנָא דְלַעֲיִלָא לָא הוּא
שְׁלִים עַד דְבְּרָא לְאָדָם, דְהִכִּי הוּא אָדָם
דְלַעֲיִלָא (כ"ו לְנַבִּי אָדָם דְלַחֲתָא), כְּגוֹוָנָא דְנִשְׂמָתָא
לְגַבִּי גּוּפָא, וְכִמָּה דְלָא אִית עוּבְדָא לְנִשְׂמָתָא
כְּלָא גּוּפָא, הִכִּי הוּא צָרִיךְ לְמַעֲבַד דִּיוּקְנָא
לְתַתָּא לְאַפְקָא בִּיהּ עוּבְדָא, וְכִלָּא כְּגוֹוָנָא
(כְּעוּבְדָא) דְלַעֲיִלָא, אֲדָם אִיהוּ לְחֻשְׁבָּן זְעִיר
דְחֲנוּ"ף תִּשְׁעֵי נְקֻדִין, פְּעוּלָה דִילִיָּה שְׁכִינְתָא
כְּלִילָא בְּכָל (מִכָּל) אַתְוּוֹן דְאוּרִייתָא, וְכִלָּא
כְּגוֹוָנָא דְלַעֲיִלָא.

אָדָם דְלַעֲיִלָא לָא הוּא שְׁלִים בְּלָא נוּקְבָא,
הָדָא הוּא דְכַתִּיב (שם ה ב) זָכָר וְנְקֻבָּה
בְּרָאם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם, אָדָם דְכַר, וְאָדָם
נוּקְבָא, וְכַד אַתְבְּרִי אָדָם דְלַתְתָּא דְאִיהוּ נוּקְבָא,
הָדָא הוּא דְכַתִּיב (שם א כו) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אֲשַׁתְּלִים דִּיוּקְנָא דְלַעֲיִלָא, וְדָא
אִיהוּ רְזָא כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים
וְכוּ' (שם ב ה), וְאֲמַאי בְּגִין דְאָדָם אֵין, וּבְגִין דָּא
מוּכְרַח הוּא אָדָם לְמַבְרִי לִיָּה, לְאַשְׁתְּלִים בִּיהּ
דִּיוּקְנָא דְלַעֲיִלָא, וְנוּקְבָא בְּהִיא אָדָם בְּהּ הוּא
חַד, הָדָא הוּא דְכַתִּיב (ישעיה נא ב) כִּי אֶחָד
קְרָאתִיו וְגוֹמֵר, וְדָא רְזָא דְנִשְׂמָתָא.

לְבַתָּר אָמַר (בראשית ב יח) לֹא טוֹב הֵיָתָה הָאָדָם
לְבַדּוֹ אַעֲשֵׂה לוֹ עֶזֶר כְּנִגְדּוֹ, דָּא גּוּפָא
דְאִיהוּ עֶבֶד שְׁפָחָה כְּלִיל מִטוֹב וְרַע, בְּגִין
לְמַהוּ לִיָּה אֲגָרָא וְעוּבְדָא, וּבְגִינָה אָמַר (דברים
ל א) רְאֵה נִתְתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת

בְּיָדוֹ, לֹא הָיָה לוֹ שְׂכָר וְעִנְשׁ וְהָיָה כְּבַהֲמָה, וְעַם כָּל זֶה הִרְאָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל מָה שְׂאָרַע לוֹ, אִם הָיָה מִטָּה כְּלָפֵי חֶסֶד, שֶׁהוּא כְּלָפֵי זְכוּת, אוֹ אִם הָיָה מִטָּה בְּהַ כְּלָפֵי חוּבָה, שְׂאֵם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה בְּמִיתָתוֹ, לֹא הָיָה מִרְאָה לוֹ שְׁנֵי הַדְּרָכִים שְׁלוֹ, שֶׁהֵם מוֹת וַחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן. וְהִרְאָה לוֹ שְׁלֹא הָיָה מְעַרְב טוֹב בְּרַע, שֶׁהַפְּרִידִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאָדָם וּבֵין הַחַשֶּׁף, וְסוּד הַדְּבָר - וְהַבְּדִילָה הַפְּרִכָת לָכֶם, וְכַף עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגוֹף הָאָדָם שְׂרַעְפָת, שֶׁהַפְּרִיד בֵּין הַדְּרָגוֹת שֶׁל הָעֵץ הַטוֹב וּבֵין הַדְּרָגוֹת שֶׁל הָעֵץ הָרַע, וְצוּהוֹ אוֹתוֹ שְׁלֹא לְעַרְב טוֹב עִם רַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צוּהוֹ אוֹתוֹ לְהִשְׁמַר מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כֵּף אָמַר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדִי וּגוֹמַר.

בִּינְתַיִם הִנֵּה זָקֵן אֲחִיד הַזְּדִמָּן לוֹ, וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, הֲרִי רְאִיתִי פְסוּק שְׂאוֹמֵר בַּתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל, וְהֲרִי הַתּוֹרָה הֵיחָה קָדָם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְרְאִיתִי שֶׁהָעוֹלָם קָדָם לְאָדָם, שְׁכַל הָעוֹלָם וְצָרְכָיו נִבְרָאוּ קָדָם שֶׁנִּבְרָא אָדָם, אִם כֵּן, מָה הַתְּקֵנָה שֶׁיֵּשׁ כָּאֵן? אָמַר לוֹ: זָקֵן, וְהֲרִי כְּתוּב שֶׁנִּשְׁמָוֹת הַצְּדִיקִים נִקְרָאוּ קָדָם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, וְאֵין רֵאשִׁית אֲלֵא נִשְׁמָה, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַ גַּר יְהוּ"ה נִשְׁמָת אָדָם, הִיא הַנִּשְׁמָה שֶׁל הָאָדָם שְׁלִמְעָלָה. אֲלֵא יֵשׁ אָדָם וְיֵשׁ אָדָם, יֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא אָדָם שֶׁל הַנִּשְׁמָה, וְיֵשׁ אָדָם שֶׁל הַגּוֹף, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אָדָם לְהִבָּל דְּמָה,

הַטוֹב אֶת הַמּוֹת וְאֶת הָרַע, וְאָמַר לִיָּה וּבַחֲרַתְּ בַחַיִּים, דָּאֵם לֹא יִהְיֶה בְּיַדִּיהַ, לֹא הָיָה לִיָּה אֲגָרָא וְעוֹנֶשָׁא, וְהָיָה כְּבַעֲרָא, וְעַם כָּל דָּא אַחֲזִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיָּה, כָּל מָה דְּאִירַע לִיָּה, אִם הָיָה מִטָּה כְּלָפֵי חֶסֶד דִּהוּא כְּלָפֵי זְכוּ, אוֹ אִם הָיָה מִטָּה בְּהַ כְּלָפֵי חוּבָא, דְּאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא בְּמִיתָתִיהַ לֹא הָיָה אַחֲזִי לִיָּה תְרִין אוֹרְחִין דִּילִיָּה, דְּאִינוּן מוֹת וַחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן.

וְאַחֲזִי לִיָּה דְלֹא הָיָה מְעַרְב טוֹב בְּרַע, דְּאִפְרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (בראשית א ד) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאָדָם וּבֵין הַחַשֶּׁף, וְרִזָּא דְמַלְאָה וְהַבְּדִילָה הַפְּרִכָת לָכֶם (שמות כו לג), וְהָכִי עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגוֹפָא דְבַר נֶשׁ טְרַפְשָׁא, דְּאִפְרִישׁ בֵּין דְּרַגִּין דְּאִילָנָא דְטוֹב, וּבֵין דְּרַגִּין דְּאִילָנָא דְרַע, וּמִנֵּי לוֹן דְלֹא לְעַרְבָא טוֹב עִם רַע, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (בראשית ב יז) וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנֵּי לִיָּה לְאַסְתְּמָרָא מִנֵּיהַ, וּלְבַתֵּר אָמַר אִיהוֹ (שם ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַת עִמָּדִי וּגוֹמַר.

אֲדַהְכִּי הָא סְבָא חַד אַזְדִּמָּן לִיָּה, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא חֲזִינָא קְרָא דְאָמַר בְּאוֹרֵייתָא (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל, וְהָא אוֹרֵייתָא קָדָם דְּאַתְבְּרִי עֲלֵמָא הוֹת, וְחֲזִינָא דְעֲלֵמָא אַקְדִּים לְאָדָם, דְכָל עֲלֵמָא וְצָרְכוּי אַתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאַתְבְּרִי אָדָם, אִי הָכִי מְאִי תְקַנְתָּא אִית הַכָּא, אָמַר לִיָּה סְבָא וְהָא כְּתִיב דְנִשְׁמָתִין דְּצִדִּיקִיָּא אַתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (בראשית א א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְלִית רֵאשִׁית אֲלֵא נִשְׁמָה, דְאַתְמַר בִּיהַ (משלי כ כז) גַּר יְהוּ"ה נִשְׁמָת אָדָם, אִיהִי נִשְׁמָתָא דְאָדָם דְלַעֲיָלָא, אֲלֵא אִית אָדָם וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְאִיהוֹ

וְעָלִיו נְאָמַר אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָלָהּ, וְעָלִיו נְאָמַר אָרוּר הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִכְּטַח בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשׂוֹר זְרוּעוֹ, וְזֶה סַמָּא"ל, אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אָוֶן, וַיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי נִקְבוֹת רְעוּת, וְעָלִיהֶן נְאָמַר וְעַל כָּל נַפְשוֹת מֵת לֹא יָבֵא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְאִין אָבִיו אֵלָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין אִמּוֹ אֵלָא הַשְּׂכִינָה, וְכִי לֹא נְאָמַר בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ הֲלֹא כֹה דְּכָרִי כְּאֵשׁ נָאֵם יְהוּ"ה, מָה אֵשׁ אֵינּוּ מְקַבֵּל טְמָאָה, כִּף הוּא לֹא מְקַבֵּל טְמָאָה. אָמַר לוֹ: וְהָרִי כְּתוּב אֵת מְקַדֵּשׁ יְהוּ"ה טְמָא, וְזוֹ שְׂכִינְתּוֹ? אָמַר לוֹ: וְדַאי שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ לֹא מְקַבְּלִים טְמָאָה, אֲבָל כָּל מָה שְׂמַטְמָא אֵת הַמְּקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹרָה בּוֹ, נִחְשָׁב לוֹ כְּאִלוֹ עֲשָׂה אוֹתוֹ, וּמִשּׁוּם זֶה לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְאִין אָבִיו אֵלָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאִין אִמּוֹ אֵלָא שְׂכִינָה, וְזֶה סוּד מִי שְׂמַכְנִים מְרֻשׁוֹת הַרְבִּים לְרֻשׁוֹת הַיְחִיד, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר וְלֹא תַחֲלָלוּ אֵת שֵׁם קְדֹשִׁי, וְזֶה אַדְנִי, שֶׁהוּא רֻשׁוֹת הַיְחִיד, שֶׁהוּא יְהוּ"ה יַחֲידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְזֶהוּ אָדָם.

(ומשום זה לאביו ולאמו לא יטמא, וזהו סוד מי שמכניס מרשות הרבים לרשות היחיד, ומשום זה אמר) אדם כי ימות באהל, זה אדם בליעל, ומצד זה אדם רשע קרוי מת מעקרו, לפני שנברא העולם, אבל לא נאמר על אדם שהוא מצד הקדשה, וכמה טפשים הם בעולם שאומרים, הרי הקדוש ברוך הוא גזור על אדם שימות, וזהו שכתוב אדם כי ימות, ואיך אומרים שלא תהיה מיתה ממנו? אוי להם, טוב שלא נבראו בעולם, שאילו הם שמשוים אותם, משוים את

אָדָם דְּנִשְׁמָתָא, וְאִית אָדָם דְּגוּפָא, דְּאֵתְמַר בֵּיה (תהלים קמד ד) אָדָם לְהַכֵּל דְּמָה, וְעָלִיהּ אֵתְמַר (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָלָהּ, וְעָלִיהּ אֵתְמַר (ירמיה יז ה) אָרוּר הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִכְּטַח (דף צח ע"ב) בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשׂוֹר זְרוּעוֹ, וְדָא סַמָּא"ל אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אָוֶן, וְאִית לִיהּ תְּרִין נוֹקְבִין בִּישִׁין, וְעָלִייהוּ אֵתְמַר (ויקרא כא יא) עַל כָּל נַפְשוֹת מֵת לֹא יָבֵא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֵלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אִמּוֹ אֵלָא שְׂכִינְתָא, וְכִי לֹא אֵתְמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְשְׂכִינְתֵיהּ (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְּכָרִי כְּאֵשׁ נָאֵם יְהוּ"ה, מָה אֵשׁ אֵינּוּ מְקַבֵּל טְמָאָה הַכִּי אִיהוּ לֹא מְקַבֵּל טְמָאָה, אָמַר לִיהּ וְהָא כְּתִיב (במדבר יט כ) אֵת מְקַדֵּשׁ יְהוּ"ה טְמָא וְדָא שְׂכִינְתֵיהּ, אָמַר לִיהּ וְדַאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ לֹא מְקַבֵּל טוּמְאָה, אֲבָל כָּל מָאן דְּסָאִיב אֶתְר דְּאִיהִי שְׂרִיָא בֵּיה, אֶתְחַשֵּׁיב לִיהּ כְּאִלוֹ עֶבֶד לִיהּ, וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֵלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אִמּוֹ אֵלָא שְׂכִינְתָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן דְּאֵעִיל מְרֻשׁוֹת הַרְבִּים לְרֻשׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כב לב) וְלֹא תַחֲלָלוּ אֵת שֵׁם קְדֹשִׁי, וְדָא אַדְנִי, דְּאִיהוּ רֻשׁוֹת הַיְחִיד דְּאִיהוּ יְהוּ"ה יַחֲידוֹ דְּעָלְמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם.

(ובגין דא לאביו ולאמו לא יטמא, ודא איהו רזא מאן דאעיל מרשות הרבים לרשות היחיד, ובגין דא אמר) (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל, דא אדם בליעל, ומסטרָא דא בר נש רשע קרוי מת מעיקרא מקמי דאתברי עלמא, אבל לא אתמר על אדם דאיהו מסטרָא דקודשא, וכמה טפשיין אינון בעלמא דאמרין הא קודשא ברוך הוא גזור על בר נש דימות, הדא הוא דכתיב אדם כי ימות, ואיך אמרין דלא יהא מיתה מיניה, וי לון דטב לון דלא אתבריאו בעלמא,

לון דלא אתבריאו בעלמא,

הָאָדָם שְׁנִקְרָא יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָדָם
בְּלִיעַל, וְאוֹמְרִים כְּאָדָם טוֹב
כַּחוּטָא, כְּלָם שְׂוִין, יִהְיִי כְמוֹן
לְפָנֵי רוּחַ אֱלוֹי הַרְשָׁעִים שְׂאוֹמְרִים
כֶּף, וּמְלַאךְ יְהוָה דּוֹחָה מִהָם.
שִׁישׁ אָדָם שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ
אָדָם שֶׁהוּא מְלַאךְ, וְזֶה מִטְטְרוּן,
וְיֵשׁ אָדָם בְּדַמּוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁהוּא אֲצִילוּתוֹ, וְזֶה יוֹד
ה"א וּא"ו ה"א, וְאֵין לוֹ בְּרִיאָה
וְיִצְיָרָה וְעֲשִׂיָה, אֲלֵא אֲצִילוּת,
וּבְמִקּוֹם הַזֶּה אֵין חֲטָא וְלֹא מוֹת.
זֶהוּ שְׁכַתּוּב לֹא יִגְרַף רָע, וְעַל
הָאָדָם הַבְּלִיעַל הַזֶּה צְוָה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא לְאָכַל מִמֶּנּוּ וְשְׁלֵא
לְעַרְב אֹתוֹ עִם טוֹב, שְׁזֵהוּ כְּמִי
שְׁמַעְרַב כֶּסֶף עִם עֲפָרָת, וְזֶה גוֹרָם
בְּלַבּוּל בְּפַמְלִיא שֶׁל מַעְלָה,
וּמַעְרַב חֲשֻׁכָה עִם אוֹר, מַה
שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַפְּרִיד, כְּמוֹ
שְׁנֶאֱמַר וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא מִי שְׁמַכְנִיס אֶת
זְרַעוֹ בְּנִדָּה אוֹ שְׁפָחָה אוֹ גוֹיָה אוֹ
זוֹנָה, כְּאֵלוֹ מַעְרַב מַה שֶׁהַפְּרִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוּב וַיְהִי
מִבְּדִיל בֵּין מִים לְמִים, שֶׁהֵם מִי
נְדָה לְמִי טְהוֹרָה, שְׁזֵה אָסוּר וְזֶה
מִתָּר, וְזֶה כֶּשֶׁר וְזֶה פְּסוּל, זֶה
טְמֵאָה וְזֶה טְהוֹרָה, אֵלוֹ הֵם שֵׁשׁ
הַסְּדָרִים שְׁנִתְּנָה (בְּהֵם מִשְׁנָה) (לְמַשָּׁה)
לְהַפְּרִיד בֵּין טוֹב לְרָע, שְׁעַרְב
אוֹתָם אָדָם וְהַדּוֹרוֹת שְׁבָאוּ
אֲחֵרָיו.

תקון שמונה וששים

בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים, מַה זֶה
אֱלֹהִים? לַהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְּהַפֶּכֶת
לְשֹׁמֵר אֶת דְּרָךְ הַחַיִּים, מַטָּה
הָאֱלֹהִים וְדָאִי, וְזֶה מִטְטְרוּן,
וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁמִתְּהַפֶּךְ מִדִּין
לְרַחֲמִים, וּבִכּוֹ הִשְׁתַּנּוּ (בְּמִצְאָה) כָּל
הַדְּמִיוֹת שְׁלֵא דָמוּ זוֹ לְזוֹ.
כְּשִׁמְתְּהַפֶּךְ מִמִּין לְשִׁמָּל, הוּא

דְּאֵלִין אֵינוֹן דְּשׁוֹן לֹון, שְׁוִין לְאָדָם דְּאֵתְקֵרִי
יִשְׂרָאֵל וּלְאָדָם בְּלִיעַל, וְאֵמְרִין כְּאָדָם טוֹב
כַּחוּטָא כּוּלְהוֹן שְׂוִין, יִהְיִי כְמוֹן לְפָנֵי רוּחַ
אֵלִין חֲיִיבִיא דְּאֵמְרִי הָכִי, וּמְלַאךְ יְהוָה דּוֹחָה
מִנֵּיהּוּ.

דְּאֵית אָדָם דְּאֵיהּוּ יִשְׂרָאֵל, וְאֵית אָדָם דְּאֵיהּוּ
מְלַאךְ וְדָא מִטְטְרוּן, וְאֵית אָדָם
בְּדִיוֹקְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאֵיהּוּ
אֲצִילוּתִיהּ, וְדָא יוֹד ה"א וּא"ו ה"א, וְלִית
לִיהּ בְּרִיאָה וְיִצְיָרָה וְעֲשִׂיָה אֲלֵא אֲצִילוּתָא,
וּבְאַתְרֵהּ דָּא לִית חֲטָא וְלֹא מוֹת, הַדָּא הוּא
דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים ה ה) לֹא יִגְרַף רָע, וְעַל הָאִי אָדָם
בְּלִיעַל מִנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלֹא לְמִיכַל
מִנֵּיהּ, וְדְלֹא לְעַרְבָא לִיהּ עִם טוֹב, דְּהָאִי אֵיהּוּ
כְּמָאן דְּעָרִיב כְּסָפָא עִם עוֹפְרָת, וְדָא גְרִים
בְּלַבּוּלָא בְּפַמְלִיא דְּלַעִילָא, וְעַרְב חֲשׁוּכָא
בְּנְהוּרָא מַה דְּאֵפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה
דְּאֵתְ אֵמַר (בְּרֵאשִׁית א ד) וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְלֹא עוֹד אֲלֵא מָאן דְּאֵעִיל זְרַעִיהּ בְּנִדָּה אוֹ
שְׁפָחָה אוֹ גוֹיָה אוֹ זוֹנָה, כְּאֵלוֹ מַעְרַב
מַה דְּאֵפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב (שם)
וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מִים לְמִים, דְּאֵינוֹן מִי נְדָה
לְמִי דְכִיא, דְּדָא אָסוּר וְדָא מוֹתָר, וְדָא כְּשֶׁר
וְדָא פְּסוּל, דָּא טוּמְאָה וְדָא טְהוֹרָה, אֵלִין אֵינוֹן
שֵׁית סְדָרִין דְּאֵתְיְהִיבַת (בְּהוֹן מִשְׁנָה) (ס"א
לְמַשָּׁה), לְאֵפְרִישָׁא בֵּין טוֹב לְרָע, דְּעַרְב לֹון אָדָם
וְדָרִין דְּאֵתּוֹ אֲבַתְרִיהּ.

תקונא תמניא ושתיין

בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים, מַאי אֱלֹהִים, לַהֵט
הַחֶרֶב הַמִּתְּהַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת דְּרָךְ
עֵץ הַחַיִּים (בְּרֵאשִׁית ג כד), מַטָּה הָאֱלֹהִים וְדָאִי,
וְדָא מִטְטְרוּן, וְהָא אוֹקִימָנָא לִיהּ דְּאֵתְהַפֶּךְ

מראָה פּרצוף של שור.
וכשמתהפך משמאל לימין,
מראָה פּרצוף של אריה.
וכשמתהפך משניהם למערב,
מחזיר פניו ומתהפך לנֶשֶׁר (לאדם).
וכשמתהפך משניהם למזרח,
שהוא באמצע, מתהפך לאדם
(לנֶשֶׁר), מלמטה לנֶשֶׁר, אין דמות
בעולם שלא נודעת בו.

שנים עשר מזלות נראים בו, וכל
הדמיות של המלאכים, והדמיות
של הנשמות, והדמיות של כל
מה שנברא בשמים ובארץ, (אינו
דמות של אדם שלם בכל התקונים, אלא אם
הוא) (בלא היח) כלול בשמים ובארץ
ושמש וירח וכוכבים ומזלות
והכסא והמלאכים וגן עדן
וגיהנם, מהצד של שניהם נתן
היצר הטוב והיצר הרע. גן עדן
- מצא אשה מצא טוב, גיהנם -
ומוצא אני מר ממות את האשה,
ושניהם בלב, לב חכם לימינו ולב
פסיל לשמאלו.

תקון ששים ותשעה

בראשית, ב' שנים, חכמה
ותבונה (ובינה), השלישית, יראת
יהוה ראשית דעת, ובדעת הזו
נאמר והאדם ידע את חוה אשתו,
שאין זווג אלא בדעת, שהוא
העמוד האמצעי, היחוד של האב
והאם, כך הוא למטה הצדיק
היחוד של העמוד האמצעי עם
השכינה שלמטה, ועל הגוף
והברית נאמר פי א"ל דעות
יהוה וגומר, ושניהם עדות,
שאין עדות פחות משנים.

והבן הזה הוא היחוד של האב
והאם, הוא העמוד האמצעי
שנושא הכל, כמו ששמים וארץ
נאמר בהם שהעולם עומד על
עמוד אחד, כמו שנאמר וצדיק

מדינא לרחמי, וביה אשתניו (נ"א אשתכחו) כל
דיוקנין דלא דמו דא לדא, כד אתהפך מימינא
לשמאלא אחזי פרצופא דשור, וכד אתהפך
משמאלא לימינא אחזי פרצופא דאריה, וכד
אתהפך מתרווייהו למערב אחזיר אנפוי
ואתהפך לנֶשֶׁר (נ"א לאדם), וכד אתהפך
מתרווייהו למזרח דאיהו באמצעיתא אתהפך
לאדם (נ"א לנֶשֶׁר), מלמטה לנֶשֶׁר, לית דיוקנא
בעלמא דלא אשתמודע ביה.

תרון עשר מזלות אתחזיין ביה, וכל דיוקנין
דמלאכייא ודיוקנין דנשמתין ודיוקנין
דכל מה דאתברי בשמיא ובארעא, (לאו איהו
דיוקנא דאדם שלם בכל תקוניו, אלא אם הוא) (נ"א בלא
הוח) כליל בשמיא וארעא ושמשא וסיהרא
וככביא ומזליא וכרסיא ומלאכייא וגן עדן
וגיהנם, מסטרא דתרווייהו אתיהיב יצר הטוב
ויצר הרע, גן עדן מצא אשה מצא טוב (משלי
יח כב), גיהנם ומוצא אני מר ממות את
האשה (קהלת ז כו), ותרווייהו בלבא, לב חכם
לימינו, ולב פסיל לשמאלו (שם י ב). (דף צט ע"א).

תקונא שתין ותשעה

בראשית ב' תרון חכמה ותבונה
(ובינה), תליתאה יראת יהוה
ראשית דעת (משלי א ז), ובהאי דעת
אתמר (בראשית ד א) והאדם ידע את חוה אשתו,
דלית זווג אלא בדעת דאיהו עמודא
דאמצעיתא. יחודא דאבא ואימא. הכי איהו
לתפא צדיק יחודא דעמודא דאמצעיתא
ושכינתא דלתפא, וגוף וברית עלייהו
אתמר (שמואל א ב ג) פי א"ל דעות יהוה וגומר,
ותרווייהו עדות, דלית עדות פחות מתרין.

והאי גן איהו יחוד דאבא ואימא, איהו עמוד

סביל פלא, פגוונא דשמיא וארעא דאתמר בהון דעלמא על חד

סמכא קיימא, כמה דאת אמר (משלי יכה) וצדיק יסוד עולם, הכי אבא ואימא סמכינ על עמודא דאמצעייתא, ואיהו יחוד בין אם ובת פגוונא דא הו"ה, וביה אתעבידו ה"ה אחד אחד י"ג הכא וי"ג הכא, ואיהו ו' יחוד דתרי אחיות, פגוונא דא וייצר יהו"ה, דא רזא דא' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעייתא.

יחודא דתרוייהו פלה וחמותה, (ה' מן אלהי"ם ו') (נ"א ה"י מן אלהי"ם ו' מלא), פללא דתרוייהו ה"ה אמא וברתא, ו' בין תרוייהו, לעילא לית ערוה, ובאתר דא אמר לא תדמה ליוצריה, לתתא בר מאתריה אמר (ויקרא יח ו) לא תקרבו לגלות, והא אוקימנא לעיל. ועוד אשפחנא רזא עלאה, ערו"ה ע"ר ו"ה, פד ו' בין ער דאיהו רע אתעביד עור, הדא הוא דכתיב (בראשית ג כא) ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו פתנות עור וילבישם, ועלייהו אתמר (ויקרא יט יד) ולפני עור לא תתן מכשול, דהא רע מן עור, איהו ערוה דאפריש בין ו"ה דאינון אח ואחות, פד אתלבש אילנא דחיי באילנא דטוב ורע, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ט) ועץ החיים בתוך הגן, ועץ הדעת טוב ורע, בזמנא דאיהי (ס"א דהא) ער בין ברא וברתא לא תקרבו לגלות ערוה, לא תקרבו ו' לה' דלא אתגליא רע בינייהו דאיהו אחר, דעליה אתמר (משלי כה ט) וסוד אחר אל תגל, ערו"ה תעור קשתף (חבוקוק ג ט), ער יח, רע בזמנא דאיהו בין י"ה, ההוא רע לא תקרב י' בה'.

והאי איהו קליפה דערלה, ע"ר מן ערלה ר"ע, אדם בהאי חאב, כמה דאוקמוה מארי מתניתין אדם הראשון מושף בערלתו הוה, ודא גרים עריין בעלמא, ובגין דא עריה תעור קשתף, תעור איהו ערות בהפוף אתוון, באן אתר קשתף דאיהו

יסוד עולם, כף האב והאם סמוכים על העמוד האמצעי, והוא היחוד בין אם ובת כמו זה: הו"ה וכו' נעשו ה"ה אחד אחד, שלש עשרה כאן ושלש עשרה כאן, והו' הוא יחוד של שתי אחיות, כמו זה: וייצר יהו"ה, זה הסוד של א' - י' למעלה, י' למטה, ו' באמצע.

היחוד של שניהם פלה וחמותה, (ה' מן אלהי"ם ו') (ה"י מן אלהי"ם ו' מלא), הפלל של שניהם ה"ה, אם ובת, ו' בין שתיהן, למעלה אין ערוה, ובמקום הזה אמר לא תדמה ליוצריה, למטה חוץ למקומו אמר לא תקרבו לגלות, ודרי בארנו לעיל. ועוד מצאנו סוד עליון, ערו"ה ע"ר ו"ה, כשו' בין ער, שהוא רע, נעשה עור, זהו שכתוב ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו פתנות עור וילבישם, ועליהם נאמר ולפני עור לא תתן מכשול, שהרי רע מן עור, הוא ערוה שמפרידה בין ו"ה שהם אח ואחות, כשמתלבש עץ החיים בעץ של טוב ורע, זהו שכתוב ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, בזמן שהיא (שדה) ער, בין הבן והבת לא תקרבו לגלות ערוה, לא תקרבו ו' לה', שלא יתגלה רע ביניהם, שהוא אחר, שעליו נאמר וסוד אחר אל תגל, ערו"ה תעור קשתף, ער יח, רע בזמן שהוא בין י"ה, אותו הרע לא תקרב י' עם ה'.

וזוהר קלפה של ערלה, ע"ר מן ערלה ר"ע, אדם חטא בזה, כמו שבאריוה בעלי המשנה, אדם הראשון מושף בערלתו הנה, וזה גרם עריות בעולם, ומשום זה עריה תעור קשתף, תעור הוא ערות בהפוף אותיות, באיזה

באן אתר קשתף דאיהו

מקום? קשתך, שהוא קשת הברית, שעליה נאמר ותלד רחל ותקש בלדתה, תק"ש הוא קש"ת, (וסוד הדבר - בעצב תלדי בנים), ומשם אמרה תנה אשה קש"ת ריח אנכי.

וזה סוד את קשתי נתתי בענן, ופרשוהו החברים, דבר שמקיש לי כתוב בו מוקש, שבו היה מוקש לאדם הראשון, כמו שבארוהו אדם הראשון היה מושף בערלתו, ומה ששמר אותו הוא בהקש בשתפות עמי, בדיוקן שלי, עליה נאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו, משום שמי ששומר את הברית זוכה למלכות, הרי הוא בהקש לי בשתפות עמי, ואם לא שמר אותו, חוזר ק"ש, קשה לו, קשה לאות ה', ועל הקש הזה נאמר ובית עשו לקש, והוא לק"ש בהפוך אותיות שק"ל, והוא שקל לצדיקים ששומרים ברית שקל הקדש. אוי לו למי שלא שומר אותו, ואשריו מי ששומר אותו. ומי ששומר את הברית הזו, היא עד עליו - ע' מן שמע, ד' מן אחד. ואם לא שומר את הברית, פורח ממנו הקוץ של ד' מן אחד ונשאר אחר, (עד ער).

והאדם ידע וכו', קם זקן פתח ואמר: רבי רבי, ועד פאן לא היה אדם יודע את אשתי? אלא בזמן שחטא הסתלקה השכינה ממקומו, וכך פרשוהו בעלי המשנה, שבזמן שאין שכינה במקומה, אסור בתשמיש המטה, משום שעליה נאמר וישפחו ישראל על ראש המטה, ומאיזה מקום הסתלקה? מזמין ושמאל ששם היתה, וזהו סוד העבור (ס"א ויעבור) ע"ב רי"ו, חסד וגבורה, ולא לחנם פרשוהו בעלי המשנה הנותן מטתו בין צפון לדרום? היו

קשת הברית, דעליה אתמר (בראשית לה טז) ותלד רחל ותקש בלדתה, תק"ש איהו קש"ת, (ורחא ומלה בעצב תלדי בנים), (שם ג טז) ומתמן אמרה חנה (שמואל א א טו) אשה קש"ת ריח אנכי.

ודא רזא את קשתי נתתי בענן, ואוקמוהו חבריא מלה דאקיש לי, מוקש כתיב ביה, דביה הוה מוקש לאדם קדמאה, כמה דאוקמוהו אדם הראשון מושף בערלתו הוה, ומה דנטיר ליה איהו בהקש בשותפיו עמי, בדיוקנא דילי, עלה אתמר (שם א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, בגין דמאן דנטיר ברית זכה למלכות, הרי איהו בהקש לי בשותפיו עמי, ואם לא נטיר ליה אתחזר ק"ש, קשה ליה קשה לאת ה', ועל האי קש אתמר (עובדיה א יח) ובית עשו לקש, ואיהו לק"ש בהפוך אתוון שק"ל, ואיהו שקל לצדיקים דנטירין ברית שקל הקדש, ווי למאן דלא נטיר ליה, וזכאה איהו מאן דנטיר ליה, ומאן דנטיר ברית האי איהו עד עליה ע' מן שמע ד' מן אחד, ואי לא נטיר ברית פרח מניה קוצא מן ד' מן אחד, ואשתאר אחר (עד ער). (כאן חסר).

והאדם ידע וכו' (בראשית ד ד), קם סבא פתח ואמר רבי רבי ועד הכא לא הוה ידע אדם לאנתתיה, אלא בזמנא דחאב אסתלק שכינתא מאתריה, והכי אוקמוהו מארי מתניתין, דבזמנא דלית שכינתא באתרה אסור בתשמיש המטה, בגין דעלה אתמר (שם מז לא) וישפחו ישראל על (דף צט ע"ב) ראש המטה, ומאן אתר אסתלקת מימינא ומשמאלא דתמן הוה, ודא הוא רזא דעיבור (ס"א ויעבור) ע"ב רי"ו, חסד וגבורה, ולא למגנא אוקמוהו מארי מתניתין, הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים, ואיהו גרים דאסתלק ההיא

מטה מתמן, הכי אסתליק איהו מתשמיש
המטה, ובתר דקביל עונשיה אתחזר מטה
לאתרהא, בההוא זמנא והאדם ידע את חנה
אשתו.

ועוד והאדם ידע את חנה אשתו, אית ידיעה
לטב ואית ידיעה לביש, פגון (שם ג)
וידעו פי ערומים הם, וכגון ואת ערום
ועריה (יחזקאל טז ז), ערום מאורייתא דבכתב,
ועריה מאורייתא דבעל פה.

ועוד והאדם ידע, פגון (אסתר ד א) ומרדכי ידע
את כל אשר נעשה, הכי אדם ידע דגרים
אפרשותא בין קודשא בריך הוא ובין
שכינתיה, דאדם חאב במחשבה, וחנה חאבת
במעשה, בההוא אתר דאתמר ביה ישראל
עלה במחשבה, בההוא אתר דאתנטל נשמתיה
בארץ אצילות תמן חאב, וחנה במעשה
דיליה, דאיהי פח דיליה כ"ח אתון דמעשה
בראשית, וכלא חכמ"ה פ"ח מ"ה.

ועוד והאדם ידע, ידע חובא דיליה במאי
בקין, פמה דאת אמר (בראשית ד א) ותהר
ותלד את קין, בגין דעליה אתמר (ישעיה יד כט) פי
משרש נחש יצא צפע, דאיהו זוהמא דאטיל
נחש בתנה, והנה ידע זוהמא דיליה דאתפשט
עד קני חותן משה, וכד חמא גלגולא ותיובתא
דיליה תמן, אמר (בראשית ד א) קניתי איש את
יהו"ה, פען ידענא ליה דקניתי ליה בקני חותן
משה, ורווחנא ליה תמן, ובגין דא אתמר
קניתי איש את יהו"ה, ודא איהו רזא (קהלת ח
ע) ובכך ראיתי רשעים קבורים וכאו וכו'.

אמר ליה רבי שמעון, סבא סבא, ואמאי טרח
קודשא בריך הוא בהון, לאייתאה לון
בגלגולא, אמר ליה בגין יקרא דצדיקנא
לאעברא חובא מבנייהו, דעד דקין תב

לו בנים זכרים, והוא גרם
שתסתלק אותה מטה משם, כך
הוא מסתלק מתשמיש המטה,
ואחר שקבל עגשו, חוזרת המטה
למקומה. באותו זמן, והאדם ידע
את חנה אשתו.

ועוד והאדם ידע את חנה אשתו,
יש ידיעה לטוב ויש ידיעה לרע,
כמו וידעו פי עירמם הם, וכמו
ואת ערום ועריה, ערום מתורה
שבכתב, ועריה מתורה שבעל
פה.

ועוד והאדם ידע, כמו ומרדכי
ידע את כל אשר נעשה, כך אדם
ידע שגרים הפרדה בין הקדוש
ברוך הוא ושכינתו, שאדם חטא
במחשבה, וחנה חטאה במעשה,
באותו מקום שנאמר בו ישראל
עלה במחשבה, באותו מקום
שנטלה נשמתו בדרך אצילות
שם חטא, וחנה במעשה שלו,
שהיא הפח שלו, כ"ח האותיות
של מעשה בראשית, והכל
חכמ"ה, פ"ח מ"ה.

ועוד והאדם ידע, ידע חטאו
במה? בקין, כמו שנאמר ותהר
ותלד את קין, משום שעליה
נאמר כי משרש נחש יצא צפע,
וזה הזקמה שהטיל הנחש בתנה,
והנה יודע זהמתו שהתפשטה עד
קני חותן משה, וכשראה את
הגלגול והתשובה שלו שם, אמר
קניתי איש את יהו"ה, אז ידעתי
אותו שקניתי אותו בקני חותן
משה, והרוחתי אותו שם, ומשום
זה נאמר קניתי איש את יהו"ה,
וזהו סוד של ובכך ראיתי רשעים
קבורים וכאו וכו'.

אמר לו רבי שמעון: זקן זקן,
ולמה טרח הקדוש ברוך הוא
בהם להביא אותם בגלגול? אמר
לו: בשביל כבוד הצדיקים,
שיעבר החטא מבניהם, שעד
שקין שב בתשובה, הפגם של

אדם לא השתלם, ולכן לכבודו
טרח הקדוש ברוך הוא בקין, וכן
בכל הרשעים שהם בני צדיקים.
אמר לו: מה הזהמה שהטיל
נחש בחה? אמר לו: זו ליליית
טפה סרוחה, היא הזהמה, והיא
שאור שבפסה, שעליו נאמר מי
מעכב? שאור שבפסה, והוא
הפרי של סמאל, שנאמר בו
ותקח מפריו ותאכל, זה מות,
שנאמר עליה רגליה ירדות מות,
והיא טפה רעה, זהמה של אל
אחר, סם המות זהמה וערלה של
עץ המות, ובגללה פרשוה בעלי
המשנה אדם היה מושף בערלתו.
ותוסף ללדת את אחיו את הבל.
פתח ואמר: תסף רוחם יגועון
ואל עפרם ישובון. כאן רמוז
הגלגול של הצדיקים, והראה לו
הקדוש ברוך הוא את הגלגול
שלו בכל דור ודור, איך היה
הולך מצדיק לצדיק, עד ששים
רבוא, עד שהגיע לאותו שנאמר
בו בשגם הוא בשר, בשגם זה
הבל, ופרשוה הראשונים בשגם
זה משה, ומיד שראה שעתידה
תורה להנתן על ידו, הוסיפה
בגללו כמה קרפנות לקדוש ברוך
הוא וכמה תפלות ובקשות, וזהו
ותוסף ללדת.

וכשום זה נאמר בו דור הולך
ודור בא, ואין דור פחות מששים
רבוא, ולמעלה דור הולך זה ו',
שעולה לששים רבוא בשש
ספירות, והארץ לעולם עמדת, זו
שכינה, שהיא עומדת לו, והיא
השעה שעומדת לו, ובשכילה
נאמר אין מזל היום גורם, אלא
מזל השעה גורם, ולא לכל אדם
עומדת השעה, שהרי יש אדם
צדיק שאין השעה עומדת לו,
שלא עומדת השעה אלא לבעלה,

בתיובתא פגימו דאדם לא אשתלים, ובגין דא
ליקרא דיליה טרח קודשא בריך הוא בקין,
והכי בכל רשיעיא דאינון בני צדיקיא.

אמר ליה מאי איהו זוהמא דאטיל נחש
בחה, אמר ליה דא ליליית טפה
סרוחה איהו זוהמא, ואיהי שאור שבפיסה
דאתמר עלה מי מעכב שאור שבפיסה, ואיהו
איבא דסמאל, דאתמר ביה (בראשית ג ו) ותקח
מפריו ותאכל, דא מות דאתמר עלה (משלי ה
ה) רגליה ירדות מות, ואיהי טפה בישא
זוהמא דאל אחר, סם מות זוהמא וערלה
דאילנא דמותא, ובגינה אוקמוה מארי
מתניתין אדם מושף בערלתו הוה.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל, פתח ואמר
(תהלים קד כט) תוסף רוחם יגועון ואל
עפרם ישובון, הכא רמיז גלגולא דצדיקיא,
ואחזי ליה קודשא בריך הוא גלגולא דיליה
בכל דרא ודרא, איך הוה אזיל מצדיק לצדיק,
עד שתין רבוא, עד דמטי לההוא דאתמר
ביה (בראשית ו ג) בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל,
ואוקמוה קדמאי בשגם דא משה, ומיד דחמא
דעתידה אורייתא לאתניהבא על ידיה,
אוספת בגיניה כמה קרפנין לקודשא בריך
הוא, וכמה צלותין ובעותין, ודא איהו ותוסף
ללדת.

ובגין דא אתמר ביה (קהלת א ד) דור הולך ודור
בא, ולית דור פחות מששים רבוא,
ולעילא דור הולך דא ו', דסליק לשתין רבוא
בשית ספירן. (שם) והארץ לעולם עומדת דא
שכינתא, דאיהי עומדת ליה, ואיהי שעתא
דקיימא ליה, ובגינה אתמר לית מזל יומא
גרים אלא מזל שעתא גרים, ולית לכל בר נש

קיימא שעתא, דהא אית בר נש צדיק דלא קיימא ליה שעתא, דלא קיימא

ומהשעיה הזו בנים חיים ומזונות
 לאדם, ומשום זה פרושה בעלי
 המשנה, בנים חיים ומזונות לא
 בזכות הם תלויים, אלא במזל
 תלוי הדבר. מה המזל שלה?
 בעלה, ולבעלה אין מזל, כמו
 שבארנו אין מזל לישראל, ואף
 על גב שהכל תלוי במזל, אפלו
 ספר תורה שבהיכל, היכל -
 שכינה התחתונה, ספר תורה -
 צדיק.

ושנים עשר מזלות הם, והם ו"ו,
 (שנמצא ו') (שנמצא מהאות א', וזה הסוד של
 וא"ו, וא' שם ו' עליונה שהוא המזל העליון
 שעולה במחשבה), שהוא א שם, ו' של
 האמצע של אות א הוא המזל
 של הכל, שעולה באות י'
 העליונה, שהיא בראש האות א,
 וכשעולה במחשבה, נאמר
 ישראל עלה במחשבה, שהיא י'
 שעל ראש הא', ומשום זה אין
 מזל לישראל, (שהרי במחשבה עולה, וכל
 מזל הוא מונה על שעה משנים עשר מזלות),
 שהוא המזל של הכל, וכל
 המזלות תלויים ממנו שהם ו' ו',
 שממנים על שתיים עשרה שעות,
 שהם ה"א ה"א מאן דקיימא ליה
 שעומדת לו השעה.

שהוא גלגול של כלם, זה י'
 שהוא גלגל, ועם ו' נעשה גלגול,
 שהוא בסוד של ס"ו מן יסוד,
 שנאמר בו כל הנפש הבאה
 ליעקב מצרימה ששים ושש,
 להתעוררות העמוד האמצעי
 ששים, להתעוררות של הצדיק
 ושש, והכל נרמז בצדיק שבו
 גלגול. ועוד יסוד, שם יו"ד,
 שמתגלגל בו ונח בו מפל
 הגלגולים שהתגלגל, ומשום זה
 ויכל אלהי"ם ביום השביעי
 מלאכתו אשר עשה, ואות ו' של
 גלגול בו עולה הצדיק לששים
 רבוא, בצדיק הם שש, ובצעמוד
 האמצעי עולה לששים, ובכח

שעתא אלא לבעלה, והאי שעתא מינה בני
 חיי ומזוני לבר נש, ובגין דא אוקמוה מארי
 מתניתין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא
 מלתא אלא במזלא תליא מלתא, מאי מזלא
 דילה בעלה, ולבעלה לית מזל, כמה
 דאוקימנא אין מזל לישראל, ואף על גב דכלא
 תליא במזלא אפילו ספר תורה שבהיכל, היכל
 שכינתא תתאה, ספר תורה צדיק.

ותריסר מזלות אינון ואינון ו"ו (דאשתכח ו')
 (נ"ל דאשתכחו מאת א' ודא רוא דוא"ו, וא' תמן
 ו' עלאה דאיהו מולא עלאה דסליק במחשבה) (דף ק
 ע"א) דאיהו א תמן, ו' דאמצעייתא דאת א,
 איהו מזלא דכלא, דסליק באת י' עלאה דאיהי
 ברישא דאת א, וכד סליק במחשבה אתמר
 ישראל עלה במחשבה, דאיהי י' דעל רישא
 דא', ובגין דא לית מזל לישראל (דהא במחשבה
 סליק, וכל מולא איהו ממנא על שעתא מתרין עשר מזלות),
 דאיהו מזלא דכלא, וכל מזלות מגיה תליין
 דאינון ו' ו', די ממנן על תריסר שעתין, דאינון
 ה"א ה"א, זכאה איהו מאן דקיימא ליה
 שעתא.

דאיהו גלגול דכלהו דא י' דאיהו גלגל, ועם
 ו' אתעביד גלגול, דאיהו ברזא דס"ו
 מן יסוד. דאתמר ביה (בראשית מו כו) כל הנפש
 הבאה ליעקב מצרימה ששים ושש,
 לאתערוותא דעמודא דאמצעייתא ששים,
 לאתערוותא דצדיק ושש, וכלא אתרמיז בצדיק
 דביה גלגול, ועוד יסוד תמן יו"ד, דאתגלגל
 ביה ונח ביה מפל גלגולין דאתגלגל, ובגין
 דא (שם ב ב) ויכל אלהי"ם ביום השביעי
 מלאכתו אשר עשה, ואות ו' דגלגול ביה סליק
 צדיק לשתיין רבוא, בצדיק אינון שית,
 ובצעמודא דאמצעייתא סליק לשתיין, ובכח

עליון שהוא א עולה לששים רבוא, ונהו דור הולף ודור בא. אמר לו רבי שמעון: והרי הזקן אמר שהגלגול הוא ביסוד, ושם י' שמתגלגל בו ושורה עליו ונח בו מאותה טרחת הגלגול שטרח בששה ימים, שעולים לשש באות ו', ולששים ב' שש פעמים עשר, ולששת אלפים באלף, ולששים רבוא בכתר עליון, וזהו דור הולף ודור בא והארץ לעולם עמדת.

ובכ"ר זמן שבא והולף, השעה עומדת לו, זהו שפתיב והארץ לעולם עמדת, שלזה בת זוגו עומדת לו בכל מקום ובכל גלגול ובכל שעה, אף על גב שהולף וכא בכמה גלגולים, זהו צדיק וטוב לו, ולמי ששעתו לא עומדת לו, אלא שעה אחרת שאינה בת זוגו עומדת לו, ונהו צדיק ורע לו, כמו שבארנו בעלי המשנה, כל מי שדוחק את השעה, השעה דוחקתו.

אמר לו רבי אלעזר: והרי רבי פדת צדיק גמור היה, ולמה לא נפל בשעה שלו שהיא בת זוגו בן גילו? אמר לו: בני, יש גלגול שמחייב אותו שנופל במזלו שהוא בן גילו, שנאמר בו ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם, שהיא שעת המזון, שעת החיים והבנים, ויש גלגול שמחייב אותו שלא נופל בשעה של המזונות שהיא בת גילו, אף על גב שעשה כמה זכיות בעולם, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, בנים חיים ומזונות, הדבר לא תלוי בזכות, אלא הדבר תלוי במזל, שהגלגול גורם לו כאלו שהדבר תלוי במזל.

במזלא תליא מלתא, דגלגולא גרים ליה כאלו במזלא תליא מלתא.

עלאה דאיהו א סליק לשתיין רבוא, ודא איהו דור הולף ודור בא.

אמר ליה רבי שמעון והא סבא אמר דאיהו גלגול ביסוד איהו, ותמן י' דמתגלגל ביה ושריא עליה ונח ביה מההוא טרחא דגלגולא דטרח בשית יומי, דסלקין לשית באת ו', ולשתיין ב' שית זמנין עשר, ולשית אלפין באלף, ולשתיין רבוא בכתר עלאה, ודא איהו דור הולף ודור בא והארץ לעולם עומדת.

ובכ"ר זמנא דאתי ואזיל שעפתא קיימא ליה, הדא הוא דכתיב והארץ לעולם עמדת, דלהאי בת זוגיה קיימא ליה בכל אתר ובכל גלגולא ובכל שעפתא, אף על גב דאזיל ואתי בכמה גלגולין, האי איהו צדיק וטוב לו, ולמאן דשעפתא דיליה לא קיימא ליה אלא שעפתא אחרא דלאו בת זוגיה קיימא ליה, והאי איהו צדיק ורע לו, כמה דאוקמוה מארי מתניתין כל מי שדוחק את השעה השעה דוחקתו.

אמר ליה רבי אלעזר, והא ר' פדת צדיק גמור הוה, ואמאי לא נפל בשעפתא דיליה דאיהו בת זוגיה בן גילו, אמר ליה ברי אית גלגולא דמחייב ליה דנפיל במזליה דאיהו בן גילו, דאתמר ביה (דברים ח ט) ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם, דאיהו שעפתא דמזוני ושעפתא דחיי ובני, ואית גלגולא דמחייב ליה דלא נפיל בשעפתא דמזוני דאיהו בת גילו, אף על גב דעביד כמה זכוון בעלמא, ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא, דגלגולא גרים ליה כאלו במזלא תליא מלתא.

וְכֵן שְׁאֵמַר, אִם רָצִיתָ שְׁאַחֲרִיב
אֶת הָעוֹלָם אַחֲזוֹר וְאַכְרָא אוֹתוֹ
וְאַפְשֵׁר שְׁנַפְלֵת בְּשַׁעַת הַמְּזוֹנוֹת,
כִּי שְׁמַעְתִּי, בְּוֹדָי שְׁכַל צְדִיק
וְצְדִיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנָי עֲצֻמוֹ,
זֶה גִוַּף הָאָדָם שְׁנֹקְרָא עוֹלָם קָטָן,
וּמִשׁוֹם כִּי נֹאמַר, אִם רָצִיתָ
שְׁאַחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם, וְאַכְרָא אוֹתוֹ
בְּגִלְגּוֹל אַחֵר, וְאוּלַי שְׁנַפְלֵת
בְּשַׁעַת הַמְּזוֹנוֹת.

בֵּינָתַי הָרִי זָקֵן הַזְּקֵנִים, עֲתִיק
הַעֲתִיקִים, יוֹרֵד אֵלָיו וְאוֹמֵר,
הָעוֹלָם שְׁלָכַל צְדִיק זוֹ הַשְּׂכִינָה,
כְּשֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה הָעַמּוּד
הָאֲמֻצְעִי וְנִשְׁאַרְתָּ חֲרֻבָּה,
וּבִשְׂבִילָהּ נֹאמַר תְּרַצֶּה שְׁאַחֲרִיב
אֶת הָעוֹלָם? שְׁכַל סְפִירָה וְסְפִירָה
נִקְרָאת גִּלְגַּל, וְעַם ו' הוּא גִלְגּוֹל,
וְשֵׁשׁ סְפִירוֹת בְּאוֹתֵי עוֹלָם
לְשֵׁשׁ רִבּוּא, וְזֶהוּ דוֹר הוֹלֵךְ
וְדוֹר בָּא, וְאֵין דוֹר פְּחוֹת מִשֵּׁשׁ
רִבּוּא, וְהָאֲרִץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת, זוֹ
הַשְּׂכִינָה.

שְׁהִיא נִקְרָאת אוּלַי, וְעֲלִיָּה נֹאמַר
כֹּל זֶה וְאוּלַי שְׁזוֹכָה לְשַׁעַת שֶׁל
הַמְּזוֹנוֹת, וְעֲלִיָּה נֹאמַר עַל אוֹבֵל
אוּלַי, שְׁכַכּוֹר הַתְּחִיב קֹדֶם שְׂבִיבָה
לְעוֹלָם, שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה
הַתְּחִיבָה, וְזֶה הַתְּחִיב בְּסְפִירָה
שְׁהִיא לְמַעְלָה מִמֶּנָּה. עַד
שֶׁהִתְחַקֵּן לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִשְׁלָה
נִשְׁמַת הָאָדָם, אֵין לוֹ תְּקִנָּה
בְּשְׂכִינָה הַתְּחִיבָה, שְׁהִיא הַשְּׂעֵה
שֶׁל כָּלֵם, וּמִשׁוֹם זֶה הַשְּׂעֵה לֹא
עוֹמֶדֶת לוֹ, וְאִם תְּלוּי בְּמִזְל
הָעֲלִיּוֹן, אֲפִלוֹ שְׁיַעֲשֶׂה כְּמָה
זְכִיּוֹת, לֹא בְּזִכּוֹת הַדְּבָר תְּלוּי,
שְׁהִרִי הוּא מְחִיב מְלַמְעֵלָה. אֲמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִכָּאֵן מִשְׁמַע
הַגִּלְגּוֹל תְּלוּי בְּשְׂכִינָה, שְׁהִיא
בְּמִינוֹ, אֲבָל אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ,
אִם אוֹתָהּ רוּחַ תְּבֵא בְּגוּף אַחֵר,
שְׁהִרִי אֵינוֹ מִמֶּנּוּ, מַה כְּתוּב בּוֹ?
עוֹמֶדֶת לוֹ שֵׁם הַשְּׂעֵה, וְהִיא בַת זוּגוֹ. אֲמַר: וְדָאֵי שְׁהַשְּׂעֵה עוֹמֶדֶת לוֹ, שְׁהִיא בַת זוּגוֹ שֶׁהִתְגַּלְגְּלָה

וְכֵן דְּאֵמַר אִי בְּעִית דְּאַחֲרִיב לְעֵלְמָא וְהוֹדֵר
אַבְרִיָּה וְאַפְשֵׁר דְּנַפְלֵת בְּשַׁעַתָּא דְּמְזוּנִי,
הָכִי שְׁמַעְנָא בְּוֹדָאֵי דְּכָל צְדִיק וְצְדִיק יֵשׁ לוֹ
עוֹלָם בְּפָנָי עֲצֻמוֹ, דָּא גּוּפָא דְּבַר נִשׁ דְּאַתְקֵרִי
עוֹלָם קָטָן, וּבְגִינָן כִּי אֲתֵמַר אִי בְּעִית דְּאַחֲרִיב
לְעֵלְמָא, וְאֵייתִי לִיָּה בְּגִלְגּוֹלָא אַחֲרָא, וְאוּלַי
דְּנַפְלֵת בְּשַׁעַתָּא דְּמְזוּנִי.

אַדְהֵכִי הָא סְבָא דְּסָבִין עֲתִיקָא דְּעֲתִיקִין קָא
נְחִית לְגַבִּיָּה, וְאֵמַר עוֹלָם דְּכָל צְדִיק
דָּא שְׂכִינְתָּא, כִּד אֲסַתְּלַק מִיָּנָה עַמּוּדָא
דְּאַמְצַעִיתָא וְאַשְׁתַּאֲרַת חֲרִיבָה, וּבְגִינָה אֲתֵמַר
תְּבַעִי דְּאַחֲרִיב עֵלְמָא, דְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה
אַתְקֵרִיאַת גִּלְגַּל, וְעַם ו' אִיהוּ גִלְגּוֹל, וְשִׁית
סְפִירָן בְּאַתְנוֹן סְלִקִין לְשִׁתִּין רִבּוּא, וְדָא אִיהוּ
דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלִית דוֹר פְּחוֹת מִשִּׁתִּין
רִבּוּא, וְהָאֲרִץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת דָּא שְׂכִינְתָּא.

דְּאִיהוּ אַתְקֵרִיאַת אוּלַי, וְעֲלָה אֲתֵמַר כּוּלַי הָאֵי
וְאוּלַי דְּזָכִי לְשַׁעַתָּא דְּמְזוּנִי, וְעֲלָה
אַתְמַר ^(דניאל ח ב) עַל אוֹבֵל אוּלַי, דְּכַכּוֹר אֲתֵחִיב
קֹדֶם דְּיִיתִי לְעֵלְמָא דְּאִיהוּ שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה,
וְהָא אֲתֵחִיב בְּסְפִירָה דְּאִיהוּ לְעֵילָא מִיָּנָה, עַד
דְּאַתְתַּקֵּן לְהֵהוּא אֲתֵר דְּאַתְנַטִּיל כִּי נִשׁ
נִשְׁמַתִּיה, לִית לִיָּה תְּקִנָּה בְּשְׂכִינְתָּא תְּתָאָה,
דְּאִיהוּ שַׁעַתָּא דְּכֵלְהוּ, וּבְגִינָן דָּא שַׁעַתָּא לֹא
קִיַּמָּא לִיָּה, וְאִם תְּלִיא בְּמִזְלָא עֲלָאָה אֲפִילוֹ
דְּיַעֲבִיד כְּמָה זְכּוּוֹן לֹא בְּזִכּוֹתָא תְּלִיא מְלֵתָא,
דְּהָא מְחוּיִב אִיהוּ מְלַעֲיָלָא, אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
מְהֵכָא מִשְׁמַע גִּלְגּוֹלָא דְּתְּלִיא ^(דף ק ע"ב)
בְּשְׂכִינְתָּא דְּאִיהוּ בְּמִינָהּ, אֲבָל אִם אַחֲרֵת יִקַּח
לוֹ ^(שמות כא ו), אִם הֵהוּא רוּחָא יִיתִי בְּגוּפָא אַחֲרָא,
דְּהָא לֹא אִיהוּ מִינָהּ, מַה כְּתוּב בִּיָּה קִיַּמָּא
לִיָּה שַׁעַתָּא תְּמָן וְאִיהוּ בַת זוּגִיָּה, אֲמַר, וְדָאֵי
עוֹמֶדֶת לוֹ שֵׁם הַשְּׂעֵה, וְהִיא בַת זוּגוֹ.

עמו, אם לא עומד בו, שארה כסותה וענתה לא יגרע. שארה - זה הגלגול הראשון, שאר בשרו, כסותה - כי היא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו, זה הגלגול השני, וענתה - האדם היחוד שלו, שהוא הגלגול השלישי.

אמר רבי שמעון: זקן זקן, פתח בדברים יותר, שהרי דברך סתומים. אמר לו אותו זקן: שארה זה המזון מצד הימין, שמשם כל המזון בא, וזה שכתוב פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון.

כסותה מצד השמאל, שהיא כסות עינים, שמשם העריות לשמאל, משום שצד השמאל שם הפגם, זהו שכתוב מצפון תפתח הרעה, ומשום זה נאמר ביצחק ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות, ושם צריך פסוק, ומשה באותו שנאמר בו ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים, ומשום זה ציצית ותפלין הם הפסוקי שלה. זהו שכתוב כי היא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו, (ובעור של תפלין כסותה לבדה היא שמלתו לעורו), בעור של תפלין כסותה על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה.

וענתה מצדו של העמוד האמצעי, שהוא ישראל שמע ישראל, לשם היחוד שלה. זהו שכתוב ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף, שהן כל אלה יפעל אל פועמים שלוש עם גבר.

האב, שהוא חכמה, בשלשת אלה יורד בגלגול, והרי כתוב באדם וחוה שעלו למטה שנים וירדו שבע. אמר, ודאי כף הוא, שהם אדם וחוה, קנן ותאומתו,

קיימא ליה שעפתא דאיהי בת זוגיה דאתגלגל עמיה, אם לא קיימא ביה שארה כסותה וענתה לא יגרע, שארה דא גלגולא קדמאה, שאר בשרו, כסותה כי היא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו (שם כב כו) דא גלגולא תניינא, וענתה אדם יחודא דיליה דאיהו גלגולא תליתאה.

אמר רבי שמעון סבא סבא פתח מלין יתיר דהא סתימין מלין דילך, אמר ליה ההוא סבא, שארה דא מזונא מסטרא דימינא דמתמן כל מזונא קא אתיא, הדא הוא דכתיב (תהלים קמה טז) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון.

כסותה מסטרא דשמאלא דאיהו כסות עינים, דמתמן עריין לשמאלא, בגין דסטרא שמאלא תמן פגמו, הדא הוא דכתיב (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה, ובגין דא אתמר ביצחק (בראשית כז א) ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות, ותמן צריך פסוקיא, ומשה בההוא אתמר ביה (שמות ג ו) ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים, ובגין דא ציצית ותפלין אינון פסוקיא דילה, הדא הוא דכתיב כי היא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו, (ובעור ותפלין, כסותה לבדה היא שמלתו לעורו), בעור ותפלין, כסותה על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה (דברים כב יב).

וענתה מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו ישראל שמע ישראל, לתמן יחודא דילה, הדא הוא דכתיב (שמות כא יא) ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף, דהן כל אלה יפעל אל פועמים שלוש עם גבר (איוב לג כט).

אבא דאיהו חכמה באלין תלת נחית בגלגול, והא כתיב באדם וחוה

הכל ושתי תאומותיו. וקין, משום שלהכל היו שתי תאומות ולו לא היתה אלא אחת, קנא להכל, וזה גרם לו, כי שבע יפול צדיק וקם, שחטא בשכינה שהיא בת שבע, ומשום זה נפל בשבע, שהאשה גרמה לו מיתה, וזו הירידה שלו שירדה השכינה התחתונה ממקומה.

ואחר שנשרש בה (שהשתמש בה) האילן, וירדה לשם הנביעה לעשות פרי, שהוא פריה ורביה, זה גרם אדם שנברא בדמותו, שהסתלקה הנביעה מן השכינה התחתונה ומשבע הדרגות שלה. לאחר שירדו לשם, הכל עלה למקומו, וזהו סוד וקם.

ומה היתה הנביעה שהסתלקה ממנו? הו' שהסתלק עד אין סוף, שהוא המזל העליון, שירד לו ו' שהוא האבא למקומו, ולאחר כך העלה האב כל בנו למקומו.

(שהורידם שהוא האב לבנו, ואחר כך עלה האב מבנו למקומו).

(כל זה מיותר) (שהיא השעה שעומדת לו, אשרי מי שעומדת לו ולא דחוקה לו השעה, כמו שבארנו, כל הדוחק את השעה, השעה דוחקתו. והרי רבי פדת שדחקה לו השעה, אמר לו הקדוש ברוך הוא: האם תרצה שאחריב את העולם, ואפשר שתפל בשעה של מזונות? אמר לו המנורה הקדושה: למה כל זה? אמר לו: זה סוד גדול שמעתי, שאדם שבא בגלגול והתחייב לרבנו לפני שיבא לעולם, אף על גב שיעשה כמה זכיות, לא בזכותו הדבר תלוי, שהרי מזלו גרם לו, ומה שאמר האם תרצה שאחריב את העולם ואפשר שתפל בשעה של מזונות - בודאי כך שמעתי, שלכל צדיק וצדיק יש עולם בפני עצמו, וזה

דסלקין במטה שנים וירדו שבע, אמר, ודאי הכי איהו דאינון אדם וחה, קין ותאומתו, הכל ותירין תאומותיו, וקין בגין דהו' להכל תירין תאומות וליה לא הוה אלא חד, קני להכל, ודא גרים ליה פי שבע יפול צדיק וקם (משלי כד טז), דחב בשכינתא דאיהו בת שבע, ובגין דא נפל בשבע, דאתתא גרים לה מיתה, ודא ירדה דיליה הנחיתת שכינתא תתאה מאתרהא.

ולבתר דאשרש בה (ג"א) דאשתמש בהאי) אילנא, ונחית תמן נביעו למעבד איבא דאיהו פריה ורביה, דא גרים אדם דאתפרי בדיוקניה, דאסתלק נביעו משכינתא תתאה ומשבע דרגין דילה, לבתר הנחיתו תמן, כלא סליק לאתריה, ורזא איהו וקם.

ומאי הוה נביעו דאסתלק מניה, ו' דאסתלק עד אין סוף דאיהו מזלא עלאה, דנחית ליה ו' דאיהו אבא לאתריה, ולבתר סליק אבא כל בריה לאתריה. (ג"א) דנחית לון דאיהו אבא לבריה, ולבתר סליק אבא מבריה לאתריה).

(כל זה מיותר) (דאיהו שעתא דקנימא ליה וכאן איהו מאן דקנימא ליה ולא דחוקא ליה שעתא כמה דאוקמוה כל הדוחק את השעה שעה דוחקתו והא רבי פדת דדחיקא ליה שעתא אמר ליה קודשא בריך הוא אי בעית דאחריב עלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמוזני אמר ליה בוצינא קדישא כולי האי אמאי אמר ליה דא רזא רברבא שמענא דבר נש דאתי בגלגולא ואתחייב למאריה קדם דייתי לעלמא אף על גב דיעביד כמה וכון לאו בזכותיה תליא מלתא דהא מזליה גרים ליה ומה דאמר אי בעית דאחריב לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמוזני בודאי הכי שמענא דכל צדיקא וצדיקא אית ליה עולם בפני עצמו ודא גופא דבר נש דאתקרי עולם קטן ובגין דא אמר אי בעית דאחריב לעלמא ואייתי ליה בגופא אחרא ואפשר דנפלת בשעתא דמוזני אמר ליה

וְהָא כְּתִיב (שמות כא י') אִם אֲחֵרֶת יִקַּח לוֹ שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנֶתָהּ
 לֹא יִגְרַע וְהֵן כָּל אֱלֹה יַפְעַל אֵל וְכוּ' וְאִם שְׁלֹשׁ אֱלֹה לֹא יַעֲשֶׂה
 לָהּ וְיִצְאָה חֲנָם אֵין כְּסָף (שם). אָמַר לִיה וְדַאי אֲתַגְלִי הֵבֵא רִזָּא
 עֲלָאָה כְּמָה דְאֻקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְּנִיתִין אֲשֵׁתוֹ כְּגוֹפוֹ דְמֵיא וְאֲשֵׁתְכֻחַ
 דְּאִיהִי חַיִּים דִּילִיָּה הָדָא הוּא דְכְּתִיב (קהלת ט ט) רֵאָה חַיִּים עִם
 אֲשֶׁה אֲשֶׁר אֶהְבֵּת עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ (משלי ג יח), (ד' ט
 קא ע"א) וְאִיהִי פְּרִנְסָה דִּילִיָּה הָדָא הוּא דְכְּתִיב (דברים ח ט) אֲרִץ
 אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם וְכוּ' וּמִיָּנָה בְּנֵי חַיִּי וּמוֹזְנֵי ע"כ).

**וְדַקְבֵּר אֲלִין גְּלַגּוּלִין שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם
 וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה, שְׁנוּי מְקוּם כְּגוֹוֹנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, דְּאֲתָמַר בִּיה (ישעיה כו
 כא) הִנֵּה יְהוָה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, וְכַד נִפְיָק אֲשֵׁתַי
 מְדִינָא לְרַחֲמֵי וּמְרַחֲמֵי לְדִינָא, כְּמָה
 דְּאֻקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְּנִיתִין לֹא כְּשֵׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי
 נִקְרָא, בְּעוֹלָם הֵבֵא דְאִיהוּ אֲתָרִיהּ נִכְתָּב
 בִּיהו"ה וְנִקְרָא בִּיהו"ה, בְּעוֹלָם הִזָּה נִכְתָּב
 בִּיהו"ה וְנִקְרָא בְּאֲדַנִּי, דָּא שְׁנוּי מְקוּם לְבָר
 מְאֲתָרִיהּ, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאֲתִי, עֲלָמָא דְּאֲתִי
 לִית בִּיה שְׁנוּיָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי
 יְהוָה לֹא שְׁנִיתִי, נִכְתָּב בְּשֵׁם יְהוָה וְנִקְרָא
 בְּשֵׁם יְהוָה, אֲתַקְרִי יְהוָה רַחֲמֵי, לְבָר
 מְאֲתָרִיהּ אֲשֵׁתַי וְאֲתַקְרִי אֲדַנִּי וְאֲתַקְרִי דִין,
 וְדָא רִזָּא עוֹמֵד מִכְּפָא רַחֲמִים וְיוֹשֵׁב עַל כְּפָא
 דִין.**

**שְׁנוּי הַשֵּׁם דָּא מִצַּפ"ץ, דְּאִיהוּ בְּא"ת ב"ש
 יְהוָה, שְׁנוּי מַעֲשֵׂה דָּא שְׁבַת, דְּצָרִיף
 כָּל כְּלָאֲחֵר יָד, כָּל דְּאִיהוּ צְדִיק, אֲחֵר יָד דְּאִיהִי
 שְׁכִינְתָּא, דָּא שְׁנוּי מַעֲשֵׂה, וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ
 כְּלָאֲחֵר יָד לִית תַּמָּן סְגִידוֹ, דְּאֲתָמַר בִּיה כָּל
 הַפּוֹרֵעַ פּוֹרֵעַ בְּכָרוּף, תַּעֲלָא בְּעִידְנִיה סְגִיד
 לִיה, דְּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ כְּלָאֲחֵר יָד אֲתַעְבִּיד זָנְבֵי,
 כָּל שְׁהוּא צְדִיק, אֲחֵר יָד שְׁהוּא הַשְׁכִּינָה, זֶה שְׁנוּי מַעֲשֵׂה,
 הַשְׁתַּחֲוִיָּה, שְׁנַאֲמַר בּוֹ כָּל הַפּוֹרֵעַ פּוֹרֵעַ בְּכָרוּף. הַשּׁוֹעֵל בְּזִמְנֵוּ, הַשְׁתַּחֲוִיָּה לּוֹ, שְׁבִזְמָן שְׁהוּא כְּלָאֲחֵר**

גוּף הָאָדָם שְׁנַקְרָא עוֹלָם קָטָן,
 וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר, הָאִם תִּרְצֶה
 שְׁאֲחִרִיב אֶת הָעוֹלָם וְאָבִיא אוֹתוֹ
 בְּגוּף אֲחֵר, וְאֶפְשֶׁר שְׁתַּפְּל בְּשַׁעַה
 שְׁל מְזוֹנוֹת? אָמַר לוֹ: וְהִרִי כְּתוּב,
 אִם אֲחֵרֶת יִקַּח לוֹ שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ
 וְעוֹנֶתָהּ לֹא יִגְרַע וְהֵן כָּל אֱלֹה
 יַפְעַל אֵל וְכוּ' וְאִם שְׁלֹשׁ אֱלֹה
 לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיִצְאָה חֲנָם אֵין
 כְּסָף. אָמַר לוֹ: וְדַאי הֲתַגְלֶה כְּאֵן
 סוּד עֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוּהוּ בְּעֲלֵי
 הַמַּשְׁנָה אֲשֵׁתוֹ דּוּמָה לְגוֹפּוֹ,
 וְנִמְצָא שְׁהִיא חַיִּים שְׁלוֹ. זֶהוּ
 שְׁכְּתוּב רֵאָה חַיִּים עִם אֲשֶׁה אֲשֶׁר
 אֶהְבֵּת, עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים
 בָּהּ, וְהִיא פְּרִנְסָתוֹ, זֶהוּ שְׁכְּתוּב
 אֲרִץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנוֹת תֹּאכַל
 בָּהּ לֶחֶם וְכוּ', וּמִמְּנָה בְּנִים חַיִּים
 וּמוֹזְנוֹת. ע"כ).

וּבְנֵי הַגְּלַגּוּלִים הָאֵלּוּ, שְׁנוּי
 מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה,
 שְׁנוּי כְּמוֹ שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא,
 שְׁבוּ נְאֻמַּר הִנֵּה יְהוָה יוֹצֵא
 מִמְּקוֹמוֹ, וּכְשִׁיּוּצָא, מִשְׁתַּנָּה מְדִין
 לְרַחֲמִים וּמְרַחֲמִים לְדִין, כְּמוֹ
 שְׁבַאֲרוּהוּ בְּעֲלֵי הַמַּשְׁנָה, לֹא
 כְּשֵׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא. בְּעוֹלָם
 הֵבֵא, שְׁהוּא מְקוֹמוֹ, נִכְתָּב
 בִּיהו"ה וְנִקְרָא בִּיהו"ה. בְּעוֹלָם
 הִזָּה נִכְתָּב בִּיהו"ה וְנִקְרָא
 בְּאֲדַנִּי. זֶה שְׁנוּי מְקוּם מְחוּץ
 לְמְקוֹמוֹ, שְׁהוּא הָעוֹלָם הֵבֵא.
 בְּעוֹלָם הֵבֵא אֵין שְׁנוּי, זֶהוּ
 שְׁכְּתוּב אֲנִי יְהוָה לֹא שְׁנִיתִי,
 נִכְתָּב בְּשֵׁם יְהוָה וְנִקְרָא בְּשֵׁם
 יְהוָה, יְהוָה נִקְרָא רַחֲמִים,
 מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ מִשְׁתַּנָּה וְנִקְרָא
 אֲדַנִּי וְנִקְרָא דִין, וְזֶה סוּד עוֹמֵד
 מִכְּפָא רַחֲמִים וְיוֹשֵׁב עַל כְּפָא דִין.
 שְׁנוּי הַשֵּׁם זֶה מִצַּפ"ץ, שְׁהוּא
 בְּא"ת ב"ש - יְהוָה. שְׁנוּי מַעֲשֵׂה
 זֶה שְׁבַת, שְׁצָרִיף כָּל כְּלָאֲחֵר יָד,
 וּבְזִמְנָן שְׁהוּא כְּלָאֲחֵר יָד אֵין שֵׁם
 הַשְׁתַּחֲוִיָּה, שְׁנַאֲמַר בּוֹ כָּל הַפּוֹרֵעַ פּוֹרֵעַ בְּכָרוּף. הַשּׁוֹעֵל בְּזִמְנֵוּ, הַשְׁתַּחֲוִיָּה לּוֹ, שְׁבִזְמָן שְׁהוּא כְּלָאֲחֵר

זְרָה נַעֲשֶׂה זָנָב, וְעַם כָּל זֶה שְׂאֵמֵר
כְּשֶׁהַשׁוֹעֵל בְּזַמְנוֹ, הַשְּׁתַחֲוֶה לוֹ
בְּמִקְוֵמוֹ, אֲבָל מִחוּץ לְמִקְוֵמוֹ הָיָה
זָנָב לְאֲרִיּוֹת וְאֵל תְּהִי רֹאשׁ
לְשׁוֹעֲלִים.

שְׂהָרִי צְדִיק גְּמוּר, אֵף עַל גַּב
שְׂיֹרֵד מִדְּרָגָתוֹ וְנַעֲשֶׂה זָנָב
לְאֲרִיּוֹת, עָלָיו נֶאֱמַר לֹא רְאִיתִי
צְדִיק נֶעְזֵב, מַה זֶה הַזָּנָב שְׁלוֹ?
הַקּוֹץ הַהוּא שֶׁל הָאוֹת ד' מִן
אָח"ד, שֶׁהִיא י' קִטְנָה, הַשְּׂכִינָה
הַתְּחַתּוּנָה, עָלָיו נֶאֱמַר כִּי שֶׁבַע
יְפֹל צְדִיק וְקָם.

בֵּא וְרֵא, גִּלְגּוּל הָאוֹת ו' הוּא
שְׂיֹצֵא בְשַׁעְתּוֹ, שְׁעָלָיו נֶאֱמַר מִזֵּל
שַׁעַת גּוֹרֵם, כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרוּחַ אֵין מִזֵּל
יּוֹם גּוֹרֵם אֵלֹא מִזֵּל שַׁעַת גּוֹרֵם.
מַה פְּתוּב בְּאֲבָרָהֶם כְּשָׂבֵא
בְּגִלְגּוּל? וַיִּשְׁכַּם אֲבָרָהֶם בְּבִקְרָה
אֵל הַמָּקוֹם. וּבִשְׂבִיל לְהַקְדִּים אֶת
יִצְחָק, מַה פְּתוּב בְּגִלְגּוּל? וַיִּצָּא
יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשׂוּדָה לְפָנוֹת עָרֵב,
יִצָּא אֵל הַשְּׂדֵה, מִשׁוּם שְׂנֵאֵמֵר בּוֹ
מִי יִתְנַנֵּי בְּמִדְבַר מְלוֹן אוֹרְחִים.
הָאֶחָד הַקְדִּים לְחַפֵּשׂ בָּהּ בְּבִקְרָה,
וְהַשְּׁנִי הַקְדִּים לְחַפֵּשׂ בָּהּ בְּעָרֵב.
מַה פְּתוּב בְּעֵקֶב? וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֵם,
פָּגַע בָּהּ. אֲשֶׁרִי מִי שְׂפּוֹגֵעַ כְּמוֹ
יֵעֶקֶב, שְׁעָלָיו נֶאֱמַר וַיִּלָּן שָׁם,
וְאוֹתָהּ לִינָה הִיא לְוִיָּה, מִיָּד
שְׂפָגַשׁ בָּהּ, וַיִּפְגַּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכִי
אֱלֹהִים, וְעַם כָּל זֶה שְׂפּוֹגֵעַ בָּהּ,
הִיא שׁוֹמֵר אוֹתָהּ, וְלֹא הִתְאַחַד
עִמָּה עַד שְׂבֵא בְעֵלָה, וְזֶהוּ וַיִּלָּן
שָׁם כִּי בֵּא הַשְּׂמֶשׁ, שְׂבִשְׂבִילוֹ
וַיִּזְרַח לוֹ הַשְּׂמֶשׁ, שֶׁהוּא מִשָּׁה
שְׂבֵא בּוֹ בְּגִלְגּוּל רִוְחוֹ שֶׁל מִשָּׁה,
וּמִשׁוּם זֶה יֵעֶקֶב וּמִשָּׁה הָיָה
עוֹמְדִים בְּדְרָגָה אַחַת בְּעַמּוּד
הָאֲמֻצָּעִי, אֲבָל זֶה בְּגוֹף וְזֶה
בְּנִשְׂמָה, וּמִשׁוּם זֶה אֵין הַשַּׁעַת
עוֹמְדָת לְכָל אָדָם, שֶׁהִיא שְׂכִינָה
בְּלִי בְעֵלָה.

וְעַם כָּל דָּא דְאָמַר תַּעֲלֵא בְּעַדְנִיָּה סְגִיד לִיָּה
בְּאֲתַרְיָה, אֲבָל חוּץ מִבְּאֲתַרְיָה הָיָה זָנָב לְאֲרִיּוֹת
וְאֵל תְּהִי רֹאשׁ לְשׁוֹעֲלִים.

דְּהָא צְדִיק גְּמוּר אֵף עַל גַּב דְּנַחֲתִית מִדְּרָגָתָהּ
וְאֵתְעֵבִיד זָנָב לְאֲרִיּוֹת, עָלִיָּה
אֲתָמַר (תְּהִלִּים לז כה) לֹא רְאִיתִי צְדִיק נֶעְזֵב, מֵאִי
זָנָב דִּילִיָּה הִהִיא קוֹצָא דְאֵת ד' מִן אָח"ד
דְּאִיָּה י' זְעִירָא שְׂכִינְתָא תְּתָאָה, עָלִיָּה
אֲתָמַר (משלי כד טז) כִּי שֶׁבַע יְפֹל צְדִיק וְקָם.

הָא חֲזִי גִלְגּוּל דְאֵת ו' אִיָּהוּ דְנַפִּיק בְּשַׁעְתָּיָה,
דְּעָלִיָּה אֲתָמַר מִזֵּל שַׁעַת גּוֹרֵם, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ אֵין מִזֵּל יּוֹם גּוֹרֵם אֵלֹא מִזֵּל שַׁעַת
גּוֹרֵם, בְּאֲבָרָהֶם מַה פְּתִיב בֵּיָּה כִּד אֲתִיָּא
בְּגִלְגּוּלָא, (בראשית יט כז) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרָהֶם בְּבִקְרָה אֵל
הַמָּקוֹם, וּבְגִין לְאֲקַדְמָא לָּהּ יִצְחָק מַה פְּתִיב
בֵּיָּה בְּגִלְגּוּלָא, (שם כד טג) וַיִּצָּא יִצְחָק לְשׁוּחַ
בְּשׂוּדָה לְפָנוֹת עָרֵב, נָפַק לְגַבָּהּ לְחַקְלָא, בְּגִין
דְּאֲתָמַר בֵּיָּה (ירמיה ט ט) מִי יִתְנַנֵּי בְּמִדְבַר מְלוֹן
אוֹרְחִים, חֵד אֲקַדְמִים לְפִשְׂפִּשָּׂא בָּהּ בְּצַפְרָא,
וְתַנְיָנָא לְפִשְׂפִּשָּׂא בָּהּ בְּרַמְשָׂא, יֵעֶקֶב מַה פְּתִיב
בֵּיָּה (בראשית כה יא) וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֵם, פָּגַע בָּהּ, זַכָּאָה
אִיָּהוּ מֵאֵן דְּפָגַע כְּגוֹן יֵעֶקֶב, דְּעָלִיָּה
אֲתָמַר (שם) וַיִּלָּן שָׁם, וְהִהוּא לִינָה הוּא לְוִיָּה,
מִיָּד דְּאֲעֲרַע בָּהּ (שם לב ב) וַיִּפְגַּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכִי
אֱלֹהִים, וְעַם כָּל דָּא דְּפָגַע בָּהּ הָוּה נְטִיר לָּהּ,
וְלֹא אֲתִתְאַחַד עִמָּה עַד דְּאֲתָא בְּעֵלָה, וְדָא
אִיָּהוּ (שם כח יא) וַיִּלָּן שָׁם כִּי בֵּא הַשְּׂמֶשׁ, דְּבְּגִינִיָּה
(שם לב לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשְּׂמֶשׁ, דְּאִיָּהוּ מִשָּׁה דְּאֲתָא
בֵּיָּה בְּגִלְגּוּלָא רִוְחִיָּה דְּמִשָּׁה, וּבְגִין דָּא יֵעֶקֶב
וּמִשָּׁה הָוּוּ קִיָּיִמִי בְּדְרָגָא חֵדָא בְּעַמּוּדָא
דְּאֲמֻצָּעִיתָא, אֲבָל דָּא בְּגוֹפָא וְדָא בְּנִשְׂמָתָא,
וּבְגִין דָּא לִית שַׁעְתָּא קִיָּיִמָא לְכָל בּוֹר נִשׁ דְּאִיָּהּ
שְׂכִינְתָא בְּלֵא בְעֵלָה.

ומשום זה פשדחקה השעה לרפי פדת, ואמר אם תרצה שאחריב את העולם, ואפשר שתפל בשעה של מזונות, ואולי שתפל, מה זה ואולי? אלא ואולי אם רוצה הקדוש ברוך הוא שתפל בשעה של מזונות, שהרי אשתו עשתה, ואולי אם רוצה בעלה שהיה עומד מה שהיא עושה בלי רשות של בעלה.

ובגון זה אין השעה עומדת, שהיא השכינה, לאותו אדם, אלא אם יבא בגלגול באותו האיש של אותה שעה, וסוד הדבר - בזאת יבא אהרן אל הקדש, ובלי בעלה נאמר ואל יבא בכל עת אל הקדש, והזר הקרב יומת, ואין מיתה אלא עניות, והזר הזה אינו בזר אחר של מום זר, אלא זר מבעלה.

אשרי מי שפוגש בשעה שנבראה מששת ימי בראשית, שלכל נשמה יש עת וזמן בגלגול, כמו שאמר קהלת לפל זמן ועת לכל חפץ פחת השמים, וזו שכינה פחתונה שהיא זמן ועת לכל ספירה וספירה ולכל גלגול וגלגול, והיא עדין ועדנים וחצי עדין, עדין של כל העדנים? יפה, אבל מה זה וחצי עדין? אלא כמו פלג המנחה, בשמאל נחלקת לדין ובמיזין לרחמים, ונשלמת בעמוד האמצעי, וכשנחלקת לימין ולשמאל נאמר בה לאסתר מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, והוא כ"ח יהו"ה, חצי שלמה יד ימין, וחצי שלמה יד שמאל, וינגד שניהם הזכיר בה קהלת עשרים ושמונה פעמים עת. זהו שכתוב עת ללדת ועת למות עת לטעת וכו', והן ארבע עשרה ארבע עשרה, יד ימין ורחמים: ללדת, לטעת, לרפוא, לבנות, לשחוק, לרקוד, פנוס

ובגין דא פד דחיקת ליה שעפתא לרפי פדת, ואמר אי בעית דאחרביה לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני, ואולי דנפלת מאי ואולי, אלא ואולי אי בעי קודשא בריך הוא דנפלת בשעתא דמזוני, דהא אתתיה עביד, ואולי אי בעי בעלה דהוי קיימא מה דאיהי עבידת בלא רשותא דבעלה.

ובגוונא דא לית שעפתא קיימא דאיהי שכינתא לההוא בר נש, אלא אם ייתי בגלגולא בההוא בר נש דההיא שעפתא, ורזא דמלה (ויקרא טו ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש, ובלא בעלה אתמר (שם ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש (במדבר א נא), והזר הקרב יומת, ולית מיתה אלא עניותא, והאי זר לאו בזר אחרא דמום זר, אלא זר מבעלה.

זבאה מאן דאייערע בשעתא דאתברי משית ימי בראשית, דכל נשמתא אית לה עת וזמן בגלגולא, כמה דאמר קהלת (קהלת ג א) לכל זמן ועת לכל חפץ פחת השמים, ודא שכינתא תתאה דאיהי זמן ועדין לכל ספירה וספירה, ולכל גלגולא וגלגולא, ואיהי עדין ועדנים ופלג עידן, עידן דכל עדנים שפיר, מאי ופלג עידן, אלא פגון פלג המנחה, בשמאלא אתפלגת לדינא, ובימינא לרחמי, בעמודא דאמצעיתא אשתלימת, וכד אתפליגת בימינא ושמאלא אתמר בה לאסתר (אסתר ג ב) מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ואיהו כ"ח יהו"ה, פלגו דילה יד ימין, ופלגו דילה יד שמאל, ולקבל תרוייהו אדפר קהלת בה כ"ח זמנין עת. (דף קא ע"ב) הדא הוא דכתיב (קהלת ג ב) עת ללדת ועת למות עת לטעת וכו', ואינון י"ד י"ד, יד ימינא רחמי, ללדת לטעת לרפוא לבנות לשחוק לרקוד פנוס

אֲבָנִים, לְחִבּוּק, לְבִקֵּשׁ, לְשִׁמּוֹר, לְתַפּוֹר, לְדַבֵּר, לְאַהֵב שְׁלוֹם. יד שְׂמַאל לְדוֹן דִּין: לְמוֹת, לְעִקּוֹר, לְהַרְוֵג, לְפְרוּץ, לְכַפּוֹת, סְפוּד, לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים, לְרַחֵק, לְאֵבֵד, לְהַשְׁלִיךְ, לְקַרְוֵעַ, לְחַשׂוֹת, לְשִׁנְא, מְלַחֵמָה. יד יָמִין הִיא פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, שְׁכַתוֹב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאִים בְּיַד רַמָּה, יְמִינָה יְהוּ"ה נְאֻדְרֵי בַּפֶּחַ, יד יְמִינָא רַחֲמֵי. יד שְׂמַאלָא דִּינָא, דְּכַתִּיב (שם ט א) הִנֵּה יַד יְהוּ"ה הוֹיָה, (דְּבָרִים ב טו) יַד יְהוּ"ה הִיָּתָה בָּם לְהַמָּם.

וּמְשׁוּם זֶה יֵשׁ עֵת רְצוֹן, וְנֶאֱמַר בָּהּ בְּזֹאת יִבֵּא אֲהָרָן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְיֵשׁ עֵת שֶׁל דִּין שְׁנֶאֱמַר בָּהּ וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּמְשׁוּם זֶה הֵם עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֵה יָמִים שֶׁל הַלְּבָנָה, אַרְבַּעַת עָשָׂר יָמִים הִיא שְׁלֵמָה, וְאַרְבַּעַת עָשָׂר חֲסֵרָה, וּמִי שְׁנוֹלֵד בְּיַמֵּי הַשְּׁלֵמוֹת הוּא שְׁלֵם בְּבָנִים בְּחַיִּים וּבְעֶשֶׂר, בְּמִזְוֹנוֹת בְּשִׂמְחָה בְּשִׁלּוּחַ בְּבִנְיָן, בְּכָל אַרְבַּע עָשָׂר עֲתוֹת - טוֹב, וּמִי שְׁנוֹלֵד בְּזֶמֶן שֶׁהִיא חֲסֵרָה בְּכָל אַרְבַּעַת עָשָׂר יָמִים אֵלּוּ, הוּא חֲסֵר בְּכָלֵם, הוּא עֲנִי מִסִּכָּן, בְּלֵי מִזְוֹנוֹת וּבְלֵי חַיִּים, וּמִי שְׁנוֹלֵד בְּאֲמֻצָּע, יִהְיֶה בִּינּוֹנִי.

וְכֵן זֶה מִי גוֹרֵם שְׁנוֹלֵד בְּרֵאשׁ אוֹ בְּסוֹף אוֹ בְּאֲמֻצָּע? זֶה גִּלְגּוּלוֹ שֶׁמְחַיֵּב אוֹתוֹ, (וּמִי גוֹרֵם זֶה שְׁנוֹלֵד שָׁם? מְשׁוּם שְׁמֻלּוֹ גֵּרֵם שֶׁהַחַיִּיב מִלְּמַעְלָה) לְפָנֵי שְׂבָא לְעוֹלָם, וּמְשׁוּם זֶה אָמַר לְרַבֵּי פֶדֶת, שְׂאֵם תִּרְצֶה שְׂאֲחָרִיב אֶת הָעוֹלָם? (וּמִי שְׁנוֹלֵד בְּחֶסְרוֹן הַלְּבָנָה בְּכָל אַרְבַּעַת עָשָׂר הַיָּמִים, הוּא חֲסֵר, שְׁמֻלּוֹ גוֹרֵם, וְלֹאֲדָם הַזֶּה קָשִׁים לוֹ מִזְוֹנוֹתָיו בְּקָרִיעַת יָם סוּף) (אֲפָשֶׁר שֶׁתִּפֵּל בְּשַׁעַת דְּמוּזוֹנָא, דְּלֵהֲאֵי בַר נֵשׁ דְּאֲתֵי לִיד בִּי"ד שְׂמַאלָא קָשִׁין מִזְוֹנוֹתָיו בְּקָרִיעַת יָם סוּף, דְּמוּזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא אֲוֵרִייתָא, מוּזוֹנָא דְּנוֹפָא נִהְמָא, בֵּין בֵּהֲאֵי וּבֵין בֵּהֲאֵי קָשִׁין מִזְוֹנוֹתָיו), בְּגִין דְּאֵינּוֹן מְסַטְרָא דִּינָא דְּאֲתַבְרִי בְּדִינָא דְּאֵיהּ אֲדַנִּי, וּמֵאֵן דְּאֲתַבְרִי בְּרַחֲמֵי

אֲבָנִים לְחִבּוּק לְבִקֵּשׁ לְשִׁמּוֹר לְתַפּוֹר לְדַבֵּר לְאַהֵב שְׁלוֹם. יד שְׂמַאלָא דִּינָא לְמִדִּין, לְמוֹת לְעִקּוֹר לְהַרְוֵג לְפְרוּץ לְכַפּוֹת סְפוּד לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים לְרַחֵק לְאֵבֵד לְהַשְׁלִיךְ לְקַרְוֵעַ לְחַשׂוֹת לְשִׁנְא מְלַחֵמָה, יד יְמִינָא אֵיהּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת יד ח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רַמָּה, (שֵׁם טו ו) יְמִינָה יְהוּ"ה נְאֻדְרֵי בַּפֶּחַ, יד יְמִינָא רַחֲמֵי. יד שְׂמַאלָא דִּינָא, דְּכַתִּיב (שם ט א) הִנֵּה יַד יְהוּ"ה הוֹיָה, (דְּבָרִים ב טו) יַד יְהוּ"ה הִיָּתָה בָּם לְהַמָּם.

וּבְגִין דָּא אֵית עֵת רְצוֹן וְאֲתַמַּר בָּהּ (ויקרא טז) בְּזֹאת יִבֵּא אֲהָרָן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאֵית עֵת דִּינָא דְּאֲתַמַּר בָּהּ (שם ב) וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּבְגִין דָּא אֵינּוֹן כ"ח יוֹמֵי דְּסִיְהֵרָא, י"ד יוֹמִין אֵיהּ שְׁלִימָתָא, וּי"ד חֲסֵרָה, וּמֵאֵן דְּאֲתֵי לִיד בְּיוֹמֵי שְׁלִימוֹתָא אֵיהּ שְׁלִים בְּבִנְיָן בְּחַיִּי וּבְעוֹתָרָא בְּמִזְוִנֵי בְּחֵדוּהַ בְּשִׁלּוּחַ בְּבִנְיָנָא, בְּכָל י"ד עֲתוֹת טוֹב. וּמֵאֵן דְּאֲתֵי לִיד בְּזִמְנָא דְּאֵיהּ חֲסֵרָה, בְּכָל י"ד יוֹמִין אֵלּוּן אֵיהּ חֲסֵר בְּכֵלְהוּ, אֵיהּ עֲנִי מִסִּכָּנָא בְּלֵא מִזְוִנֵי וּבְלֵא חַיִּי. וּמֵאֵן דְּאֲתֵי לִיד בְּאֲמֻצָּעֵיתָא יְהֵא בִּינּוֹנִי וְכֵן דָּא מֵאֵן גֵּרִים דְּאֲתֵי לִיד בְּרֵישָׁא אוֹ בְּסוֹפָא אוֹ בְּאֲמֻצָּעֵיתָא, דָּא גִלְגּוּל דִּילֵיהּ דְּמְחַיֵּב לֵיהּ, (וּמֵאֵן גֵּרֵם דָּא דְּאֲתֵי לִיד תִּמְן בְּגִין דְּמוֹלֵיהּ גֵּרִים דְּאֲתַחֲיִיב מִלְּעִילָא) קָדָם דְּאֲתֵי אֶלְעָלְמָא, וּבְגִין דָּא אָמַר לְרַבֵּי פֶדֶת דָּאֵי בְּעֵי דְּאֲחָרִיב לְעָלְמָא וְכו', (וּמֵאֵן דְּאֲתֵי לִיד בְּחֶסְרוֹנָא דְּסִיְהֵרָא בְּכָל י"ד יוֹמִין אֵיהּ חֲסֵר דְּמוֹלֵיהּ גֵּרִים וְלֵהֲאֵי בַר נֵשׁ קָשִׁין לוֹ מִזְוֹנוֹתָיו בְּקָרִיעַת יָם סוּף), (ג"א אֲפָשֶׁר דְּנִפְלֵת בְּשַׁעַתָּא דְּמוּזוֹנָא, דְּלֵהֲאֵי בַר נֵשׁ דְּאֲתֵי לִיד בִּי"ד שְׂמַאלָא קָשִׁין מִזְוֹנוֹתָיו בְּקָרִיעַת יָם סוּף, דְּמוּזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא אֲוֵרִייתָא, מוּזוֹנָא דְּנוֹפָא נִהְמָא, בֵּין בֵּהֲאֵי וּבֵין בֵּהֲאֵי קָשִׁין מִזְוֹנוֹתָיו), בְּגִין דְּאֵינּוֹן מְסַטְרָא דִּינָא דְּאֲתַבְרִי בְּדִינָא דְּאֵיהּ אֲדַנִּי, וּמֵאֵן דְּאֲתַבְרִי בְּרַחֲמֵי

בְּרַחֲמִים שְׁהוּא יְהוּה, אֵין
מְזוּנְתִיו קְשִׁים, וּמְזוּן הַנְּשֻׁמָּה -
תּוֹרָה, מְזוּן הַגּוֹף - לְחֵם מַחְמֶשֶׁת
הַמִּינִים.

וְכִי שְׁהוּא מְצַד שֶׁל אָדָם שְׁהוּא
יּוֹד ה"א וּרְא"ו ה"א, נֶאֱמַר בּו
וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְכו', שׁוּלֵט בְּכָל
כְּמוֹ שְׁנִבְרָא בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ וּבְיָם,
וְעֲלִיו נֶאֱמַר מַה שְׁהִיָּה כְּכֹר הוּא,
מַה שְׁהִיָּה קָדָם שְׁיָבֵא לְעוֹלָם
הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר אֵין כָּל חֲדָשׁ
תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, כְּכֹר הוּא מְחִיב
לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר
בְּטָרָם אֶצְרֹךְ בְּכַטָּן יְדַעְתִּיךָ.
וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּכֹר הִיָּה, וְאֲשֶׁר הוּא
לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּכֹר הוּא
מְחִיב לְהִיּוֹת קָדָם שְׁיָבֵא לְעוֹלָם
לְכַאֵן בְּגִלְגּוּל.

וְהַאֲלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת נִרְדָּף, זֶה
הַכֵּל שְׁהוּא נִרְדָּף מִקִּינ, וְקָם קִינ
וְהִרְגֵּ אֹתוֹ, זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיִּקָּם קִינ
אֶל הַכֵּל אַחֲיו וַיַּהַרְגֵהוּ, וַיִּקָּם
וַדַּאי, שְׁהִיָּה הַכֵּל עֲלָיו, וְקָם קִינ
וַיַּהַרְגֵהוּ. קִינ נִקְרָא עַל שֵׁם שְׁקָנָא
לְאַחֲיו, מְשׁוּם שְׁרָאָה כְּבוֹדוֹ וְכַחוֹ
לְמַעֲלָה, שְׁקָרְבָנוּ הַתַּעֲלָה לְמַקּוֹם
שֶׁל עֵתִיק הַיָּמִים, שְׁנֶאֱמַר בּו
וְעֵתִיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב וְכו', וְקָרְבָנוּ
הִיָּה מִבְּכּוֹרוֹת צֶאֱנוּ וְהַתְּקַבֵּל לוֹ
בְּרִצּוֹן.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן שְׁקָרְבָנוּ הַתְּקַבֵּל,
לְמַה נִּתֵּן כַּח לְקִינ לְהַרְגוֹ? (בגלל
זֶה יֵשׁ הַכֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ וְגוֹמֵר, לְמַחֵ?)
אָמַר לוֹ, כְּאֵן וַדַּאי יֵשׁ סוּד עֲלִיוֹן,
שְׁהוּא הִיָּה בְּדַרְגָּה שֶׁל עֵץ הַדַּעַת
טוֹב וְרַע שְׁחִטָּא בּו, וּבְמַה שְׁחִטָּא
בּו קֵבֵל עֲנָשׁוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וּבְאֹתוֹ קָרְבָן שְׁהַתְּקַבֵּל מִמֶּנּוּ,
נִצַּל מִעֲנָשׁ שֶׁל אֹתוֹ הַעוֹלָם,
שְׁשָׁנֵי עֲנָשִׁים הִיָּה מְחִיב, אֶחָד
לְמַעֲלָה וְאֶחָד לְמַטָּה, זֶהוּ שְׁכַתּוּב
פִּי בְיוֹם אֶכְלֹךְ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת.

דְּאִיהוּ יְהוּה, לְאוּ אֵינּוֹן קְשִׁין מְזוּנְתִיו,
וּמְזוּנָא דְנִשְׁמַתָּא אֹרְיִיתָא, מְזוּנָא דְגּוֹפָא
נִהְמָא מַחְמֶשֶׁת הַמִּינִין.

וְכַאֵן דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְאָדָם דְּאִיהוּ יוֹד ה"א
וּרְא"ו ה"א, אֶתְמַר בִּיָּה (בראשית א כו) וַיִּרְדּוּ
בְּדַגַּת הַיָּם וְכו', בְּכֹלָא שְׁלִיט כְּמַה דְּאֶתְבְּרִי
בְּשָׁמַיָא וּבְאָרְעָא וּבְיָמָא, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (קהלת ג
טו) מַה שְׁהִיָּה כְּכֹר הוּא, מַה שְׁהִיָּה קָדָם דֵּיִיִּתִי
לְהֵאֵי עֲלָמָא, כְּמַה דְּאֶתְ אָמַר (שם א ט) אֵין כָּל
חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, כְּכֹר הוּא מְחִוּיָּב לְמַהוּי
בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כְּמַה דְּאֶתְ אָמַר (ירמיה א ה) בְּטָרָם
אֶצְרֹךְ בְּכַטָּן יְדַעְתִּיךָ, וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּכֹר
הִיָּה (קהלת ג טו), וְאֲשֶׁר אִיהוּ לְמִיָּהוּי בְּהֵאֵי
עֲלָמָא, כְּכֹר הוּא מְחִוּיָּב לְמִיָּהוּי קָדָם דֵּיִיִּתִי
לְעֲלָמָא הַכָּא בְּגִלְגּוּלָא.

וְהַאֲלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת נִרְדָּף (שם), זֶה הַכֵּל
דְּאִיהוּ נִרְדָּף מִקִּינ, וְקָם קִינ וְקָטַל
לִיָּה, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב (בראשית ד ח) וַיִּקָּם קִינ אֶל
הַכֵּל אַחֲיו וַיַּהַרְגֵהוּ, וַיִּקָּם וַדַּאי, דְּהוּה הַכֵּל
עֲלִיָּה, וְקָם קִינ וַיַּהַרְגֵהוּ, קִינ אֶתְקָרִי עַל שֵׁם
דְּקָנִי עַל אַחֲוָהּ, בְּגִין דְּחִזָּא יְקָרִיָּה וְתוֹקְפִיָּה
לְעִילָא, דְּקָרְבָנִיָּה אֶסְתַּלַּק לְאַתֵּר דַּעֲתִיק יוֹמִין,
דְּאֶתְמַר בִּיָּה (דניאל ז ט) וְעֵתִיק יוֹמִין יְתִיב וְכו',
וְקָרְבָנִיָּה הוּה מִבְּכּוֹרוֹת צֶאֱנוּ, וְאֶתְקַבֵּל לִיָּה
בְּרִעּוּא.

אָמַר לִיָּה, אִם כֵּן דְּקָרְבָנָא דִּילִיָּה אֶתְקַבֵּל,
אִמָּאֵי אֶתִּיָּהִיב חִילָא לְקִינ לְמַקְטָלִיָּה,
(בְּגִין דָּא יֵשׁ הַכֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ וְגוֹמֵר) (קהלת ח יד)
אִמָּאֵי. אָמַר לִיָּה הַכָּא וַדַּאי רִזָּא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ
הוּה דְרִגָּא דַּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְּחָאב בִּיָּה,
וּבְמַה דְּחָאב בִּיָּה קָבִיל עֲנָשִׁיָּה בְּהֵאֵי עֲלָמָא,
וּבְהֵהוּא קָרְבָנָא דְּאֶתְקַבֵּל מִנִּיָּה אֶשְׁתַּזִּיב
מִעֲנָשָׁא דְּהֵהוּא עֲלָמָא, דְּתָרִי עֲנָשִׁי הוּה מְחִוּיָּב חַד לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא,

אמר לו, והרי אדם היה שחטא בעץ הזה? אמר לו, מעשה אביו היה לו ומת. אמר לו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות כתוב. אמר לו, באותו היום הציץ ומת. אמר רבי שמעון: בשביל זה כתוב יש הכל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וגומר, וכאן נרמז צדיק ורע לו רשע וטוב לו. צדיק ורע לו כאן נרמז, יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים, וזה הסוד של צדיק שקורה לו כמעשה הרשעים, לא שהוא רשע ולא בן רשע, אלא כמעשה הרשעים, שחטא כמעשה הרשעים, שהם סמא"ל ונחש, קרה לו מעשה שלהם, וזהו הסוד של פקד עון אבות על בנים, משום שמעשה אבותיהם בידיהם, זה גרם להכל מיתה, ומת בלי בן, ומשום זה הלך בגלגול. שי"ן של משה הוא ש"ת, משם הרויח שי"ן (ש"ת), זהו שכתוב כי שת לי אלהים ורע אחר פחת הכל כי הרגו קין, פחת הכל ודאי, שהכל רכב עליו, ונעשה שת הרפכה לו, והיא הסיום של אלפא ביתא, ומשום זה פחת הכל.

הכל הלב, ועליו נאמר הלב רואה, והוא ה' ממש, והלב הוא לשמאל, שהוא אלהים, הלב מבין, והוא סתר הבנין ונפלה בגללו, ומשום זה ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים, משום ששם היה שחטא באלהים, שהוא אלהים של מעשה בראשית, וזהו שחטא כמעשה. לפת אש, פת המלך שחטא בה, והתבייש, כסה אותו בשלו (בכח) בשת, ומה שהיה שת,

הדא הוא דכתיב (בראשית ב יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות. (דף קב ע"א) אמר ליה, והא אדם הוה דחאב בהאי אילנא, אמר ליה עובדא דאבוה הוה ליה ומת, אמר ליה כי ביום אכלך ממנו פתיב, אמר ליה בההוא יום הציץ ומת.

אמר רבי שמעון בגין דא פתיב (קהלת ח יד) יש הכל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וגומר, והכא אתרמיז צדיק ורע לו רשע וטוב לו, צדיק ורע לו הכא אתרמיז, יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים, ודא רזא דצדיק דאערע ליה כמעשה הרשעים, לאו דאיהו רשע ולאו בן רשע אלא כמעשה הרשעים דחב בעובדא דחייביא, דאינון סמא"ל ונחש, אירע ליה עובדא דלהון, והאי איהו רזא פוקד עון אבות על בנים (שמות כ ה). בגין דמעשה אבותיהם בידיהם, דא גרים להכל מיתה, ומת בלא בן, ובגין דא אזיל בגלגולא, שי"ן דמשה איהו ש"ת מתמן רווח שי"ן (ס"א ש"ת), הדא הוא דכתיב (בראשית ד כה) כי שת לי אלהים ורע אחר פחת הכל כי הרגו קין, פחת הכל ודאי, דהכל רכיב עליה, ואתעביד שת הרפכה ליה, ואיהי סיומא דאלפא ביתא, ובגין דא פחת הכל.

הכל הלב, ועליו אתמר הלב רואה, ואיהו ה' ממש, והלב איהו לשמאלא דאיהו אלהים, הלב מבין, ואיהו סתיר בגנינא ונפלת בגיניה, ובגין דא ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים (שמות ג ו), בגין דתמן הוה דחב באלהים, דאיהו אלהים דעובדא דבראשית, ודא איהו דחב כמעשה, לפת אש בריתא דמלפא דחב ביה, ואתבייש פסי ליה בדיליה (ס"א בח"ל) בשת, ומה דהוה שת אתחבר עמיה ב' ואתעביד בשת,

בדיליה (ס"א בח"ל) בשת, ומה דהוה שת אתחבר עמיה ב' ואתעביד בשת,

התחבר עמו ב' ונעשה בשת, וזהו יר"א בש"ת. ועוד שת בא"ת כ"ש הם אב, ש"ת לאחר שזכה באות יו"ד, ברא שית, והיא יו"ד שנאמר בה יהו"ה קנני ראשית דרכו, שהיא עשרה דורות, והשיב אותה למקומה, נקראת בראשית, ומשם זכה לתורה שנתנה על ידו.

וה' זהו היא מיעקב וי' מישראל, י' מאדנ"י י' מיהו"ה, שיי"ן ממשה היא משת, שם הרויח אותה, וכשהלך לשם הרויח שם שתי אותיות ש"ם, וכשהלך עשרה דורות עד אברהם, הרויח שם ה' שלו, ונקרא מש"ה, וסוד הדבר - מוליד לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם לעשות לו שם עולם, ובה הוציא את בניו מן הגלות, ובה הפה את המצרים. זהו שפתוב הנה יד יהו"ה הויה, ה' חמש אצבעות, ובה בקע את הים, וזהו בוקע מים מפניהם, ובה עתיד להיות בוקע את ים התורה מימין. אותו הזמן, מה שהיה לשמאל בלב היה הבל, שהוא הלב, הבל התעלה לימין, ומשם עלה למח שהוא חכמה, שהרי הלב הוא האם העליונה, שעליה נאמר הלב מבין, ולאחר כך ירד על הארץ להוריד תורה על הארץ. ומשום זה יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, זה אדם והבל, שנה חטא במחשבה ובמעשה, וזה חטא במחשבה ובמעשה, במחשבה היא י', עליה נאמר וינסו אותי זה עשר פעמים, ומשום זה, כשבא אדם בגלגול באברהם, התנסה בו בעשרה נסיונות, ומשום שחטא במעשה כשהתגלגל ביצחק, נתנסה במעשה. באברהם נתנסה במחשבה, וביצחק במעשה, יעקב כולל

ודא איהו יר"א בש"ת, ועוד שת בא"ת ב"ש אינון אב, ש"ת לבתר דזכה באת יו"ד, ברא שית, ואיהי יו"ד דאתמר ביה (משלי ח כה) יהו"ה קנני ראשית דרכו, דאיהי עשרה דורות, ותב לה לאתרה, אתקרי בראשית, ומתמן זכה לאורייתא דאתיהיבת על ידיה.

והא י' איהי מיעקב וי' מישראל, י' מאדנ"י י' מיהו"ה, שיי"ן ממשה איהי משת תמן רווח לה, וכד אזל לשם רווח תמן תרין אתוון ש"ם, וכד אזל עשרה דורות עד אברהם תמן רווח ה' דיליה, ואתקרי מש"ה, ורזא דמלה מוליד לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם לעשות לו שם עולם (ישעיה סג יב). ובה אפיק לבנוי מגלותא, ובה מחא למצראי, הדא הוא דכתיב (שמות ט א) הנה יד יהו"ה הויה, ה' חמש אצבעין, ובה בקע ימא, ודא איהו בוקע מים מפניהם, ובה עתיד למהוי בוקע ימא דאורייתא מימינא, ההוא זמנא מה דהוה לשמאלא בלבא הוה הבל דאיהו הלב, הבל אסתלק לימינא, ומתמן סליק למוחא דאיהו חכמה, דהא לבא איהו אימא עלאה, עלה אתמר הלב מבין, ולבתר נחית על ארעא לנחתא אורייתא על ארעא.

ובגין דא יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, דא אדם והבל, דדא חב במחשבה ובעובדא, ודא חאב במחשבה ובעובדא, במחשבה איהי י', עליה אתמר (כמדבר יד כב) וינסו אותי זה עשר פעמים, ובגין דא כד אתא אדם בגלגול באברהם, אתנסי ביה בעשר נסיונין, ובגין דחאב במעשה כד אתגלגל ביצחק נתנסה במעשה, באברהם נתנסה במחשבה, וביצחק במעשה, וביצחק במעשה, יעקב כולל

במחשבה, וביצחק במעשה, יעקב כליל תרוייהו, מסטרא דיצחק קרא ליה יעקב, מסטרא דאברהם דתמן מחשבה קרא ליה ישראל, דאבא אתגלגל באברהם דאיהו לימינא, ואמא ביצחק דאיהו לשמאלא, יעקב בגין דאיהו כליל תרוייהו אבא ואמא, אתמר ביה ישראל עלה במחשבה בכתר עליון דאיהו מחשבה סתימא, וכד אתא אדם אצטרף באברהם, ואתפשטו שרשוי בארעא, ורזא דמלה (משלי יז) מצרף לכסף וכור לזהב (משלי יז) א, מצרף לכסף דא אברהם, וכור לזהב (דף קב ע"ב) דא יצחק, ובוחן לבות יהו"ה (שם) דא יעקב, לית ספירה דלא אתגלגל אדם עלאה, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כ"ח מ"ה חכמה ודאי, בגין לצרפא וללבנא לאדם דברא בדיוקניה לתתא, ואציל ביה אצילותיה, וכל טרחא דלעילא לא הוה באדם אלא בגין אצילות דאדם דלעילא, דדא בדא תליא.

את שניהם. מהצד של יצחק קרא לו יעקב, ומצד של אברהם, ששם המחשבה, קרא לו ישראל, שהאב התגלגל באברהם שהוא לימין, והאם ביצחק שהוא לשמאל, ויעקב משום שהוא כולל את שניהם, את האב ואת האם, נאמר בו ישראל עלה במחשבה בכתר עליון, שהוא המחשבה הסתומה, וכשבא אדם, הצטרף באברהם, והתפשטו שרשיו בארץ, וסוד הדבר - מצרף לכסף וכור לזהב. מצרף לכסף - זה אברהם, וכור לזהב - זה יצחק, ובוחן לבות יהו"ה - זה יעקב, אין ספירה שלא התגלגל אדם עליון, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כ"ח מ"ה, חכמה ודאי, כדי לצרף וללבן את האדם שברא בדמותו למטה והאציל בו את אצילותו, וכל הטרחה שלמעלה לא היתה באדם אלא בגלל האצילות שלמעלה, שזה תלוי בזה.

אמר רבי אלעזר אם בן מאי וישוב לימי עלומיו (איוב לג כה) ובגין דא ישראל עלה במחשבה, אמר ליה מנלן דאברהם תמן במחשבה, אמר ליה לאו למגנא תקינו מארי מתניתין הרוצה להחכים ידרים דאיהי חכמה ואיהי מחשבה, באברהם אתלבן אדם, וביצחק אצטרף, ורזא דמלה מצרף לכסף וכור לזהב, מצרף לכסף דא אברהם, וכור לזהב דא יצחק, ובוחן לבות יהו"ה דא יעקב, והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר (שם כט), אמר ליה אם בן מאי וישוב לימי עלומיו). אמר ליה לאילנא דהוה קשיש יומין ואתייבשו ענפין דיליה, קציצו ליה ואצמח בשרשוי, דקמו מניה ענפין חדתיין פקדמיתא, פגוונא דהוה בעולמוי, ודא איהו וישוב לימי עלומיו, ודא הוה חלקא דחזא נבוכדנצר בחלמיה, אילנא רבא ותקיף (דניאל ד ט), ובסוף חלמיה הוה אמר (שם יא) גדיו אילנא

אמר רבי אלעזר: אם בן, מה זה וישוב לימי עלומיו, (ומשום זה ישראל עלה במחשבה? אמר לו: מנין לנו שאברהם שם במחשבה? אמר לו: לא לחנם תקנו בעלי המשנה הרוצה להחכים ידרים, שהיא חכמה והיא מחשבה, באברהם התלבן אדם, וביצחק הצטרף, וסוד הדבר - מצרף לכסף וכור לזהב. מצרף לכסף - זה אברהם, וכור לזהב - זה יצחק, ובוחן לבות יהו"ה - זה יעקב, והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר. אמר לו: אם בן, מה זה וישוב לימי עלומיו?).

אמר לו: לאילן שהיה קשיש ימים והתיבשו ענפיו, קצצו אותו והצמיח בשרשיו, שקמו ממנו ענפים חדשים כבראשונה, כמו שהיה בעלומיו, וזהו וישוב לימי עלומיו, וזה היה החלוש שראה נבוכדנצר בחלומו, עץ גדול ותקיף, ובסוף חלומו היה אומר גדיו האילן וקצצו את ענפיו,

ואחר אמר, ברם עקר שרשיו
בארץ השאירו, ואין אילן כאן
אלא אדם עליון, שנאמר בו כי
האדם עץ השדה, ואת העץ הזה
נטע הקדוש ברוך הוא בכמה
דורות ולא הצליח.

(עד שנטע אותו בארץ ישראל,
והרכיב אותו בשלשת האבות
והצליח שם, ומשום זה הן כל
אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם
גבר. מיד שהצליח שם ואחז שם,
התפשטו שרשיו על הארץ,
שהיא השכינה, והתעלו ענפים
בכל הרקיעים ובכל המרפבות
של הנשמות והמלאכים וחיית
ושרפים ואופנים, עד שחזר
כבראשונה (עד אין סוף), והרי
פרשוהו שעץ החיים מהלך ת"ק
שנה, גדול האילן ותקיף ורומו
מגיע לשמים, וחזותו לסוף כל
הארץ, תחתיו תצלל כל חית
הבר, ובענפיו ידורו צפרי
השמים, שהם נשמות קדושות,
וממנו יזון כל בשר.)

והרכיב אותו עד אלה דור, כמו
שהשכינה שהיא עולה לאלה דור
בעשר ספירות, שבהם עולה עשר
פעמים מאה, עד שעולה בהם
לאלה דור, ומיד שהצליח האילן
בארץ, ירד האילן מלמעלה,
שרשיו בארץ שהיא השכינה,
והתגדלו שם ענפיו עד אין סוף,
והתפשטו בה שרשיו עד אין
תכלית. באותו זמן התגדל האילן
כמו מקדם, זהו שכתוב גדול
האילן ותקיף, ורומו מגיע
לשמים, וחזותו לסוף כל הארץ,
וממנו יזון כל בשר. כל בני האדם
שלמטה. באותו זמן התגדל
האילן כמו מקדם, זהו שכתוב
גדול האילן ותקיף וכו'. חית הבר
אלו חיות הקדש, צפרי השמים
אלו הנשמות, וממנו יזון כל בשר

וקציצו ענפיהי, ולכתר אמר (שם יב) ברם עקר
שרשוהי בארעא שבויו, ולית אילן הָכָא אֵלָא
אָדָם עֲלָאָה, דַּאֲתִמַּר בֵּיה (דברים כ יט) כִּי הָאָדָם
עֵץ הַשָּׂדֶה, וְהָאֵי אֵילָנָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
אֲנִטַּע לֵיה בְּכֶמָה דְרִין וְלֹא אֲצִלַּח.

(עד דנטע ליה בארעא דישראל, וארכיב ליה בתלת אבהו ואצלח
תמן, ובגין דא הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר,
מיד דאצלח תמן ואחיד תמן, אתפשטו שרשיו על ארעא דאיהו
שכינתא, ואסתלקו ענפוי בכל רקיעו, ובכל מרכבין דגשמתין
ומלאכיא וחייון ושרפים ואופנים, עד דאתחזר בקדמיתא (ס"א
עד אין סוף), והא אוקמוהו עץ החיים מהלך ת"ק שנה, (דניאל ד
ט) רבא אילנא ותקיף ורומיה ומטו לשמיא, וחזותיה לסוף כל
ארעא, תחותיה תצלל כל חיות ברא, ובענפוי ידורו צפרי שמיא,
דאינון גשמתין קדישין, ומניה יתון כל בשרא.)

וארכיב ליה עד אלה דור, כגוונא דשכינתא
דאיהי סליקת לאלה דור בעשר
ספירן, דבהון סליקא עשר זמנין מאה, עד
דסליקת בהון לאלה דור, ומיד דאצלח אילנא
בארעא נחית אילנא מלעילא, שרשוי בארעא
דאיהי שכינתא, ואתרביאו תמן ענפוי עד אין
סוף, ואתפשטו בה שרשוי עד אין תכלית,
בהווא זמנא אתרבי אילנא כמלקדמין, הדא
הוא דכתיב רבא אילנא ותקיף ורומיה ומטו
לשמיא, וחזותיה לסוף כל ארעא, ומניה יתון
כל בשרא, כל בני אדם דלתתא, בהווא זמנא
אתרבי אילנא כמלקדמין, הדא הוא דכתיב
רבא אילנא ותקיף וכו', חיות ברא אלין חיות
הקדש, צפרי שמיא אלין גשמתין, ומניה יתון
כל בשרא לתתא. דבזמנא דחב אדם והוה
מקצץ בנטיעות, כביכול כאלו אעקר חיון
ומלאכים ושרפים ואופנים מאתריהון, ולא

למטה, שבזמן שחטא אדם והיה מקצץ בנטיעות, כביכול כאלו עקר חיות ומלאכים ושרפים

וְאוֹפְנִים מִמְקוֹמָם, וְלֹא הִיָּה מִי שְׁמַקְבֵּל תְּפִלוֹת, שְׁנֹאמַר בְּהֶם פִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר. מַה זֶה יִגִּיד דְּבָר? בַּתְּפִלוֹת וְהַזְכִּיחוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: בְּיָדַי שְׁעָלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים הֵיוּ תְלוּיִים בְּאֶדָם הֶרְאִשׁוֹן, וְלֹא לַחֲנָם פִּרְשׁוּהָ בַעֲלֵי הַמְשָׁנָה לְעוֹלָם יִרְאֶה הָאָדָם עַל עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ כֵּל הָעוֹלָם תְּלוּי עָלָיו, אֲבָל אָדָם שֶׁטָּרַח עָלָיו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִלְגוּל וְלֹא הִצְלִיחַ בְּמִקְוָמוֹ, עוֹקֵר אוֹתוֹ מִמְקוֹמוֹ וְשֵׁם אוֹתוֹ בְּמִקְוָם אַחֵר וּמְשָׁנָה לוֹ מְקוֹם, וְסוּד הַדְּבָר - וְעַפְרָא אַחֵר יִקְחָ וְיִטַּח אֶת הַבֵּית, וְזֶה שְׁנוּי מְקוֹם (כֵּאן חסר). אִם הִצְלִיחַ, מוּטָב, וְאִם לֹא הִצְלִיחַ, עוֹקֵר אוֹתוֹ מִשְׁם וּמִרְפִּיב אוֹתוֹ בְּמִקְוָם אַחֵר וּמְשָׁנָה אֶת שְׁמוֹ, וְזֶה שְׁנוּי הַשֵּׁם. אִם הִצְלִיחַ, מוּטָב, וְאִם לֹא הִצְלִיחַ, עוֹקֵר אוֹתוֹ מִשְׁם, וְזֶהוּ וְנִתֵּן אֶת הַבֵּית אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו, וְנוֹטַע אוֹתוֹ בְּמִקְוָם אַחֵר, וּמְשָׁנָה מְעַשֵּׂיו מִכֵּל מַה שֶּׁהָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמִכֵּל הַצִּיּוּרִים שֶׁלוֹ מְשָׁנָה פָּנָיו וַתְּשַׁלַּח הוּא.

הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל א"ל פְּעֻמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבֵר, הַקְּרַקַע שְׁנוֹטַע אוֹתוֹ שֵׁם וְהִצְלִיחַ, וּמִתְפַּשֵּׁט עֲנַפָּיו וְשָׂרְשָׁיו עַד אֶלֶף דוּר, זֶה הַשְּׂכִינָה, וְזֶה שְׁנוּי מְעֻשָׂה, וְעַד כְּמַה פְּעֻמִּים? עַד אֶלֶף, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר דְּבַר צְנוּהָ לְאֶלֶף דוּר, וְעָלָיו נֹאמַר הָאֶלֶף לָךְ שְׁלָמָה, וְהֵם אֶלֶף עוֹלָמוֹת, שְׁנוֹטַע אוֹתוֹ עַד שְׁמַצְלִיחַ וּמִרְפִּיב אוֹתוֹ שֵׁם, וְסוּד הַדְּבָר - וְעֻשָׂה חֶסֶד לְאֱלֹפִים, לְמִי? לְאֱהָבָיו, וְלִשְׁמָרֵי מְצוּתָיו לְאֶלֶף דוּר.

אָמַר לוֹ: וּמַה לְרַשְׁעִים? שֶׁהָיָה כְּתוּב וּבְכֵן רְאִיתִי רַשְׁעִים קְבוּרִים וְכֵאן

הָיָה מֵאֵן דְּמַקְבֵּל צְלוֹתֵינוּ, דְּאִתְמַר בְּהוּן (קֹהֶלֶת י ב) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, וּבַעַל הַכְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר, מֵאִי יִגִּיד דְּבָר, בְּצְלוֹתֵינוּ וְזַכּוּנוּ דִּישְׂרָאֵל.

אָמַר לִיהִ רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּיָדַי עֲלָאִין וְתַתְּאִין הוּוּ תְלוּיִין בְּאֶדָם קַדְמָאָה, וְלֹא לְמַגְנָא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאֶה הָאָדָם עַל עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ כֵּל הָעוֹלָם תְּלוּי עָלָיו, אֲבָל בְּרַשׁ דְּטָרַח עָלֵיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגוּלָא וְלֹא אֲצַלַח בְּאַתְרֵיהָ, אֲעַקֵּר לִיהִ מֵאַתְרֵיהָ וְשׁוּי לִיהִ בְּאַתְרַ אַחֲרָא, וְשְׁנִי לִיהִ אֶתְרַ, וְרִזָּא דְמִלְהָ (דף קג ע"א) וְעַפְרָא אַחֵר יִקְחָ וְיִטַּח אֶת הַבֵּית (ויקרא יד מה), וְדָא שְׁנוּי מְקוֹם, (כֵּאן חסר והוּא בְּתִיקוּנֵי ז"ח) אִם אֲצַלַח מוּטָב, וְאִם לֹא אֲצַלַח אֲעַקֵּר לִיהִ מִתְּפִין וְאַרְפִּיב לִיהִ בְּאַתְרַ אַחֲרָא, וְשְׁנִי שְׁמִיהָ וְדָא שְׁנוּי הַשֵּׁם, אִם אֲצַלַח מוּטָב וְאִי לֹא אֲצַלַח אֲעַקֵּר לִיהִ מִתְּפִין, וְדָא וְנִתֵּן אֶת הַבֵּית אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו (שם מח ז), וְנוֹטַע לִיהִ בְּאַתְרַ אַחֲרָא, וְשְׁנִי עוֹבְדוּי מִכֵּל מַה דְּהָיָה בְּקַדְמִיתָא, וּמִכֵּל צִיּוּרִין דִּילֵיהָ, מְשָׁנָה פָּנָיו וַתְּשַׁלַּח הוּוּ (אִיּוּב יד כ).

הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל א"ל פְּעֻמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבֵר (שם לג כט), קְרַקַע דְּנוֹטַע לִיהִ תְּפִין וְאֲצַלַח וּמִתְפַּשֵּׁט עֲנַפָּיו וְשָׂרְשָׁיו עַד אֶלֶף דוּר דָּא שְׂכִינְתָּא, וְדָא שְׁנוּי מְעֻשָׂה, וְעַד כְּמַה זְמַנִּין עַד אֶלֶף, כְּמַה דְּאִתְּ אָמַר (תהלים קה ח) דְּבַר צְנוּהָ לְאֶלֶף דוּר, וְעָלֵיהָ אִתְּמַר (שיר ח יב) הָאֶלֶף לָךְ שְׁלָמָה, וְאִינוּן אֶלֶף עֲלָמִין, דְּנוֹטַע לִיהִ עַד דְּאֲצַלַח וְאַרְפִּיב לִיהִ תְּפִין, וְרִזָּא דְמִלְהָ וְעֻשָׂה חֶסֶד לְאֱלֹפִים (שמות כו), לְמֵאֵן לְאֱהָבָיו, וְלִשְׁמָרֵי מְצוּתָיו לְאֶלֶף דוּר (דברים ו ט).

אָמַר לִיהִ, וְלִרְשִׁיעֵינָא מֵאִי, דְּהָא כְּתִיב (קֹהֶלֶת א ב) וּבְכֵן רְאִיתִי רַשְׁעִים קְבוּרִים וְכֵאן

ובאו וכו', מה תאמר בהם? אמר לו: שמעתי בהם סוד, יפול מצדך אלף וגומר, כף אמרו לי ברמז. אמר לו: אם כן, מה זה אשר קמטו ולא עת וגומר? אמר לו: אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שהתקמטו והסתלקו קדם זמנם, וזהו אשר קמטו ולא עת, שהסתלקו קדם זמנם וזרק אותם הקדוש ברוך הוא על כל דור ודור, זהו נהר יוצק יסודם, וזהו הסוד שאין בן דור בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ואז עתידים חדשים לבא. בינתיים הסתלק הזקן, ואמר רבי שמעון לחברים: חברים, ודאי זהו זקן הזקנים, האדם העליון. אשרי הדור שהסוד הזה התגלה בו.

(נוסח אחר וזה לשונו והוא מכתב יד)

מעשה היה, שאדם אחד חגר בלי רגלים מצא שני חכמים שלא היו בכל הדור חכמים כמותם. פגש בהם אותו חגר, אמר להם: שלום עליכם חכמים, (שמעתי עליכם שאתם חכמי הדור), לאן אתם הולכים? אמרו לו: למקום פלוני. וערב שבת היה. אמר להם: אף על גב שאתם רוכבים על בהמות שרצות הרבה, ואני חגר בלי רגלים, אם אתם רוצים, אני אקדים לתקן לכם את השבת. תמהו. אמרו לו: והלא אתה חגר, ואיך אתה יכול להשיג את הבהמות שרצות הרבה? אמר להם השם של מ"ב אותיות ודלג להם ת"ק פרסה ברגע אחד. **מצאו** את עצמם על פי מערה אחת, ושלחן לשמאל עם כל מעדני העולם עליו, ומנורה בדרום עם שבעה נרות עליה, ומטת כסף וזהב ואבנים יקרות במערב בין צפון לדרום, וכסא במזרח, ושלוש מאות תלמידים על אותו השלחן. אחר שכלם אכלו, ואותם החכמים עם, קם אותו חבר ופשט את עצמו מאותו הגוף בלי הרגלים, והתלבש

וכו', מה תימא בהון, אמר ליה שמענא בהון רזא יפול מצדך אלף וגומר (תהלים צא ז), הכי אמרו לי ברמיזא, אמר ליה אי הכי מאי אשר קומטו בלא עת וגומר (איוב כב טז), אמר ליה אלין תשע מאה ושבעים וארבעה דרין דאתקמטו ואסתלקו קדם זמנייהו, ודא איהו אשר קומטו בלא עת, דאסתלקו קדם זמנייהו, וזריק לון קודשא בריך הוא על כל דרא ודרא, דא איהו נהר יוצק יסודם (שם). ודא הוא רזא, דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, וכדין חזיתין עתידין למיתי, אדהכי אסתלק סבא, אמר רבי שמעון לחבריא, חבריא, ודאי האי סבא דסבין אדם עלאה, זפאה דרא דהאי רזא אתגלייא ביה.

(נוסח אחר וזה לשונו והוא מכתב יד)

עובדא הנה, דחד בר נש חגר בלא רגליו, אשבח לתרין חבימין דלא היו בכל דרא חבימין פנותייהו, אערע בהו ההוא חגר, אמר לון שלמא עליכו רבנן, (שמענא עליכו דאתון חבימי דרא), אנה אתון אזלו, אמרו ליה לדוד פלו, וערב שבת הנה, אמר לון אף על גב דאתון רכיבין בבטריין דרהטי סגי ואנא חגר בלא רגליו, אי אתון בעיתו אנא אקדם לכו לתקנא לכו שבתא, תוהו אמרו ליה והלא את חגר ואיך אתי יכיל לאקדמא לבעירן דרהטי טובא, אמר לון שמא דמ"ב אתון ודליג לון ת"ק פרסי ברגעא חדא.

אשבחו גרמניהו לפום מערתא חדא, ופתורא לשמאלא, בכל מעדני עלמא עלאה, ומנרתא לדרום בשבעה נרין עלאה, ומטת דכספא ודהבא ואבנין יקירין למערב בין צפון לדרום, וכרסייא למזרח, ותלת מאה תלמידין על ההוא פתורא, בתר דאכלו בלהו ואינון חבימי עמהון, קם ההוא חגר ופשט גרמיה מההוא גופא בלא רגליו, ואתלבש בגופא דאנפוי והירין כוזהרא דאתמר ביה (דניאל יב ג) ותמשכלים וזהו וכו', ואנפי תלמידיו גהירין

במערב בין צפון לדרום, וכסא במזרח, ושלוש מאות תלמידים על אותו השלחן. אחר שכלם אכלו, ואותם החכמים עם, קם אותו חבר ופשט את עצמו מאותו הגוף בלי הרגלים, והתלבש

בכבדים לעולם ועד, והווי פתחין ספרא דקהלת, וקריון ביה (קהלת
א ב) הבל הכלים אמר קהלת וכו', והווי חזרון כמה זמנין, אמרו
ליה אינון חכימי דרא וכי שלמה לא עבד קרא אחרא בקהלת,
על להו ההוא דאתחזי חגר בארחה, לשבעה היכלין מכספא
ודהבא ואבנין יקורין, ובהיכלא שבעה פרסיין דארבע חיוון, ויונה
תמן דכספא ועטרה דדהבא על רישה, וכתוב בה כל מאן דלא
ידע באלין הכלים עליה כתיב (במדבר א נא) והזר הקרב יומת,
אינון חכימי דרא מיד דחזו הכי דתוה כתיב בתהיא עטרה חזרו
לאחורא. אמר לון ההוא דאתחזי עליהו בחגר, וכי עליכו אתמר
דאתון חכימי דרא, לית אתון אלא טפשי דרא, ולא חזיתון בכל
למודייכו כי בי חשק (תהלים צא יד) עד אורף ימים אשביעהו
לעלמא דכלא אריה, אלין הכלים דקהלת אינון ברזא דשבע שמחה,
דבהו מ"ב אתון, לקבל שבעה יומי בראשית דאית בהו עשר
אמירן ול"ב אלהים ואינון מ"ב, ועלייהו לב דאתמר בהו אלהים
האלהים, והיינו (קהלת ה ז) וגבוהים עליהם, אלין שבע תיבין
אבגית"ן, עלייהו אתמר (ישעיה ו ב) שרפים וגומר. והאי שמא
איהו סגולתא דיליה לכספא דנשמתא כד סליקת לעילא בכל
ליליא, לאסהדא על עובדין טבין דבר נש, ממלאכי חבלה ומכל
מויקין ורוחין ולילין ושרין, ובהון פרחת לעילא, בתרין אתון מכל
שם תכסה אנפחא מנהון, ובתרין אתון תכסה רגלהא, ובתרין
אתון פרחת לעילא, ואוף הכי לרוחא, ואוף הכי לנפשא, ואית
שם בן מ"ב בצורת חותמא דשענה נכתב, ואית שם מ"ב בציר
דיוקנא דמלכא, חקיק על חותמא, ואית שם מ"ב דאיהו דיוקניה
ממש, שם מ"ב דאיהו דיוקניה איהו יהוה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף, שם
מ"ב דאיהו חותמא, איהו אהי"ה אשר אהי"ה, ציור מ"ב בשענה
דא אבגית"ן.

בגוף שפניו זוהרים כזהר שגאמר
בו והמשכלים יזהרו וכו', ופני
תלמידיו מאירים ככוכבים
לעולם ועד, והיו פותחים ספר
קהלת, וקוראים בו הבל הכלים
אמר קהלת וכו', והיו חוזרים כמה
פעמים. אמרו לו אותם חכמי
הדור: וכי שלמה לא עשה פסוק
אחר בקהלת? הכניס אותם אותו
שנראה חגר בדרך, לשבעה
היכלות מכסף וזהב ואבנים
יקרות, ובהיכל שבעה כסאות של
ארבע חיות, ושם יונה של כסף
ועטרת זהב על ראשה, וכתוב בה
כל מי שלא מכיר את ההכלים
הללו, עליו כתוב והזר הקרב
יומת. מיד שראו כף אותם חכמי
הדור את שכתוב באותה העטרה,
חזרו לאחור. אמר להם אותו
שנראה עליהם כחגר: וכי עליכם
נאמר שאותם חכמי הדור? אינכם
אלא טפשי הדור, ולא ראיתם
בכל למודיכם כי בי חשק
ואפלטוהו, עד ארף ימים
אשביעהו, לעולם שכלו ארף,
אלו הכלים של קהלת הם בסוד
של שבעה שמות, שבהם
ארבעים ושתיים אותיות, כנגד
שבעה ימי בראשית שיש בהם
עשר אמירות ושלישים ושנים
אלהים, והם ארבעים ושתיים,
ועליהם לב, שגאמר בהם
אלהים האלהים, והיינו
וגבוהים עליהם, אלו שבע תבות
אבגית"ן, עליהם נאמר שרפים
וגומר. והשם הזה הוא סגלתו
לכסות את הנשמה, בשעולה למעלה בכל לילה להעיד על המעשים הטובים של אדם, ממלאכי
חבלה ומכל המזיקים והרוחות ולילין ושרין, ובהם פורחת למעלה, בשפתי אותיות מכל שם
תכסה פניה מהם, ובשפתי אותיות תכסה רגליה, ובשפתי אותיות פורחת למעלה, ואף כף לרוח,
ואף כף לנפש, ויש שם בן מ"ב בצורת חותם שענה נכתב, ויש שם מ"ב בציר של דמות המלך
חקוק על החותם, ויש שם מ"ב שהוא דמותו ממש, שם מ"ב שהוא דמותו, הוא יהוה, יו"ד
ה"א וא"ו ה"א, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף, שם מ"ב שהוא
החותם הוא אהי"ה אשר אהי"ה, ציור מ"ב בשענה זה אבגית"ן.

והרשעים נשמתם של השדים ומהמזיקים, ולא פועלים בהם אלא כשופר ועובדי שדים פמותם, משום שהרשעים כל השמות וכל ההגיו"ת של הקדוש ברוך הוא וכל המלאכים שונאים אותם, ומשום כך לא מועיל לא קמיע ולא שמות קדושים ולא מלאכים, שלא תופס אלא מין במינו, ומשום זה לא תזרע פרמך כלאים, שנאמר בהם כי כרם יהו"ה צבאו"ת וגומר, צבאו"ת הנקדה שלו יהו"ה, עליו נאמר רק באבותיך חש"ק, חל"ם שב"א קמ"ץ, והם זרע אברהם יצחק ויעקב, ברוגתם חסד, הפהן הגדול, גבורה - לוי, ישראל - העמוד האמצעי, משום שחל"ם כתר על תפארת, קמ"ץ חכמה על חסד, ובו הרוצה להחפים ידרים, ובחכמה אשרי המחפה לתחית המתים, חכמה מחכ"ה. קמו כלם והשתטחו לפניו וכו'.

פתח כמקדם ואמר, יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו'. בא וראה, שמעתי שהיה מעשה באיש אחד מאותם בעלי קבים שהיה הולך בדרך, פגש בשני חכמים בעלי הדור, בעלי חכמת התורה. אמר להם: שלום עליכם חכמים, שמעתי עליכם שאתם חכמי הדור, לאן אתם הולכים? אמרו לו: למקום פלוני וערב שבת היה. אמר להם: אני הולך לשם, (אלף) ואסדר לכם מקום בית מושבכם, אם אתם רוצים. אמרו לו: והרי אנו עם סוסים ואתה בלי רגלים, ואיך יתכן שיהיה זה? אמר להם: אף על גב שאתם רוכבים על בהמות שרצות הרבה, ואני חגר בלי רגלים, אם תרצו, אני אקדים לסדר לכם את השבת. תמהו. בינתיים החזירו ראשיהם אליו וראו אותו שהיה רץ כמו כוכב שביט. עשה להם קפיצה, ומצאו את עצמם על פי מערה פהרף עין. [אמר להם השם של מיב אורות, דלג להם המש

מאות פרסות ברגע אחד, מצאו כו']

ורשיעיא נשמתהון דשדין וממזיקין ולא פועלין בהון אלא כישוף ועובדי שדין בותיהו, בגין דרשיעיא כל שמהו וכל תוני"ן דקודשא בריך הוא וכל מלאכים שנאין לון, ובגין כך לא מועיל לא קמיע ולא שמהו קדישין ולא מלאכיא, דלא תפים אלא מין במינו, ובגין דא (דברים כב ט) לא תזרע פרמך בלאים, דאתמר בהון (ישעיה ה ז) כי כרם יהו"ה צבאו"ת וגומר, צבאו"ת נקודה דיליה יהו"ה, עליה אתמר (דברים י טו) רק באבותיך חש"ק, חול"ם שב"א קמ"ץ, ואינון זרע אברהם יצחק ויעקב, דרנא דלהון חסד כהנא רבא, גבורה לוי, ישראל עמודא דאמצעייתא, בגין דחול"ם כתר על תפארת, קמץ חכמה על חסד, וביה הרוצה להחכים ידרים, ובחכמה אשרי המחפה לתחית המתים, חכמה מחכ"ה קמו כלהו ואשתטחו קמיה וכו'.

פתח כמלקדמין ואמר, (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו', תא חזי שמענא דעובדא הוה בחד בר נש מאינון בעלי קבין, דהוה אזיל בארחה, אערע בתרין חפימין מארי דדרא מארי דחכמתא דאורייתא, אמר לון שלמא עלייכו רבנן, שמענא עלייכו דאתון חפימי דרא, לאן אתר אזילתון, אמרו ליה לדודן פלן וערב שבת הוה, אמר לון אנא אזילנא תמן (אייל) ואתקין לכו אתר פי מותביכו, אי אתון בעיתון, אמרו ליה והא אנן בסוסון ואנת בלא רגלין, איך יתכן למהוי האי, אמר לון אף על גב דאתון רכיבין בבעיירי דרהיטי סגי, ואנא חגר בלא רגלין, אי אתון בעיתו אנא אקדם לתקנא לכו שבתא, תוהו, אדהכי אחזרו רישיהו לגביה וקמו ליה (דף קג ע"ב) דהוה רהיט כשרביטא דככבא, עבד לון קפיצה ואשפחו גרמייהו לפום מערתא פהרף עין (ס"א, אמר לון שמא דמ"ב אתון, דליג לון חמש מאה פרסי ברגעא חדא, אשפחו וכו').

אָמַר לָהֶם: חֲכָמִים, הַכְּנֹסוּ. הַכְּנֹסוּ. וְכַנְסוּ
אֶחָדֵינוּ לְמַעַרְהָ בַתּוֹךְ מַעַרְהָ, עַד
שְׁנֹכְנֹסוּ לְפָרְדֵּס אֶחָד, וְהָיָה שֵׁם
אוֹתוֹ בְּעַל קָבִים מִתְפַּשֵּׁט מֵאוֹתוֹ
הַגּוֹף, וְהָיָה מִתְלַבֵּשׁ בְּגוֹף אֶחָד
שֶׁפָּנָיו הָיוּ מֵאִירִים כְּשֶׁמֶשׁ, וְהָיָה
יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף שֶׁל מַלְכוּת, וְשֶׁלֶשׁ
מֵאוֹת תְּלֻמִּידָיו תַּחַת הַכֶּסֶף
לְרַגְלָיו, וְהָיוּ קוֹרְאִים הַבַּל הַבָּלִים
אָמַר קְהֵלֶת, וְהָיוּ קוֹרְאִים פְּסוּק
זֶה פְּעָמִים בְּלִי חֶשְׁבוֹן. אָמְרוּ
לָהֶם אוֹתֵם חֲכָמִים בְּעַלֵי הַדּוֹר:
מַה זֶה, וְכִי אֵין פְּסוּק אֶחָד בְּסֵפֶר
קְהֵלֶת? מִיֵּד קָם אוֹתוֹ בְּעַל
הַקָּבִים שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף,
וְאָחַז בִּידֵיהֶם, וְהַכְּנִיס אוֹתָם
לְשִׁבְעָה הַיְכָלוֹת, וּבְכָל הַיְכָל
וְהַיְכָל הָיָה כְּתוּב הַבַּל הַבָּלִים,
וּבְהַיְכָל הַשְּׂבִיעָה הָיָה נֶשֶׁר וְעֶטְרָה
בְּפִיו, וּדְמוּת יוֹנָה בְּאוֹתָהּ עֶטְרָה,
וְהָיָה כְּתוּב בְּעֶטְרָה: כָּל מִי שֶׁלֹּא
מִפִּיר אֶת הַהַבָּלִים הַלְלוּ וּבִסּוּד
שִׁלְהֶם, עָלָיו נֹאמַר וְהָזַר הַקָּרֵב
יִימָת. מִיֵּד הֵם חִזְרוּ לְאַחֹר. אָמַר
לָהֶם אוֹתוֹ בְּעַל הַקָּבִים: אַתֶּם
חֲכָמִים בְּעַלֵי הַדּוֹר? שֶׁהֲלֹכְתִי
אֶחְרֵיכֶם עַד כְּעַת לְדַעַת אֶת
חֲכַמְתְּכֶם, וּבּוֹדָאֵי שְׂאִינְכֶם
חֲכָמִים, שְׂוֹדָאֵי שְׁבַפְסוּק הָיָה
עֲשִׂיתִי כָּל הַבְּנִינָן הַזֶּה, וּבּוֹ הֵייתִי
טָס אֶת הָעוֹלָם בְּטִיסָה אַחַת,
וּפְעַם אַחַת בְּשָׂתִים, וּפְעַם
בְּשִׁלֶּשׁ, וּפְעַם בְּאַרְבַּע, וּפְעַם
בְּחֲמִשָּׁה, וּפְעַם בְּשֵׁשׁ, וּפְעַם
בְּשִׁבְעָה, וְאָנוּ בְּאַרְצָן הַזֶּה כְּלָנוּ
הוֹלְכִים עַל קָבִים, וְהַפְּסוּק הָיָה
יִרְשָׁתִי מֵאַבָּא, וְאַבִּי מֵאַבִּיו, עַד
כָּל הַדּוֹרוֹת. נִתַּן לָהֶם מָמוֹן רַב
וְשֵׁם אוֹתָם בְּמִקּוֹמָם כְּהֶרֶף עֵינַן.
וּמְשׁוּם זֶה יֵשׁ הַבַּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
עַל הָאָרֶץ. אָמְרוּ לוֹ הַחֲבָרִים:
רַבִּי, אָמַר לָנוּ שׁוּם רָמּוֹ בְּפְסוּק
הַזֶּה, שֶׁלֹּא הִתְפַּסְתָּה הַחֲכָמָה הַזֶּה
מִן הַחֲכָמִים. אָמַר לָהֶם: חֲכָמִים,

אָמַר לוֹן רַבְּנָן עוֹלוּ, עָאלוּ אַבְתְּרִיהָ מַעַרְתָּא
גוּ מַעַרְתָּא, עַד דְּעָאלוּ לְאֶחָד פְּרֻדְסָא
וְהָיָה תַמָּן הָיָה בְּעַל קָבִין מִתְפַּשֵּׁט מֵהָיָה
גוֹפָא, וְהָיָה מִתְלַבֵּשׁ בְּגוֹפָא אֶחָדָא דְאַנְפוּי הוּוּ
נְהָרִין כְּשֶׁמֶשׁא, וְהָיָה יְתִיב עַל כְּרִסְיָא
דְּמַלְכוּתָא, וְתַלְתַּת מָאָה תְּלֻמִּידוּי תַּחַת כְּרִסְיָא
לְרַגְלוּי, וְהוּוּ קְרָאן ^(קְהֵלֶת א ב) הַבַּל הַבָּלִים אָמַר
קְהֵלֶת, וְהוּוּ קְרָאן הָאֵי קְרָא זְמַנִּין בְּלֹא
חוֹשְׁבְּנָא, אָמְרוּ לוֹן אֵינוֹן חֲפִימִין מֵאִרֵי דְדָרָא,
מֵאֵי הָאֵי, וְכִי לִית קְרָא אֶחָדָא בְּסֵפֶר קְהֵלֶת,
מִיֵּד קָם הָיָה מֵאִרֵי קָבִין דְּהָיָה יְתִיב עַל
כְּרִסְיָא, וְאַחִיד בִּידֵיהוֹן, וְאַעִיל לוֹן לְשִׁבְעָה
הַיְכָלוּי, וּבְכָל הַיְכָלָא וְהַיְכָלָא הָיָה כְּתוּב הַבַּל
הַבָּלִים, וּבְהַיְכָלָא שְׂבִיעָאָה הָיָה נֶשֶׁר וְעֶטְרָה
בְּפּוּמָהָא, וּדְמוּת יוֹנָה בְּהָיָה עֶטְרָה, וְהָיָה
כְּתוּב בְּעֶטְרָה כָּל מָאן דְּלֹא יָדַע בְּאַלִּין הַבָּלִים
וּבְרִזָּא דְלֵהוֹן, עָלֵיהּ אֲתָמַר ^(בְּמַדְבַּר א נא) וְהָזַר
הַקָּרֵב יוֹמָת, מִיֵּד אֲתַחֲזְרוּ אֵינוֹן לְאַחֹרָא, אָמַר
לוֹן הָיָה בְּעַל קָבִין אֲתוֹן חֲפִימִין מֵאִרֵי דְדָרָא,
דְּאַזְלִית אַבְתְּרִיכוּ עַד כְּעַן לְמַנְדַּע יַת
חֲכַמְתֵּיכוּ, וּבּוֹדָאֵי לֹאוּ אֲתוֹן חֲפִימִין, דְּוּדָאֵי
בְּהָאֵי קְרָא עֲבִידְנָא כָּל בְּנִינָא דָא, וּבִיָּה הוּינָא
טָס עֲלָמָא בְּטִיסָה חֲדָא, וּבְזַמְנָא בְּתָרִין,
וּבְזַמְנָא בְּתַלְתַּת, וּבְזַמְנָא בְּאַרְבַּע, וּבְזַמְנָא
בְּחֲמִשָּׁה, וּבְזַמְנָא בְּשִׁית, וּבְזַמְנָא בְּשִׁבְעָה, וְאַנְן
בְּהָאֵי אַרְעָא כְּלָהוּ אֲזַלִּינוּן בְּעַלֵי קָבִין, וְהָאֵי
קְרָא יְרִיתְנָא מֵאַבָּא, וְאַבָּא מֵאַבִּיו, עַד דְּרָא
כְּלָהוּ, יְהֵב לוֹן מָמוֹנָא סְגִיא וְשׁוּי לוֹן
בְּאַתְרֵיהוּ כְּהֶרֶף עֵינַן.

וּבְגִין דָּא יֵשׁ הַבַּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ,
אָמְרוּ לִיָּה חֲבָרִיָּא רַבִּי אֵימָא לָן שׁוּם
רְמִיזָא בְּהָאֵי קְרָא, דְּלֹא אֲתַפְסִיא חֲכַמְתָּא דָּא
מִן חֲבָרִיָּא, אָמַר לוֹן רַבְּנָן בּוֹדָאֵי רִזָּא עֲלָאָה

אית תמן, אבל אימא לכו ברמיזא, שבע
הבלים אינון, וזפאה מאן דלא נטיל לאגרייהו
בהאי עלמא, ואינון דכלילין בבת שבע, ואינון
בהאי קרא, הבל (ד רז ע"א) חד, הבלים תריין
הא תלת, הבל הבלים תלת הרי שית, הפל
הבל הא שבע, ולקבלייהו שבע שמהן
אבגית"ץ וכו', אלו שבע הבלים אינון
כפולים, לקבל שבע שרגין דמנרתא, כפולים,
דאתמר בהון (זכריה ד ב) שבעה ושבעה מוצקות,
(ואינון) שבע הויות, דאתמר בהון באמירה יהי
אור, והוי מיד, ולבושין דאינון שבע הויות
אינון שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי, הבל איהו
להב, הבלים להבים, ועלייהו אתמר (תהלים כט
ו) קול יהו"ה חוצב להבות אש, ומאן דידע
באלין הבלים, פד אפיק לון מפומוי ומלביה
ידע לכוונא בשכינתא עלאה, דכל הבלים
מינה תליין, ומתלבשין בשכינתא תתאה,
דכליל שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי, דאינון
אתוון דבהון אתבריואו שמיא וארעא, דאלין
תליין באמירה ואלין בעשיה, ברזא דאומר
ועושה מיד, ואלין שבע הבלים אינון כפולים,
לקבל שבע שרגין דמנרתא, כפולים, דאתמר
בהו (זכריה ד ב) שבעה ושבעה מוצקות לגרות
וגו', (אלין באמירה ואלין בעשיה, ואינון י"ה יו"ד ה"א, ו"ה
וא"ו ה"א אלין אינון שבעה ושבעה מוצקות).

(זפאה עמא דידעין לסלקא צלותין באמירה ועוברא, ועליה אתמר
(ישעיה נא טז) ואשים דברי בפיך וכו', והא אוקמוה אל
תקרי עמי, אלא עמי בשותפו, כמה דאתמר ביה (תהלים לג ו)
בדבר יהו"ה שמים נעשו כו', הכי אנת בשותפו עמי, דכמלוך
אתעבירו שמיא וארעא.

ועוד הבל ה' לב, ה' אתפלג לד"ו פרצופין, ד"ה, ד' ארבע רגלין
ועוד, הבל ה' לב, ה' מתחלק לד"ו פרצופים, ד"ו, ד' ארבעת רגלי הכסא, ו' שש מעלות לכסא.

בודאי שסוד עליון יש שם, אבל
אמר לכם ברמז. שבעה הבלים
הם, ואשרי מי שלא נוטל את
שכרם בעולם הזה, והם
שפלולים בבת שבע, והם בפסוק
הזה, הבל אחד, הבלים שנים,
הבל הבלים שלשה, הרי ששה,
הפל הבל - הרי שבעה, וכןגדם
שבעה שמות אבגית"ץ, אלו
שבעת ההבלים הם כפולים, כנגד
שבעת הנרות של המנורה,
כפולים, שנאמר בהם שבעה
שבעה מוצקות, (והם) שבע
הויות שנאמר בהן באמירה יהי
אור, והיה מיד, והלבושים של
אותם שבע הויות הם שבעה
שמות אבגית"ץ וחברוי, הבל
הוא להב, הבלים להבים,
ועליהם נאמר קול יהו"ה חוצב
להבות אש, ומי שמפיר את
ההבלים הללו, פשמוציא אותם
מפיו ומלבו, יודע לכוון בשכינה
העליונה, שכל ההבלים יוצאים
ממנה ומתלבשים בשכינה
התחתונה, שכוללת שבעה
שמות אבגית"ץ וחברוי, שהם
האותיות שבהן נבראו שמים
וארץ, שאלו תלויים באמירה
ואלו בעשיה, בסוד של אומר
ועושה מיד, ושבעת ההבלים
הללו הם כפולים, כנגד שבעה
נרות המנורה, כפולים, שנאמר
בהם שבעה ושבעה מוצקות
לנרות וגומר, (אלו באמירה ואלו בעשיה,
והם י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א, אלו הם שבעה
ושבעה מוצקות).

(אשרי העם שיודעים להעלות
תפלות באמירה ובמעשה, ועליו
נאמר ואשים דברי בפיך וכו',
והרי פרשוה אל תקרי עמי אלא
עמי, בשתפות, כמו שנאמר בו
בדבר יהו"ה שמים נעשו כו', כף
אתה בשתפות עמי, שבדבוריך נעשו שמים וארץ.
ועוד, הבל ה' לב, ה' מתחלק לד"ו פרצופים, ד"ו, ד' ארבעת רגלי הכסא, ו' שש מעלות לכסא.

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

(ו) רְפוּאָה לְכָאֵב רֵאשׁ

זהר הוא רְפוּאָה לְרֵאשׁ, ומורנו הרב ב"ז קבל לְפָנָיו על כָּאֵב הָרֵאשׁ וְאָמַר לוֹ אָמֹר זֶהר, וְאָמַר לוֹ אֲנִי לומד זֶהר, וְהָשִׁיב "לְמוֹד הָרֵבָה זֶהר".

(רבי פנחס מקאריץ זי"ע, אמרי פנחס השלם דף קס"ד)

(ז) לָמָּה יֵשׁ גְּזֵרוֹת גְּדוּלוֹת?

הַגְּאוּנִים מַחֲמֵת שֶׁהִיא רַב מִתְעַסְקִים בְּנִגְלָה, שֶׁהוּא שִׁית סְטְרִין, וְהוּא בְּחִינַת מְט"ט, שֶׁהוּא סוּד בְּחִינַת הַקְּטָנוֹת (כִּי הוּא הַנִּקְרָא הַגּוֹי"ה הַקְּטָן), וְהוּא בְּסוּד בְּחִינַת דִּין, לְכַף הָיוּ בִּימֵיהֶם גְּזֵרוֹת גְּדוּלוֹת.

(רבי פנחס מקאריץ זי"ע, חכם הרזים)

(ח) הַזֶּהר מִלְמוֹד יִרְאֵת שָׁמַיִם

בְּעֵינֵי הַיְכָלוֹת דְּסִטְרָא אַחְרָא פְּרֻשֵׁת פְּקוּדֵי בְּזֶהר, אֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵאֲבִי בְּשֵׁם הָרַב דְּאִיתָא בְּסִפְרֵי הָרַב דְּפּוֹלְנָא בְּאַתְרֵי דְּמַחְשְׁבָה שֶׁל אָדָם שֶׁמֶּהוּא כָּלוּ וְלָמָּה לִי לְהִיּוֹת בְּגִיּוֹת אֲפִילוּ חֲצֵי שָׁעָה, וְסִיִּים אֲבִי זֶה לְרֵבִינוּ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, אֲבָל אֲנִי אוֹמֵר הַיְכָלוֹת, כְּדֵי שְׂנַדַּע שֶׁיֵּשׁ עֲנֵשׁ גְּדוֹל כְּזֶה.

(רבי פנחס מקאריץ זי"ע, אמרי פנחס השלם דף קס"ד)

(ט) לְמוֹד בְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה מִקְשֵׁר בְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת הַנְּשֻׁמָּה לְבְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת אֱלוֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ

א. לְהַבִּין ... תִּכְוֵן עֵינֵי לְמוֹד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהָאֲרִיכוּ בְּזֶהר וְתִקּוּנִים וּבְעֵץ חַיִּים בְּחִיּוֹב לְמוֹד זֶה, וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן בְּסִפְרֵי רֵאשִׁית חֲכָמָה בְּהַקְדָּמָה, וּבִשְׁל"ה בְּמַסְכַּת שְׁבוּעוֹת שֶׁלּוֹ בְּפֶרֶק נֵר מִצְוֵה הַפְּלִיג בְּמַעֲלַת לְמוֹד זֶה.

ב. וַיּוֹבֵן עֵינֵי זֶה בְּהַקְדָּמִים תַּחֲלָה עֵינֵי שְׁלִישׁ בְּמַקְרָא. כִּי הִנֵּה עֵינֵי הַלְמוּד בְּמַקְרָא אֵינּוּ עַל דְּרָךְ לְמוֹד מְשֻׁנָּה וְתַלְמוּד, שֶׁהַעֲקָר הוּא לְהַשִּׁיג הַחֲכָמָה שֶׁבָּהּוּ שָׁעַל יְדֵי זֶה יִתְקַשֵּׁר שְׁכָל הָאָדָם בְּחֲכָמָה זוֹ שֶׁבַתּוֹרָה כּו', אֶלָּא דְצָרִיךְ

גם כן להוציא הדברים בדבור פה דוקא, אבל מכל מקום אם אומר ההלכה ואינו מבין אינו נחשב לו ללמוד כלל כמו שכתב במקום אחר סימן נ', מה שאין כן בעסק המקרא ותורה שבכתב אם מוציא בשפתיו אף על פי שאינו מבין אפילו פרוש המלות מפני שהוא עם הארץ הרי זה מקיים מצות ולמדתם, שלפיכך כל עם הארץ מברך ברכת התורה בשחר לפני הפסוקים וכן פשעולה לספר תורה, וכן פתוב בפרדס (שער כ"ז פרק א') גבי למוד המקרא שגם מי שלא יבין לחבר התבות גם הוא, אם יעסק בו יומם ולילה שכרו אתו ופעלתו לפניו כו', ואדרבה כתב: והלומד בתורה לדעת כמי שלומד בספר זכרונות כו' הלואי שלא יפסיד כו', עין שם.

ג. והענין, כי הנה מה שבא מהתורה שבכתב בהתגלות בתורה שבעל פה, דהינו ידיעת איך ומה לעשות הציצית והתפלין כו' על דרך משל, זהו התלבשות אור אין סוף בבחינת חכמה וחקמה עלאה נתלבשה בחכמה ותאה עד שנתלבשה בחכמה דבריא יצירה ומשם נתלבשה בהלכות דתורה שבעל פה עד שנתלבשה החכמה להיות משג ונתפס בשכל אנושי. אמנם יש בתורה דברים שלא נתנו להתלבש למטה בחכמה ושכל כלל, וכמו [וישב לט, א] ויוסף הניד מצרמה ויקנהו פוטיפר (ועין בפרוש המשניות להרמב"ם פרק חלק ב' היסוד השמיני), וזה לשונו: ואין הפרש בין ובני חם פוש ומצרים [נח י, ו], ושם אשתו מהיטבאל [וישלח לו, לט], ותמנע היתה פילגש [וישלח לו, יב], ובין אנכי ה' אלקיך [יתרו כ, ב], ושמע ישראל [ואתחנן ו, ד], כי הכל מפי הגבורה), שבחינת ההמשכה מאור אין סוף המרמז באותיות אלו וספור זה לא יוכל להתלבש כלל בחכמה ושכל, ולכן ההמשכה היא רק על ידי האותיות והפסוקים בלבד, פי נעוץ סופן בתחלתן כו'.

ד. ולכן גם מה שלא נתלבש בחכמה, דהינו שהוא מבחינת פתר שלמעלה מהחכמה ... אף על פי כן נמשך הוא גם כן על ידי האותיות שבתורה שבכתב. ולכן נקרא מקרא, שקורא וממשיך התגלות אור אין סוף על ידי האותיות אף שאינו משיג כלל. ועין מה שכתבתי מענין אותיות התורה איך ששרשן למעלה מהחכמה ... בעטרה שעטרה, שהעטרה נעשה מאבנים טובות הוא בחינת אותיות התורה (וכמאמר רבותינו ז"ל כל

התורה שמונתיו של הקדוש ברוך הוא ... ולכן אף עם הארץ שאינו מבין פרוש המלות ממשיך, מה שאין כן בתורה שבעל פה שנתלבשה בחכמה, לכך כשאינו מבין אינו ממשיך, אבל בתורה שבכתב ממשיך אף שאינו מבין ואינו תלוי כל כך בהבנת הפרוש יען מקור המשכה זו הוא מלמעלה מהחכמה כו', והינו על ידי האותיות. ולכן נקרא תורה שבכתב מקרא, שקוראים וממשיכים על ידי האותיות...).

ה. והנה בכלל למוד המקרא הוא גם כן למוד האגדות, שהרי רב האגדות הם על הפסוקים ומעט מוסר וגם הם אין משגים ובכלל מקרא יחשב.

ו. והנה בכלל מקרא הוא גם כן למוד פנימיות התורה, שהרי מדרש הזהר הוא על פסוקי התורה, ועוד שגם בלמוד רזין דאורייתא אינו משיג רק המציאות מההשתלשלות ולא המהות, אם כן אינו דומה למשנה ותלמוד שמשג מהות חכמתו יתברך ובלמוד ההשתלשלות אינו משיג כלל מהות חכמה זו ... אלא רק ידיעת המציאות. ואף על פי כן דבר גדול הוא מאד כיון דאי אפשר להיות בזה השגת המהות, והרי זה כמו שבמקרא אף על פי שאי אפשר להיות בהשגה בבחינת חכמה כיון ששרשה למעלה מהחכמה לכן גם מה שאומר האותיות דבר גדול ועצום הוא ... כמו כן ידיעת המציאות מהפנימיות אף על פי שאינו משיג כלל המהות דבר גדול הוא עד להפליא...

ז. והנה כיון שהתורה היא הממצע המקשר ומחבר נשמות ישראל להקדוש ברוך הוא, והממצע יש בו שני בחינות, סתים וגלוי, אם כן בחינת הפנימיות הנקרא סתים הוא המקשר ומחבר בחינת פנימיות של הנשמה לבחינת פנימיות אלהותו יתברך.

(לקיטי תורה לבעל התניא, פרשת ויקרא דף ה' טור ב' ואילך)

(י) ידיעת מציאות ההשתלשלות היא מצוה רמה ונשאה ומקים על ידי זה מצות וידעת היום גו'

עוד יש לומר בענין מעלת העסק בפנימיות, על פי מה שכתוב באגרת הקדש להבין מה שכתוב בפרי עץ חיים, **דלמוד פנימיות פונת המצוות לא גרע מלמוד הלכותיה, ואדרבה כו'**, אף שאינו משיג המהות, עד כאן לשונו. ורצה לומר, מפני שהמצוה משג מהותה לכן ידיעת סודות המצוה אף שאינו משיג המהות לא גרע כו'. ואף שכתוב שם: מה שאין כן בסדר ההשתלשלות אף אם השיג המציאות לא עדיף מצד עצמו פלמוד המצוות שמשגי ותופס המהות כו', הרי מסיק אחר כך: **אלא שידיעת המציאות מההשתלשלות היא גם כן מצוה רמה ונשאה ואדרבה עולה על כלנה**, כמו שנאמר וידעת היום [ונאתחנן ד, לט], דע את אלקי אביך כו' [דברי הימים א' כח, ט], ומביאה ללב שלם כו', שהוא העקר ... אם כן הרי **בידיעת ההשתלשלות אף שאינו משיג כלל המהות מקים מצות וידעת כו'**, ולא גרע מלמוד ההלכות.

(לקוטי תורה לבעל התניא שם טור ג')

(יא) למוד פנימיות התורה הוא בכלל "שליש במקרא"

א. ועל פי זה יתרוץ מה שנדחקו גדולי המפרשים בפרוש מימרא זו [עבודה זרה יט, ב] דלעולם ישלש אדם שנותיו שלישי במקרא שלישי במשנה שלישי בתלמוד ... אמן לפי מה שכתבתי אתי שפיר, דבתחלת למודו של אדם ישלש השליש במקרא ממש לבדו, דאף על גב שלתלמוד צריך זמן יותר מכל מקום יש לו למהר ללמד המקרא בתחלה ואחר שהגדיל בחכמה יש לו לקיים השליש במקרא בתורה שבכתב עם מה שילמד אחר כך מפנימיות התורה והאגדות, שזה נכלל הכל בשליש במקרא כנ"ל (ואפשר דגם למוד מדרש רבה ושאר המדרשים הוא בכלל השליש במקרא ... ואף שבהלכות תלמוד תורה מבאר דמדרש תורה שהוא ספרא וספרי וכהאי גונא הן בכלל שלישי במשנה, הינו מפני שהן הלכות וגופי התורה כמו

המשנה, מה שאין פן למוד הרבות שהן אגדות שעל המקרא ומוסר ה' אפשר שזה נכלל בשליש במקרא...

(לקוטי תורה לבעל התניא שם טור ג' ואילך)

ב. עוד יש לומר בפרוש לריח שמניך כו' שמן תורק כו' על דרך המדרש הנ"ל שזהו ענין לעולם ישלש אדם תלמודו שלישי במקרא שלישי במשנה ושלישי בתלמוד [ההמשך נעתק להלן אות ט"ז] ... **הנה למוד הזהר וכתבי האריז"ל הוא בכלל שלישי במקרא ...** שהרי מדרש הזהר וכן מדרש רבה ושאר המדרשות הן פרוש המקרא, ופרש רש"י בפרק קמא דברכות (דף י"א ע"ב) שמדרש הוא קרוב למקרא כו', עין שם. ואף שבהלכות תלמוד תורה מבאר דמדרש תורה שהוא ספרא וספרי וכהאי גוונא הן בכלל שלישי במשנה, הינו על כל פנים מפני שהן פרוש דיני וגופי התורה כמו המשנה ממש, אבל בלמוד סודות הזהר אין השגה אפלו לגדולי החכמים רק ידיעת המציאות מהשתלשלות ולא השגת המהות כלל, והרי זה כעין למוד המקרא שהוא קורא בשמותיו של הקדוש ברוך הוא אף על פי שאינו משיג כלל עצמיות הגנוז בהן כנ"ל. וכעין זה הוא בלמוד הזהר ועץ חיים. ולכן הוא בכלל שלישי במקרא ... ולכן גם זה נקרא לריח שמניך, שידיעת המציאות היא כמו ריח בעלמא לגבי השגת מהות חכמתו יתברך שבמשנה ותלמוד.

ג. ועל דרך שנתבאר באגרת הקדש קרוב לסופו שבלמוד סדר ההשתלשלות אף אם השיג המציאות לא עדיף מצד עצמו כלמוד המצוות שמשיג ותופס המהות כו', אלא מצד שידיעת המציאות הוא גם כן מצוה רבה ונשאה ואדרבה עולה על כלנה כמו שנאמר וידעת היום דע את אלקי אביך כו' ומביאה ללב שלם. ועוד שגם הריח וידיעת המציאות הוא הארה מבחינת פנימיות התורה כו' ... ולכן צריך להיות ב' הבחינות לריח שמניך כו' ושמן תורק כו'.

(לקוטי תורה לבעל התניא, שיר השירים דף ג' סוף טור ג' ואילך)

יב) כמו שהמלח נותן טעם בבשר פן למווד פנימיות התורה נותן טעם בנגלה דתורה (הנקרא לחם ובשר)

והנה מפל זה יובן בתוספת באור ענין ולא תשבית מלח כו', שלמווד הפנימיות נקרא בשם מלח, שהמלח ממתיקת הבשר אף שאין בו טעם בעצמו כמו הבשר, וכך הנגלה שבתורה נמשל לחם, כמו שנאמר [משלי ט, ה] לכו לחמו בלחמי, וגם לבשר, כמו שנאמר במקום אחר על פסוק זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, דקאי על תורה שבעל פה, וכן בגמרא בבא בתרא (דף כ"ב) אמרו אכלו בשרא שמינא בי רבא. והינו כמו הלחם והבשר יש בהן טעם, וממש כך בלמווד הנגלה שבתורה יש בה השגת המהות ממש, מה שאין כן בלמווד הפנימיות שאין בזה רק ידיעת המציאות ולא השגת המהות, והמהות נסתת ונגעלם ואינו משג כלל להיות בבחינת טעם ממש כמו הנגלה, עד לעתיד לבא שיתגלה פנימיות התורה. ולכן נמשל למלח, לומר שעם היות שאין בו טעם, עם כל זה הוא דייקא הנותן טעם בהבשר.

(לקוטי תורה לבעל התניא שם טור ד')

יג) מי שיש בידו הלכות ואין בידו מדרש (סודות התורה) לא טעם טעם של יראת חטא

זה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה באבות דרבי נתן (סוף פרק כ"ט) וכן הוא גם כן בברכות כל מי שיש בידו מדרש ואין בידו הלכות לא טעם טעם של חכמה, כל מי שיש בידו הלכות ואין בידו מדרש לא טעם טעם של יראת חטא, פרוש שהלכות נקרא טעם של חכמה לפי שבהן ועל ידן משג המהות חכמתו יתברך שנתלבשה בהלכה זו, מה שאין כן בלמווד הפנימיות הנקרא מדרש אין משג המהות ממש, ולכן נקרא שלא טעם טעם של חכמה, פרוש המהות ממש. ועם כל זה מי שיש בידו הלכות ואין בידו מדרש לא טעם טעם של יראת חטא, כי אף שבלמווד המדרש אין משג רק הארה, מפל מקום זו ההארה מביאה לידי יראת חטא ... ועוד כי אף שזהו רק הארה, הנה היא הארה מבחינת הפנימיות, כי אורייתא סתים וגליא.

(לקוטי תורה לבעל התניא שם טור ד')

יד) על ידי שירת ה' היא אוצרו, על ידי זה התורה נקראת תורת ה'

וזהו גם כן ענין מאמר רבותינו זכרונם לברכה פֶּרֶק ב' דְּשֵׁבֶת (דף ל"א סוף ע"א), קבעת עתים לתורה כו' פלפלת בחכמה כו', ואפלו הכי אי יראת ה' היא אוצרו אין, אי לא לא. משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור חטין לעליה, הלך והעלה לו, אמר ליה, ערבת לי בהן קב חומטין, אמר ליה, לאו, אמר ליה, מוטב שלא העליתה. והענין, כי חטה הוא כ"ב אתון דאורייתא ... וקב חומטין פרש רש"י ארץ מלחה, והוא ענין ולא תשבת מלח כו'. וזהו שנזכר ערבת לי בהן קב חומטין, דתבת לי מיתר, אלא דרצה לומר שעל ידי שירת ה' היא אוצרו אזי התורה והחטים הם לי, ונקראת תורת ה' ... מה שאין כן תורה בלא יראה כו'.

(לקוטי תורה לבעל התניא שם דף ו' טור א')

טו) מעלת ענין "לריח שמניך" (למוד פנימיות התורה) על "שמן תורק" (למוד נגלה דתורה)

א. עוד יש לומר בפרוש לריח שמניך כו' ושמן תורק כו' ... הנה בלמוד המצוות משנה ותלמוד משיג ותופס המהות חכמתו יתברך מאחר שנתלבשה בדברים גשמיים שהן רצונו וחכמתו יתברך ממש, וזהו ענין שמן תורק כו', מה שאין כן בספורי מעשיות שבתנ"ך שאינו משג כלל חכמתו יתברך המלבשת בתבות וצורפי אותיות, וכמו שכתב בזהר בהעלתך (דף קנ"ב ע"א) שפשיטיות המובן מן הספור מעשיות שבתורה נקרא לבושא דאורייתא, ובאר הרמ"ז שם, כמו על דרך משל פסוק ואלה כו' בארץ אדום כו', שנדאי מעשה שהיה כף הנה ואין יוצא מדי פשוטו, אבל אין פונת ה' בו בעצם אבל בה נגנזו סודות עולם התהו כו', עין שם ובזהר שם (דף קמ"ט ע"ב) שהאריך בזה.

ב. ובפרדס (שער כ"ז פרק א') האריך בבאור מאמר הזהר הנ"ל, וכתב וזה לשונו: אבל כאשר נבוא האדם ללמד בתורה, צריך שיהיה פונתו שהוא לומד הענין שהוא במה שהם דברים אלקיים שנעלה ממנו עצם פנימיותם וכו',

ועם היות שהוא לא ישפיל בה פי אם פשטיות הספור, ואין צריך לומר זה אלא אפילו מי שלא יבין כלל כו', גם לו יש שכר טוב, עכ"ל.

ג. ולכן האותיות התורה ופשטיות הספור נקרא ריח שמניך, כי עם היות שאינו מובן ומשג כלל פנימיות חכמתו יתברך הגנוזה ומלבשת בספור מעשה ואותיות ההם ... עם כל זה האותיות ופשטיות הספור הן הן ריח שמניך, שבהם ועל ידם ממשיך הקורא במקרא ריח והארה מבחינת שמן משחת קדש, וכמו על דרך משל שמריחים ריח הטוב אף על פי שאינו טועם אותו בפיו כלל ואף על פי שהוא רחוק ממנו כו'. ואדרבה הריח הזה נמשך ממקום עליון ביותר, שהוא בחינת שמן המריח שלמעלה מבחינת שמן סתם, חכמה עליונה כו', ולפי שהוא גבוה יותר במעלה לא יכול לבוא בהתגלות בבחינת קרוב בבחינת טעם כענין שמן תורק כו', אלא בבחינת ריח לבד כו' ... ואף על פי כן יש גם כן מעלה יתרה ועצומה בבחינת שמן תורק שהוא המשכת עצמיות חכמה עליונה ולא ריח והארה לבד כו', ושניהם כאחד טובים.

(לקוטי תורה לבעל התניא, שיר השירים דף ג' טור ג')

טז) ארץ הגלות מחמת העדר למווד הסוד; הלומד מבטח לו שהוא בן עולם הבא

א. סמא דחייא, חיוב גדול על כל ישראל ללמד זהר הקדוש בכל יום אפילו גירסא בעלמא, כי בזה בונה עולמות ומטהר ומקדש נשמתו, ואין קץ לגדל שכרו כי בזה מקרב הגאולה ועושה נחת רוח גדול ליוצרו, כמובא בזהר הקדוש פרשת נשא (דף קכ"ד ע"ב) בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר כו' יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ובתקונים סוף תקון ו', מהאי חבורא דילך כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא ובגינייה וקראתם דרור בארץ וגו'.

ב. ובתקון ל' בספר כסא מלך, וזה לשונו: כמה גדול חיוב על תלמידי חכמים ללמד קבלה, וענשם כמה גדול אם אינם לומדים קבלה, וגורם ארץ גליתא, כי הם מעכבים הגאולה רחמנא ליצלן, פי יעשה בשעה א'

בְּלִמּוּד הַקְּבֵלָה מֵה שְׁלֵא נַעֲשֶׂה בְּלִמּוּד חֲדָשׁ יָמִים בְּפִשְׁטֵי הַתּוֹרָה, כִּי גָדוֹל כְּחֵה לְקָרֵב הַגָּאֻלָּה.

ג. וּבִתְקוּן מ"ב שָׁם בְּכֶסֶף מְלֶךְ: כִּי לִמּוּד הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ בְּגִירָסָא בְּעֶלְמָא בּוֹנָה עוֹלָמוֹת, וְכָל שָׁפָן אִם יִזְכֶּה לְלַמֵּד וּלְהַבִּין אֶפִּילוּ פְרוּשׁ מֵאָמַר אַחַד יַעֲשֶׂה בּוֹ תְקוּן לְמַעַלָּה בְּשַׁעַה אַחַת שְׁלֵא יַעֲשֶׂה בְּלִמּוּד הַפִּשְׁט שָׁנָה תְּמִימָה, וּמִבְּטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הֵבֵא מִבְּנֵי הַיְכָלָא דְמִלְכָּא וַיְהִי מְרוּאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשְׁבִים רֵאשׁוּנָה בְּמַלְכוּתָא דְרַקִּיעָא.

ד. וּמָה שְׂאוּמְרִים וְכִי אֶכְשֶׁר דְרָא, אֲדַרְבֵּה שְׂבִדּוֹרוֹת הָרֵאשׁוּנִים שְׁהִיוּ לָהֶם נְשָׁמוֹת קְדוּשִׁים מִמְּקוֹמוֹת גְּבוּהִים יָכְלוּ לְטַהַר נְשָׁמָתָם בְּפִשְׁטֵי הַתּוֹרָה, וְעִכְשָׁו בְּעַקְבֵּתָא דְמִשִּׁיחָא נְשָׁמוֹת נְמוּכִים וְגַם הַתְּגַבְרוֹת הַחִיצוֹנִים רַחֲמֵנָא לִיצְלוֹן, אִי אֶפְשָׁר לְטַהַר נְשָׁמָתָם, רַק בְּסַמִּים יְקָרִים, הֵינּוּ בַזֶּהר הַקְּדוּשׁ, כִּי לְשׁוֹן הַזֶּהר מְסַגֵּל לָזֶה אֶפִּילוּ בְּפִטְפוּט לְחוּד וְאֶפִּילוּ בְּלִגְלוּג, וּבַזֶּה יְהִי נְשָׁמָר מִכָּל רַע מֵיִצָּר הָרַע וּמִמְקָרִים רָעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה הַחֲמָרִי, וְגַם בְּעוֹלָם הֵבֵא הַרוּחָנִי, כְּנוֹדַע מִזֶּהר הַקְּדוּשׁ פְּרִשְׁת פְּנִיחָס דְף רי"ט, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא דְנִהִיר חֲכְמָתִיהָ בְּכָל דְרִין דִּהְווּ אֲבַתְרָה, עַד בִּיאַת הַגּוֹאֵל אוֹר תּוֹרָה שֶׁל רֶשֶׁב"י מֵאִיר בְּאוֹר רַב לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל.

ה. עַל כֵּן יִתְחַזַּק כָּל אָדָם מְאֹד לְלַמֵּד זֶהר הַקְּדוּשׁ לְכָל הַפְּחוֹת ה' דְּפִים בְּכָל יוֹם כְּדִי שְׁיִגְרָם חֲדָנָא וּפּוֹרְקָנָא בְּהוֹן לְעִילָא וְתַתָּא, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

(צִנְאוֹת הַר"ד מֵאִיר ב"ר אֶהְרֹן שְׁוֹאֲרֶץ זי"ע מִפִּידֵיִץ)

יז) וּמִי שְׂאִין לוֹ יָד בְּחֲכֵמָה זֹה, גְּדוּלָּה רַעַתוֹ, עַד שְׂאָמְרוּ מֵאֵן דְּלָא עָאֵל וְנִפְק טַב לִיהָ דְּלָא אִיבְרִי

סוֹד לִמּוּד סוּדוֹת הַתּוֹרָה גְּבוּהָ מְאֹד עַל כָּל הַלְּמוּדִים, אֲשֶׁרִי מִי שְׂזָכָה שְׁחֻלַּק לוֹ הַשֵּׁם חֻלַּק בְּבִינָה וַיֵּשׁ לוֹ יָד וְשֵׁם בְּחֲכֵמַת הַקְּבֵלָה, וּמִכּוֹן בְּעִשְׂתֵּי הַמְּצוּוֹת וּבִתְפִלוּתָיו וְלִמּוּדוֹ עַל פִּי הַסּוּד, מֵה טוֹב חֻלְקוֹ וּמֵה נְעִים גּוֹרְלוֹ, אֵין הֵפֶה יְכוּלָה לְסַפֵּר גְּדָל מַעְלָתָם, וְהַרְגִּיל בְּסַפֵּר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ

ראה יראה גדל מעלת האנשים האלה שלמים הפלא ופלא. ומי שאין לו יד בחכמה זו, גדולה רעתו, עד שאמרו מאן דלא עאל ונפק טב ליה דלא איברי.

הרגיל בספר הזהר והתקונים וספרי המקבלים בעיניו יראה ולבבו בין גדל מעלת חכמה זו וימסר נפשו עליה ולפום צערא אגרא.

וכהנה רבות מאמרים הממררים את הלב, ובודאי שאין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו וכל אדם אינו חיב אלא כשעורו, ובזכות הכתוב ומדבר, הנה כי כן חיובא רמיא על כל תלמיד חכם לאחר שמלא פרסו בגמרא ופוסקים שיפנה את עצמו לטייל בפרדס וישתדל ברב עז ותעצומות כיד השם הטובה עליו לכנס בחכמה זו וצריך שיקדים לקיים התנאים הצריכים לחכמה זו כמפירש בהקדמת עץ החיים למורנו הרב חיים ויטאל ובתשובות חות יאיר ובשאר ספרי המקבלים, ואז מגלין לו רזי תורה, ונעשה כמעין המתגבר, ועל יסבל ולא יבל כדי לזכות לחכמה זו, כי גדול כבודו בשמים ממעל שעושה נחת רוח גדול ליוצרו. והרגיל בספר הזהר והתקונים וספרי המקבלים בעיניו יראה ולבבו בין גדל מעלת חכמה זו וימסר נפשו עליה ולפום צערא אגרא. אמנם אף מי שאין לו יד בחכמה זו לא ימנע משוט בא"רש ארש"ות החיים ספרי המקבלים המפרשים פונת התפלות וברכות ומצוות על פי הסוד כי אז בשעת מעשה יתלהב לבו בזכרו כי הם דברים העומדים ברומו של עולם עמק עמק וגבוה מעל גבוה, אשרי ילוד אשה הבונה בשמים עליותיו, ולא היא עובד בתפלתו לקבל פרס, רק יכונן לתקן הדברים בשרשן לדעת קדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם ולבו למו אב יצעק שמעשה ידינו יכונן עלינו:

כלל הדברים שאמרו שמי שלא טעם חכמה זו לא טעם טעם יראת חטא ולהיות עובד אלקים ביראה ואהבה ושמחה רבה כדת מה לעשות.

וגם הרואה ספרי המקבלים בלבבו בין מעט כי גדול אדוננו ולגדלתו אין חקר, ובין מעט עד כמה מגיע פגם החוטא ומה גורם פגם וקלקול גדול על כל דהוא דבר פשע, ומה מאד גדולה רעת חרבן בית המקדש אשר גרמנו